

**Μ. ΠΛΩΡΙΤΗΣ:
ΜΗ ΣΥΜΒΑΤΑ
ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ
ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ**

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1500

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΓΙΟΖΕΦΣΟΝ ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΙΘΑΓΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΙΡΗΝΙΚΟΥ

Δέν υπάρχει ό χρόνος χωρίς παρατηρητή

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 'Αθήνα.
Τηλέφωνα: 3223957, 9841655.
Τηλεομοιότυπος: 3314997.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ («Internet»):
<http://www.davlos.gr>
Ήλεκτρονική Άλληλογραφία:
davlos@otenet.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9.30 - 14.30
καθημερινά (και Σάββατο).

Ίδρυτής-Ιδιοκτήτης-
Εκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Άχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Παραγωγή:
PRESS LINE
Μάγερ 11, 'Αθήνα, τηλ.: 5225.479.

- Τιμή αντίτυπου: 1.500 δρχ.
- Δωδεκάμηνη συνδρομή: 14.000 δρχ.
- Όργανισμών κ.λπ.: 20.000 δρχ.
- Φοιτητών: 10.000 δρχ.
- Εξωτερικού: 80 δολλ. ΗΠΑ.
- Η συνδρομή καταβάλλεται
κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται
αυτόματα μετά την λήξη του
12μήνου. Διακοπή της συνδρομής
γίνεται μόνον κατόπιν
τηλεφωνήματος του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα
ταχυδρομικά εμβάσματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, 'Αθήνα.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές
που αλλάζουν διεύθυνση, να το
γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Απαγορεύεται ή εν όλω ή εν μέρει
αναδημοσίευση ή αναμετάδοση
καθ' οιονδήποτε τρόπον
δημοσιευμάτων του «Δαυλός»
χωρίς την γραπτή άδεια του εκδότη.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 13456:

Ἡ Ἀλήθεια, ἡ Δύνημι καὶ ὁ Νέος Μεσαίωνα

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 13457:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Μ. ΚΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. ΠΑΥΛΟΥ, Ν. ΜΠΕΛΤΣΟΣ, ΠΑ.
ΤΖΟΥΝΑΚΟΣ, ΟΔ. ΠΑΤΕΡΑΚΗΣ, Π. καὶ Σ. ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ,
Ι. ΑΝΕΜΜΟΠΑΝΝΗΣ, Π. ΣΩΤΗΡΙΟΥ-ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ,
Γ. ΜΠΙΚΟΣ, Μ. ΔΑΝΙΚΑΣ (σ. 13490)

ΣΕΛΙΣ 13457:

Διάλογος γιὰ τὸ παγκράτιον

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ν. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 13467:

Δὲν ὑπάρχει χρόνος χωρὶς παρατηρητὴ

ΚΩΝ. ΣΥΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 13471:

«Εἶναι ἐγκληματικὸ νὰ ἀποκρύπτεται
ὅτι τὸ Βυζάντιο ἦταν ἀνθελληνικὸ»

Συνέντευξη Μ. ΠΛΩΡΙΤΗ στὸν Π. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗ

ΣΕΛΙΣ 13479:

Οἱ νοστιμιές καὶ οἱ λεπτές γεύσεις
τῶν προκλασικῶν προγόνων μας

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΜΑΝΕΑΣ

ΣΕΛΙΣ 13483:

Ὁ καθηγητὴς Γιόζεφσον μιλά γιὰ τὴν
ἐλληνικότητα τῶν γλωσσῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ

ΝΑΝΣΥ ΜΠΙΣΚΑ

ΣΕΛΙΣ 13493:

«Τὰ Ἑβραϊκά εἶναι Ἑλληνικά»:

Ἐπαλήθευση τοῦ Ἰωσήφ Γιαχόντα

ΚΩΝ. - ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 13501:

Μινωικὴ ἐπιγραφή σὲ κοχλιάριο

ΑΝΤΩΝΗΣ Θ. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 13503:

Προπαγανδίζεται ἡ φωνητικὴ γραφή
καὶ τὸ Λατινικὸ Ἀλφάβητο στὰ Α.Ε.Ι.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΝ

ΣΕΛΙΣ 13511:

Πλήθος ἐνδείξεων ὅτι ἦσαν Ἕλληνες
οἱ δημιουργοὶ τῶν αἰγυπτιακῶν πυραμίδων

ΝΙΚ. ΑΣΠΙΩΤΗΣ

ΣΕΛΙΣ 13521:

Ὁμορφιά καὶ δογματισμός

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΓΛΑΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ 13523:

Ὁ κατατρεγμὸς τῶν Ἑλλήνων στὸ βυζαντινὸ
Βυζάντιο καὶ ὁ Γ. Γεμιστὸς Πλήθων

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΥΚΟΒΙΣΤΑΣ

ΣΕΛΙΣ 13530:

Τηλεφωνικὴ καὶ γλωσσικὴ ἀνατομία

ΘΩΜΑΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ: σελ. 13464 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ
ΑΔΗΡΙΤΑ: σελ. 13465 • ΟΙ ΓΙΓΝΗΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ: σελ. 13491 • Ο ΑΛΛΟΣ ΛΟΓΟΣ: σελ. 13500 •
Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ: σελ. 13530.

Ἡ Ἀλήθεια, ἡ Δύναμη καὶ ὁ νέος Μεσαίωνας

Ἔχουν περάσει 120 χρόνια ἀπὸ τότε πὺν ὁ τελευταῖος καὶ ἀξεπέραστος ἔως τώρα ἰδεολογικὸς ἀνανεωτὴς τοῦ Ἐξουσιασμοῦ, ὁ Φρειδερίκος Νίτσε, κήρυξε, ὅτι ἡ Ἀλήθεια εἶναι ἀνεκτὴ μόνον ὅταν παίξῃ τὸν ἐξεντελιστικὸ ρόλο τῆς θεραπαινίδας τῆς Δυνάμεως – ἀλλιῶς πρέπει νὰ καταργῇται καὶ νὰ ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸ μὴ ἀληθινό–, καὶ ἔκτοτε χιλιάδες μαθητὲς του ἐφάρμοσαν καὶ ἐφαρμόζουν τὴ «συνταγὴ» αὐτὴ ὡς βασικὸ «συντηρητικὸ» τῆς κατεστημένης τάξεως ἰδεῶν καὶ πραγμάτων. Ἀλλὰ, ἂν ἐδῶ ὑπενθυμίσαμε τὸν – ἄλλωστε πρὸ τοῦ Νίτσε γνωστὸ – ἐξουσιαστικὸν αὐτὸ κανόνα, τὸ πράξαμε γιὰ νὰ σημειώσουμε ὅτι στίς μέρες μας ἡ Ἀλήθεια κατάντησε ὑπέρτερα ὄχι μόνον ἐκεῖ ὅπου ἀσκεῖται ἡ Κυριαρχία, ἀλλὰ καὶ μέσα τὸ ἴδιο τῆς τὸ σπίτι, τὴν Ἐπιστήμη.

Στὸ περιοδικὸ αὐτὸ ἔχουν δημοσιευθῇ στὰ 18 χρόνια πὺν κυκλοφορεῖ χιλιάδες σελίδες, πὺν **ἀποκλειστικὰ** ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐπισήμανση καὶ ἀποκατάσταση τῶν διαστρεβλώσεων, παραχαράξεων, ἀποσιωπήσεων καὶ φαντασιώσεων, πὺν χάριν τῆς ἐξουσιαστικῆς σκοπιμότητος ἔχουν εἰσαχθῇ, ἐπιβληθῇ καὶ καθιερωθῇ ὡς ἀναμφισβήτητα δόγματα στὴ σημερινὴ ἐπιστήμη καὶ πρὸ παντὸς στοὺς πιὸ νευραλγικοὺς τομεῖς τῆς, τὴν Ἱστορίαν καὶ τὴ Γλῶσσαν. Σκληρὸς καὶ ἄχαρος ἀγῶνας νὰ συνηγορῇς ὑπὲρ τῆς Ἀλήθειας σὲ μιὰ ἐποχὴ διασχυροῦ, εὐτελισμοῦ καὶ ξεπεσμοῦ τῆς καὶ νὰ ἀντιδικῇς μὲ τὴ Δύναμη σὲ μιὰ ἐποχὴ ἀποθεώσεώς τῆς. Ἀλλὰ τὰ μαῦρα σημάδια τῆς ἰσχύουσας σήμερον θανάσιμης ἀντιστροφῆς τῶν ρόλων τοῦ ἄρχοντος Λόγου, γεννήτορος τῆς Ἀλήθειας καὶ τοῦ ἐκτελεστικοῦ του ὀργάνου, τῆς Θελήσεως, μητέρας τῆς Δυνάμεως (κατὰ Πλάτωνα), εἶναι τόσο ὁρατά, ὥστε καὶ ὁ ἴδιος ὁ «Κύριος τῶν Δυνάμεων», ὅπως γράφαμε στὴ στήλῃ αὐτῇ τοῦ προηγούμενου τεύχους, νὰ καταλάβῃ πᾶ ὅτι καταρρέει ἀπὸ τὸν θρόνον του καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ ἐπιζῇ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Θεᾶς Ἀλήθειας (τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Ἑρευνας). Ὀδυνηρὴ ἡ ἔμπρακτὴ αὐτὴ παραδοχὴ τῆς ἥττας του – ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἄλλη ἐπιλογὴ.

«Γιατὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιθυμήσω τὴν παντοδυναμίαν τῆς ἀλήθειας; Θὰ πρέπει νὰ μπορῇ κανεὶς νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπ' αὐτὴν καὶ νὰ στηριχθῇ στὸ μὴ ἀληθινό», ἀποφθεγμάτιζε ὁ τραγικὸς Νίτσε («Ἡ Αὐγὴ»), θῦμα ἐνὸς πατέρα, ἐνὸς πάππου καὶ ἐνὸς θεοῦ παστόρων, φανατικῶν λειτουργῶν τοῦ «Κυρίου τῶν Δυνάμεων», ἀπὸ τὴν πνευματικὴν τυραννίαν τῶν ὁποίων δὲν μπόρεσε παρὰ τὴν μεγαλοφυῆ ἀντίδρασή του ν' ἀπαλλαγῇ– οὐσιαστικὰ ποτὲ – μὲ νομοτελειακὴ κατάληξιν τῆς μανιακῆς του προσηλώσεως στὴ Δύναμιν τὸ φρενοκομεῖο, ὅπου τελείωσε τὶς μέρες του μέσα στὸ ἀπόλυτο πνευματικὸ σκότος. Μακάρι νὰ μὴν εἶναι τὸ σκότος ἐνὸς νέου Μεσαίωνα ἢ νομοτελειακὴ κατάληξιν τῆς τυφλῆς λατρείας τῆς Δυνάμεως καὶ τῆς ἄλογης περιφρονήσεως τῆς Ἀλήθειας ἀπὸ τὴν σημερινὴ ἀνθρωπότητα.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Κινηματογράφος και Πληροφορική στην ύπηρεσία του Έξουσιασμοῦ

Ἰ Αγαπητέ κ. Λάμπρου,

Θὰ ἤθελα νὰ μοιραστῶ μερικοὺς προβληματισμούς μου μὲ τοὺς ἀναγνώστες τοῦ ἐξαίρετου «Δαυλοῦ».

Προσφάτως, βλέποντας τὴν ταινία «Matrix» σὲ κάποιο ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα πλέον θερινὰ ἀθηναϊκὰ σινεμά, ἢ ὅποια σίγουρα ἐνθουσιάζει μὲ τὰ ὀπτικά της «ἐμφέ» ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τίς ἐρμηνεῖες τῶν ἡθοποιῶν, ἀναρωτήθηκα (καὶ ὄχι μόνο ἐγώ) γιὰ τὸ ποιά σκοπιμότητα ἐξυπηρετοῦσε ἡ ὀνομασία τῆς «τελευταίας ἀνθρώπινης πόλης» ὡς Σιών. Τουλάχιστον δὲν μποροῦσε ὁ συγγραφέας νὰ χρησιμοποίησιν τὸ ὄνομα «Ἰερικώ», γιὰ νὰ εἶναι σὲ συμφωνία μὲ τὰ ὅσα λένε οἱ ὁμοεθνεῖς του στοὺς τουρίστες, πού ἐπισκέπτονται τὴν ἐν λόγῳ πόλη, γιὰ τὴν

«πρώτη καὶ παλαιότερη ἀνθρώπινη πόλη»; Βλέποντας αὐτὰ τὰ πράγματα μὲ τὴν παρέα μου, ἀρχίσαμε νὰ ἀναρωτιώμαστε γιὰ τὸ ποιοὶ εἶναι οἱ κακοὶ τῆς ἱστορίας. Οἱ κακοὶ καὶ ἀπάνθρωποι «πράκτορες», οἱ ὅποιοι ἦταν ἀπλᾶ «λογισμικό» (ἢ Ἀριστοτελικὴ Λογικὴ εἶναι ἡ βάση τῆς Πληροφορικῆς) ἢ μήπως οἱ καλοὶ πειρατὲς τοῦ δικτύου, οἱ ὅποιοι παλεύουν τὴν κακὴ μηχανὴ πλασματικῆς πραγματικότητος. Εὐτυχῶς πού ὑπάρχουν στὴν ταινία καὶ οἱ ἀπελευθερωτὲς – «μπολσεβίκοι» τῆς Πληροφορικῆς, μιὰ καὶ ἡ «τσαρική» ἐξουσία ἴσως καὶ νὰ γίνεται ἐπικίνδυνη, ὅπως ἐγινε καὶ στὶς ἀρχὲς τοῦ αἵωνα στὴν δύστυχη Ρωσία (γιὰ ὅσους ἔχουν διαβάσει κάποια «πρωτόκολλα» κάποιων «σοφῶν»).

Διάλογος γιὰ τὸ παγκράτιον

Ἰ Αξιότιμε κ. διευθυντά,

Διάβασα τὴν ἐπιστολὴ «Πανάρχαιον παγκράτιον» («Δαυλός», τευχ. 210, σελ. 13218-21) καί, δὲν σᾶς τὸ κρύβω, μὲ αἰφνιδίασε ὁ αὐτοχαρακτηρισμὸς «ἱστορικὸς ἐρευνητής», κάτω ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἐπιστολογράφου Λάζαρου Ε. Σαββίδη, διότι ἡ ζημιὰ πού προκαλεῖται στὸ Παγκράτιο μ' αὐτὰ πού γράφει εἶναι ἀνυπολόγιστη.

Τὸ νὰ ἀναφέρεται μιὰ λέξη π.χ. «λάξ» ἢ «πτερνίζειν» σὲ ἓνα κείμενο, δὲν ἀποδεικνύεται ὅτι γίνεται λόγος γιὰ παγκράτιο, ἀφοῦ καὶ οἱ δύο αὐτοὶ χαρακτηρισμοὶ ἀναφέρονται καὶ σὲ ἄλλα ἀθλήματα: τὴν ἀναπάλη, τίς γυμνοπαιδίες, τὴν πυρρίχη, τὴ σκιαμαχία, πού, φαίνεται, δὲν ἔπεσαν στὴν ἀντίληψη τοῦ «ἱστορικοῦ ἐρευνητή». Ἐπειτα, δείχνει ὅτι... ἀνακάλυψε τὴν Ἀμερικὴ μὲ τὴν ἀνακάλυψή του... Ὁ ἀποδεικνύει τὴν ὑπαρξὴ τοῦ Παγκρατίου» τὸ ὅτι ὁ Κάστορας ὁ Διόσκουρος, ὁ Ἱπποδαμαστής, χρησιμοποίησε τὸ ἴδιο πάλαισμα, τὴ στιγμὴ πού στὰ ἴδια τὰ «Ἀργοναυτικά» τῶν Ὀρφικῶν ἀναγρά-

Ἐλήθεια, ὁ ἐκλεκτὸς τῶν τελευταίων ὑποστηρικτῶν τῆς Σιών πῶς ὀνομάζεται στὰ ἑλληνικά; Ἄλλωστε μήπως οἱ ἴδιοι κύριοι δὲν εἶναι αὐτοὶ ποὺ χρησιμοποιοῦν τὴν Πληροφορικὴ γιὰ τὸν ἀποπροσανατολισμό, τὴν δημαγωγία, τὸν ἔλεγχο τῆς συνείδησης καὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆ δημιουργία «ἐναλλακτικῶν» κόσμων γιὰ ὅλους ἐμᾶς; Ἰσως ὁ πραγματικὸς κόσμος νὰ εἶναι

κάτι ποὺ θέλουν μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό τους καὶ γιὰ τοὺς λίγους ἀκόμα «ἐκλεκτούς».

Ἐλπίζω ὁ Γιαχβέ (τους) νὰ μὲ συγχωρέσῃ γιὰ τὰ ὅσα σκέφτομαι γιὰ τὰ τέκνα του.

Μετὰ τιμῆς

Νικ. Κοντόπουλος

Καθηγητὴς Πληροφορικῆς
Ἀθήνα

Ποιοὶ ἔκλεψαν τὸ χρυσὸ στεφάνι ἀπὸ τὸ Μουσεῖο;

Κύριε Λάμπρου,

Πρὶν δύο μῆνες περίπου ἐπισκέφτηκα τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Χαλκίδας. Θαυμασμὸς γιὰ τὴν πολιτιστικὴ μας κληρονομιά, ἀλλὰ καὶ ἀγανάκτηση γιὰ τὴν περιφρόνηση αὐτῆς, ἂν μὴ τι ἄλλο, ἀπὸ ἐκείνους ποὺ πληρώνονται γιὰ τὴν προστασία καὶ συντήρησή της. Εἶναι τὰ συναισθήματά μου μετὰ ἀπὸ κάθε ἐπίσκεψή μου στοὺς ἱερούς αὐτοὺς χώρους.

Στὸ συγκεκριμένο μουσεῖο ὁ θαυμα-

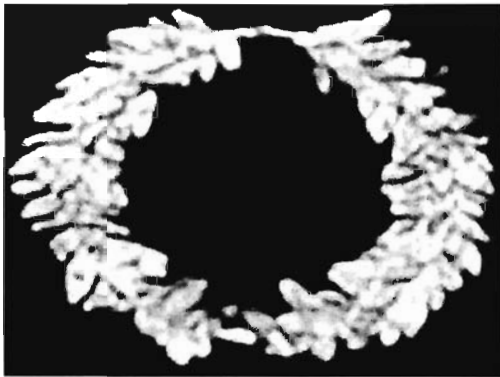
σμός μου ἐστιάστηκε σὲ ἓνα χρυσὸ στεφάνι τῆς ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς μοναδικῆς καλλιτεχνικῆς τελειότητος, ποὺ ἦταν καὶ τὸ καλύτερο καὶ λαμπρότερο ἔκθεμα τοῦ μουσεῖου (βλ. φωτογραφία). Ἡ ἀγανάκτηση προήλθε ἀπὸ τὴν διάβρωση τῶν ἐκθεμάτων, ποὺ εὐρίσκονται ἐκτὸς μουσεῖου, ἐκτεθειμένα στὶς καιρικὲς συνθήκες ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἔλλειψη φύλακα - ἐπιτηρητῆ ἐντὸς τοῦ μουσεῖου.

Στὸ βιβλίο ἐπισκεπτῶν, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς

φεται σαφῶς στὸ στ. 586: **«αὐτὰρ παγκρατίοιο πόρεν γέρας Ἡρακλῆϊ ἀργύρεον κρητῆρα παναίολον»!**

Ἡ... «λογικὴ» ἀπάντηση, ὅτι τὸ Παγκράτιον δὲν ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Ὅμηρον, γιὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὁμήρου **«δὲν ἦτο ἀγώνισμα μὲ τὴν μεταγενεστέρα του ἐπιστημονικὴ μορφή ὡς ἀνωτέρω ἀνεφέρθη, ἀλλὰ πολεμικὴ τέχνη»** (αὐθαιρεσία, γιὰ τὴν ὅπως εἶναι γνωστὸ οἱ ἈρχαιοἝλληνες δὲν χρησιμοποιοῦσαν τίποτα, πρὶν εἶναι δέβαιοι καὶ γιὰ τὴν χρῆση καὶ γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα, γεγονὸς ποὺ ἀποδεικνύει ἐπιστημονικὴ «ἐμβρίθεια»), ἡ «λογικὴ» λοιπὸν αὕτη θεωρεῖται παραλογικὴ καὶ ἀντιφατικὴ καὶ ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Ὅμηρος ναὶ μὲν δὲν ἀναφέρει ἰδιαίτερα καὶ ὀνομαστικὰ τὸ Παγκράτιο γιὰ δικούς του λόγους, στὶς περιγραφές του ὅμως ποὺ ἀναφέρονται σὲ μονομαχίες ἢ ἀγῶνες δίνει ζωντανὰ ὑπονοούμενα, ποὺ καταδείχνουν τεχνικὲς τοῦ Παγκρατίου, ὅπως κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη τὸ **«ὄ, τι ποσὶν τε ρέξῃ καὶ χερσὶν ἔῃσιν»**, ποὺ ἐπικαλεῖται ὁ Ἀλκίνοος γιὰ νὰ μεταπείσῃ τὸν συνεσταλμένο καὶ διστακτικὸ Ὀδυσσεά νὰ πάρῃ μέρος στοὺς ἀγῶνες. Σὲ ἀγῶνες καὶ ἀγωνίσματα ἀναφέρεται...

δηλώσεις θαυμασμοῦ γιὰ τὰ ἐκθέματα καὶ κυρίως γιὰ τὸ χρυσοῦ στεφάνι, ὑπῆρχαν διαμαρτυρίες γιὰ τὴν ἀπουσία φύλλακα. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ἀναπόφευκτο. Τὸ στεφάνι ἐκλάπη! Σὲ σχετικὸ ἄρθρο ἐφημερίδας διαβάσουμε: «Οἱ πρῶτες πληροφορίες εἶναι σαφεῖς ὅσο καὶ ἀνησυχητικές: κανένα ἔχνος διάρρηξης δὲν βρέθηκε, σύμφωνα μὲ τὴν ἀστυνομία, παρ' ὅτι ὑπῆρχαν δύο κλειδαριές, ἐνῶ οὔτε ὁ συναγερμὸς τοῦ μουσείου χτύπησε». Τὰ συμπεράσματα εἶναι ἐκδηλα. Μερίδιο εὐθύνης ἀνήκει σὲ ὅλους ἐμᾶς, πού ἐπισκεφτήκαμε τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Χαλκίδας καὶ ἀρκεστήκαμε σὲ μιὰ γραπτὴ διαμαρτυρία στὸ βιβλίο ἐπισκεπτῶν. Ἴσως, ἂν εἶχαμε υἱοθετήσῃ πιὸ δυναμικοὺς τρόπους ἀντίδρασης, νὰ μὴν εἶχαμε τὴν ἀπώλεια αὐτοῦ τοῦ μοναδικοῦ εὐρήματος.

Ἄν δὲν ἐπαναστατήσουμε ὁ καθένας μὲ τὸν δικό του τρόπο καὶ ἂν τὸ μαχαίρι δὲν φτάσῃ στὸ κόκκαλο, θὰ ξυπνήσουμε κάποιο πρωτὶ καὶ θὰ δοῦμε, ὅτι ὁ Παρθενὼν λείπει ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη.

Μετὰ τιμῆς
Κώστας Παύλου
Μεταμόρφωση Ἀττικῆς

Ἄγνωστες ἐλληνικὲς λέξεις στὰ ἀγγλικά λεξικά

Κύριε διευθυντά,
Ἀνταποκρίνομαι στὸ αἶτημα τοῦ κ.

Διομήδη Κρονίδη («Δαυλός», τ. 210),
σχετικὰ μὲ τὴ σημασία καὶ προέλευση

Δὲν θὰ σταθῶ στοὺς σολοικισμοὺς καὶ βαρβαρισμοὺς τοῦ Σαββίδη (ὅπως π.χ. «τὰ καταγραφέντα ἐξ αὐτοῦ», σ. 13219). Θὰ σταθῶ ὅμως στὶς ἀνθαιρεσίες καὶ κακοποιήσεις πού ἔχει πραγματοποιήσει, τόσο σέ... «ἄρθρα» του ὅσο καὶ στὸ... «βιβλίο» τοῦ... «παγκρατὴ» (!) Σαββίδη «Τὸ Ἀρχαιοελληνικὸν Παγκράτιον Ἀθλημα», στὸ ὁποῖο, μὲ ὅσα ἐπικαλεῖται στὶς σελ. 25, 26, 27, 52, 53, 54, 55, ἀπὸ ἄθλημα τὸ μετατρέπει σέ... ἄθλιο! Καὶ ἔτυχε καὶ ἐπαινετικῆς κριτικῆς!

Καὶ γιὰ νὰ ἐδραιώσω τίς θέσεις μου, θὰ σταθῶ σὲ δύο χαρακτηριστικὲς περιπτώσεις. Γράφει: «ἀγκυρίζειν = τρικλοποδιά». Ἀλλὰ ὁ Ἰταλὸς σοφὸς Σκαλίγηρος διευκρινίζει: «ἀγκυρίζειν = ἐμβαλὼν τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος τοῦ ἀντιπάλου ὑπὸ τὸν ἐν σχήματι ἀγκύρας κεκαμμένον δραχίονα» (Μέγα Λεξικὸν Δημητράκου, τόμ. 1, σελ. 34). Ὅσο γιὰ τὴν τρικλοποδιά, αὕτη ἀπεκαλεῖτο: «ὑποσκελίζειν» (ὁμοίως ὡς ἄνω, τόμ. 14, σελ. 7503). Γράφει: «ἀγκωνίζειν = ἡ χρῆσις τοῦ ἀγκῶνος γιὰ κτύπημα». Ἀλλὰ οἱ γραμματικὲς του γνώσεις φαίνεται, ὅτι δὲν τὸν βοήθουν νὰ ξέρῃ ὅτι τὸ χτύπημα μὲ τὸν ἀγκῶνα λεγόταν «κνυδιτίζειν» (ὁμοίως ὡς ἄνω, τόμ. 8, σελ. 4171). Γράφει τέλος ὁ ἐπιστολογράφος: «ἄσκησις = ὄρχησις ἢ ἐκλάκτισμα = τὸ σήκωμα τοῦ ποδιοῦ ▶

τοῦ ρήματος *κρέβω* (*ἔκρεψα, ἔκρεδα* καὶ *κρέψε*). Ὁχι μὲ τὴν αὐθεντία τοῦ γλωσσολόγου. Μᾶλλον μὲ ὁδηγὸ τὴν ἐπιστημονικὴ μέθοδο, ποὺ μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔχει καὶ τὸ καλὸ νὰ ἐλαχιστοποιῇ τὰ λάθη ἀναγωγῆς ἢ ἐπαγωγῆς.

Τὸ ρῆμα *κρέβω* πρέπει νὰ εἶναι ἡ ρίζα τοῦ ἀγγλικοῦ *crave* (*craved, craving, craves*), τὸ ὁποῖο σημαίνει διακαῆ ἐπιθυμία γιὰ κάτι, κάτι ποὺ χρειάζεται ἐπειγόντως ἰκεσία ἢ παράκληση γιὰ κάτι, ἢ ὑπαρξὴ φλογερῆς, ἔντονης, δυνατῆς ἐπιθυμίας. Τὸ ἐπίθετο *craving* ὑποδηλώνει ἀκόρεστη ἐπιθυμία. Τέλος, τὸ οὐσιαστικὸ *craver* ὑποδηλώνει τὸ πρόσωπο μὲ τὶς παραπάνω ιδιότητες καὶ τὸ περιορίζει, σήμερα, στὸ ρόλο τοῦ ζητιάνου ἢ τοῦ ψωμοζήτη.

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ὁ κ.Κρονίδης μπορεῖ νὰ ἀνατρέξῃ στὸ

Ἀγγλικὸ λεξικὸ (ὁποιοδήποτε ἐκδό-
τη) ἢ στὸ Μέγα Ἀγγλοελληνικὸ Λεξικὸ
(ἐκδόσεις «Ὀδυσσεύς»). Ὑπάρχουν
ἄπειρες λέξεις ἐλληνικῆς, ποὺ εἶναι σή-
μερα «κρυμμένες» στὰ λεξικά τῶν
ἀγγλοφώνων, σὲ ἐτυμολογικά, ἃς ποῦμε
σὲ λανθάνουσα κατάσταση, ποὺ τὶς
«οἰκειοποιήθηκαν» πολὺ πρὶν ἀναπτυ-
χθοῦν οἱ διανοητικὲς ἱκανότητες τῆς...
πέρα - γιὰ πέρα ἀντιγραφῆς. Γιὰ παρά-
δειγμα, πάρε τὶς λέξεις *father* καὶ *mother*.
Τὸ γράμμα «h» ἔμπροσθεν φωνήεντος
στὰ ἀγγλικά τὸ κάνει βραχύ. Ἐάν τώ-
ρα ἐπιφέρουμε τὶς ἀπαραίτητες γλωσ-
σολογικῆς «διορθώσεις», ἔχουμε τὶς ἀτό-
φες ἐλληνικῆς λέξεις *πατήρ* καὶ *μήτηρ*.

Μὲ ἐκτίμηση

Νικόλαος Ι. Μπέτσος

Ypsilanti, USA

Πῶς ὁ Πλάτων ἔκαψε τὰ ποιήματά του

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Εἰς τὸ τεῦχος Μαΐου τοῦ ἐγκρίτου πε-

ριοδικοῦ σας ἀναφέρεσθε καὶ εἰς τὸν
Πλάτωνα, τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου φέρω.

τεντωμένον, εἰς τὸ ὕψος τοῦ ὄμου ἢ καὶ πέραν αὐτοῦ! Ἄλλο ὅμως ἡ ὀρχη-
σις, ἄλλο τὸ ἐκλάκτισμα, διότι «ὀρχησις = συνδυασμὸς τῆς ποιήσεως, τῆς μου-
σικῆς καὶ τῶν κινήσεων, πρὸς ἑκφρασιν ἰδεῶν, ἐπιθυμιῶν καὶ συναισθημά-
των» (Ἐγκυκλ. Ἐλευθερονδάκη, τόμ. 19, σελ. 179). **«Ἐκλάκτισμα = τὸ ἐκλα-
κτίζειν** (λάκτισμα πρὸς τὰ ὀπίσω) **κυρίως ἐπὶ ὀρχήσεως»** (Ἐγκυκλ. Ἐλευθ.,
τόμ. 9, σελ. 143). Συνεχίζει ὅμως τὸ ἴδιο λεξικὸ - καὶ θὰ πρέπει νὰ τὸ προσέξῃ
ἰδιαίτερα ὁ... «ἱστορικὸς ἐρευνητής», ἀφοῦ ὅλα σχεδὸν τὰ στηρίζει ἐκεῖ - ὅτι:
**«Ἐκ τῶν ἀναλόγων ἐπὶ ἀρχαίων ἀγγείων ἀπεικονιζομένων χορευτικῶν κι-
νήσεων δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ ἐξακριβωθῇ ποῖος ὠνομάζετο ἐκλακτισμός».**

Εἶναι μεγάλη ἀτυχία γιὰ τὸ Παγκράτιο, ποὺ ἔπεσε σὲ χεῖρα τέτοιων... «ἱστο-
ρικῶν ἐρευνητῶν», οἱ ὅποιοι - αὐτὸς κι ἄλλοι δύο - πῆραν καὶ ἀνακάτωσαν
ἀσκήσεις καράτε, τάεκ δὲν ντό, ζίου ζίτσον καὶ παρασκεύασαν ἕναν ἀχταρ-
μά, ποὺ τὸν βάφτισαν Παγκράτιο.

Μὲ τιμὴ

Εὐθύμιος Ν. Χριστόπουλος

Λαμία

Βεβαίως ὁ Πλάτων ἠσχολεῖτο μὲ τὴν ποίησιν, ἡ δὲ μεταστροφή του εἰς τὴν φιλοσοφίαν ἐγένετο μετὰ ἀπὸ συνάντησίν του μὲ τὸν Σωκράτη εἰς θεατρικὴν τινα παράστασιν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκάθησε τυχαῖα δίπλα του. Ἡ συνάντησις ὑπῆρξε καθοριστικὴ, ὁ δὲ Πλάτων ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ποίησιν καὶ νὰ ἀσχοληθῇ ἔκτοτε μὲ τὴν φιλοσοφίαν.

Ἀναφέρεται χαρακτηριστικὰ, ὅτι μετέδῃ ἀκολούθως εἰς τὴν οἰκίαν του,

πῆρε τὰ χειρόγραφα ποιημάτων του, ἐστάθη ἔμπρὸς εἰς τὴν φωτιά καὶ ἀνέφωνησε: «*Ἡφαιστε πρόμολ' ὦδε, Πλάτων νῦν τι σοῖο χατίζει*», (δηλ.: «Ἡφαιστε (θεὸ τῆς φωτιᾶς), ἔλα ἐδῶ πού κατι σὲ θέλει ὁ Πλάτων»). Καὶ ἔρριψε τὰ χειρόγραφέα του εἰς τὴν φωτιά.

Μὲ ἐκτίμηση
Πλάτων Τζουνάκος
Χολαργός

Ἔνας Εὐρωπαῖος «Ἰουλιανὸς» τοῦ 11ου αἰῶνος

Ἀντιγράφω αὐτολεξεῖ ἀπὸ τὸ «Νεώτερον Ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικόν» τοῦ «Ἡλίου»:

«ΑΒΑ ΣΑΜΟΥΗΛ (Μεσαιωνικὴ Ἱστορία). Βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας (1041-1044). Παρέμεινε διάσημος ὡς ὁ «Ἰουλιανὸς τῆς Δύσεως», διότι ἐκπροσωπεῖ τὴν τελευταίαν μεγάλην ἀντίδρασιν τῆς εἰδωλολατρείας ἀνὰ τὴν Κεντρώαν καὶ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, μολοντί ἀρχικῶς, ὅπως καὶ ὁ Ἰουλιανὸς τοῦ Βυζαντίου, ὑπῆρξε χριστιανός (...). Ὁ Ἀβὰ, ὅμως, μολοντί ὑπερήσπιζε τοὺς χριστιανοὺς πρὸ τῆς ἀνόδου του εἰς τὸν θρόνον, ἔκτιζε δὲ καὶ ἐκκλησίας, ἐν τούτοις ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς στέψεώς του συνεμάχησε μὲ τοὺς εἰδωλολάτρους, ὅχι μόνον τῆς ἰδικῆς του χώρας ἀλλὰ καὶ τῆς Γερμανίας καὶ τῶν Σκανδιναυικῶν χωρῶν, πού ἦσαν πολυάριθμοι καὶ παρακινούμενοι ἀπὸ τὴν ἄστοχον πολιτικὴν τοῦ παπισμοῦ διεξήγον λυσσώδη πόλεμον κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν γένει, θεωροῦντες τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ὡς πηγὴν τῆς κακοδαιμονίας των καὶ ἐλπίζοντες, ὅτι μὲ τὴν ἐπανασύστασιν τῆς εἰδωλολατρείας θὰ ἐσώζοντο ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τοῦ Δυτικοῦ κλήρου. Τὸ εἰδωλολατρικὸν ἐκείνο κίνημα τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος ἔλαβε τοι-

αύτας διαστάσεις, ὥστε ἔθεσε εἰς πραγματικὸν κίνδυνον τὴν ὑπαρξίν τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνὰ τὸν ἔξω τοῦ Βυζαντίου κόσμον. Ἡ ἀντίδρασις τοῦ Ἀβὰ ἀνεκὸπῃ χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκράτορος Ἐρρίκου τοῦ 3ου, ὁ ὁποῖος ἐδοθήθη τὸν ἐκθρονισθέντα Πέτρον καὶ συνέτριψε τὸν προστάτην τῆς εἰδωλολατρείας, ὁ ὁποῖος κατ' ἄλλους μὲν ἐφονεύθη εἰς μάχην, κατ' ἄλλους δὲ συνελήφθη αἰχμάλωτος, ἐνεκλείσθη εἰς φυλακὴν καὶ ἐξετελέσθη».

Τὰ συμπεράσματα πού προκύπτουν σαφῶς ἀπὸ τὸ προαναφερόμενον ἐγκυκλοπαιδικὸ λῆμμα, δὲν κολακεύουν καθόλου τὴν κατεστημένη ἄποψιν τῆς δῆθεν οἰκειοθελοῦς προσχωρήσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν στοῦ ἰουδαιοχριστιανικοῦ δόγμα. Ἡ Εὐρώπη ἀντιστάθηκε καὶ μάλιστα σὲ μία ἐποχὴ προσχωρημένη, πού πολὺ ἀπέχει ἀπὸ τὴν ἀποδίψασιν (θρυλουμένη βεβαίως) τοῦ Παύλου στὴν Κρήτη, καὶ ὅταν ἤδη ἡ χριστιανικὴ ἐκκλησία εἶχε στὰ χεῖρα τῆς (ἢ στὰ πόδια τῆς καλύτερα) τὸ σύνολο τῶν κυβερνήσεων καὶ μάλιστα ἀπολυταρχικῶν.

Μετὰ τιμῆς
Ὀδυσσεὺς Πατεράκης
Ἡράκλειον Κρήτης

Ἡ ἀρχαιότερη γέφυρα τοῦ κόσμου στὸ «Γκίνες»

Ἀξιότιμε κ. Λάμπρου,

Στὸ ὑπ' ἀριθμὸν 211 τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Δαυλὸς» δημοσιεύθηκε ἄρθρο ποὺ παρουσίαζε ἀρχαία Μυκηναϊκὴ γέφυρα, ἡ ὁποία, ὅπως ἀνεγράφετο στὸ ὡς ἄνω ἄρθρο, εἶναι «...ἡ ἀρχαιότερη τῆς Εὐρώπης (ἴσως καὶ τοῦ κόσμου)...».

Σχετικὰ μὲ αὐτὸ τὸ θέμα, σὲ παλιότερες ἐκδόσεις τοῦ βιβλίου τῶν ρεκὼρ «Γκίνες», ἀναφέρονταν τὰ ἑξῆς: «Ἡ παλιότερη χρονολογημένη γέφυρα στὸν κόσμο εἶναι μιὰ πέτρινη γέφυρα πάνω ἀπὸ τὸν ποταμὸ Μίλες στὴν Σμύρνη (τώρα Ἰσμίρ) τῆς Τουρκίας, ἀπὸ τὸ 850 π.Χ.». Στὶς τελευταῖες ἐκδόσεις τοῦ βι-

βλίου «Γκίνες» καὶ συγκεκριμένα σὲ αὐτὴν τοῦ 1998 τὸ ρεκὼρ τῆς ἀρχαιότερης γέφυρας στὸν κόσμο ἔχει διορθωθῇ ὡς ἑξῆς: «Ἀπομεινάρια μιᾶς Μυκηναϊκῆς γέφυρας, χρονολογημένης ἀπὸ τὸ 1600 π.Χ., θρῖσκονται στὰ περὶχωρα τῶν Μυκηνῶν, πάνω ἀπὸ τὸν ποταμὸ Χάβο».

Ἐπομένως εἶναι παγκοσμίως ἀναγνωρισμένο, ὅτι οἱ ἀρχαιότερες γέφυρες στὸν κόσμο εἶναι ἐλληνικές.

Μετὰ τιμῆς

**Παναγιώτης Θανόπουλος,
Σταῦρος Θανόπουλος**

Ἀμαρουσίον (Ἄθμονον)

Οἱ ἱστορικὲς πληροφορίες ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν δίδυμος

Κύριε διευθυντά,

Στὸ τεῦχος 210 διάβασα τὴ συνέντευξη τοῦ καθηγητῆ κ. Γ. Ζερβοῦ καὶ τὸ ἄρθρο τοῦ συνεργάτη σας κ. Ε. Ἀτταβύριου σχετικὰ μὲ τὸ ἱστορικὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ. Θὰ ἤθελα ὁμως, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ ἀφιερῶσθε καὶ κάποιες σελίδες τοῦ περιοδικοῦ σας γιὰ ἓνα θέμα τὸ ὁποῖο, κατὰ τὴν γνώμη μου, ἔχει μεγάλη σπουδαιότητα: γιὰ τὸ ποιὸς ἀληθινὰ ἦταν ὁ Ἰησοῦς.

Τὸ θέμα ποὺ προβληματίζει εἶναι, ἂν ὁ Ἰησοῦς εἶχε δίδυμο ἀδελφόν. Εἶναι γνωστὸ, ὅτι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς τοῦ Ἰησοῦ φέρει τὸ ὄνομα Ἰούδας (Μάρκος Στ' 3 – Ματθαῖος ΙΓ' 55). Ἀπὸ τὴν παράδοση γινώρουμε ἐπίσης, ὅτι τὸ πραγματικὸ ὄνομα τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ εἶναι Ἰούδας (Τατιανός, «Διατέσσαρον» κ.λπ.). Ἀκόμα εἶναι γνωστὸ, ὅτι τὸ «Θωμᾶς» δὲν εἶναι ὄνομα σὲ καμία γλῶσσα (Ἑλληνικά, Λατινικά, Εβραϊκά). Ἀπλᾶ εἶναι ἐξελληνισμὸς τοῦ ἐβραϊκοῦ ταόμα, ποὺ σημαίνει δί-

δυμος. Αὐτὸ τὸ ἐπισημαίνει καὶ ὁ Ἰωάννης στὸ εὐαγγέλιό του (ΙΑ', 16 καὶ Κ', 24).

Τὸ ἐρώτημα ποὺ προκύπτει εἶναι, ἂν τὰ δύο αὐτὰ πρόσωπα, ὁ Ἰούδας – ἀδελφὸς τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Δίδυμος, εἶναι ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπο. Ὁ Robert Ambelain στὰ βιβλία του «Ἰησοῦς» καὶ «Γολγοθᾶς» ὑποστηρίζει, ὅτι πράγματι ὁ Ἰησοῦς εἶχε δίδυμο ἀδελφόν. Τὸν ἰσχυρισμὸ του τὸν στηρίζει σὲ πηγές ποὺ ἀνήκουν στὰ λεγόμενα Ἀπόκρυφα Εὐαγγέλια: «Εὐαγγέλιο τοῦ Βαρθολομαίου», «Πράξεις τοῦ Θωμᾶ» καὶ ἄλλα. Ἄν ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτὸς ἔχει κάποια βάση, τότε ὁ καθένας καταλαβαίνει τί σημαίνει ἡ διαπίστωση, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶχε δίδυμο ἀδελφόν. Σήμερα ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα εἶναι σὲ θέση νὰ δώσῃ μιὰ ἀπάντηση πάνω σὲ ἓνα τέτοιο ζήτημα;

Μὲ ἐκτίμηση

Ἰωάννης Ἀνεμογιάννης

Ἡλιούπολη, Ἀθήνα

Ἡ κλοπὴ τοῦ ἔργου τοῦ Καραθεοδωρῆ ἀπὸ τὸν Ἀινστáιν

Ἀγαπητὲ «Δαυλὲ» καὶ ἀξιότιμε κ. Σύνεδρε,

Εἶμαι μία ἄρτι ἀποφοιτήσασα δασκάλα τοῦ δημοτικοῦ καὶ γιὰ δεύτερο χρόνο τώρα συνδρομητρία τοῦ περιοδικοῦ. Τὰ τελευταῖα χρόνια (2-3) προσπαθῶ, τὸ κατὰ δύναμιν, νὰ ἐνημερωθῶ ἀναφορικά μὲ τὰ ἑλληνικὰ ἐθνικὰ θέματα, τῶν ὁποίων ὠρισμένες πτυχές, ποὺ ἀναδεικνύουν τὸ Ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Πνεῦμα, ἀποκρύπτονται δόλια ἀπὸ κάποιους ἐπιτήδειους ἀνθέλληνες.

Κατὰ τὴ διάρκεια αὐτῆς μου τῆς προσπάθειάς τὸν χειμῶνα τοῦ '97, ἀκούγοντας μία ἐκπομπὴ ἐνὸς τοπικοῦ θεσσαλονικιώτικου ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ, ἄκουσα γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ μου γιὰ τὸν Καραθεοδωρῆ, μέγιστο μαθηματικὸ τοῦ αἰῶνα μας, ὁ ὁποῖος, πρῶτος αὐτός, διετύπωσε θεωρίαν ἐπαναστατικὴ καὶ ῥιζοσπαστικὴ σχετικὰ μὲ τὸν χωροχρόνο. Ἐπίσης ὁ παραγωγὸς ἐκείνης τῆς ἐκπομπῆς διάβασε μία προφανῶς ἐπιστολὴ τοῦ καθηγητῆ ὑπὸ μορφὴν διáλεξης - ἀπάντησης πρὸς κάποιους ἀντιπάλους του, ὅπου μὲ ἀποδείξεις ἀναφέρθηκε στοὺς ἀνθελληνικοὺς σκοποὺς καὶ στόχους τῶν Ἑβραϊοσιωνιστῶν, ἡ ὁποία δη-

μοσιεύθηκε σὲ κάποιο περιοδικό. Ὁ ἴδιος ὁ Ἀινστáιν πρὸς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του δήλωσε, πὼς οἱ «ἀνακαλύψεις» του δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ ἐπαναδιατύπωση τῆς ὄντως ἐπιστημονικῆς ἀνακάλυψης τοῦ μεγίστου φυσικομαθηματικοῦ καὶ δασκάλου του. Δηλαδή ἓνας Ἑλληνας, μορφὴ τοῦ αἰῶνα καὶ δυστυχῶς ἄγνωστος στὴν πατρίδα του, ἦταν δάσκαλος ἐνὸς Ἑβραίου, ποὺ κλέβοντάς τον ἀναδείχθηκε. Ὁ Ἀινστáιν δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ὁ ἐπαναστάτης τῶν ἐπιστημῶν. Ὅμως φαίνεται ὅτι, ὅταν ἔχῃς ἑβραϊκὴ καταγωγὴ, ἀναδεικνύεσαι ἀμέσως καὶ παγκόσμιος. Βέβαια, γιὰ νὰ ἀποφύγῃς τὸν κίνδυνον τῆς ἰσοπέδωσης τῶν πάντων, θὰ σημειώσω πὼς ἡ παραπάνω παρατήρηση δὲν σημαίνει, πὼς δὲν ὑπάρχουν ἀξιόλογες προσωπικότητες Ἑβραίων - ὁ καθένας στὸν τομέα μὲ τὸν ὁποῖο ἀσχολεῖται - ποὺ προσφέρουν τὰ μέγιστα στὴν προαγωγὴ τοῦ ἀνθρώπινου ὄντος καὶ τῇ βελτίωσιν τῆς ζωῆς τους. Αὐτὸ τοὺς ἀναγνωρίζεται. Φτάνει νὰ μὴ δροῦν σὲ βάρος ἄλλων.

Μετὰ τιμῆς

Παν. Σωτηρίου-Γιαννακοπούλου

Θεσσαλονίκη

Γιὰ τὴ διεθνῇ προπαγάνδα: Μακεδονία = μόνο Σκόπια

Ἀγαπητὲ «Δαυλὲ»,

Εἶμαι 19 ἐτῶν φοιτητὴς ἱατρικῆς σὲ πανεπιστήμιο ἐξωτερικοῦ (Βουκουρέστι). Ἀφορμὴ γιὰ τὸ γράμμα μου αὐτὸ στάθηκε μία πολὺωρη συζήτηση ποὺ εἶχα μὲ τοὺς ξένους συμφοιτητές μου, μὲ θέμα τὴ Μακεδονία. Ἐκεῖνοι καὶ γενικὰ οἱ Ρουμῆνοι ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι Βαλκάνιοι λαοὶ ὑποστήριζαν πὼς Μακεδονία εἶναι τὰ Σκόπια, μιᾶς καὶ οἱ Σκοπιανοὶ δηλώνουν παντοῦ πὼς εἶναι Μακεδόνες. Σχεδὸν μάταιες οἱ προσπάθειές μου νὰ τοὺς πείσω πὼς κάνουν λάθος τόσα χρό-

νια. Θέλω νὰ ρωτήσω ποῖος πραγματικὰ εὐθύνεται γιὰ τὴν παγκόσμια αὐτὴ λάθος πληροφόρηση (ἴσως γνωρίζετε πὼς τὰ τηλεοπτικὰ κανάλια CNN, BBC, Euronews καὶ ρουμανικὰ στοὺς χάρτες τους κατὰ τὴν περίοδο τοῦ πολέμου στὸ Κόσοβο, ὅπου Σκόπια ἔγραφαν Μακεδονία).

Υ.Γ.: Ἐπισκεφθῆτε τὸ site τῆς Hellasnet - πολιτιστικὰ οἱ Ἑβραῖοι ἀπὸ τὸ 2300 π.Χ.

Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν φιλοξενία

Γεώργιος Μπίκος

Βουκουρέστι, Ρουμανία

Έλληνοδίκης με ράσα

Χαράν μεγάλη έχω. Είσηκούσθην ἐπὶ τέλους. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπεφάσισε νὰ προβάλλῃ τὸν ἅγιο, τὸν μητροπολίτη Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεο. Τὸν ἔκανε πρόεδρο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπιτροπῆς γιὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ 2004. Σὰν νὰ λέμε: «ἔβαλε τὸ λύκο νὰ φυλάῃ τὰ πρόβατα». Τὸ τί εἶδους λύκος εἶναι, σὰς τὸ ἔχω ἀποκαλύψει καὶ σὲ ἄλλο μου σχόλιο τὸν Ἀπρίλιο ἐφέτος (τ. 208, σελ. 13072). Καὶ τὸν εἶχα ἐπαινέσει γιὰ τὴν προσήλωσίν του στὴ ρωμοσύνη. Χά!!! κοροίδα ἑλληνάκια, πιστεύσατε ὅτι θὰ σὰς ἄφῃνα ἐλεύθερους νὰ προβάλλετε τὸ ἀρχαῖο ἀθάνατο πνεῦμα; Πόσο γελασμένοι εἴστε. Φρονίμως ποιοῦσα ἡ ἱεραρχία ἔστησε κιόλας τοὺς μηχανισμούς της. Πρῶτα πρῶτα συνέστησε αὐτὴ τὴν ἑπταμελῆ χαφιέδικη ἐπιτροπὴ παρακολουθήσεως τῶν αἱρέσεων καὶ ιδίως τῶν ἑλληνιζόντων. Δὲν θὰ προλαβαίνουν λοιπὸν αὐτοὶ οἱ σατανᾶδες νὰ γράφουν ἢ νὰ λένε κάτι ὑπὲρ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ πνεύματος, καὶ ἀμέσως τὰ «τζίνια» (μεταξύ τους καὶ ὁ παναγαπητὸς παπα-Ρωμῖος) θὰ τὸ καρφώνουν στὸν ἅγιο Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου (θὰ μέ σκάσῃ αὐτὸ τὸ «Ἀγίου Βλασίου»: δὲν συνάδει τόσο μικρὸ χωριὸ μὲ τὸ μέγεθός του). Αὐτὸς θὰ βρῇ τὸν τρόπο νὰ τοὺς μπερδέψῃ ὅλους. Δὲν ἀποκλείεται νὰ κἀνῃ καὶ λειτουργία μπροστὰ στὸ θωμό τοῦ Διὸς. Ἀλλωστε τί Ζεὺς τί Jesus... (οἱ ἴδιοι δὲν ἰσχυρίζονται, ὅτι μητέρα ὅλων τῶν γλωσσῶν εἶναι ἡ ἑλληνικὴ;). Στὴ συνέχεια θὰ δημοσιεύσῃ περισπούδαστον ἄρθρο, ὅτι τοὺς ὀλυμπιονίκες τοὺς ἔστεφαν Χερουδεῖμ. (Πῶς πῆγε στὴ Μαριὰμ τὸν κρίνο ὁ Γαβριήλ;) Μὴν περιμένετε νὰ κἀνῃ δηλώσεις στὴν τηλεόρασιν· αὐτὴ ἀποτελεῖ πεδῖον τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου. Οὔτε δεδαίως εἶναι τοῦ χαρακτήρος του νὰ δώσῃ συνέντευξιν σὲ περιοδικὸ ἐλευθερίων ἡθῶν, ὅπως ἔκανε ὁ Ζακύνθου. Ἀλλὰ δὲν ἀνησυχῶ, ἀφοῦ πρόθυμα ἡ ἐφημερίς τῶν ἀποστράτων ἀεροπόρων τοῦ προσφέρει δῆμα. Ἀπὸ ἐκεῖ θὰ ἐξαπολύσῃ, σὺν Γιαχβέ, τοὺς κεραυνούς του. Δὲν πρέπει νὰ μᾶς ἐκπλήσῃ ἡ ἐνασχόλησις τῆς Ἐκκλησίας μὲ ἀθλητικὸς ἀγῶνες, ἀφοῦ ἐστάθῃ ἀμείλικτος διώκτης τους. Αὐτὰ γιὰ τὴν ἱστορία. Μπορεῖ νὰ γκρεμίσαιμε τὰ στάδια, νὰ καταργήσαιμε τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες (μάταιες ἐπῆγαν οἱ θριαμβολογίες τοῦ Ἰωάννη τοῦ Χρυσοστόμου), ἀλλὰ ἄς ὀψωνται αὐτοὶ οἱ Ἀραβες, πὺν διέσωσαν τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμό. Ἔτσι ἀναγκαστικά, πίσω στὴν παλιά μας τακτικὴ. Τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοὺς ἀπεδέχθην, μέχρι πὺν τοὺς εὐτέλισα. Τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ τὸν νῖοθέτησα, μέχρι πὺν τὸν ἔκανα ρωμοσύνη. Κι ἂν ὑπάρχουν ἀκόμη ἑλληνίζοντες, κι αὐτοὺς θὰ τοὺς ἀγκαλιάσω τόσο σφιχτά, πὺν ἢ θὰ τοὺς σκάσω ἢ θὰ φύγουν ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μου τελείως διαστρεβλωμένοι, πὺν σὲ τίποτε δὲν θὰ θυμίζουν τὸν παλιό τους ἑαυτό. Τὸ ξέρουν πολὺ καλὰ οἱ τὴν παιδείαν ἀπεργαζόμενοι. Παλιὰ καὶ δοκιμασμένη τακτικὴ μου. Δὲν ἔπαψα ποτὲ νὰ τὴν ἐφαρμόζω, γι' αὐτὸ καὶ δὲν μ' ἔχει πάρει ἀκόμη τὸ

Σάρωθρον

Μετά από 14 χρόνια

Πρόσφατα ή κ. Έλισσάβετ Γεωργιάδου, υπεύθυνη της Έπιτροπής Συγγραφής Σχολικών Βιβλίων για τους μαθητές των Τεχνικών Λυκείων επικοινωνήσε με τα γραφεία του «Δαυλού» και ζήτησε στοιχεία που αποδεικνύουν την ελληνική προέλευση του αλφαβήτου μας (τά όποια το περιοδικό αυτό από το 1985 κατ' επανάληψιν έχει ερευνήσει και δημοσιεύσει), προκειμένου να παρατεθούν στίς σελίδες των σχετικών με το θέμα σχολικών έγχειριδίων, που έτοιμάζονται για τους μαθητές του Λυκείου.

Είναι ικανοποιητικό και συνάμα ένθαρρυντικό το γεγονός, ότι επί τέλους πρόκειται μετά από δεκαετίες φοινικιστικής προπαγάνδας χωρίς βάσεις και επιχειρήματα να παρουσιασθή και η αλήθεια της ελληνικότητας του αλφαβήτου, έστω και ως «εναλλακτική άποψη»... Τώρα προβάλλουν επίκαιρα όσο ποτέ άλλοτε τα λόγια του τ. προέδρου της Δημοκρατίας Μιχ. Στασινοπούλου προς τον «Δαυλό» (τεύχος Νοεμβρίου 1986): «Δέν υπάρχει αμφιβολία, ότι τα σχολικά βιβλία πρέπει να διακρίνονται για την πλήρη ενημερότητά τους. Και στην προκειμένη περίπτωση (της καταγωγής του Άλφαβήτου) πρέπει να ενημερωθούν με τα νεώτερα δεδομένα, αρκεί τα δεδομένα αυτά να εκτίθενται με τρόπο αντικειμενικό».

M.M.**Άγώνας δουλείας**

“Ωστε συνήλθε ή Ίερὰ Σύνοδος, για ν' αποφασίση περί της επισκέψεως του πάπα (ή απόφασις μās άφήνει αδιάφορους). Κι αναλογίζεται κάποιος, ότι καθολικοί, ορθόδοξοι, προτεστάντες, πουριτανοί, ευαγγελιστές, ιαχωδάδες και λοιποί άπειράριθμοι διαγκωνίζονται, για να αποδείξουν – ό καθένας για τον έναντό του – ότι είναι οί άληθινοί πιστοί. Θλιωέρό θέαμα έμπρός στην τρίτη χιλιετία, ή μισή ύφήλιος να έχη αποδυθή σ' έναν άγώνα για τόν ποιός είναι ό πιο πιστός δούλος των έπιταγών του ιουδαϊσμού. Κι άς μήν τὰ βάξουν μαζί μας οί πάσης φύσεως φανατικοί. Ό κ. Μεθόδιος Φούγιας, μητροπολίτης πρώην Θειατύρων και νύν Πισιδίας, έχει γράψει, ότι «ό χριστιανισμός (σ' όλες τις εκφράσεις) είναι κληρονόμος του ιουδαϊσμού».

A.K.**Πόσο θ' άντέξη ή μισαλλοδοξία;**

Κι αν ό μορφωμένος του έξουσιασμού γνωρίζει την Άρχαιότητα, άλλα δέν τόν λέει; Πόσα και πόσα «άν», ποι' υπάρχει κίνδυνος να παρανοήσουν οί θερμοκέφαλοι... Ή άγνοια βασικά του πνεύματος της Άρχαιότητας δημιουργεί σε όλους λάθη. Κάτι «έλληνολάτρες» πού λένε ότι ήρθαμε από την... Άνδρομέδα κι άλλοι πιο πονηροί ότι πήραμε τόν αλφάβητο από τόν Σείριον... Ή ανθρώπινη ιστορία δέν περνά από καταστροφές, για να σιγήση ό,τι δέν συμφέρει τόν καθένα. Όλοένα ό πλανήτης μικραίνει άπελπιστικά. Ή ανθρώπινη ιστορία περνά από τή γνώση, τήν άμφισβήτηση, τήν έρευνα και τήν άνθρωπιά· θάρρη ό καιρός πού θα περάση.

Πολύ πριν τόν κατέβασε ό Προμηθέας στους ανθρώπους τόν φώς. Θα κλείση τόν κύκλο της ή μισαλλοδοξία. Πόσο θα άντέξη;

Π.Γ.**Γνώση ή «όπιον»;**

Σύμφωνα με σχετική έρευνα άμερικανικού πανεπιστημίου τόν 20% των τακτικών «πε-

λατών» του Διαδικτύου («Internet») είναι ψυχικώς εξαρτημένοι από την χρήση του και στην συντριπτική τους πλειοψηφία είναι νέοι ηλικίας 15-30 ετών. Είναι γεγονός, ότι το Διαδίκτυο προσφέρει πλέον τα πάντα. Μάλιστα, έχει ήδη ετοιμασθή και η πρώτη κινηματογραφική ταινία, που προσαρμόστηκε στις συνθήκες των υπολογιστών. Τα ενδιαφέροντα και οι δραστηριότητες λοιπόν των νέων πέραν της ηλεκτρονικής οθόνης ελαχιστοποιούνται διαρκώς. Βρισκόμαστε στην εποχή της γνώσεως δια της πληροφορίας και των εικόνων ή είμαστε μπροστά σε μία άνευ προηγουμένου αδρανοποίηση της παραγωγικής σκέψης; Αν ισχύη το δεύτερο, τότε βρισκόμαστε ενώπιον ενός νέου «οπίου», που αντικαθιστά έπαξίως τις θρησκείες, τις πολιτικές ιδεολογίες και τα ναρκωτικά.

Π.Α.Κ.

‘Ο Ζεύς στην ‘Αργεντινή

Μεγαλοπρεπές αντίγραφο του γνωστού αγάλματος του Διός, που κοσμεί το Έθνικό μας

‘Αρχαιολογικό Μουσείο, στήθηκε εδώ και μερικόνες μήνες σε κεντρική πλατεία του Μπουένος Άιρες. ‘Η πρωτοδουλία αυτή ανήκει στην εκεί ελληνική κοινότητα, δοῖκε ὅμως τὴν ἀμέριστη ἀποδοχή τῶν ‘Αργεντινῶν. ‘Ετσι, ἕνα λαμπρὸ σύμβολο τῆς παγκοσμιοῦτας τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἀκτινοβολεῖ στὴν καρδιά τῆς Λατινικῆς ‘Αμερικῆς, μιά πού, ὡς γνωστόν, σ’ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς συναντῶνται διάχυτα φιλελληνικά αἰσθήματα. (Στὴ φωτογραφία, δίπλα στοῦ ἀγάλματος τοῦ Ποσειδῶνος ὁ πρέσβης τῆς ‘Ελλάδος στὴν ‘Αργεντινὴ κ. Α. Μητριάλης: ἀπὸ τὴν ἔφημ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΥΠΙΑ 6/7/99). Καταλαβαίνει κανείς, τί θὰ ἐξεστόμιζε ἐναντίον τῶν «εἰδωλολατρῶν» ὁ ζηλωτὴς π. Γεώργιος Μεταλληνός, ἂν κάποιοι Ρωμιοὶ, ξυπνώντας

ἀπὸ τὸν χριστιανικὸ τους λήθαργο, ἔστηναν κι αὐτοί, ὅπως οἱ ‘Αργεντινοί, ἕνα ἀντίγραφο τοῦ ἀριστουργήματος αὐτοῦ στὴν πλατεῖα Συντάγματος ἢ ‘Αριστοτέλους στὴ Θεσσαλονίκη.

Π.Α.Κ.

«‘Αντιευρωπαῖος»

Δηλωμένος ἀντιευρωπαῖστῆς καὶ μόνιμος ἀμφισβητίας τοῦ ἀνδρισμοῦ τῶν Εὐρωπαίων. Αὐτὲς οἱ δύο ιδιότητες χαρακτηρίζουν τὸν μακαριώτατο κ. Χριστόδουλο, πὺν ὡστόσο δὲν τοῦ στεροῦν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπαιτῇ ἀπ’ τὸ Γ’ Κοινοτικὸ Πλαίσιο Στήριξης 126 δι-σεκατομμύρια, γιὰ τὴν «ἀναβάθμιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως» καὶ τὴν «κατασκευή ἐκκλησιαστικοῦ πανεπιστημίου στὴν ‘Αθήνα».

‘Αν καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ περιουσία φτάνει σχεδὸν στοῦ ἡμιοῦ τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου τῆς ‘Ελλάδος, ἐν τούτοις καὶ τὰ «τζάμπα φράγκα» τῆς Εὐρώπης εἶναι καλοδεχόμενα. ‘Οσο γιὰ τὸ «Πανεπιστήμιο τῆς ‘Εκκλησίας», ἂν ἰδρυθῇ, θὰ εἶναι μιὰ καλὴ ἀρχὴ γιὰ τὴν παραγωγή μοντέρων ἀρχιμανδριτῶν, ὥστε ἐπιτέλους ἡ προσωπικὴ ζωὴ τῶν ἱερωμένων νὰ πάψῃ νὰ θεωρεῖται σκανδαλώδης...

Π.Α.Κ.

Δὲν ὑπάρχει χρόνος, ἂν δὲν ὑπάρχη ὁ «παρατηρητής» τῶν φαινομένων

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΥΣΙΚΗ ΤΩΝ ΚΒΑΝΤΑ
ΕΠΑΛΗΘΕΥΕΙ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣ

[Στὰ τεύχη *Μαρτίου*, *Ἰουνίου* καὶ *Αὐγ.* - *Σεπτεμβρίου* (σελ. 13043-13049, 13277-13281 καὶ 13443-13445) ὁ τ. πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν κ. Κων. Σῦρος ἀνέπτυξε τὶς περὶ χρόνου ἀντιλήψεις τοῦ Ἡρακλείτου, τοῦ Παρμενίδου, τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους, πὺν κατ' οὐσίαν δὲν διαφέρουν μεταξύ τους· συμπίπτουν ὅμως καὶ μὲ τὴν περὶ χρόνου ἀντίληψη τῆς Κβαντικῆς Θεωρίας καὶ τὶς ἀπόψεις τῶν συγχρόνων φυσικῶν *Shrödinger*, *Heisemberg*, *Maxwell*, *Einstein*. Στὸ παρὸν τεῦχος ὁ κ. Κ. Σῦρος συνοψίζει τὶς ἀντιλήψεις αὐτές, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες ὁ χρόνος δὲν ὑπάρχει ἀντικειμενικὰ καὶ ἀνεξάρτητα τοῦ παρατηρητοῦ.]

Συγκριτικὲς παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν περὶ χρόνου φιλοσοφιῶν

Ὁ ὁρισμὸς τοῦ μακροσκοπικοῦ χρόνου ὡς τῆς ἐνώσεως ὅλων τῶν ὑπαρχόντων στοιχείων χρόνου κατὰ Ἀριστοτέλη εὐρίσκεται προφανῶς ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὸν χρόνον τοῦ Πλάτωνος. Ὅπως ὁ Πλάτων, οὕτω καὶ ὁ Ἀριστοτέλης προϋποθέτει τὴν παρατήρησιν πρὸς ὅρισμὸν τοῦ χρόνου. Τοῦτο, διότι τὸσον εἰς τὴν παγκόσμιον κίνησιν, ὅσον καὶ εἰς τὸ νῦν ἀπαιτεῖται παρατήρησις· εἰς ἀμφοτέρους τὶς περιπτώσεις χωρὶς αὐτὴν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δημιουργηθῇ ἡ εἰκὼν οὔτε τῆς κινήσεως τοῦ Πλάτωνος οὔτε τοῦ νῦν τοῦ Ἀριστοτέλους εἰς τὸν παρατηρητὴν. Τόσον ὁ Πλάτων ὅσον καὶ ὁ Ἀριστοτέλης ἐννοοῦν εἰκόνα εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ παρατηρητοῦ, διότι δὲν γίνεται λόγος περὶ ἄλλου τρόπου ἀπεικονίσεως ἢ μὴ εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ παρατηρητοῦ.

Ὑπάρχει ὅμως καὶ μία σημαντικὴ διαφορά· Ἐνῶ ὁ Πλάτων ὁμιλεῖ περὶ εἰκόνας προερχομένης ἐκ τῆς κινήσεως, δηλαδὴ μιᾶς εἰκόνας δυναμικῶς δημιουργουμένης, ὁ Ἀριστοτέλης ὁμιλεῖ περισσότερον ἀφηρημένα καὶ γενικὰ περὶ τοῦ νῦν, συνισταμένου καθ' οἷονδὴποτε τρόπον ἀσύνδετον πρὸς τὴν κίνησιν. Κατὰ ταῦτα τὸ νῦν ἀποτελεῖ τὸ ἀρχέτυπον τῆς στατικῆς, διότι τὸ νῦν ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ἐπομένου νῦν, ἀλλὰ αὐτὸ στερεῖται κινήσεως καὶ συνεπὸς διευθύνσεως πρὸς τὸ μέλλον ἢ πρὸς τὸ παρελθόν.

Τόσον ὁ χρόνος τοῦ Ἀριστοτέλους ὅσον καὶ ὁ χρόνος τοῦ Πλάτωνος διερευνῶνται εἰς τὸ πλᾶσιον συγχρόνου θεωρίας. Πᾶν νῦν προϋποθέτει ἐγρήγορσιν τοῦ παρατηρητοῦ καὶ ὀρίζεται μέσῳ μιᾶς αὐτομάτου παρατηρήσεως ζῶντος παρατηρητοῦ. Πᾶσα παρατήρησις δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ μόνον εἰς τὸ νῦν οὔτε εἰς τὸ παρελθόν οὔτε εἰς τὸ μέλλον. Παρατηρητέον, ὅτι ὁ ὁρισμὸς χρόνου τοῦ Ἀριστοτέλους ἐγκλείει τὴν ἰδέαν τῆς σχετικότητος τοῦ χρόνου. Τοῦτο, διότι ἕκαστος παρατηρητὴς ἔχει τὸ ἰδικόν του «νῦν»· καὶ δύο νῦν οὐδέποτε εἶναι τὸ αὐτὸ νῦν. Πᾶς παρατηρητὴς ἔχει εἰς τὸν χωρο-χρόνον τὸ ἰδικόν του νῦν.

Τὰ συμπεράσματα αὐτὰ εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος διὰ τὴν κατανόησιν τῆς δομῆς τοῦ

χωρο-χρόνου τῶν κδάντων. Πρέπει νά γίνη σαφής διάκρισις εἰς τὸν μικρόκοσμον μεταξὺ μαθηματικῶν χώρων καὶ τοῦ φυσικοῦ χώρου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐξελίσσονται τὰ παρατηρούμενα φυσικὰ φαινόμενα. Αὐτοὶ εἶναι διαφορετικοί, καὶ οἱ διαφορὲς προέρχονται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς παραγωγῆς των. Ἐνῷ οἱ μαθηματικοὶ χώροι εἶναι χώροι *a priori* δεδομένοι, δημιουργεῖται ὁ φυσικὸς χώρος διὰ τῆς παρατηρήσεως.

Ὁ φυσικὸς χώρος καθίσταται παρατηρήσιμος μόνον μέσῳ τῶν φαινομένων ἀλληλεπιδράσεως, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκπορεύονται φωτόνια ἢ μικροσκοπικὰ ἢ μακροσκοπικὰ σωματίδια, τὰ ὁποῖα προσβάλλουν ἐν ἐκ τῶν αἰσθητηρίων ὀργάνων τοῦ παρατηρητοῦ ἢ κατάλληλον τεχνητὸν ἀνιχνευτήν. Δὲν ὑπάρχει ἄλλη δυνατότης παρατηρήσεως τοῦ φυσικοῦ χώρου.

Δύναται ἡ ἐπιστήμη ἢ ἡ φιλοσοφία νὰ δεχθῇ τὴν ὑπαρξίν φυσικῶν ὄντων (ὅπως ὁ χωρο-χρόνος), ἐὰν ἡ ἄμεσος ἢ ἡ ἔμμεσος παρατήρησις αὐτῶν εἶναι ἀδύνατος; Ἡ διερεῦνησις τῆς μεταβάσεως ἀπὸ τὰ ὄντα τοῦ Πλάτωνος εἰς τὰ (μεταβαλλόμενα) πράγματα ἀποτελεῖ τὸ βασικώτατον πρόβλημα τῆς δυναμικῆς τοῦ φυσικοῦ κόσμου. Ἡ διερεῦνησις αὕτη σχετίζεται πρὸς τὴν σχέσιν μεταξὺ τῆς διεργασίας τοῦ γίγνεσθαι καὶ τῆς φυσικῆς πραγματικότητος. Ἡ ἀπάντησις εἰς αὐτὴν τὴν διερεῦνησιν σημαίνει τὴν γνώσιν, περὶ τοῦ ἐὰν μία φυσικὴ πραγματικότης [1] ὑπῆρξεν ποτὲ ἀντικείμενον τῆς διεργασίας τοῦ γίγνεσθαι, χωρὶς νὰ προηγηθῇ μία μεταβολή. Δηλαδή, ἐὰν ὑπάρχῃ τι τὸ πραγματικῶς παρατηρητὸν ἐκτὸς τῶν μεταβολῶν.

Περιλαμβάνει ἡ φυσικὴ πραγματικότης ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε θὰ παρατηρηθοῦν ἄμεσως ἢ ἔμμεσως; Ἐτι δραματικώτερον: Δὲν συνδέεται ἡ παρατήρησις τῆς φύσεως πάντοτε πρὸς μίαν ἔμμεσον ἀλληλεπίδρασιν τοῦ παρατηρητοῦ μὲ τὸ μεταβαλλόμενον ἀντικείμενον; Ἐσημείωσε ποτὲ αἰσθητήριον ὄργανον ἀνθρώπου ἢ ἠλεκτρονικὸς ἀνιχνευτὴς φυσικὴν τινὰ μεταβολὴν χωρὶς τὴν ἀλληλεπίδρασιν τοῦ αἰσθητηρίου ἢ τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ἀνιχνευτοῦ μὲ ἕνα φωτόνιον ἢ ἕνα σωματίδιον δημιουργηθέν μέσῳ μίας θεμελιώδους δυνάμεως, ἢ ὁποία μετέβαλε παρατηρήσιμον φυσικὸν μέγεθος; Πῶς σχετίζεται τὸ γίγνεσθαι καὶ ὁ καιρὸς; Ὑπάρχουν διάφορες κλίμακες τοῦ γίγνεσθαι; Ὑπάρχουν διάφορες κλίμακες χρόνου; Ὑπάρχουν ἀπειρες κλίμακες χρόνου; Συνίσταται ἡ φυσικὴ πραγματικότης μόνον ἐκ τῶν μεταβολῶν; Ὑπάρχει μεταβολὴ τῶν μεταβολῶν; Ἀποτελεῖ ὁ χρόνος τὸ πρωτογενὲς καὶ ἡ μεταβολὴ τὸ δευτερογενὲς ἢ ἰσχύει τὸ ἀντίστροφον; Ἄλλοις λόγοις: Παράγει ὁ χρόνος τὶς μεταβολὰς ἢ οἱ μεταβολὰς παράγουν τὸν χρόνον; Ἐχει σχέσιν τὸ μακροσκοπικὸν γίγνεσθαι πρὸς τὶς στοιχειώδεις μεταβολὰς τῶν μικροσκοπικῶν φυσικῶν παρατηρησίμων μεγεθῶν τῶν κδάντων;

Κατὰ τὸν Πλάτωνα ἀποτελεῖ ἡ δυναμικὴ μεταβολὴ τῶν φυσικῶν παρατηρησίμων μεγεθῶν τὴν πηγὴν τοῦ χρόνου. Ἡ μεταγενεστέρα θεώρησις τοῦ χρόνου –ἀντίθετα πρὸς τὶς διδασκαλίας τῶν Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους– ὡς τοῦ **φιλοξενούντος χώρου**, ἐντὸς τοῦ ὁποίου, δῆθεν, μεταβάλλεται ὁ κόσμος, συνέβαλεν ἀποφασιστικὰ εἰς μακροχρονίαν σύγχυσιν εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ εἰς τὴν φιλοσοφίαν τῆς φύσεως καὶ τοῦ χρόνου. Πρόκειται περὶ παρερμηνειῶν τῶν φιλοσοφῶν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους.

Ἡ οὐδέποτε ἀποδειχθεῖσα ἄποψις, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ χρόνος εἶναι ἄσχετος πρὸς τὸ γίγνεσθαι (Newton), συνεισέφερεν ἀποφασιστικὰ εἰς τὴν πλάνην τῆς δυναμικῆς περὶ τῆς φύσεως τῆς χρονικῆς συμμετρίας τῶν θεμελιωδῶν ἐξισώσεων τῆς φυσικῆς καὶ τῆς μὴ ἀντιστρεπτότητος τῶν φαινομένων εἰς τὸν χρόνον. Αὕτη ἡ σύγχυσις εἶναι τοῦ ἰδίου χαρακτῆρος μὲ ἐκείνην, ἢ ὁποία διδάσκει ὅτι οἱ μαθηματικοὶ χώροι τοῦ Εὐκλείδου ἢ τοῦ Minkowski συμπίπτουν πρὸς τὸν φυσικὸν χώρον, ὅπου διαδραματίζονται τὰ φαινόμενα τοῦ κδαντικοῦ μικροκόσμου. Ἐνῷ οἱ χώροι αὐτοὶ ὑπάρχουν *a priori* δεδομένοι, ὡς ἀντικείμενα τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν τοῦ Πλάτωνος, ἀντίθετως πᾶσα γειτονία τοῦ φυσικοῦ παρατηρησίμου χώρου δημιουργεῖται διὰ τὸν παρατηρητὴν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πρώτης παρατηρουμένης μεταβολῆς, τῆς ἀκολουθοῦσης στοιχειώδη ἀλληλεπίδρασιν κδάντων μέσῳ μιᾶς ἐκ τῶν θεμελιωδῶν δυνάμεων ἀλληλεπιδράσεως τῆς φύσεως.

Δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ παρατηρηθῇ γειτονία τοῦ χωρο-χρόνου, χωρὶς νὰ ἐκπορευθοῦν σω-

ματίδια ή φωτόνια έξ αὐτῆς, δημιουργηθέντα μέσω φυσικῆς ἀλληλεπιδράσεως καὶ νὰ προσβάλλουν αἰσθητήριον ὄργανον τοῦ παρατηρητοῦ ἢ τοῦ τεχνητοῦ ἀνιχνευτοῦ. Θεωρεῖται ἤδη ὡς ἐδραιωμένον, ὅτι ἡ μακροσκοπικὴ μορφή τοῦ γίνεσθαι συνίσταται εἰς τὴν παρατήρησιν τῶν μεταβολῶν μεγάλου ἀριθμοῦ μικροσκοπικῶν φυσικῶν ὄντοτήτων. Ἀπασες οἱ μεταβολές εἶναι ἀποτέλεσμα διεργασίας θεμελιωδῶν ἀλληλεπιδράσεων τῆς δυναμικῆς τῆς φύσεως.

Δι' ὅλες αὐτὲς τὶς φιλοσοφικὰς ἀπόψεις –ἐκτὸς ἐκείνης τοῦ Παρμενίδου– ὁ χρόνος ἔχει θέλος, δηλαδή ἡ χρονικὴ διαδοχὴ πραγματικῶν γεγονότων δὲν ἀντιστρέφεται. Ὁ τρόπος αὐτὸς ἀντίληψως τῆς πραγματικότητος τοῦ φυσικοῦ κόσμου ἐμφανίζεται, ἴσως, ὡς ξένη πρὸς τὴν συνήθη λογικὴν. Ἐν τούτοις αὐτὴ εἶναι ἡ παραδεκτὴ ἐπιστημονικὴ ἀντίληψις. Ἡ «σκοτεινὴ μᾶζα», π.χ. τοῦ σύμπαντος, δὲν θεωρεῖται ὡς ὑπάρχουσα πρὸ τῆς πρώτης ἐμπειρικῆς παρατηρήσεως. Ἐπίσης ἡ παραδοχὴ, ὅτι ὑπάρχει, ἄγνωστον ποῦ, περιοχὴ χωρο-χρόνου, ἡ ὁποία ἐκφεύγει κατ' ἀρχὴν τῆς ἀμέσου ἢ τῆς ἐμμέσου φυσικῆς παρατηρήσεως, εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὴν ἐμπειρικὴν δομὴν τῆς ἐπιστήμης.

Ὁ Πλάτων προκειμένου νὰ καταστήσῃ παραδεκτὸν τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν προσέδωκε εἰς αὐτὸν ἐμπειρικὴν ὑπόστασιν μέσω τῶν σκιῶν τῆς παραβολῆς τοῦ σπηλαίου. Ἴδου ἐν παραφράσει τινὲς ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν Πίνακα 1.

ΠΙΝΑΞ Ι. Ἐπιγραμματικὲς περιγραφὲς τοῦ χρόνου

- 1) Πλάτων: Χρόνος εἶναι ἡ κινητὴ εἰκὼν τῆς ἀκινήτου αἰωνιότητος.
- 2) Ἀριστοτέλης: Χρόνος εἶναι διαδοχὴ σειρᾶς νῦν.
- 3) Αὐγουστίνος: Ὁ χρόνος τρέχει μόνον εἰς τὴν συνειδήσιν τοῦ ἀνθρώπου.
- 4) Φίλων ἐξ Ἀλεξανδρείας: Ὁ χρόνος ἔπεται τῆς κινήσεως.
- 5) Newton: Ὁ παγκόσμιος χρόνος ῥέει ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀνθρώπου.
- 6) Kant: Ὁ χρόνος ἀποτελεῖ ὑποκειμενικὴν κατάστασιν τῆς συνειδήσεως.
- 7) Bergson: Ὁ χρόνος νοεῖται μόνον ὡς διάρκεια.
- 8) Einstein: Χρόνος εἶναι ἡ τετάρτη διάστασις τοῦ φυσικοῦ χώρου.
- 9) Hawking: Ὁ χωρο-χρόνος ἔχει τὴν δομὴν τοῦ «ἄφρου ἑλικοειδοῦς».
- 10) Παραοῦσα Θεωρία: Στοιχεῖον χρόνου εἶναι ἡ ἀπεικόνισις εἰς τὸν ἐγκέφαλον τοῦ παρατηρητοῦ παρατηρουμένης μεταβολῆς παρατηρησίμου φυσικοῦ μεγέθους. Μακροσκοπικὸς χρόνος εἶναι ἔνωσης στοιχείων χρόνου.

Οἱ ἄνω ἀνθολογηθεῖσες ἀπόψεις περὶ χρόνου πόρρω ἀπέχουν μίας πλήρους παραστάσεως τῆς ἱστορίας, τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς βιβλιογραφίας περὶ χρόνου. Ἀκόμη καὶ σήμερα δημοσιεύονται δεκάδες ἄρθρων εἰς ἐπιστημονικὰ περιοδικὰ καὶ βιβλία μὲ τὶς πλέον ἀποκλίνουσες παραδοχές διὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ἀποκαλοῦμε χρόνον.

Ὁ κόσμος, εἰς τὸν ὅποιον ζοῦμε, εἶναι ὡραῖος ἀλλὰ καὶ πλήρης αἰνιγμάτων. Ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος εἶναι ταυτόχρονα «θαῦμα καὶ αἶνιγμα», διότι δὲν κατέστη πλήρως κατανοητὴ ἡ ἀλληλεπίδρασίς του μὲ τὴν φύσιν διὰ τὴν διαμόρφωσιν αὐτοῦ, τὸ ὅποιον ἀποκαλοῦμε φυσικὴν πραγματικότητα. Ἀλλὰ ἴσως ἡ μεγαλυτέρα πηγὴ αἰνιγμάτων διὰ τὸν ἄνθρωπον σήμερα εἶναι κάτι, εἰς τὸ ὅποιον ἔχει ἐξοικειωθῇ τόσο πολὺ, ὥστε συχνὰ τὸ παρατηρεῖ καὶ τὸ χειρίζεται χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὴν σημασίαν του. Καὶ ὅμως ἀπασχόλησε καὶ ἀπασχολεῖ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν φυσικὴν ἐντατικά. Πρόκειται γιὰ τὸ ἐρώτημα: Τί εἶναι αὐτό, τὸ ὅποιον ἀποκαλοῦμε χρόνον;

Ἀγαπημένα καὶ πολυδιαβασμένα βιβλία εἰς τὴν βιβλιοθήκην στέκουν ἐκεῖ ξεθωριασμένα

εἰς τὴν «ροήν» τοῦ χρόνου. Ἡ τρυφερά ἐπιδερμὶς καλλονῆς, κάποτε «θεᾶς» τῆς ὁμορφίᾳς, ἡ ὁποία εἶχε μαγευτικὰ ὑποδουλώσει τὴν ἐφηβικὴν ψυχὴν νέων, ἔχει χαραχθῇ ἤδη ἀπὸ λεπτές ἀλλ' ὁρατὲς ρυτίδες. Φωτογραφίες ἀγαπημένων προσώπων, τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχουν πλέον, κυρτωμένες ὡς κιτρινωποὶ κύλινδροι, κεῖνται εἰς τὸ ἡμίφως ἐνὸς ἐρμαρίου ἢ εἰς ἓνα παλαιὸν ἄλμπουμ. Τὰ ἐρυθρὰ ρόδα, τὰ ὁποῖα ἔστειλε πρὸ ἡμερῶν ὁ θαυμαστὴς εἰς τὸ ἵνδαλμά του, ἔγεραν μαρμασμένα πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ ἀνθοδοχείου ζωγραφισμένης πορσελλάνης.

Ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ παντοδύναμος «κύριος», ὁ ὁποῖος ἀλλοιώνει ἀμείλικτα τὰ ὥραῖα ἔργα τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης; Ἀραγε, εἶναι αὐτὸς ὁ χρόνος;

Διὰ μέσου τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος ὁ χρόνος ἐμάγευσε τὴν φαντασίαν ποιητῶν, συγγραφέων καὶ φιλοσόφων. Τοῦτο, διότι ὁ χρόνος μὲ τὴν ἀκατανίκητον «ροήν» του, ἡ ὁποία σχεδὸν ὅλοι νομίζουν ὅτι ὑπάρχει, «δαμάζει» τὰ πάντα. Αὐτὸ τουλάχιστον ἐπίστευσαν ἀνέκαθεν οἱ ἄνθρωποι. Ἀκόμη μέχρι πρόσφατα (1988) ὁ διάσημος Stephen Hawking [2], εἰς βιβλίον του 200 περίπου σελίδων ἀναφερόμενον ἀποκλειστικὰ εἰς τὸν χρόνον (A brief history of time), δὲν ἔδιδεν ὄρισμόν τοῦ χρόνου. Ἀλλ' ἂς ἰδοῦμε προσεκτικὰ, πῶς γίνεται ἀντιληπτὸς παραδοσιακὰ ὁ χρόνος, διὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε πόσον ὀρθὰ γνωρίζομε τί εἶναι αὐτός;

α) Νεῖλος ποταμός: Εἰς τὴν ἀρχαίαν Αἴγυπτον οἱ ἄνθρωποι καθώριζαν τὸν χρόνον μὲ τὶς ἐκχειλίσεις (μεταβολὴ στάθμης) τοῦ ποταμοῦ Νείλου. Αὐτὸς ἐρρῦθμιζε τὴν σπορὰν τῶν ἀγρῶν καὶ ἄλλες σημαντικὰς βιοποριστικὰς ἢ κοινωνικὰς δραστηριότητες.

β) Σεληνιακὸς μῆν: Πολλοὶ λαοὶ ἐχρησιμοποιοῦν τὸ σχῆμα τῆς σελήνης (μεταβολὴ σχήματος) ὡς μέτρον χρόνου.

γ) Ἡλιακὸν ἔτος: Τὶς ἐποχὲς τοῦ ἔτους συνέδεσαν οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸ μέγιστον ὕψος (μεταβολὴ ὕψους) τοῦ Ἡλίου εἰς τὸν ὀρίζοντα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας.

δ) Ἡλιακὸν ὥρολόγιον σκιάς: Ἡ μετακίνησις κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς σκιάς (μεταβολὴ μήκους σκιάς) τῶν ἀντικειμένων ἐπιτρέπει, ἐπίσης, τὴν κατασκευὴν διαστημάτων χρόνου διὰ πρακτικὰ σκοποὺς, μικρότερα τῆς μίας ἡμέρας.

ε) Ἡ κλεψύδρα: Μὲ τὴν πρόοδον τῆς τεχνολογίας ἐπενοήθη ἡ κλεψύδρα (μεταβολὴ ὕψους μέτρου στάθμης), ἡ ὁποία ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ κατασκευάζῃ μικρότερα χρονικὰ διαστήματα διὰ τὶς ἀνάγκας του.

στ) Τὸ ἐκκρεμές: Τὸ γινώριμον καὶ καθησυχαστικὸν «τὶκ-τάκ» τοῦ ἐκκρεμοῦς (μεταβολὴ ὕψους μέτρου τῆς μάζης) εἶναι ἓνας ἄλλος καλὸς τρόπος κατασκευῆς μικροτέρων χρονικῶν διαστημάτων.

ζ) Τὸ μηχανικὸν ὥρολόγιον: Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶχε ἄλλοτε ὁ παπποῦς εἰς τὴν τσέπην τοῦ γιλέκου του (μεταβολὴ γωνίας δεικτῶν), ἐπέτρεπε εἰς αὐτὸν νὰ γνωρίζῃ, πόσος χρόνος πέρασε ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του διὰ περίπατον.

η) Τὸ ἠλεκτρονικὸν ὥρολόγιον (μεταβολὴ ἀριθμῶν).

θ) Τὸ χημικὸν ὥρολόγιον (μεταβολὴ χρώματος).

ι) Τὸ ἀτομικὸν ὥρολόγιον (μεταβολὴ καταστάσεως τοῦ ἀτόμου Gs).

ια) Τὰ *σφύγμια* – ὅπως ὀνομάζω τὰ «pulsars» (μεταβολὴ ἠλεκτρομαγνητικοῦ πεδίου) – εἶναι ὅλα ἐπιτεύγματα πρόσφατα τῆς ἐρευνας καὶ τῆς τεχνολογίας καὶ ἐκπληροῦν παρομοίους σκοποὺς.

Ὅλα τὰ ὥρολόγια ἔχουν κοινὸν βασικὸν γινώρισμα, παρὰ τὶς τεράστιες διαφορὰς εἰς τὴν ἐμφάνισιν καὶ εἰς τὸν τρόπον λειτουργίας των: Λειτουργοῦν βάσει μίας ἀλλαγῆς, μίας μεταβολῆς ἐνὸς μεγέθους. Αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ εἶναι μία θεμελιώδης ἀνακάλυψις, ἡ κλεῖς πρὸς κατανόησιν τῆς φύσεως τοῦ χρόνου.

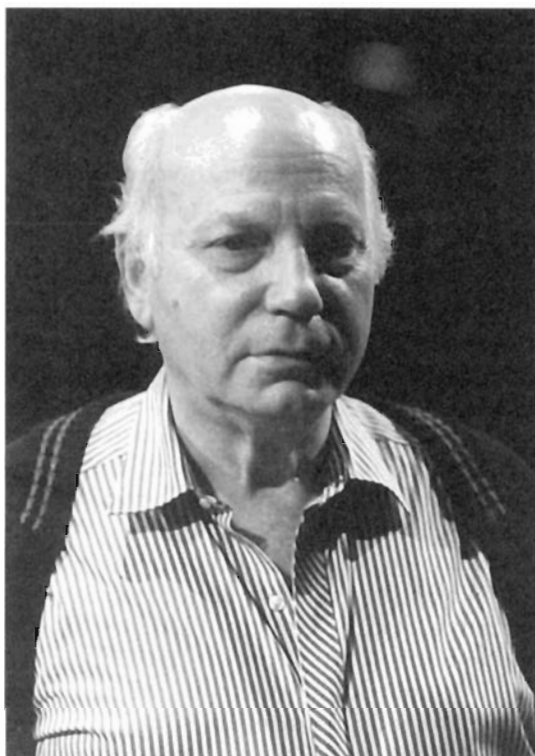
Κων. Σῦρος

τ. Πρύτανις Πανεπιστημίου Πατρῶν

[Σὲ ἐπόμενο τεῦχος: Τὸ «βέλος» τοῦ χρόνου.

– Εἶναι ὁ χρόνος φυσικὸν μέγεθος; – Βιβλιογραφία.]

Ο Μ. ΠΛΩΡΙΤΗΣ ΚΡΙΝΕΙ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

Εἶναι ἐπιζήμιο

νὰ ἀποκρύπτεται

ὅτι τὸ Βυζάντιο

ἀναίρεσε

τὸν Πολιτισμὸ

τῶν Ἑλλήνων

ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΘΕΟΚΡΑΤΙΑ: ΕΚ ΔΙΑΜΕΤΡΟΥ ΑΝΤΙΘΕΤΑ

[Ὁ διακεκριμένος ἄνθρωπος τοῦ θεάτρου, φιλόλογος καὶ κορυφαῖος μαχητικὸς ἀρθρογράφος τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου ἀνατέμνει σὲ ἱστορικὸ καὶ πνευματικὸ βάθος τὴν αἰτία τοῦ νεοελληνικοῦ ἰδεολογικοῦ διχασμοῦ καὶ καταγγέλλει τοὺς ὑπεύθυνους τῆς θλιβερῆς κατάπτωσης τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος στὴν ἐξαιρετικὰ σημαντικὴ γιὰ τὶς ἀλήθειες ποὺ ἐκφράζει συνέντευξη, ποὺ εὐγενικὰ παραχώρησε στὸν «Δαυλό».]

ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: *Κύριε Πλωρίτη, τόσο στο τελευταίο σας διβλίο «Τὸ θέατρο τοῦ Βυζαντίου» όσο και στὰ κατὰ καιροὺς δημοσιευθέντα ἄρθρα σας στὸν Τύπο, ἔχετε ἐπισημάνει τὸν ἀρνητικὸ ρόλο τοῦ Βυζαντίου στὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ ἐλληνικοῦ γένους, ἰδίως στοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες. Ἀσφαλῶς θὰ γνωρίζετε, ὅτι αὐτὴ ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅταν λέγεται, ἐνοχλεῖ ἀκόμη καὶ σήμερα.*

ΜΑΡΙΟΣ ΠΛΩΡΙΤΗΣ: Ἀφοῦ ἀρχίζουμε ἀπὸ ἐκεῖ, θὰ ἤθελα νὰ πῶ γενικώτερα, ὅτι ἡ ἀπόκρυψη τῶν «σκοτεινῶν» πλευρῶν τῆς ἱστορίας δὲν εἶναι μόνο ἐλληνικὸ φαινόμενο, ἀλλὰ παγκόσμιο καὶ πανάρχαιο. Οἱ ἡγεσίες τῶν λαῶν φτειάχνουν τὴν ἱστορία, ὅπως τίς ἐξυπηρετεῖ καὶ ὁ λαὸς αὐτὴν τὴν ἱστορία μαθαίνει. Οἱ Γάλλοι λ.χ. θέλουν νὰ καυχῶνται ὅτι εἶναι ἡ χώρα τοῦ πνεύματος. Ὅταν κάποιος πῇ κάτι διαφορετικὸ, στρέφονται ὅλοι ἐναντίον του. Στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς, εἶναι γνωστὸ ὅτι ὑπῆρξε συνεργασία σὲ εὐρεῖα κλίμακα τῶν Γάλλων μὲ τοὺς Γερμανοὺς. Ὅταν μία ταινία ἔδειξε αὐτὰ τὰ πράγματα, «γκρεμίστηκαν οἱ οὐρανοί» καὶ ὁ Πύργος τοῦ Ἀϊφελ μαζί. Οἱ Ἀμερικανοὶ σήμερα παρουσιάζονται ὡς αὐτοκρατορία τοῦ Καλοῦ ἀπέναντι στοῦ κακοῦ, ὅτι ἐνσαρκώνουν τὴν θέληση τῆς «Θείας Πρόνοιας». Ἐνῶ εἶναι, ἀπλῶς, αὐτοκρατορία τοῦ κεφαλαίου.

Ἐπόμενοιο λοιπὸν ἦταν μετὰ τὴν Ἀπελευθέρωση, ἡ Ἐκκλησία, ποὺ ἦταν ὁ «πνευματικὸς» ὁδηγὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, νὰ θέλῃ νὰ ἀποκρύψῃ αὐτὰ τὰ πράγματα. Γιατὶ ἀπὸ τὴ μία πλευρὰ τὸ νεοπαγὲς κράτος λεγόταν «Ἑλλάς», δὲν λεγόταν Βυζάντιο ἢ κάτι ἄλλο, καὶ δικαίως, ἀφοῦ στοῦ χώρου τῆς Ἑλλάδος ἐγίνε καὶ διεκδικεῖτο τὴν κληρονομία τῶν ἀρχαίων προγόνων καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἦταν ἀδιαμφισβήτητο τὸ γεγονός, ὅτι κατὰ τοὺς πρώτους ἰδίως Βυζαντινοὺς αἰῶνες ὑπῆρξε ἓνας τερατώδης διωγμὸς παντὸς ἐλληνικοῦ. Ὅτιδήποτε ἦταν ἐλληνικὸ τὸ θεωροῦσαν εἰδωλολατρικὸ («εἰδωλολατρικὸ» δηλαδὴ μὴ χριστιανικό). Ἀποκαλοῦσαν «Ἑλληνας» καὶ τοὺς Σαρακηνοὺς καὶ τοὺς Κινέζους, ἐπειδὴ δὲν ἦταν χριστιανοί. Κι αὐτὰ κατ' ἐπιλογὴ καὶ καθοδήγηση τῆς Ἐκκλησίας. Ξέρουμε πολὺ καλά, τί ἐγίνε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια στοῦ χώρου τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου: Ὁ χριστιανισμὸς, ποὺ ἀρχικὰ εἶχε διωχθῇ ἀπ' τοὺς Ρωμαίους, ἐγίνε ἀδίστακτος διώκτης τῶν μὴ χριστιανῶν. Κατέστρεψαν ἔξοχα μνημεῖα καὶ σκότωσαν πολὺ κόσμο.

Εἶναι τραγικὸ ἡ Ἑλλάδα νὰ πέσῃ στὰ χέρια τῶν φανατικῶν

ΣΥΝΤ.: *Αὐτὰ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ μείνουν κρυφά...*

Μ.Π.: Ἐπρεπε νὰ παραμείνουν κρυφὰ καὶ παρέμειναν. Εἶναι ὅμως ἀπαράδεκτο σήμερα, στοῦ κατώφλι τοῦ 21ου αἰῶνα, νὰ κρύβουμε τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια εἴτε αὐτὴ μᾶς ἀρέσει εἴτε ὄχι. Πιστεύω, ὅπως καὶ κάθε λογικὸς ἄνθρωπος – καὶ δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι ἐπιστήμονας ἢ ἱστορικὸς – ὅτι ἡ ἀλήθεια σφύζει ἀπὸ κάθε ἀποψη. Ἀκόμα κι αὐτοὶ ποὺ λέγονται «ὁρθόδοξοι χριστιανοί», θὰ βροῦν τὴ ρήση αὐτὴ μέσα στοῦ Εὐαγγέλιου. Εἶναι ὄχι ἀπλῶς λάθος, ἀλλὰ καὶ ἐγκληματικὸ νὰ ἀποκρύπτουμε αὐτὰ τὰ πράγματα. Καὶ ξέρουμε πολὺ καλά, γιατί ἐγίναν καὶ

πῶς ἔγιναν.

ΣΥΝΤ.: Ἀλλά κι αὐτοί, οἱ ὑπερασπιστές τῆς «παράδοσης» σίγουρα θά τὰ γνωρίζουν.

Μ.Π.: Ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα. Ὁ σκοπὸς ἦταν ἡ ἐπικράτηση τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπὶ τῶν «ἐθνικῶν». Ἀσφαλῶς γνώριζαν καὶ γνωρίζουν. Καὶ τὴν ὥρα τῆς καταστροφῆς ἤξεραν τί ἔκαναν. Ἡ «ἀλήθεια» ἦταν τὸ Εὐαγγέλιο· αὐτὸ ἐξυπηρετοῦσε. Ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία ἦταν ἐπιβλαθής· ἡ μυθολογία ἀπαίσια, εἰδωλολατρική. Καταστροφή λοιπὸν σὲ ὅτιδήποτε ἐρχόταν σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν χριστιανισμό. Ἡ «φιλοσοφία» τοὺς ἦταν πολὺ ἀπλῆ: Πρέπει νὰ διαλυθοῦν τὰ πάντα – καὶ τὸ πίστευαν πραγματικά. Αὐτὸ τὸ ἔχουμε δεῖ ἄπειρες φορὲς στὰ πολιτικά πράγματα. Ὅπως οἱ φυλακίσεις, οἱ ἐξορίες ἀπὸ τὴ δικτατορία τοῦ Μεταξᾶ μέχρι τὸν ἐμφύλιο καὶ τὴν τελευταία δικτατορία: πίστευαν ὅτι ἐπιτελοῦν ἐθνικὸ ἔργο. Βέβαια τὰ μεγάλα ἀφεντικά τὸ πίστευαν πολὺ λιγώτερο.

ΣΥΝΤ.: Ἡ ἴδια καταστροφικὴ εἰσβολὴ τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης ἔγινε καὶ στὸν λεγόμενο τρίτο κόσμο μὲ ἰδιαίτερη ἔνταση στὴν ἀμερικανικὴ ἥπειρο, μετὰ τὴν ἀνακάλυψή της. Οἱ ἰθαγενεῖς ἐξωντώθησαν. Ὁ ἐξουσιασμός, ὡς τακτικὴ ἐπικράτησης διὰ τοῦ ἀφανισμοῦ ὁποιοῦδήποτε «ἄλλου», φαίνεται νὰ ἐφαρμόστηκε συλλήβδην στὴν ἱστορικὴ πορεία τῶν Χριστιανῶν.

Μ.Π.: Πρόκειται γιὰ τὸν ὕστατο ἐκβαρβαρισμὸ τῆς ἀνθρώπινης φύσης, τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος. Τὸ μεγαλύτερο ἀφροδισιακὸ, τὸ ξέρετε, εἶναι ἡ ἐξουσία. Οἱ ἰθαγενεῖς τῶν νησιῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ λένε: «Ὅταν ἦρθαν οἱ ἱεραπόστολοι, ἐμεῖς εἴχαμε τὴ γῆ καὶ αὐτοὶ τὸν σταυρό. Τώρα ἐμεῖς ἔχουμε τὸ σταυρὸ καὶ αὐτοὶ ἔχουν τὴ γῆ». Ἡ εἰκόνα τῆς ἀποικιοκρατίας μὲ πέντε λέξεις. Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι τραγικὰ ἀπλὸ – καὶ αὐτὸ ἔγινε καὶ στὸ Βυζάντιο. Καὶ ἡ ἀπόκρυψή του πάλι ἐξηγεῖται πολὺ ἀπλᾶ, μὲ τὸν τρόπο ποὺ σᾶς εἶπα.

Εἶναι βέβαια τραγικὸ, ἡ ἀπαράμιλλη ἀρχαία ἑλληνικὴ δημιουργία νὰ πέσῃ στὰ χέρια αὐτοῦ τοῦ λυσσαλέου θρησκευτικοῦ φανατισμοῦ, ποὺ ἔγινε αἰτία νὰ καταστραφοῦν ἄπειρα μνημεῖα πολιτισμοῦ, πέρα ἀπ' τὶς ἀνθρώπινες ζωὲς ποὺ χάθηκαν. Ἀλλὰ γι' αὐτούς, τοὺς «ὑπερασπιστές», δὲν ὑπάρχει τέτοιο θέμα.

Ἡ Ἐκκλησία πιστεύει ὅτι καλῶς ἐγκλημάτησε

ΣΥΝΤ.: Εἶπατε, ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτο στὸ κατώφλι τοῦ 21ου αἰῶνα νὰ διατηρῆται ἡ ἴδια ἀκριδῶς στάση ἀπὸ τὸ ἐλλαδικὸ κρατικοθρησκευτικὸ κατεστημένο. Στὴν Δυτικὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία παρατηρεῖται μία μεταβολή. Ὁ Πάπας ἔχει ἤδη ζητήσῃ συγγνώμῃ ἀπὸ τὴν Ἱστορία γιὰ πλεῖστα ἐγκλήματα, ποὺ στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διεπράχθησαν ἀπὸ τὴν Δύση (στὴν Ἀμερικὴ, οἱ Σταυροφορίες, Ἱερὰ Ἐξέταση, Κοπέρνικος κ.λπ.). Ἐδῶ θά τολμήσῃ κάποιος ἱεράρχης νὰ ζητήσῃ συγγνώμῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα;

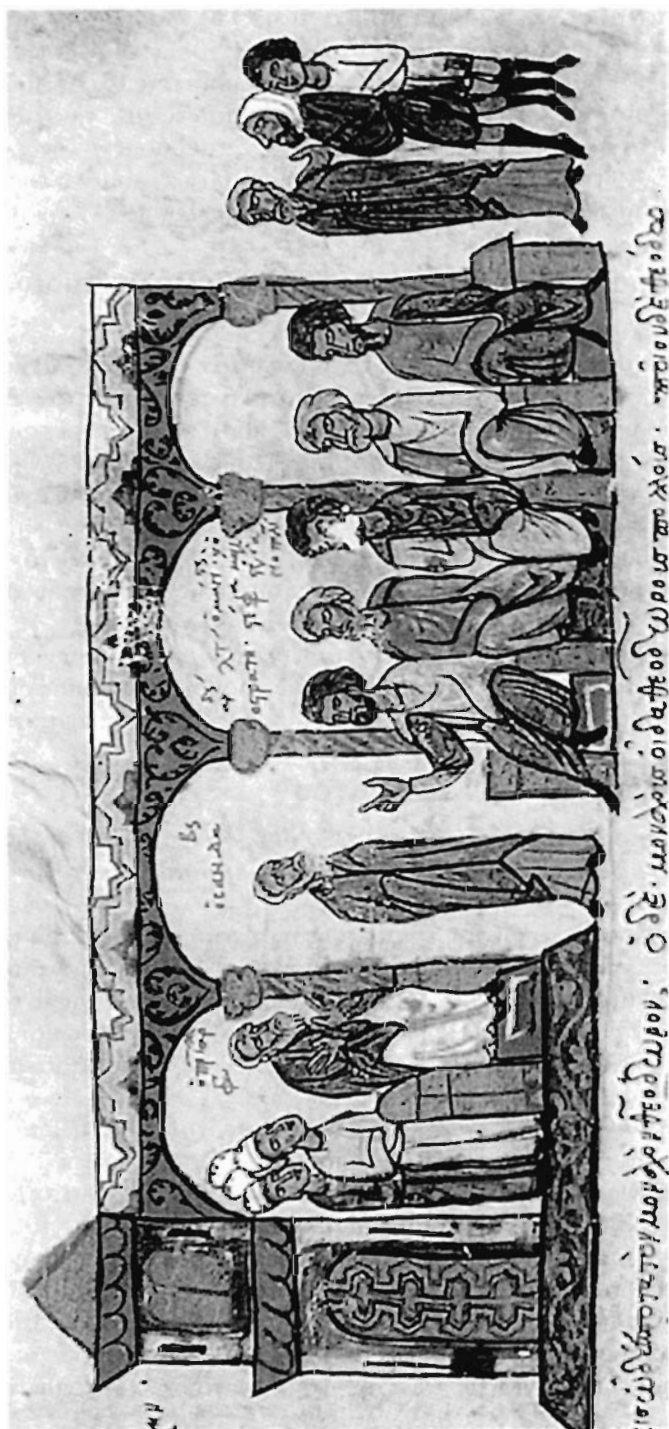
Μ.Π.: Δὲν τὸ νομίζω. Αὐτοὶ πιστεύουν, ὅτι καλῶς ἔγιναν αὐτὰ τὰ ἐγκλήματα. Βέβαια, δὲν νομίζω ὅτι σήμερα θά προσυπέγραφαν τοὺς διωγμούς ἄλλωστε δὲν ἔχουν καὶ τὴ δυνατότητα νὰ τοὺς κάνουν. Ὑψιστὴ ἀρχὴ τοὺς παραμένει βέβαια ἡ ἐπικράτηση καὶ ἡ διατήρηση τοῦ χριστιανισμοῦ μὲ κάθε μέσο.

ΣΥΝΤ.: Ἀπ' τὴν ρητορικὴ τοὺς ὁμως δὲν λείπει καὶ ἡ Ἑλλάς.

Μ.Π.: Λένε ταυτόχρονα «ἡ Ἑλλάς», «οἱ ἀρχαῖοι ἡμῶν πρόγονοι». Εἶναι μιὰ

Ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος Νικαίας, τὸ 324, «προεδρευόμενη» ἀπὸ τὸν Κωνσταντῖνο Α'. Στὸ κάτω μέρος τοῦ σχεδίου κάψιμο τῶν βιβλίων τοῦ Ἄρειου. (Απὸ τὸ νέο βιβλίο τοῦ Μάριου Πλωρίτη «Τὸ Θέατρο στὸ Βυζάντιο», σελ. 97).

Ἰσὺς ἀποτετὸν μὲν ὁρᾷ τὸν θεόν· ὁ δὲ μνηστὴς οἰδαθεὶς ὅτι ὁ θεὸς ἔστιν ὁ θεός· ἡ πόλις οὐκ ἔγνω· ὁ δὲ θεός·

Ὁ πατριάρχης Φώτιος με τοὺς μαθητὲς του, πὺν τοὺς ἐξώρχιζε νὰ ἀπέχουν τοῦ θεάτρου. Μικρογραφία στὴν Ἱστορία τοῦ Σκυλίτη, 1α' αἰῶνας. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη, Μαδρίτη. (Απὸ τὸ βιβλίο τοῦ Μάριου Πλωρίτη, «Τὸ Θέατρο στὸ Βυζάντιο», σελ. 123).

τακτική πού ὑπάρχει ἀπὸ τότε, ἀπὸ τὸ Βυζάντιο. Ὁ Μ. Βασίλειος παροτρύνει τοὺς νέους νὰ διαβάσουν τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, ὅπως οἱ μέλισσες συλλέγουν τὸ νέκταρ: Νὰ διαλέγετε τὸ καλὸ καὶ νὰ ἀπορρίπτετε ὅλα τ' ἄλλα. Μιὰ τρομερὴ λογοκρισία. Μελετοῦσαν τοὺς Ἕλληνες πρῶτα γιὰ τὴ γλῶσσα. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ἦταν «στρατάρχες» πραγματικοί. Σπουδασμένοι στὶς φιλοσοφικὲς σχολές τῶν Ἀθηνῶν, ἐξασκήθηκαν καὶ ἐξήσκησαν τὸ ποιμνίό τους – αὐτὸ πού μπορούσε νὰ διαβάξῃ – σ' αὐτὴ τὴν τακτικὴ τῶν μελισσῶν. Ἐτσι σώθηκαν καὶ πολλὰ ἀπ' τὰ ἀρχαῖα κείμενα.

Τὸ ἰδεολόγημα τοῦ «Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ»

ΣΥΝΤ.: *Κι ὁ «ἑλληνοχριστιανικὸς πολιτισμὸς»;*

Μ.Π.: Βλέπετε, καὶ τὸ σύνθημα τῆς Δικτατορίας ἦταν «Ἑλλάς Ἑλλήνων Χριστιανῶν». Πολλὲς φορὲς λένε, ὅτι τὸ Βυζάντιο ἦταν ὁ συνεχιστὴς τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ὅμως πολλὰ πράγματα κραυγάζουν περὶ τοῦ ἀντιθέτου. Ἀς ποῦμε νὰ γιὰ τὴ γλῶσσα, ἓνα μέρος τῆς φιλοσοφίας ἢ τὴν τέχνη. Ἡ μορφὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι μίμηση τοῦ ἀρχαίου θεάτρου. Ὅμως ἡ ἰδεολογικὴ ἀντίθεση εἶναι ὀλοφάνερη. Στὴν Ἑλλάδα κυριαρχοῦσε ἡ ἐλεύθερη σκέψη, ἡ ἐλεύθερη ἐρευνα, ὁ ἐλεύθερος λόγος, ἡ ἐλεύθερη ζωὴ. Στὸ Βυζάντιο ἴσχυε τὸ «πίστευε καὶ μὴ ἐρεῖνα». Ἡ μόνη «ἀλήθεια» ἦταν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡ μόνη ἐρευνα, ἡ ἀνάγνωση τῶν Γραφῶν. Αὐτὰ εἶναι ἐκ διαμέτρου ἀντίθετα πράγματα.

ΣΥΝΤ.: *Κι ὅμως μέσα στὸ ἑλληνοχριστιανικὸ ἰδεολόγημα αὐτὰ συνυπάρχουν.*

Μ.Π.: Αὐτὰ στηρίζονται καὶ στὴν ἀμάθεια τοῦ κόσμου. Ὁ κόσμος δὲν ἤξερε οὔτε τὰ μὲν οὔτε τὰ δέ. Γι' αὐτὸ ἡ πλαστογράφηση τῆς Ἱστορίας περπάτησε, ρίζωσε.

Ἦθελαν νὰ ξερριζώσουν τὸ Θέατρο

ΣΥΝΤ.: *Μιλήστε μας τώρα γιὰ τὸ τελευταῖο βιβλίο σας: «Τὸ θέατρο στὸ Βυζάντιο». Ἦδη ἀναφέρατε, ὅτι οἱ χριστιανικοὶ ναοὶ μιμοῦνται τὸν χῶρο τοῦ ἀρχαίου θεάτρου.*

Μ.Π.: Ναί, ἡ πρόσοψη τοῦ ἱεροῦ εἶναι ὅπως ἡ ἀρχαία σκηνὴ μὲ τὶς τρεῖς πύλες. Ἐχουμε τὴ σολέα ὅπως τὴν ἀρχαία ὀρχήστρα· οἱ ἀριστεροὶ καὶ οἱ δεξιοὶ ψάλτες εἶναι ὁ ἀρχαῖος χορὸς, χωρισμένος σὲ δύο ἡμιχόρια. Ἐχουμε τὸν πρωταγωνιστὴ, πού εἶναι ὁ λειτουργῶν ἱερεὺς, τοὺς δευτεραγωνιστὲς πού εἶναι οἱ ἄλλοι παπάδες, τοὺς κομπάρσους πού εἶναι οἱ διάκοι καὶ τὰ παπαδοπαῖδια. Ὁ ἄμβωνας εἶναι τὸ ἀρχαῖο «θεολογεῖον».

ΣΥΝΤ.: *Προσπάθησαν ὅμως νὰ ξερριζώσουν τὸ θέατρο.*

Μ.Π.: Ἡ τέχνη τῆς μίμησης καὶ τῆς ἀναπαράστασης πρὸς τέρψιν τῶν θεατῶν – ἀκροατῶν εἶναι ἓνα πανάρχαιο παγκόσμιο φαινόμενο. Ὁ Ἀριστοτέλης ἔλεγε, ὅτι ἡ μίμηση εἶναι ἔμφυτη στὸν ἄνθρωπο. Τὸ μικρὸ παιδί μιμεῖται τὸν πατέρα του, τὴν μητέρα του καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους. Κι ὅταν μεγαλώσῃ εἴτε μιμεῖται ὁ ἴδιος εἴτε «τέρπεται ἐν τῇ μίμῃσει». Αὐτὸ δὲν ξερριζώνεται. Ἐκεῖνοι νόμισαν, ὅτι μπορούσαν νὰ ἀφανίσουν τὸ θέατρο, ἐπεὶδὴ ἦταν ἀπόλυτα ταυτισμένο μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴ Ρώμη, μὲ τὴν ἐθνικὴ δηλαδὴ θρησκεία καὶ ἄρα ἦταν μέγας ἐχθρὸς. Γιὰ νὰ ποῦμε καὶ «τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο», τὸ θέατρο τότε

είχε εκπέσει. Στη Ρώμη είχε περιορισθῇ στους μίμους. Αὐτὸ ἐγένε καὶ ἀργότερα στὴν Ἀγγλία (στὰ χρόνια τοῦ Σαίξπηρ), ὅταν οἱ Πουριτανοὶ τὸ κατέτρεχαν, λέγοντας: «*play is plague*».

Στὸ Βυζάντιο λοιπὸν θέλησαν νὰ τὸ ἐξαφανίσουν· παρέμεινε ὁμως τὸ λαϊκὸ θέατρο τῶν μίμων, παρ' ὅλους τοὺς διωγμούς. Ἔχουμε μαρτυρίες, ὅτι ἔζησε ὡς τὸ τέλος τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Ἀνώτερο θέατρο, βέβαια, δὲν μπορούσε νὰ ὑπάρξῃ. Δὲν ὑπῆρχαν ὁμως καὶ ἐγγράμματοι τότε, καὶ ὅσοι ὑπῆρχαν ἦταν κληρικοί. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ἔχουμε ἓνα μόνο δείγμα τὸν «Χριστὸ πάσχοντα», ἀγνώστου συγγραφέα, ποὺ ἔχει πάρει ἑκατοντάδες στίχους ἀπ' τὶς ἀρχαῖες τραγωδίαι, γιὰ νὰ διηγηθῇ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὴ ἡ συρραφὴ λεγόταν «κέντρων», δηλ. κουρελοῦ.

ΣΥΝΤ.: *Τὸ ἀρχαῖο δράμα ἔθετε τὸν ἄνθρωπο ἔναντι τῆς μοίρας του, τὴν ὑπαρξὴ του ἔναντι τοῦ Νόμου. Αὐτὰ θὰ μπορούσαν νὰ τεθοῦν μέσα σ' ἓνα αὐστηρῶς θεοκρατικὸ καθεστῶς;*

Μ.Π.: Ὅχι βέβαια. Αὐτοὶ εἶχαν λύσει τὸ πρόβλημά τους. Πίστευαν, ὅτι μόνο ἡ «πίστις» ἐπαναφέρει ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα. Ὅλα ἦταν δεδομένα. Δὲν ὑπῆρχε πραγματικὴ φιλοσοφικὴ ἐρευνα. Ὁ Πλήθων ἦταν μιὰ ἐξαιρεση.

Τὸ κάψιμο τῶν βιβλίων καὶ ἡ βαρβαρότητα

ΣΥΝΤ.: *Πολὺ παράξενη προσωπικότητα γιὰ τὴν ἐποχὴ του.*

Μ.Π.: Ὅντως ἦταν παράξενος ἄνθρωπος. Ἦταν πρωτοπόρος γιὰ τὸν καιρὸ του, γι' αὐτὸ ὁ Γεννάδιος ἔκαψε τὰ βιβλία του.

ΣΥΝΤ.: *Καὶ μάλιστα δημόσια.*

Μ.Π.: Μὰ δὲν εἶχε γοῦστο νὰ καοῦν κρυφά. Αὐτὸ γινόταν ἀπὸ παλιά. Στὸ βιβλίο μου δημοσιεύω μιὰ περίφημη παράσταση ἀπὸ τὴν Α' Οἰκουμένην Σύνοδο τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ποὺ παρουσιάζει τὸ κάψιμο τῶν βιβλίων τοῦ αἵρετικοῦ Ἀρείου. Αὐτὴ ἡ τακτικὴ κληροδοτήθηκε καὶ στὰ νεώτερα χρόνια. Καὶ ὁ Χίτλερ καὶ οἱ Ρῶσοι κομμουνιστὲς ἔκαιγαν βιβλία. Ἀς μὴν ξεχνοῦμε καὶ τὸν κατάλογο τῶν «ἀπαγορευμένων βιβλίων», τὸν Index, ποὺ ἔχει θεσπίσει ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία.

ΣΥΝΤ.: *Πέρα ἀπ' τὰ ἄψυχα πράγματα (ὅσο ἄψυχα μπορούν νὰ θεωρηθοῦν τὰ βιβλία), στὸ Βυζάντιο βλέπουμε μιὰ πρωτοφανὴ βαρβαρότητα στὴν μεταχείριση τῶν ἀντιπάλων.*

Μ.Π.: Ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος ἔβγαλε τὰ μάτια 10.000 Βουλγάρων. Ὑπάρχει μεγαλύτερη βαρβαρότητα ἀπ' αὐτό; Βέβαια καὶ παλιότερα οἱ Ἕλληνες λόγου χάριν, ποὺ τοὺς λατρεύουμε καὶ δικαίως, «ξύριζαν» ὁλόκληρες πόλεις.

ΣΥΝΤ.: *Μάτια ὁμως δὲν νομίζω νὰ ἔθγαζαν.*

Μ.Π.: Δὲν νομίζω. Τὸ στράβωμα εἶναι πιὸ χριστιανικό, φαίνεται, ἀφοῦ τοὺς ἀφήνουν νὰ ζοῦν... Ὅλα αὐτὰ βέβαια ἐγίναν καὶ γίνονται παντοῦ, ἄς μὴν κρυβώμαστε.

ΣΥΝΤ.: *Ἀς ἐπιστρέψουμε στὸ παρόν. Παρατηροῦμε, ὅτι πολλοὶ Ἕλληνες ποὺ ζοῦν ἐκτὸς τῶν τειχῶν τοῦ ἐλλαδικοῦ κράτους, διαπρέπουν καὶ στὶς τέχνες καὶ στὴν ἐπιστήμη. Ἀντίθετα, βλέπουμε ὅτι ἐντὸς τῶν τειχῶν, πολλοὶ ἄξιοι*

ἄνθρωποι κατατρώγονται ἀπ' τὴν ἴδια τους τὴν πατρίδα. Πῶς τὸ ἐξηγεῖτε αὐτό;

Μ.Π.: Πολὺ εὐκόλο νὰ τὸ κατανοήσῃ κανεὶς. Πολλοὶ κατέχοντες τίς θέσεις στὸ ἐλλαδικὸ κατεστημένο, ἐπιστημονικὸ ἢ ἄλλο, δὲν θὰ χαίρονταν νὰ ὑπάρξῃ ἀνάμεσά τους ἕνας δημιουργικὸς καὶ σπουδαῖος: θὰ φαινόταν ἡ μικρότητά τους. Στὴ Γερμανία σπούδασε καὶ ἐπέστρεψε ἐδῶ, ξεκινῶντας μιὰ λαμπρὴ καὶ δημιουργικὴ καρριέρα, ὁ Ἰωάννης Συκουτρῆς. Μετέφρασε καὶ προλόγισε καὶ ὅπως τὴν «Ποιητικὴ τοῦ Ἀριστοτέλους», τὸ «Συμπόσιο τοῦ Πλάτωνος». Ὅταν ξεκίνησε νὰ διδάσκῃ στὸ πανεπιστήμιο, πολεμήθηκε τόσο πολὺ, πὺ στὸ τέλος αὐτοκτόνησε!

ΣΥΝΤ.: Μήπως ἡ δουλικότητα, πὺ ἐμπνέει στὸ λαὸ ἡ θρησκεία καὶ ἡ παράδοση πὺ δημιουργήσε, ἐπεκτείνεται σὲ κάθε ἔκφραση τῆς ζωῆς, ὡδηγώντας τοὺς ἀνθρώπους στὴ γενικὴ ἀπάθεια ἐναντὶ τῶν ἀνθαιρεσιῶν τοῦ κατεστημένου;

Μ.Π.: Ἔτσι εἶναι δυστυχῶς. Νοοτροπίες αἰῶνων δὲν ξεριζώνονται εὐκόλα. Καὶ τὸ ἄλλο: Λέμε, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφὴ περιλαμβάνει τὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Μὰ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἱστοροῦνται οἱ πιὸ τερατώδεις πράξεις: Μοιχεῖες, φόνοι, ἀδελφοκτονίες, πατροκτονίες, ὅ,τι θές. Ὅλα αὐτὰ ἀνήκουν στὴν ἱερὴ μας παράδοση...

Ὑπάρχουν ὑγιεῖς δυνάμεις στὴ νεολαία

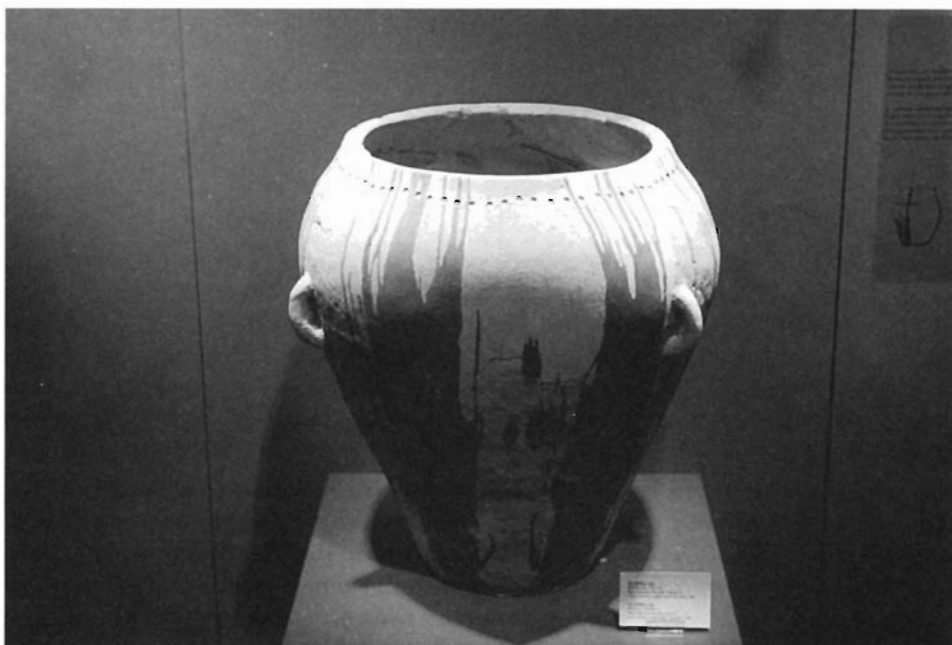
ΣΥΝΤ.: Κύριε Πλωρίτη, ἐπιτρέψτε μου νὰ πῶ ὅτι ἐσεῖς προσωπικὰ ὡς συγγραφέας καὶ ἀρθρογράφος ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ἔχετε ἐπιτελέσει καὶ ἐπιτελεῖτε ἕνα σπουδαῖο ἔργο διαφωτισμοῦ καὶ ἀποκατάστασης πολλῶν ἱστορικῶν ἀληθειῶν στὴ συνείδηση τῆς κοινῆς γνώμης. Ὅφείλει ὁ κάθε σκεπτόμενος Ἕλληνας νὰ σᾶς ἀναγνωρίσῃ αὐτὴ τὴν προσφορά. Κλείνοντας τὴν συζήτησή μας, θὰ ἤθελα νὰ μοῦ πῆτε, ἂν βλέπετε σήμερα ὑγιεῖς δυνάμεις στὴν Ἑλλάδα, πὺ μελλοντικὰ θὰ φέρουν μιὰ ἀλλαγὴ τῆς πνευματικῆς κατάστασης πρὸς τὸ καλύτερο φυσικά.

Μ.Π.: Δὲν εἶμαι νέος: ἔχω πολλὰ χρόνια στὴν πλάτη μου. Τὰ μάτια μου ἔχουν δεῖ πάρα πολλὰ σ' αὐτὸν τὸν τόπο. Ἀλλὰ ἐξακολουθῶ νὰ διατηρῶ τὴν αἰσιοδοξία μου, πὺ δυναμώνει μέσα ἀπὸ τὴν ἐπαφὴ πὺ ἔχω μὲ τοὺς νέους. Πιστεύω πραγματικά, πὺ ὅσο φαύλῃ κι ἂν εἶναι ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ, μ' ὅλα αὐτὰ τὰ θλιβερὰ καὶ ἐξοργιστικὰ φαινόμενα τῆς πνευματικῆς κατάρπτωσης, ὑπάρχουν ὑγιεῖς δυνάμεις: τίς βλέπω μπροστά μου. Βλέπω ἀρκετοὺς νέους, πὺ προσπαθοῦν νὰ κατανοήσουν τὴν πραγματικότητα μὲ σοβαρότητα, παρὰ τὴν ἄθλια παιδεία πὺ ἔχουν πάρει. Γράφουν, μιλοῦν καὶ σκέπτονται καλά. Δὲν θέλω νὰ πιστέψω, πὺ καὶ τὰ παιδιά αὐτὰ θὰ τὰ φάῃ ἡ ρουφήχτρα τοῦ κράτους καὶ τοῦ μικροσυμφέροντος. Τὸ μεγαλύτερο «θαῦμα», καὶ τὸ λέω συχνά, δὲν εἶναι ὁ 5ος π.Χ. αἰῶνας, ἀλλὰ τὸ ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς ἐξακολουθεῖ καὶ ὑπάρχει ζωντανός. Καὶ τί δὲν ἔχει περάσει ἀπ' ἐδῶ!; Κι ὅμως δὲν ἀφωμοιωθήκαμε, ὅπως πλεῖστοι ἄλλοι λαοί. Ἐχει ἀστείρευτες δυνάμεις ὁ Ἕλληνισμός.

Καὶ ἂν δὲν πίστευα στὸ καλύτερο πὺ ἔρχεται, θὰ ἔπρεπε κι ἐγὼ νὰ αὐτοκτονήσω. Ἀλλὰ δὲν τὸ ἔχω σκοπό...

Παν. Α. Κουδαλάκης

ΟΙ ΝΟΣΤΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΕΙΠΤΕΣ ΓΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΑΣΣΙΚΩΝ ΠΡΟΓΟΝΩΝ ΜΑΣ

Πίθος της Μινωικής περιόδου που χρησιμοποιε στην παραγωγή και διατήρηση του ζύθου.

Μία ασυνήθιστη έκθεση εύρημάτων

Ἡ βρώση καὶ ἡ πόση τῶν Μινωιτῶν καὶ τῶν Μυκηναίων εἶναι τὸ ἀντικείμενο μιᾶς ἐνδιαφέρουσας ἐκθέσεως, ἡ παρουσίαση τῆς ὁποίας ὠλοκληρώθηκε αὐτὲς τὶς ἡμέρες στὸ ἰσόγειο τοῦ Ἐθνικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν.

Συντελεστὲς τῆς ἐκθέσεως, ποὺ ἔφερε τὸν τίτλο «*Μινωιτῶν καὶ Μυκηναίων γεύσεις*» καὶ ἐγκαινιάσθηκε στὶς 12 Ἰουλίου, εἶναι Ἕλληνες, Ἀμερικανοί, Ἀγγλοι καὶ Ἰταλοὶ ἀρχαιολόγοι, οἱ ὁποῖοι συμμετεῖχαν σὲ εἰδικὸ πρόγραμμα, ποὺ ἐγκρίθηκε ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση. Τὰ ἐκθέματα προέρχονταν ἀπὸ τὶς περιοχὲς τοῦ Ρεθύμνου (σπήλαιο Γερανίου, οἰκισμὸς Ἀποδούλου, ἀνακτορική ἐγκατάσταση Μοναστηρίου, οἰκισμὸς Χαμαλευρίου, νεκροταφεῖο Ἀρμένων), τοῦ Λασιθίου (οἰκισμὸς Μύρτου), τῆς Κνωσοῦ, τῶν Χανίων, τῶν Μυκηνῶν, τῆς Θήβας, τῆς Μιδέας καὶ τῆς Πύλου.

Ἡ ἔρευνα τῶν εἰδικῶν γύρω ἀπὸ τὶς διατροφικὲς συνήθειες τῶν ἀρχαίων καὶ τὴν παρουσίαση τῶν ζωικῶν καὶ φυτικῶν εἰδῶν, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὶς κύριες τροφές τους, προεκτάθηκε καὶ σὲ ἄλλους τομεῖς τῆς ζωῆς, καθὼς οἱ ἐπιστήμονες μελετῶντας τὰ παραπάνω κατῳρθωσαν νὰ ἐξαγάγουν σοβαρὰ συμπεράσματα,

Ὅστεϊνα ἐργαλεῖα ἀπὸ τὸ σπήλαιο Γερανίου στὸ Ρέθυμνο (6.000-3.000 π.Χ.).
Χρησίμευαν προφανῶς στὸν τεμαχισμό τοῦ κρέατος ἢ στὴν σχάση καρπῶν μὲ
σκληρὸ περικάρπιο. Ὡς σημειωθῇ, ὅτι ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια οἱ Ἕλληνες
ἔδειχναν ἰδιαίτερη προτίμηση καὶ στὸν μυελὸ τῶν ὀστέων, τὸν ὁποῖο θεωροῦσαν
ἐξόχως τονωτικὴ τροφή.

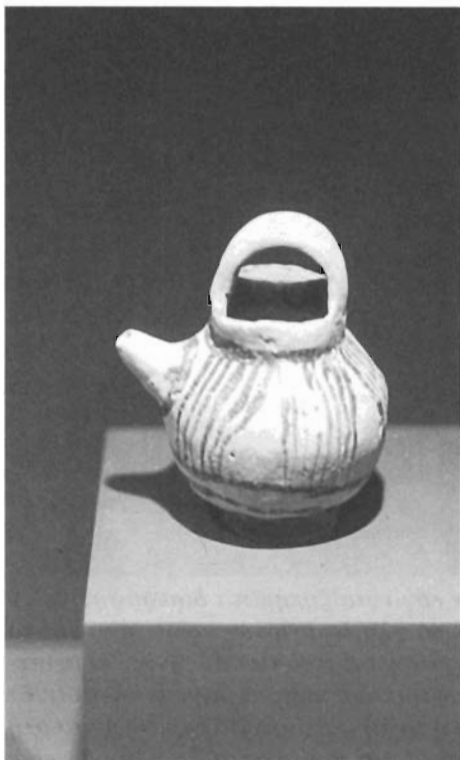
Τρίποδη χύτρα μαγειρέματος ἀπὸ τὴς Μυκῆνες (1185-1130 π.Χ.).

Πινακίδες Γραμμικῆς Β, πού κάνουν λόγο γιά ζητήματα διατροφῆς.
Ἡ πρώτη (ἀριστερά) ἀναφέρει τὸ κύμινο, τὸ φλησκούνι, τὸν κολιάνδρο καὶ τὸ σιναπόσπορο ὡς μαγειρικά συστατικά. Προέρχεται ἀπὸ τὶς Μυκῆνες. Ἡ δεύτερη (ἄνω δεξιὰ) βρέθηκε στὴν Πύλο καὶ ἀναφέρεται ἐπίσης σὲ μαγειρικά στοιχεῖα μὲ φαρμακευτικὲς ἐπιπλέον ιδιότητες, ἐνῶ ἡ τρίτη (κάτω δεξιὰ) ἀναφέρεται στὴ χρήση τοῦ μελιοῦ στὰ τελετουργικὰ δρώμενα καὶ προέρχεται ἀπὸ τὴν Κνωσό. Στὸ κάτω μέρος τῆς φωτογραφίας διακρίνονται μικρὰ σκεύη πού περιέχουν δείγματα τῶν βοτάνων, γιὰ τὰ ὁποῖα κάνουν λόγο οἱ ἐπιγραφές.

Ἀπολιθωμένα σῦκα ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῶν Χανίων (1340 - 1200 π.Χ.)

**Θήλαστρο (μπιμπερόν) για τή σίτιση
τῶν βρεφῶν (Μυκῆνες 1340-1185 π.Χ.).**

πὺν ἀφοροῦν στὴν κοινωνικὴ τοὺς κα-
τάσταση καὶ συμπεριφορὰ, τὴν ιδιοσυ-
γκρασία τοὺς, τὴν ἀνάπτυξη τοῦ τύπου
τοῦ σώματος τοὺς, τὶς ἀσθένειες πὺν
ἀντιμετώπιζαν καὶ τὶς μεθόδους θερα-
πείας πὺν εἶχαν ἐπινοήσει γι' αὐτές,
ἀκόμα δὲ καὶ τὴ θρησκευτικὴ τοὺς πρα-
κτικὴ. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἡ ἔκθεση δὲν
περιελάμβανε μόνον ἀντικείμενα ἄλλων
στοιχείων σὲ συνάφεια μὲ τὴν οἰκογε-
νειακὴ, κοινωνικὴ, ὑγειονολογικὴ καὶ
οἰκολογικὴ κατάσταση τῶν προγόνων
μας.

Μὲ τὴ χρῆση μεθόδων ὅπως ἡ φα-
σματοσκοπία ὑπερύθρου, ἡ ἀέριος χρω-
ματογραφία, ἡ φασματομετρία μάζας
ἢ ὑγρὴ χρωματογραφία ὑψηλῆς ἀπο-
δόσεως καὶ οἱ χημικὲς δοκιμασίες ὑγρῆς
κηλίδας, οἱ ἐρευνητὲς ἐστίασαν τὴν προ-
σοχὴ τοὺς στὰ ὑπολείμματα τῶν τροφῶν
καὶ ποτῶν, πὺν εἶχαν ἀπομείνει μέσα
στὰ ἀγγεῖα καὶ τὰ λοιπὰ σκεύη πὺν ἔφε-
ρε στὸ φῶς ἡ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη,
ἀναζήτησαν δείγματα καὶ κατέληξαν σὲ
ταυτοποίηση μὲ σημερινὰ βρώσιμα καὶ
πόσιμα παρασκευάσματα, προερχόμενα
ἀπὸ τὴν ἐλλαδικὴ χλωρίδα καὶ πανίδα.

Τροφές ὡμὲς ἢ μαγειρεμένες, ὅπως τὸ
γάλα, τὸ μέλι, οἱ ἀποξηραμένοι καρποί, τὸ ἐλαιόλαδο, τὰ ὄσπρια, τὸ κρέας δια-
φόρων εἰδῶν, τὰ δημητριακὰ, τὰ ὀπωρικὰ-φρούτα, τὰ καρκεύματα, τὰ ποτὰ
ὅπως ὁ οἶνος, ἡ μύρα καὶ τὸ τίσιπουρο, ἀλλὰ καὶ ἀρώματα διαφόρων τύπων μαζὶ
μὲ φάρμακα ἤρθαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μας, ἐπιβεβαιώνοντας μὲ τὸν θετικώτερο
τρόπο τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, πὺν ἀναφέρονται σ' αὐτά. Ἐπὶ πλέον ἡ ἀνά-
λυση τῶν χημικῶν ἐνώσεων τοὺς ὠδήγησε στὴν «ἀποκρυπτογράφηση» ἀρχαίων
συνταγῶν, ὅπως τὸ «κρητικὸ στιφάδο», ἀλλὰ καὶ ἄλλες πολὺπλοκες γαστρονο-
μικὲς συνθέσεις.

Ἀναμφισβήτητα ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο διατρέφεται ἓνας λαὸς ἀποτελεῖ καὶ θε-
μελιώδη παράγοντα γιὰ τὴν πολιτισμικὴ του ὑπόσταση καὶ πρόοδο. Δὲν εἶναι δὲ
καθόλου τυχαῖο τὸ γεγονός, ὅτι ἡ πανάρχαια ποικιλία τῆς ἐλληνικῆς μαγειρικῆς
τέχνης, πὺν διακρατεῖται σὲ κάθε ἐλληνικὸ νοικοκυριό, βασίζεται ὅχι μόνον στὰ
κατὰ παράδοσιν διαδεδομένα, ἀλλὰ κυρίως στὴν ἀγνότητα τῶν ὑλικῶν, πὺν ἡ
ἐλληνικὴ φύση προσφέρει γενναιοδωρὰ στὸν ἄνθρωπο.

Ἡ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας παραβίαση τῶν φυσικῶν κανόνων καὶ στὴ διατροφή
εἶναι γνωστὸ τί ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις ἔχει.

Μάριος Μαρνέας

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Ν.Σ. ΓΙΟΖΕΦΣΟΝ ΟΜΙΛΕΙ ΣΤΟ «Δ»

1100 ἀρχαῖες

ἑλληνικὲς λέξεις

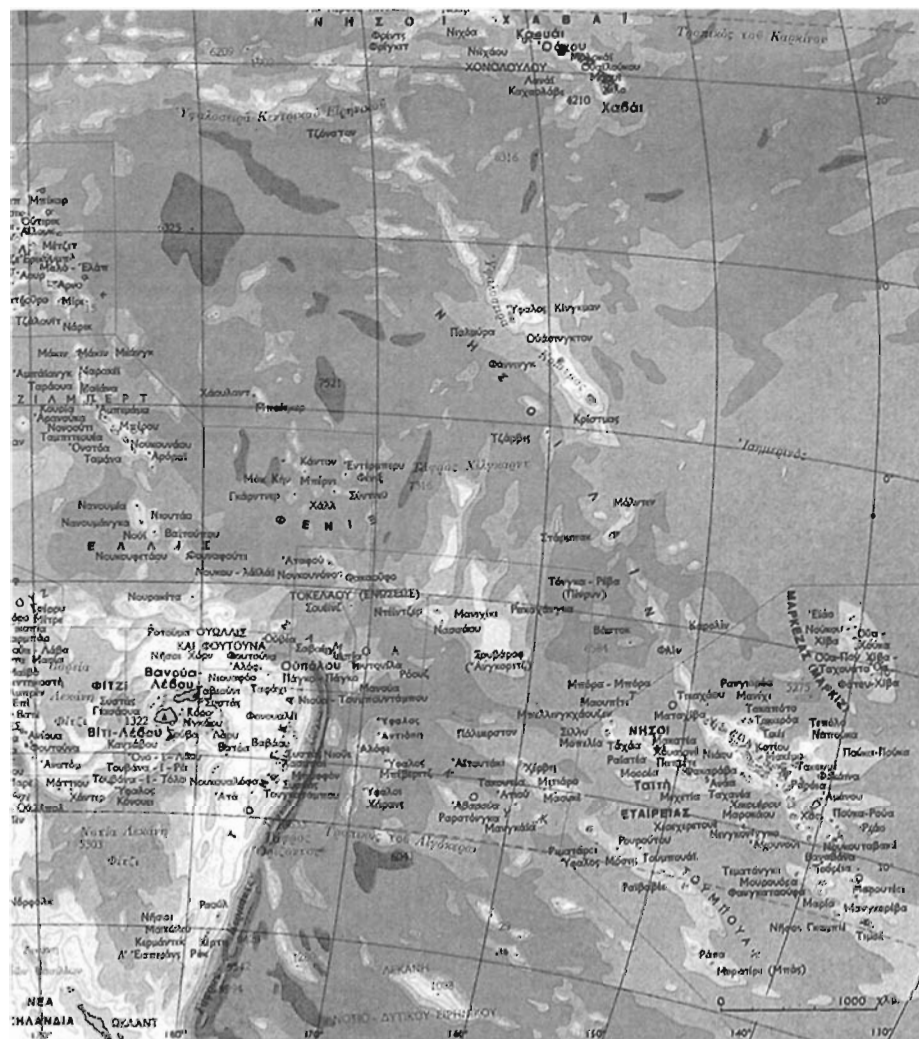
στὶς γλῶσσες

τῶν νησιῶν

τοῦ Εἰρηνικοῦ

ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Ἡ ἐπιστημονικὴ ὑποψία, ὅτι ἡ πολιτιστικὴ ἐπίδραση τῶν πανάρχαιων Ἑλλήνων θαλασσοπόρων στὴν Ἀπὼ Ἀσία, τὴν Αὐστραλία καὶ τὴν Πολυνησία - Μελανησία - Ἰνδονησία εἶναι ὑπαρκτὴ καὶ σήμερα, εἶχε διατυπωθῇ καὶ στοιχειοθετηθῇ στὸν «Δαυλὸ» μὲ προγενέστερες ἔρευνες. Ἡ «ἀπόλυτη ἀπόδειξη» προῆλθε ἀπὸ ἓναν ξένο ἐρευνητὴ, τὸν Γερμανὸ καθηγητὴ Γλωσσολογίας κ. Nors S. Josephson, ὁ ὁποῖος μετὰ ἀπὸ ὀκτάρηχρονη ἔρευνα συνόψισε τὰ πορίσματά του στὸ ἀγγλόγλωσσο βιβλίο του «Greek Linguistic Elements in the Polynesian Languages - Hellenicum Pacificum» (= Ἑλληνικὰ Γλωσσικὰ Στοιχεῖα στὶς Πολυνησιακὲς Γλῶσσες - Ἑλληνικὸς Εἰρηνικὸς), ἐκδόσεως τοῦ ἱστορικοῦ Γερμανικοῦ Πανεπιστημίου τῆς Χαϊδελδέργης, 1987. Ὁ «Δαυλὸς» σὲ προηγούμενα τεύχη του (169 καὶ 170) παρουσίασε λεπτομερῶς τὸ βιβλίο τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ καὶ παρέθεσε πίνακα ἀπὸ τίς 808 ἀρχαῖες ἑλληνικὲς λέξεις, πὺν οἱ ρίζες τους ὑπάρχουν στὶς Πολυνησιακὲς γλῶσσες.

Χάρτης τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ μετὰ τὰ νησιωτικὰ συμπλέγματα, ὅπου παρατηροῦνται οἱ εὐρύτερες ἀρχαῖες ἐλληνικὲς γλωσσικὲς ἐπιδράσεις, καθὼς καὶ ἀρχαῖες πόλεις τῆς Νότιας Ἀμερικῆς, ὅπου κατὰ τὸν Γερμανὸ καθηγητὴ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπίσης ἄφησαν βαθιὰ ἔχνη τῆς παρουσίας τους. Οἱ εἰκονιζόμενες στὸ χάρτη ἀχανεῖς ὠκεάνιες ἐκτάσεις ἀντιπροσωπεύουν περίπου τὸ 1/3 τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς καὶ βρίσκονται στὸ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετο σημεῖο τῆς Ἑλλάδος. («Ἀντίποδες»). (Βλ. καὶ «Δ», τ. 169, Ἰανουάριος 1996, σ. 10.173).

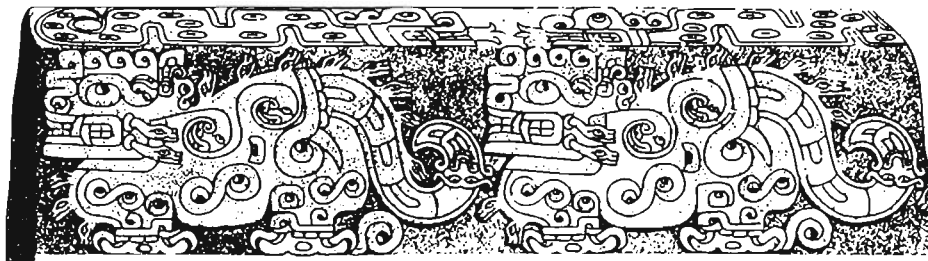
Αὐτὲς τὶς ἡμέρες κυκλοφορεῖ ἡ νέα ἔκδοση τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Josephson καὶ πάλι ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ Πανεπιστήμιον τῆς Χαϊδελ- ▶

Ἄνω: Ἀγγειογραφία σὲ ἐλληνικὸ ἀγγεῖο τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος, ὅπου, ἀριστερά, παριστάνεται ὁ σκύλος - φρουρὸς τῶν πυλῶν τοῦ Ἄδου Κέρβερος, ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ὁποῖου κρέμονται φίδια.

Κάτω: Ἀνάγλυφο τῆς πίσω γωνίας τοῦ προκολομβιανοῦ Ἀνακτόρου τοῦ Τσαδὶν στὸ Περοῦ (μέσω τοῦ ὁποῖου, κατὰ τὸν καθηγητὴ Ν. Σ. Γιόζεφσον, οἱ Ἕλληνες ἐξερεύνησαν τὸν Εἰρηνικό), ὅπου παριστάνονται δύο σκύλοι, ἀπὸ τὸ σῶμα τῶν ὁποίων κρέμονται φίδια, ὅπως ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Κέρβερου.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Ἀργεντινοῦ καθηγητοῦ Ἑνρίκο Ματίεβιτς «Ταξίδι στὴ Μυθολογικὴ Κόλαση. - Ἡ ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες»).

θέρησης στὴν γερμανικὴ γλῶσσα. Στὸ νέο διδλίο παρουσιάζονται 300 νέες λέξεις μὲ ἑλληνικὴ ρίζα, πολλὲς ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀποτελοῦν ὀνόματα τῆς βοτανικῆς καὶ ζωολογίας. Ἐκτενέστερα εἶναι καὶ τὰ κεφάλαια ποὺ ἀφοροῦν στὴν γραμματικὴ καὶ τὸν πολιτισμό, ἐνῶ περιλαμβάνεται καὶ ἓνα νέο κεφάλαιο πάνω στὴν ἐπιρροή τῆς ἀρχαιοελληνικῆς μουσικῆς στὴν μουσικὴ τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα. Ἐπὶ πλέον, γίνεται ἐκτενὴς ἀναφορὰ στὸν ρουχισμό, στὰ μαγειρικὰ σκεύη, στὴν θρησκεία, στὴν μυθολογία καθὼς καὶ στὴν κατασκευὴ πλοίων.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπανεκδόσεως τοῦ διδλίου τοῦ κ. Josephson ὁ «Δαυλὸς» ἐπικοινωνῶνσε μαζί του. Στὴ συνέντευξη ποὺ μᾶς παραχώρησε, ὁμιλεῖ γιὰ τὰ νέα στοιχεῖα ποὺ προέκυψαν ἀπὸ τὴν πολυτετὴ του ἔρευνα, ἡ ὁποία ἀποδεικνύει τὴν τεράστια πολιτιστικὴ ἐπίδραση τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων θαλασσοπόρων στοὺς κατοίκους τοῦ Εἰρηνικοῦ. Ὅσον ἀφορᾷ στὴν προσπάθεια ἱστορικῆς ἐρμηνείας τοῦ φαινομένου αὐτοῦ, ὁ Γερμανὸς ἐρευνητὴς τὸ ἀποδίδει σὲ ἐξορμήσεις Ἑλλήνων ἐξερευνητῶν στὴν ἀρχαίᾳ περίοδο, ἀλλὰ δὲν ἀποκλείει τὴν πιθανότητα νὰ εἶναι ἀρχαιότερο. Πάντως, τόσο ἡ ἐρμηνεία ὅσο καὶ ἡ χρονολόγηση ποὺ ἐπιχειρεῖ – ὅπως ἔχει ἐπισημάνει καὶ σὲ προηγούμενο δημοσίευσμά του ὁ «Δαυλὸς» – ἐξηγοῦνται, ὅταν πρόκειται γιὰ ἓναν ἐρευνητὴ, ποὺ ὑπόκειται ἐξ ἀνάγκης στὰ ισχύοντα δόγματα τῆς ἱστορικῆς ἐπιστήμης.

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΩΣ ΤΟΥ κ. Ν.Σ. ΓΙΟΖΕΦΣΟΝ

– Πῶς ἀνακαλύψατε τὰ ἑλληνικὰ γλωσσολογικὰ στοιχεῖα στὶς Πολυνησιακὲς γλῶσσες;

– Ἀνέκαθεν εἶχα ἔντονο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ἀρχαῖο πολιτισμὸ τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα. Εἶχα ἐπισκεφθῇ τὸ νησί κι ἀργότερα ταξίδεψα καὶ στὴν Πολυνησία, ὅπου συγκέντρωσα ὁ ἴδιος λεξικά καὶ καταλόγους λέξεων τῶν Πολυνησιακῶν γλωσσῶν. Ἀρκετοὶ μελετητὲς πρὶν ἀπὸ ἐμένα, κυρίως γλωσσολόγοι, εἶχαν ἐπισημάνει τὶς ἀσυνήθιστες καὶ τὶς μὴ - Πολυνησιακῆς προελεύσεως λέξεις, οἱ ὁποῖες παραμένουν στὴν σημερινὴ ὁμιλούμενη γλῶσσα τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα. Ἔτσι ἀποφάσισα νὰ συγκρίνω τὶς λέξεις αὐτὲς μὲ τὶς σημαντικώτερες γλῶσσες τῆς Ἀσίας, Ἀμερικῆς καὶ Εὐρώπης, περιλαμβανομένης τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς.

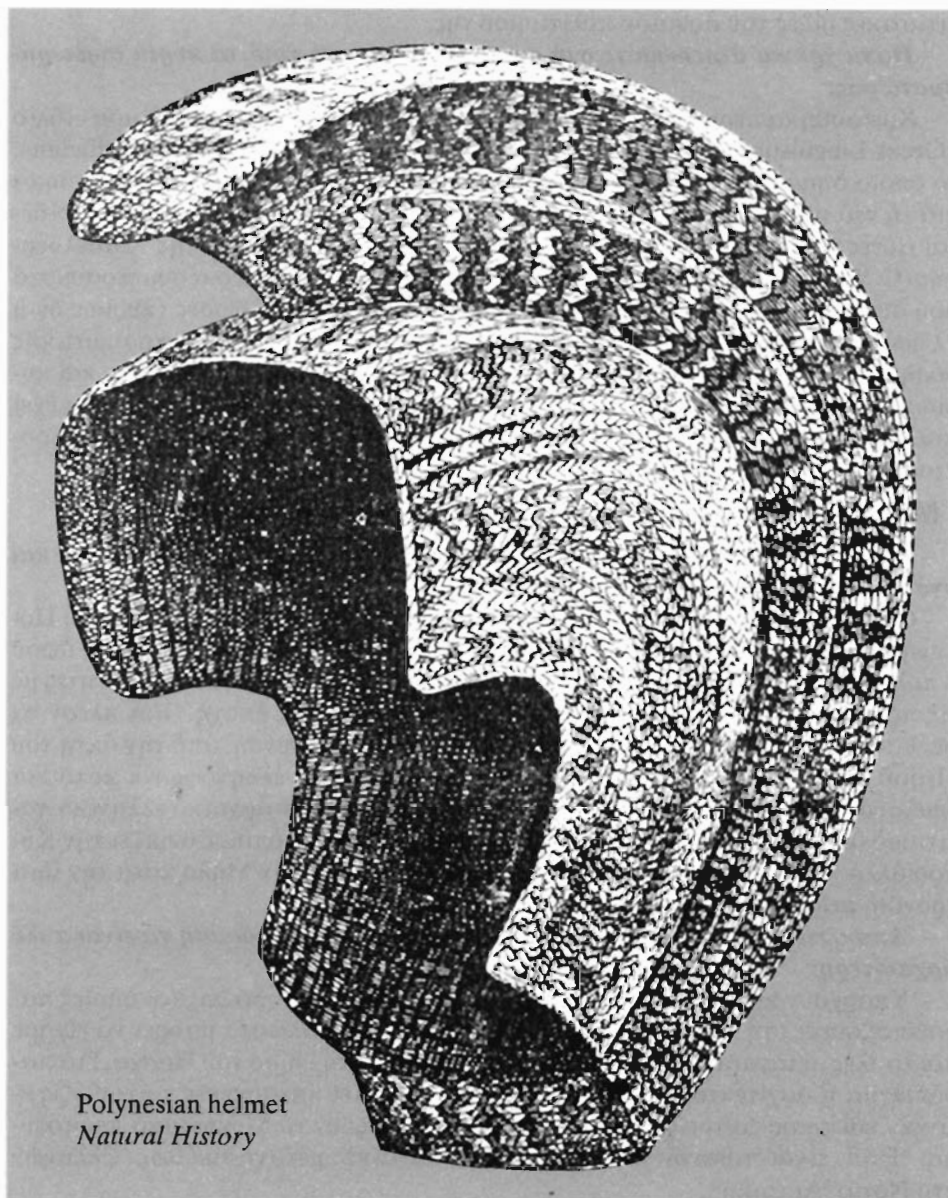
– Ἐχετε μελετήσει τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα;

– Ἐχω σπουδάσει νέα ἑλληνικὰ καὶ κατέχω βασικὲς γνώσεις τῆς ἐτυμολογίας καὶ τῆς γραμματικῆς δομῆς τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν.

Ὀκτῶ χρόνια μελετοῦσε τὶς γλῶσσες τοῦ Εἰρηνικοῦ

– Ἀπὸ ποῦ ἐκπηγάζει τὸ ἐνδιαφέρον σας γιὰ μία τόσο ἐξειδικευμένη μελέτη;

– Ὡς γλωσσολόγος ἀλλὰ καὶ ὡς μουσικός, γοητεύομαι ἀπὸ τοὺς ἡχητικὸς τύπους καὶ τὴν χρῆση τῶν γλωσσῶν καθὼς ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν μουσικὴ ὡς «ὀχήματα» τῆς ἐπικοινωνίας. Ἀπὸ τότε ποὺ ἐπισκέφθηκα τὴ Νήσο τοῦ Πάσχα τὸ 1978, ἀποφάσισα νὰ ἐρευνήσω τὴν ὁμιλουμένη γλῶσσα, ὥστε νὰ βρῶ πιθανὲς πο-

Polynesian helmet
Natural History

Πολυνησιακή περικεφαλαία τῶν ἰθαγενῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ. Ζωγραφίστηκε ἐκ τοῦ φυσικοῦ στά νησιᾶ τῆς Χαβάης τὴν δεκαετία τοῦ 1860 καὶ δημοσιεύθηκε ὡς χαλκογραφία στὸν τόμο «*Natural History of Man*», ἐκδ. Routledge and Sons Wood, Rev. J.G. Βοστῶνη, 1868, σελ. 153. Ἡ ὁμοιότητά της μὲ τὶς ἀρχαιοελληνικὲς περικεφαλαῖες καὶ δὴ τῶν Ὀμηρικῶν χρόνων (περίπου 3100 π.Χ.: βλ. Κων. Β. Κουτρονβέλη «Ἡ ἀναχρονολόγηση τῆς Προϊστορίας κυρίως μὲ βάση τὶς ἀστρονομικὲς πληροφορίες, ἀρχαίων συγγραφέων», ἐκδ. «Δαυλός» 1999) εἶναι καταπληκτικὴ.

λιτιστικές ρίζες του αρχαίου πολιτισμού της.

– Πόσα χρόνια αφιερώσατε στη σχετική μελέτη και ποιὰ τὰ κύρια συμπεράσματά σας;

– Χρειάσθηκα περίπου οκτώ χρόνια, για νὰ ολοκληρώσω τὸ πρῶτο μου βιβλίο «Greek Linguistic Elements in the Polynesian Languages - Hellenicum Pacificum», τὸ ὁποῖο δημοσιεύθηκε τὸ 1987. Στὴ συνέχεια καὶ ἐπὶ πέντε χρόνια ἐργάσθηκα γιὰ τὴ νέα καὶ ἀρκετὰ ἐμπλουτισμένη ἐκδοση τοῦ βιβλίου μου, τὸ ὁποῖο ἐκδίδεται αὐτὲς τὶς ἡμέρες καὶ πάλι ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ Πανεπιστήμιο τῆς Χαϊδελδέργης (C. Winter Universitätsverlag, Heidelberg, Germany). Τὰ κύρια συμπεράσματά μου συνοψίζονται, στὸ ὅτι οἱ ἀνατολικὲς Πολυνησιακὲς γλῶσσες (κυρίως δὲ ἡ γλῶσσα τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα) ἔχουν ἓνα σημαντικὸ ὑπόστρωμα γραμματικῆς δομῆς καὶ λέξεων, ποὺ ἔχουν τὶς ρίζες τους στὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ κυρίως σὲ ἀρχαίους τύπους. Ἐπὶ πλέον ὁ πολιτισμὸς τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα ἔχει πολλὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἀλλὰ καὶ αἰγυπτιακὰ πρωτότυπα, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται ἐκτενῶς στὴ νέα ἐκδοση τοῦ βιβλίου μου.

Μέσω Περού - Βολιβίας ἔγινε ἡ ἑλληνικὴ διείσδυση

– Πῶς ἐξηγεῖτε τὴν ἑλληνικὴ πολιτιστικὴ ἐπίδραση στὴν Πολυνησία ἀλλὰ καὶ στὸ Περού, στὸ ὁποῖο ἐπίσης ἀναφέρεστε;

– Οἱ φορεῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐποίκισαν τὴν ἀνατολικὴ Πολυνησία, προφανῶς προήρχοντο ἀπὸ τὸ σύγχρονο Περού καὶ τὴ Βολιβία, ἀφοῦ ὁ πολιτισμὸς τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα ἔχει νὰ ἐπιδείξη πολυάριθμες ὁμοιότητες μὲ τὶς προαναφερθεῖσες περιοχὲς κατὰ τὴν πρὸ τῶν Ἰνκας ἐποχῇ. Ἐπὶ πλέον τὰ ρεύματα τοῦ Ὠκεανοῦ κινοῦνται σὲ νοτιοδυτικὴ κατεύθυνση, ἀπὸ τὴν ἀκτὴ τοῦ Περού πρὸς τὴν νοτιοανατολικὴ Πολυνησία. Αὐτοὶ οἱ ἑλληνόφωνοι κάτοικοι ὠμιλοῦσαν ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ ἐπίσης μετέφεραν ἓναν ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πολιτισμὸ (μὲ πλῆθος ἐπιπρόσθετα αἰγυπτιακὰ στοιχεῖα), ὁ ὁποῖος θυμίζει τὴν Κύπρο ἀλλὰ καὶ νησιὰ τῶν Κυκλάδων, ὅπως τὴ Νάξο καὶ τὴν Μῆλο κατὰ τὴν ἴδια χρονικὴ περίοδο.

– Ἀποκλείετε τὴν περίπτωση ἡ ἑλληνικὴ πολιτιστικὴ ἐπίδραση νὰ εἶναι πολὺ ἀρχαιότερη;

– Ὑπάρχουν καὶ γλωσσολογικὲς καὶ ἀρχαιολογικὲς ἀποδείξεις (οἱ ὁποῖες παρουσιάζονται στὴ νέα ἐκδοση τοῦ βιβλίου μου), ὅτι κάλλιστα μπορεῖ νὰ εἶχαμε πολλαπλὲς μεταναστεύσεις στὸ ἀρχαῖο Περού καὶ στὴ Νῆσο τοῦ Πάσχα. Γιὰ παράδειγμα ἡ ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Ἰνκας χρησιμοποιεῖ κατασκευὲς τοίχου «ζιγκ-ζάγκ» καὶ τραπεζοειδεῖς εἰσόδους, οἱ ὁποῖες θυμίζουν τὰ Μυκηναϊκὰ πρωτότυπα. Ἔτσι, εἶναι πιθανὸν νὰ ὑπῆρξαν προ-ἀρχαῖκὲς μεταναστεύσεις Ἑλλήνων στὴ Νότιο Ἀμερικὴ.

– Πῶς ἐξηγεῖτε τὴ δυνατότητα ἐξαπλώσεως τῶν Ἑλλήνων σὲ τέτοια κλίμακα στοὺς πανάρχαιους χρόνους;

– Ἐποικισμοὶ Ἑλλήνων στὴν Σικελία, νότιο Ἰταλία καὶ σὲ τμήματα τῆς Ἰσπανίας ἦταν δυνατοὶ χάρις στὶς πολλὲς καινοτομίες στὴν κατασκευὴ πλοίων καὶ στὰ συστήματα ναυσιπλοΐας. Ἐπὶ πλέον τὸ ἑλληνικὸ ἐμπόριο κασσιτέρου μὲ τὴν Ἀγγλία (τὸ ὁποῖο ἐμφανίζεται νὰ χρονολογῆται τὸ 1000 π.Χ.) ἐξοικείωσε τοὺς Ἕλληνες θαλασσοπόρους μὲ τὰ Στενά τοῦ Γιβραλτάρ (τὰ ἀποκαλούμενα «Στῆλες

τοῦ Ἡρακλέους») καὶ τὶς ἀκτὲς τοῦ Μαρόκου. Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ τὰ νοτιοδυτικὰ ρεύματα εὐκόλα μετέφεραν πλοῖα στὴν περιοχὴ τῆς Καραϊβικῆς ἢ στὰ ἀνοιχτὰ τῆς βορείου ἀκτῆς τῆς Νότιας Ἀμερικῆς: μικρὴ ἀπόσταση γιὰ τὰ πρὸ τῶν Ἰνκας πολιτιστικὰ κέντρα τοῦ Περού καὶ τῆς Βολιβίας.

Καὶ ἐπίδραση τῆς ἀρχαιοελληνικῆς μουσικῆς

– Ἐντοπίσατε κοινὰ στοιχεῖα μεταξὺ τῆς Πολυνησιακῆς καὶ Ἑλληνικῆς μουσικῆς;

– Τὸ νέο μου βιβλίο περιέχει ἓνα κεφάλαιο γιὰ τὴν ἀρχαία μουσικὴ τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα, ἡ ὁποία διασώθηκε ἀπὸ τὸν Ramon Campbell τὸ 1960 καὶ δημοσιεύθηκε στὸ βιβλίο του «La herencia musical de Rapanui». Ὑπάρχουν πολλὰ παράλληλα στοιχεῖα μεταξὺ τῆς παλαιότερης μουσικῆς τῆς Νήσου τοῦ Πάσχα καὶ τῶν μελωδιῶν τῶν Nazca στὸ νότιο Περού ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἀρχαιοελληνικῆς μουσικῆς ἀφ' ἑτέρου.

– Ποιὲς οἱ ἀντιδράσεις τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος στὴν ἔκδοσή τοῦ βιβλίου σας;

– Οἱ ἐλάχιστες ἀντιδράσεις τῆς ἀκαδημαϊκῆς κοινότητος ποὺ δέχτηκα ἦταν μικτές. Ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἰδιαίτερα ἐνθουσιώδης ἦταν ἡ ὑποδοχὴ τῆς μελέτης μου ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης κ. Τ. Καζάκης.

– Ἔχετε ταξιδέψει στὴν Ἑλλάδα; Ποιά ἡ γνώμη σας γιὰ τὴ σύγχρονη Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνες;

– Ταξίδεψα στὴν Ἑλλάδα ἀρκετὲς φορὲς καὶ στὴν Κύπρο τρεῖς. Κατὰ τὴν γνώμη μου εἶναι καλὸ γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ γεγονὸς ὅτι ἀνήκει στὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινότητα. Ἐλπίζω, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς Κύπρου θὰ βρῇ μία εἰρηνικὴ λύση, ὥστε ἡ Ἑλλάδα νὰ μὴν εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δαπανᾷ μεγάλα ποσὰ γιὰ τὴν ἀμυνὰ της. Πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτὴ ἔχω καταγράψει καὶ διανείμει σ' ὅλα τὰ ἐνδιαφέροντα μέρη σχέδιο γιὰ εἰρηνικὴ ἐπίλυση τοῦ Κυπριακοῦ.

– Ποιά ἡ προσφορά τῆς ἀρχαιοελληνικῆς σκέψης καὶ πολιτισμοῦ;

– Ὁ Ἑλληνικὸς Πολιτισμὸς ἔχει συνεισφέρει μὲ μοναδικὸ τρόπο στὴν προαγωγὴ τῆς φιλοσοφίας, τῶν πολιτικῶν συστημάτων, τῆς ἐκπαίδευσης καὶ τῆς τεχνολογίας. Ἔθεσε τὶς βάσεις γιὰ τὴν δραματικὴ τέχνη καὶ τὴ μουσικὴ τῶν Δυτικῶν. Χωρὶς τὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ δὲν θὰ γνωρίζαμε τὸν πολιτισμὸ, ὅπως ὑπάρχει σήμερα.

Νάνσυ Μπίσκα

Σημ. «Δαυλοῦ»:

Τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ λεξιλόγιο τῶν γλωσσῶν τῶν ἰθαγενῶν τῶν Νησιῶν τοῦ Πάσχα, τῆς Χαβάης, τῶν Μαορί τῆς Ν. Ζηλανδίας, τῆς Ταϊτῆς, τῶν Νήσων Κούκ, Τόνγκα, Τσάτεμ, Τσιαμότου, Σαμόων, Μαρκεσίου κ.λπ., καθὼς καὶ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ γραμματικὴ καὶ τὸ συντακτικὸ τους, ποὺ κατάρτισε ὁ καθηγητὴς Ν. Γιόζεφσον, μπορεῖ νὰ βρῇ ὁ ἀναγνώστης στὸν «Δαυλό», τεύχη 169 (Ἰανουάριος 1996) καὶ 170 (Φεβρουάριος 1996) σὲ δύο ἐκτενῆ ἀρθρα τοῦ Ἰωνος Δ. Λάμπρου μὲ τίτλο «Οἱ κάτοικοι τῶν νησιῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ μιλοῦν ἀρχαῖα Ἑλληνικά».

...Καὶ ὁ «μαῖντανὸς» τῆς ἀντιδραστικότητας τῶν καθηγητῶν τῶν πανεπιστημίων μας...

Δημοσιεύουμε κατωτέρω ἐπιστολὴ Ἑλληνος πανεπιστημιακοῦ, θεωρώ-
ντας περιττὸ οἰοδῆποτε σχόλιο ἐπὶ τῶν θέσεων ποὺ διατυπώνονται σ' αὐτήν.

Ἀξιότιμε κύριε διευθυντά,

Διάβασα με προσοχὴ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Κ. - Ε. Γεωργανᾶ «Υποβρύχια πόλη 10.000 χρόνων στὸ βυθὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ» στὸ τεῦχος 211 τοῦ Ἰουλίου 1999 (σσ. 13325-13335). Νομίζω, ὅτι ὁ ἐν λόγω συνεργάτης σας διάσπηξε νὰ γράψῃ περὶ «ὑπαρκτῆς συνωμοσίας κατευθυνομένης πληροφόρησης...», δεδομένου ὅτι ὄχι μόνο τὸ CNN ἀλλὰ καὶ τὰ βρετανικὰ δίκτυα Channel Four καὶ BBC ἔστειλαν συ-
νεργεῖα τους στὴ νῆσο Yonaguni (ἴδε τὸ ἐβδομαδιαῖο περιοδικὸ «Der Spiegel», «Treppen ins Nichts», τεῦχος 34, σσ. 178-179, 23.8.99). Βεβαίως στὸ ἄρθρο τοῦ «Der Spiegel» ὁ γεωλόγος Wichmann ὑποστη-
ρίζει, ὅτι τὸ βυθισμένο «ἀρχαιότατο ὀρθογώνιο οἰκοδόμημα» (κατὰ κ. Γεωργανᾶ) [σ. «Δ»· ὁ χαρα-
κτηρισμὸς δὲν εἶναι τοῦ κ. Γεωργ., ἀλλὰ τοῦ Frank Joseph στὸ «Ancient America»] εἶναι δημιούργημα
τῆς φύσεως...

Φοβοῦμαι, πὼς στὸ ἄρθρο τοῦ συνεργάτου σας δὲν ὑπάρχουν οἱ «συντριπτικὲς ἀποδείξεις» ἐκείνες
περὶ ἑλληνικότητος αὐτῆς τῆς «υποβρυχίας πόλεως». Οἱ ἐπιστήμονες οἱ ἀναφερόμενοι στὸ ἄρθρο τοῦ
κ. Γεωργανᾶ (M. Kimura, R. Schoch, T. Ishii, Z. Mow) δὲν λέγουν λέξῃ περὶ ἑλληνικότητος.¹ Τὰ σχόλια
ἐπὶ τῶν εὐρημάτων εἶναι θεδαίως ἀπόψεις καὶ κρίσεις τοῦ συνεργάτου σας, δὲν γνωρίζω ὅμως κατὰ
πόσο ἀντέχουν στὴν ἐπιστημονικὴ κριτικὴ. Θὰ ἦτο ἄκρως διαφωτιστικὸ – γιὰ ἐμᾶς τοὺς μὴ εἰδήμονες
– νὰ μᾶς ἐξηγοῦσε ὁ κ. Γεωργανᾶς μὲ ποιὸ τρόπο «τὰ ἄρθρα [του, τὰ δημοσιευθέντα στὸν «Δαυλὸ» ἀπὸ
τοῦ 1988] αὐτὰ ἀπετέλεσαν τὴν ἀφετηρία ἐρευνῶν καὶ διαπιστώσεων ἐπιστημόνων ὅλης τῆς Γῆς, ποὺ
κατέληξαν στὰ αὐτὰ συμπεράσματα καὶ γιὰ μὴ ἐρευνηθέντες τόπους».

Προχωρώντας στὸ ἄρθρο του ὁ κ. Γεωργανᾶς ἐρμηνεύει τὸ Nirai - Ka - nai ὡς «Νηρέα Γὰ ναίει», τὴν
Mataras ὡς «Μᾶτερ Σοῦ», τὸν Toran ὡς «Τὸ Πᾶν», τὴν Φορμόζα ὡς «ἐφ' ᾧ ὤρμισαν», τὸ ὄρος Fuji
jama ὡς «Φυγὴ - Ἰαμα» κ.λπ. Τὸ ὅτι ὅμως συχνὰ πυκνὰ ἀναρωτιέται καὶ ὁ ἴδιος γιὰ τίς ἐρμηνεῖες του
αὐτὲς [«μήπως ὑπὸ τὸ παραφθαρὲν ὄνομα Nirai - Ka-nai ὑποκρύπτεται ἡ φράση...»] ἢ (περὶ τοῦ Θεοῦ
τῆς Χαδάης Pele) «τὸ ὄνομα αὐτὸ μήπως εἶναι ἑλληνικόν;» δείχνει ὅτι προχωρεῖ σὲ ἐρμηνεῖες μᾶλλον
αὐθαίρετες. Τέτοιες ὅμως ἐρμηνεῖες δὲν συνιστοῦν «συντριπτικὲς ἀποδείξεις» τῆς ἑλληνικότητος τῆς
«υποβρυχίας πόλεως» οὔτε δικαιολογοῦν τὸν θριαμβευτικὸ τίτλο τοῦ ἐξωφύλλου «Υποβρύχια ἑλλη-
νικὴ πόλη 10.000 ἐτῶν στὸν Εἰρηνικόν».

Μὲ τὴν ἴδια μετέωρη λογικὴ ὁ κ. Γεωργανᾶς γράφει γιὰ «τὰ ἀγάλματα τῶν Μουσῶν στὶς Νήσους
τοῦ Πάσχα». Ὦντας δικηγόρος ὁ κ. Γεωργανᾶς (καὶ μὴ ὄντας γλωσσολόγος, ἀρχαιολόγος, φιλόλο-
γος, γεωλόγος, ἐθνολόγος κ.λπ., κ.λπ.) θᾶπρεπε νὰ ἦταν διπλᾶ καὶ τριδιπλᾶ προσεκτικὸς, ὅταν κατα-
πιάνεται μὲ θέματα ξένα πρὸς τὴν εἰδικότητά του. Λιγώτερη οἴηση ἀπὸ τὴν πλευρά του δὲν θὰ ἔδλα-
πτε. Σὲ ἀντίθετη περίπτωσι αἱ μᾶς πῇ ἐπὶ τέλους ποιοὶ καὶ πόσο ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὰ ἄρθρα του
στὸν «Δαυλὸ» (καὶ μάλιστα, ὡς αὐτὸς διατείνεται, σὲ ὅλη τὴν γῆ!).

Σημείωσι: Ὁ συνεργάτης σας μιλά θεδαίως στὸ ἄρθρο του γιὰ «ἑλληνικὴ παρουσία... καταλυτικὴ στὴ γλῶσσα,
στὰ θεῖα, στὰ τοπωνύμια, στὸν ἀθλητισμὸ, στὸν πολιτισμὸ γενικῶς» τῆς Κίνας, τῆς Ἀλάσκας, τῆς Κορέας, τῆς Χα-
δάης κ.λπ., χωρὶς νὰ προσκομίσῃ οὔτε ἓνα ἀτράνταχτο στοιχεῖο ὑπὲρ τῶν ἀπόψεών του. Ἀντιεῖ τὰ ἐπιχειρηματὰ του
ἀπὸ τὴν βιβλιογραφία στὸ τέλος τοῦ ἀρθροῦ του; Κάτι τέτοιο σίγουρα δὲν φαίνεται μέσα ἀπὸ τὸ κεῖμενό του. Δὲν
ὑπάρχει κάποια ὀργανικὴ σύνδεσις τῶν 19 βιβλιογραφικῶν ἀναφορῶν (τῶν αὐτοαναφορῶν τοῦ ἐξαιρουμένων) μὲ
τὸ κεῖμενό του. Γιατί; Ὅσον ἀφορᾷ δὲ στὶς βιβλιογραφικὰς ἀναφορὰς τοῦ κ. Γεωργανᾶ, ἄς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἔχω τίς
ἀμφιβολίες μου ὡς πρὸς τὴν ἐπιστημονικότητα τοῦ «Reader's Digest»... Ἡ δὲ βιβλιογραφικὴ ἀναφορὰ 24 (δηλ. τῆς
«Ἑστίας» τῆς 18/6/91) δὲν νομίζω νὰ προσθέτῃ τίποτε σημαντικὸ στὴν ἐπιχειρηματολογία τοῦ συνεργάτου σας...

Μετ' ἐκτιμήσεως

Μιχαὴλ Γ. Δανίκας

Ἀναπλ. καθηγητῆς Παν/μίου Θράκης

λ. Ἡρων ὁ Ἀλεξανδρεὺς

“Ολοι μας θαυμάσαμε, ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ ἀντικρύσαμε τὰ αὐτόματα μηχανήματα, πὺν μ’ ἓνα κέρμα σὲ πληροφοροῦν περὶ τοῦ βάρους τοῦ σώματός σου ἢ σοῦ παρέχουν ἀναψυκτικὰ καὶ καφέ ἢ ἀπομιμοῦνται τὶς φωνὲς τῶν διαφόρων ζώων. Ἐλάχιστοι ὥστόσο γνωρίζουν, ὅτι τὰ αὐτόματα αὐτὰ ἀποτελοῦν ἀνακαλύψεις τοῦ Ἡρωνος, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου (= Πολυτεχνείου) τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ὁ Ἡρων ὑπῆρξε μέγας μαθηματικός, φυσικός ἐπιστήμων καὶ μηχανικός, ἀλλὰ καὶ χαρισματικός συγγραφεὺς, τοῦ ὁποῖου τὰ ἔργα διεδόθησαν ταχύτατα σ’ ὅλον τὸν κόσμον χάρις στὴν πληρότητα καὶ τὴν ἀπλότητά τους, πράγμα πὺν δοθήθηκε τὰ μέγιστα στὴν διάσωσί τους. Ἐκ τῶν συγγραμμάτων του δέκα διεσώθησαν αὐτοῦσια, τρία ἀποσπασματικά καὶ μόνον τρία ἀπωλέστηκαν (τὰ «Καμαρικά», τὸ «Περὶ ξυγίων» καὶ τὸ «Ἀστρολάβος»). Παρὰ ταῦτα οὐδὲν διογραφικὸν στοιχεῖο τοῦ ἀνδρὸς περιλαμβάνεται σ’ αὐτά, μ’ ἀποτέλεσμα νὰ γνωρίζουμε ἐλάχιστα γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐπιστήμονος καὶ ἐφευρέτου, τὸν ὁποῖο πολλοὶ συσχετίζουν μὲ τὸν μεγαλοφυῆ ἀρχιτέκτονα, ζωγράφον καὶ ἐφευρέτην τῆς Ἀναγεννήσεως Λεονάρντο ντα Βίντσι. Δὲν ἀμφισβητεῖται, ὅτι ὁ Ἡρων ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Κτησιδίου – τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Μουσείου Ἀλεξανδρείας, πατέρα τῆς «πνευματικῆς» (= ἀεροστατικῆς) καὶ ἐμπνευστοῦ τῆς «ὑδραύλεως» (= εἵδους ἀρμονίου, παρομοίον μὲ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ὄργανο) – πράγμα πὺν σημαίνει, ὅτι ἤκμασε περὶ τὸ 200 π.Χ., γνωστοῦ ὄντος ὅτι ὁ δάσκαλός του ἔζησε τὸ 285-222 π.Χ.

Τὰ συγγράμματα τοῦ Ἡρωνος «Μετρικά» καὶ «Ὁρισμοί, Γεωμετρικά, Γεωδαιτικά, Στερεομετρικά», εἶναι καθαρὰ μαθηματικὸν περιεχομένον. Τὸ πρῶτον περιλαμβάνει μεθόδους μετρήσεως γεωμετρικῶν σχημάτων (ἐπιπέδων καὶ στερεῶν), ἀποδείξεις γεωμετρικῶν προτάσεων, τρόπους ὑπολογισμοῦ τῆς τετραγωνικῆς καὶ κυβικῆς ῥίζας καὶ λύσεις δευτεροβαθμίων ἐξισώσεων ἐνῶ τὸ δεῦτερον περιέχει πρακτικὰς γεωμετρικὰς μετρήσεις ἐπιφανειῶν καὶ στερεῶν σωμάτων (ἐμβαδὸν θεάτρων, ἵπποδρομίων καὶ ὄγκος φρεάτων, πλοίων κ.λπ.), τὴν γνωστὴ «ἐξίσωσιν τοῦ Ἡρωνος» (οὐσιαστικὰ ἀνήκει στὸν Ἀρχιμήδη), τοὺς «ἡρωνεῖους πίνακες» (= ἑλληνικὲς, ρωμαϊκὲς καὶ αἰγυπτιακὲς μονάδες μήκους) καί, τέλος, ἐρμηνεῖα τῶν διαφόρων σταθμικῶν ὄρων (ὡς λ.χ. «λίτρον»).

Τὸ δίτομον σύγγραμμά του «πνευματικά» ἀναφέρεται στὸν ἀέρα, τὸ κενὸν καὶ τὶς πιέσεις, πὺν ἀσκοῦν ὁ ἀήρ καὶ τὸ ὕδωρ. Πρῶτος ὁ Ἀναξιμένης, ὡς γνωστόν, θεώρησε τὸν ἀέρα ὡς πρωταρχικὴν οὐσίαν καὶ βασικὴν μορφήν τῆς ὕλης, πὺν διὰ τῶν μεταβολῶν του (ἀραιώσεις-πύκνωσις) δημιουργεῖ τὸ πῦρ, τὸ ὕδωρ καὶ τὴν γῆ. Ὁ Ἀριστοτέλης θεωρεῖ τὸν ἀέρα ὡς ὑλικὸν σῶμα, τοῦ ὁποῖου τὴν παρουσίαν αἰσθανόμεσθε, ὅταν βαδίζουμε ἀντίθετα πρὸς τὴν φορὰν του. Ὁ Ἀλεξανδρινός, πὺν κληρονόμησε καὶ τὶς σημειώσεις τοῦ Κτησιδίου, γράφει σχετικῶς τὰ ἑξῆς: «Διὰ τῆς συμπλοκῆς τοῦ ἀέρος μὲ τὸ πῦρ καὶ τὴν γῆ ἐμφανίζονται ποικίλα φαινόμενα, πὺν εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν ζωὴν, ἐνῶ παράλληλα δημιουργοῦνται πλεῖστα ἐκπληκτικὰ καὶ θαυμάσια». Τὰ «πνευματικά» τοῦ Ἡρωνος συμπληρώ-

νονν τὸ «περὶ Ὀχουμένων» τοῦ Ἀρχιμήδους (ἀεροσταστική-ὕδροστατική), δυνῶν ἔργα πὺν εἰσάγουν τοὺς μαθητὲς ὅλου τοῦ κόσμου στὴν μηχανική.

Ἡ «ἀτμοστήλη» ἢ «Αἰόλου πύλη» ἢ «αἰολόσφαιρα» ἀποτελεῖ τὴν πρώτη ἀτμομηχανή τοῦ κόσμου, πὺν κατεσκευάσθη ἀπὸ χάλυβα καὶ ὕalon. Ἐπρόκειτο περὶ μιᾶς ὑάλινης σφαίρας τοποθετημένης ἐπὶ κλειστοῦ χαλύβδινου λέβητος, μὲ τὸν ὅποιον ἐπικοινωνοῦσε μὲ στρόφιγγες. Ὁ παραγόμενος ἀτμὸς εἰσῆρχετο στὴν «αἰολόσφαιρα» διὰ τῶν στροφίγγων καὶ ἐξήρχετο ἀπὸ δύο ἀκροφύσια μὲ πίεσιν, περιστρέφοντας τὴν σφαῖρα. Ἡ «ἀτμοστήλη» ἢ ἀτμοστροφίλος ἢ τουρμπίνα κινοῦσε μέχρι πρόσφατα τὰ ὑπερωκεάνια...

Ἡ «Διόπτρα» περιέχει ὁδηγίους κατασκευῆς καὶ λειτουργίας ἑνὸς τοπογραφικοῦ ὄργανου ὅμοιου μὲ τὸν σύγχρονο θεοδόλιχο. Διὰ τοῦ ὄργανου αὐτοῦ ὁ Ἀλεξανδρινὸς ὑπελόγιζε τίς ἀποστάσεις διαφόρων ἀστέρων ἀπὸ τὴν Γῆ. Στὸ ἴδιο ἔργο περιγράφεται ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Εὐπαλῖνος ὁ Μεγαρεὺς (ἄος π.Χ. αἰών) διήνοιξε τὴν θαυμαστήν κατὰ τὸν Ἡρόδοτον σήραγγα τοῦ Πυθαγορείου Σάμου, μήκους 7 σταδίων (= 1000 μ.) καὶ ὕψους 7 ποδῶν (= 13/4 μ.), ἐκκινῶντας τὴν διάτρησιν ἐκ τῶν δύο ἀντιθέτων μερῶν ταυτοχρόνως.

Τὸ τρίτομον ἔργο τοῦ Ἡρώωνος «Μηχανικά» πραγματεύεται μὲ τρόπον ἀπλὸ καὶ κατανοητὸ γιὰ τοὺς μαθητὲς—«σημεῖον δὲ εἰδότες τὸ δύνασθαι διδάσκειν»—βασικὰ προβλήματα τῆς μηχανικῆς, ὅπως ἡ κατασκευὴ καὶ λειτουργία τῶν ὁδοντωτῶν τροχῶν, τοῦ παραλληλογράμμου ταχυτήτων, ἡ κινήσεις ἐπὶ κεκλιμένου ἐπιπέδου, ἡ εὗρεσις τοῦ κέντρου βάρους κ.ἄ.

Μηχανικὰ ἔργα τοῦ Ἡρώωνος εἶναι καὶ τὰ «βελουοικὰ, ὁ «χειροβαλλίστρας», τὸ «ἐλειοτριβεῖον», τὸ «ὁδόμετρον» καὶ τὸ «δρομόμετρον». Ἐκεῖνα ὥστος πὺν προκαλοῦν τὸν θαυμασμό μας εἶναι τὰ «αὐτοματοποιητικά» του, πὺν ἀναφέρονται στὴν κατασκευὴ καὶ λειτουργία κινητῶν καὶ ἀκινήτων σκηνῶν θεάτρον, ἀγαλμάτων, παντομιμῶν καὶ μουσικῶν ὀργάνων. Οἱ κινήσεις τοὺς ἐβασίζοντο στὴν δύναμιν τοῦ πεπιεσμένου ὕδατος ἢ ἀτμοῦ, στοὺς μοχλοὺς, στὰ πολὺσπαστα ἢ πολλάκις καὶ στὸν συνδυασμὸ ὀλων αὐτῶν. Τὸ «ἀρμόνιον» λειτουργοῦσε μὲ πεπιεσμένο ἀέρα, ἐνῶ ὁ «ὕδρανλικὸς αὐλὸς» καὶ τὸ «ὕδρανλικὸν ὥρολόγιον» μὲ τὴν δύναμιν τοῦ νεροῦ. Ἡ «οἰνήρυσις» ἔρρεε κατὰ βούλησιν οἶνον ἢ γάλα, ἐνῶ ὁ «ἄδων κόσσυφος» ἔπινε ὕδωρ κεληδῶντας, σὰν νὰ ἦταν πραγματικὸς κόσσυφος.

Τὸ «χορεῦον ἀγαλμάτιον», ὁ «τοξεύων Ἡρακλῆς», ἡ «τοξεύουσα Ἀθηνᾶ» καὶ ἡ «αὐτόματος θύρα» χρησιμοποιήθηκαν στὸ θέατρο, τὸ ὁποῖο ἐνεπλούτισε ὁ Ἡρώων καὶ μὲ ἓνα δρᾶμα πέντε πράξεων, πὺν ἔφερε τὸν τίτλον «Ναύπλιος». Ἡ ὑπόθεσις του ἀφωροῦσε στὸν φερώνυμο ἥρωα, τὸν ἰδρυτὴ τῆς Ναυπλίας καὶ πατέρα τοῦ δολοφονηθέντος Παλαμήδους, τοῦ ὁποίου τὸν θάνατον ἐκδικήθηκε ὁ πατέρας του, καταποντίζοντας τὰ πλοῖα τῶν ὑπευθύνων, ὅταν ἐπέστρεφαν ἐκ τῆς Τροίας στὴν Ἑλλάδα. Τὸ δρᾶμα δὲν παίχθηκε ἀπὸ ἡθοποιοὺς ἀλλὰ μὲ ἀνθρωπομορφα μηχανικὰ κατασκευάσματα (ρομπότ).

Ὁ Ἡρώων εἶναι μεταγενέστερος τοῦ Ἀρχιμήδους, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα ἐγνώριζε ἀσφαλῶς· αὐτὸ ὥστος δὲν εἶναι λόγος, πὺν νὰ τὸν θεωροῦμε κατώτερόν του. Τὰ ἔργα του εἶναι πρωτότυπα καὶ ἐφάμιλλα τοῦ Συρακουσίου.

Σαράντος Πὰν

«Τὰ Ἑβραϊκὰ εἶναι Ἑλληνικά»

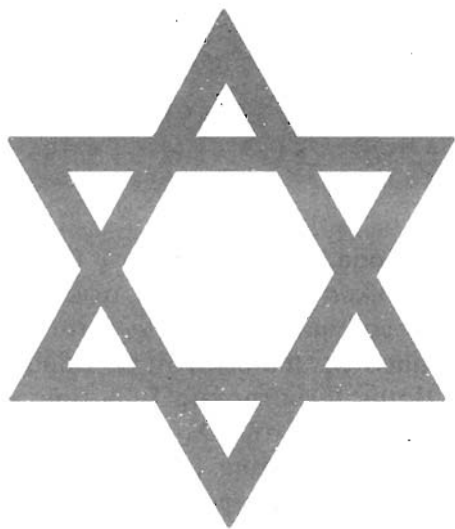
ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΗ ΤΟΥ ΙΩΣΗΦ ΠΙΑΧΟΥΝΤΑ ΜΕ ΠΛΗΘΥΡΑ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Ὁ ἐρευνητὴς γλωσσολόγος J. Jahuda, συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου «Hebrew is Greek», ὑπερέβη τὸν φυλετικὸ φανατισμὸ, ἀφοῦ μετὰ τριακονταετὴ ἔρευνα διέσπασε τὸ φράγμα τῆς λήθης χιλιετιῶν καὶ ἀπέδειξε καὶ διεκήρυξε ὡς ἐπιστήμων τὴν ἀλήθεια, ὅτι τὰ Ἑβραϊκὰ καὶ Ἀραβικὰ εἶναι Ἑλληνικά. Βαθὺς γνώστης τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ ἀπὸ μνήμης τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὡς καὶ τῆς Ἀραβικῆς καὶ τοῦ μισοῦ Κορανίου, γαλλομαθῆς καὶ ἀγγλομαθῆς, μελέτησε τὴν μετὰφρασι τῶν Ἑβδομήκοντα (Ο') καὶ τὸν Ὅμηρο. Κατόπιν λεπτομεροῦς συγκρίσεως τῶν γλωσσῶν ἐπὶ 30 ἔτη, δημοσίευσε τὸ πολυσέλιδο βιβλίο του τὸ 1982. Ὁ J. Jahuda, τὸ ἔργο τοῦ ὁποῖου ἀνελύσαμε λεπτομερῶς στὸ τεῦχος 206 τοῦ «Δαυλοῦ» (Φεβρουάριος 1999), ἀπέδειξε τὴν ἑλληνικότητα τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης. Κατανοῶν τὴν σημασία της, προσπαθεῖ ἀπεγνωσμένα νὰ ἀνεβάσῃ τὸ ἔθνος του ὡς συγγενὲς τοῦ Ἑλληνικοῦ. Ἀπέδειξε, ὅτι τὸ 90% τῶν ἑβραϊκῶν καὶ ἀραβικῶν λέξεων εἶναι ἑλληνικές. Ἐὰν συνέχιζε τὴν ἔρευνά του θὰ ἔφθανε στὸ 100%. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μόνον οἱ λέξεις ἑλληνικές, εἶναι καὶ τὰ διάφορα σύμβολα διεθνῶς.

Τὸ ἑβραϊκὸ ἐθνόσημο εἶναι ἑλληνικὸ

Τὸ ἐθνόσημο τῶν Ἑβραίων εἶναι ἑλληνικὸ. Στὴν ἀγγλικὴ ἐγκυκλοπαίδεια «Man Myth & Magic» δημοσιεύει πολυσέλιδο ἄρθρο («Judaism», Ἰουδαϊσμός) ὁ συγγραφεὺς Louis Jacobs, ραβδίνος τῆς Νέας Συναγωγῆς Λονδίνου, λέκτωρ στὸ Leo Baeck College πρὸς ἐπιμόρφωσιν τῶν ραβδίνων. Στὴ σελ. 1528 (ἐβδομαδιαῖο τεῦχος 55), ὁπισθεν γαλάζιου ἐξωφύλλου μὲ μέγα ἐξάκτινο, εἰκονίζεται ὁ Louis Jacobs μὲ τὸ βιογραφικὸ του. Στὴ σελ. 1538 ἐν τέλει τοῦ ἄνω ἁρθρου παραθέτει τὸ ἐξάκτινο, σημειῶνων ὅτι «τὸ ἄστρο τοῦ Δαυὶδ» (ἑβραϊκὰ «ἀσπίς τοῦ Δαυὶδ», *Magen David*) ὡς ἓνα σύμβολο τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ νίοθητέθη ὡς τὸ ἔμβλημα τοῦ σιωνιστικοῦ ὀργανισμοῦ τὸ ἔτος 1897 καὶ εἶναι τώρα μέρος τῆς σημαίας τῆς Πολιτείας τοῦ Ἰσραήλ».

Ἡ υἱοθέτησι τοῦ ἐξάκτινου ἀστέρος ὡς συμβόλου τῶν Σιωνιστῶν τὸ 1897 μ.Χ. δὲν συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἑβραϊκότητός του. Οὐδαμοῦ μνημονεύεται, ὅτι ὑπῆρξε ἐξάκτινο «ἄστρο τοῦ Δαυὶδ» οὔτε δέδαια «σφραγὶς τοῦ Σολομῶντος». Δὲν ἠσχολήθησαν μὲ τὴν ἀστρονομία ὁ Δαυὶδ καὶ οἱ πρόγονοί του οὔτε κατεσκεύαζαν σφραγιδολίθους. Δὲν ὑπῆρξε σφραγὶς τοῦ Σολομῶντος. Λογικὰ καὶ πρακτικὰ

*Ἡ εἰκὼν τοῦ ἑλληνικοῦ
συμβόλου, ποὺ τὸ 1897
υἱοθέτησαν οἱ Ἑβραῖοι στὸ
συνέδριο Βασιλείας τῶν σοφῶν
τῆς Σιών. Ἡ διαβεβαίωση ὅτι τὸ
ἐβραϊκὸ ἐθνικὸν συμβολο μὸλις
πρὸ 103 ἐτῶν υἱοθετήθηκε
δίδεται ἀπὸ τὸν ἐκπαιδευτὴ
ραβδίνων Louis Jacobs στὸ
τεῦχος 55 τοῦ Λεξικοῦ «Man,
Myth and Magic».*

τὸ αὐτὸ σύμβολο δὲν μπορεῖ νὰ ἔχῃ συγχρόνως δύο ἡγέτες, συγγενεῖς ἢ μή, ὑπὸ διάφορον ὀνομασίαν καὶ ἔννοιαν· ἡ ἀστήρ (ἄσπῖς) θὰ ἦτο ἡ σφραγίς. Ἄν ἀλή-
θευε ἐν ἓκ τῶν δύο, δὲν θὰ υἱοθετεῖτο πολλοὺς αἰῶνας μετὰ ἀπὸ τὴν βασιλείαν
τοῦ Σολομῶντος καὶ τοῦ Δαυὶδ, 1897 ἔτη μετὰ Χριστόν.

Τὸ ἑλληνικὸν σύμβολο ἐξάκτινος ἀστήρ ἔχει βαθὺ συμβολισμό ἀπὸ τῆς ἀπωτά-
της προῖστορίας. Συντίθεται ἐκ δύο ἀνεστραμμένων ἰσοπλεύρων τριγώνων. Τὸ
ἰσόπλευρο τρίγωνο κατὰ τοὺς Ἑλλήνες μύστες (Ὀρφικοὺς, Πυθαγορείους κ.λπ.)
ἀλληγορεῖ τὸν Θεό, τὸ ἰσοσκελὲς τὸν δαίμονα (ἐνδιάμεση κατάστασις) καὶ τὸ
σκαληνὸ τὸν ἄνθρωπο. Τὸ ἐξάκτινο περιγράφει καὶ περιγράφεται ὑπὸ τελείου
ἐξαγώνου, ὅπως ἀποδεικνύεται, ἂν ἐνώσουμε τὶς κορυφές του. Τὸ τέλειον ἐξάγω-
νο συνδέεται ἄρρηκτα πρὸς τὸ ἐξάκτινο καὶ τὴν κυψέλη τῶν μελισσῶν, ποὺ ἡ κη-
ρύθρα τῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ τέλεια ἐξάγωνα. Εἶναι ἱστορικῶς γνωστὴ ἡ σχέση
τῶν μελισσῶν μὲ τοὺς Δελφοὺς, τὸν πρῶτο ναό τους, τὶς ἱέρειες ποὺ ἐκαλοῦντο
μέλισσες κ.ο.κ. Πρὸ ἐτῶν εὗρισκόμενος στὴν Θάσο καὶ παρατηρῶντας τὶς ἀνα-
σκαφές τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀποστολῆς, ἀντίκρυσα δύο ἐξ ἀνασκαφῆς
πλάκες γρανίτου μὲ σμιλευμένες κηρύθρες. Εἰς συνομιλίαν μου περὶ τῆς ἐννοίας
τῶν πλακῶν αὐτῶν μὲ τὸν διευθυντὴ τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἀποστολῆς
μοῦ ἀπήντησε: «Τέτοιες πλάκες βρῖσκομε σὲ ὅλα τὰ νησιά· εἶναι διακοσμητικῆς».
Τοῦ παρατήρησα: «Οἱ Ἕλληνες δὲν ἦσαν κεντηστρες ἢ διακοσμητῆς, ἀλλὰ μὲ τὰ
ἔργα τους συμβόλιζαν τὴν φύσιν καὶ τὴν γνώσιν της». Τὸ ἐξάκτινο γιὰ τοὺς Ἕλλη-
νες εἶχε ἀπόλυτη σχέση μὲ τὸν «πατέρα θεῶν τε ἀνθρώπων τε» Ζῆνα ἢ Δία. Ἀπὸ
παλαιὰ ἐσφαλμένως ἐδιδάσκετο καὶ διδάσκεται, ὅτι ὁ Ζεὺς στὴν γενικὴ γίνεται
τοῦ Διὸς. Τοῦτο ἀποτελεῖ διαστρόφῃ τῆς γραμματικῆς· τὸ θέμα οὐδέποτε ἀλλά-
ζει. Στὴν γενικὴ «τοῦ Διὸς» δὲν δίδεται ἡ ὀνομαστικὴ, παρ' ὅτι ὑφίσταται ὁ τύ-
πος «Δεὺς». Οἱ Λατῖνοι μὲ τὰ ἴδια γράμματα προφέρουν Deus, ἐξ οὗ προήλθεν

ἡ λέξις Θεός. “Ολοι οἱ λαοὶ υἰοθέτησαν τὸ ὄνομα Δεὺς: Dieu οἱ Γάλλοι, Dia οἱ Ἰσπανοί, Dias οἱ Ἰρλανδοί, Deutschland (Deu(t)s/(ch)land > Δεὺς Λάντ) οἱ Γερμανοί, Ἰνδία οἱ Ἰνδοί, Thai/land οἱ Ταῦλανδοί, Tao οἱ Κινέζοι, Teo οἱ ἀρχαῖοι Ἀμερικανοί κ.ο.κ. Ἡ ὑπαρξη τῶν δύο τύπων τοῦ πατρὸς «θεῶν τε ἀνθρώπων τε» δὲν ἦταν πλεονασμὸς ἀλλὰ θαθεῖα συμπαντικὴ γνώση· Ζεὺς εἶναι ὁ ζευγνύων, ὁ ἔλκων, ὁ συντήκων (ἡ σύντηξη ἰχνηλατήθηκε πρὸ 10ετίας περίπου)· Δεὺς εἶναι ὁ διασπῶν, ὁ ἀπωθῶν (ἡ διάσπαση ἰχνηλατήθηκε πρὸ 50ετίας). Τὴν γνώση τους αὐτὴ οἱ πρόγονοί μας κατέγραψαν καὶ γεωγραφικῶς διὰ τῆς ὀνομασίας *Suez* καὶ *Said* (Port Said λιμὴν). Παρατηρῶντας τὸν χάρτη καὶ διαδράζοντας τὰ τοπωνύμια ἐκ δεξιῶν πρὸς τ’ ἀριστερά, βλέπομε ὅτι *Suez*=Ζεὺς ἦτο ὁ ἰσθμὸς μέχρι τοῦ 19ου αἰῶνος (ποὺ ἔταμε ὁ ντὲ Λεσσέψ), ζευγνύων Ἀσία καὶ Ἀφρική· *Said*=Δίας, λιμὴν στὸ μυχὸ κόλπου σχήματος ὀξείας γωνίας, ποὺ σημειώνει τὴν σχάση, διάσπαση τῆς ξηρᾶς. Ἄρα γνωρίζαν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Διός, οἱ Ἕλληνες τὴν διάσπαση καὶ σύντηξη, τὶς 2 συμπαντικὲς δυνάμεις ποὺ κρατοῦν σὲ ἰσορροπία καὶ ἁρμονία τὸ σύμπαν. Ἀλληγοροῦνται ἀπὸ τὸν δυνώθυμο θεὸ Δία (Ζεὺς-Δεὺς). Οἱ ἀντίρροπες αὐτὲς δυνάμεις ἀλληγοροῦνται ἀπὸ τὰ ἀνεστραμμένα ἰσόπλευρα τρίγωνα, ποὺ σχηματίζουν τὸ ἑξάκτινο.

Καὶ οἱ Ἰσλαμιστὲς σύμβολο ἔχουν τὴν σελήνη καὶ τὸν ἥλιο (ὡς ἡμισέληνο καὶ ἀστέρα). Δὲν πρωτοτύπησαν· παρέλαβαν καὶ αὐτοὶ τὰ σύμβολα αὐτὰ τῶν Διοσκούρων, ποὺ συναντιοῦνται σὲ ὅλες τὶς παραστάσεις τους ἐπὶ νομισμάτων, ἀναγλύφων, σὲ ἐτρουσκικοὺς καθρέπτες κ.λπ. Καὶ ἡ γλῶσσα τοῦ Ἰσλάμ κατὰ τὸν J. Jahuda εἶναι ἐλληνικὴ.

Βασικὲς ἐβραϊκὲς λέξεις καὶ ὀνόματα εἶναι ἐλληνικὰ

Δὲν ἀσχολήθηκε ὁ J. Jahuda μὲ ὅλες τὶς σημαντικὲς ἐβραϊκὲς λέξεις καὶ τὴν ἐτυμολογήσῃ τους, ὅποτε θὰ ἀνεκάλυπτε ὅτι καὶ τὰ ἀκραιφνῶς ἐβραϊκὰ θεωρούμενα ὀνόματα εἶναι ἀμαχῆτως ἐλληνικὰ, ὅπως αὐτὰ ποὺ παραθέτομε:

Israel καλοῦν τὸ κράτος τους· μερικῶς μεταφράζουν στὰ λεξικά τους = ἰσχυρός. Ἀγνοοῦν ὅμως, ὅτι ἡ λέξη συντίθεται ἐκ τριῶν ἐλληνικῶν λέξεων: *Is/ra/el* ἤτοι *is*=εἷς ἢ ἰσχυρὸς *ra*= βασιλεὺς, *el*= ἥλιος ἢτοι ἀλληγορεῖται ὁ Ἀπόλλων Ζεὺς.

Rabbi καλεῖται ὁ ἱερεὺς δηλ. ὁ ποιμὴν· ἐτυμολογεῖται δὲ ἀπὸ τὸ Ράβδος ἢ Ραβδί, τὸ ὄργανο διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ βοσκὸς ἢ ποιμένας ποιμαίνει, καθοδηγεῖ τὸ κοπάδι του· ἐκ τούτου ἐκλήθη *Rabbi* δηλ. ποιμὴν. Καὶ οἱ ἱερεῖς ἢ ἀρχιερεῖς ποιμένες ράβδον φέρουν ὡς σύμβολον τῆς ἐξουσίας των.

Ἑμμανουήλ ἐβραϊστὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, ποὺ μεταφράζεται «μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεός», χωρὶς ὅμως νὰ ἐξηγητῇ, ὅτι ἡ λέξις εἶναι σύνθετος ἐκ τριῶν ἐλληνικῶν λέξεων, ἢτοι Ἑμοὶ ἐν Ἑλ(ι) ἢ ἐν ἐμοὶ ὁ ἥλιος, ἐν ἐμοὶ ὁ θεός, (θεωρία τοῦ Πυθαγόρου).

Συγκλονιστικὴ εἶναι ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Πλουτάρχου (Ἡθικά V «περὶ Ἱσίδος καὶ Ὀσίριδος»), ὅτι ἡ ἐν κατακλείδι ἀδομένη λέξις Ἀμὴν καὶ «Ἀμὴν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν», προέρχεται ἐκ τοῦ Ἀμένθης: «καὶ παρ’ Αἰγυπτίους ἄλλα τε πολλὰ τῶν

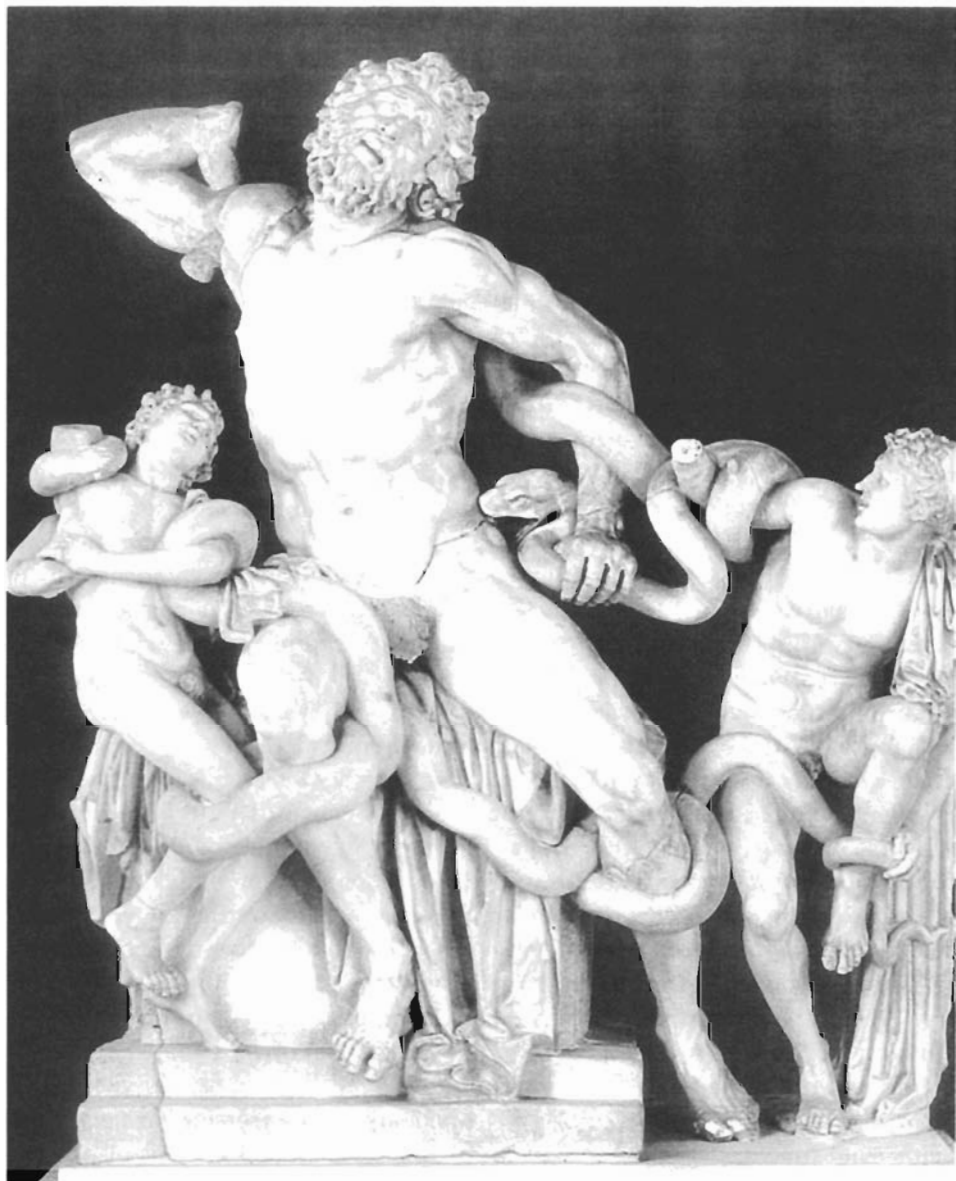
ὀνομάτων λόγοι εἰσί, καὶ τὸν ὑποχθόνιον τόπον, εἰς ὃν οἴονται τὰς ψυχὰς ἀπέρχεσθαι μετὰ τὴν τελευτήν, Ἀμένθην καλοῦσι, σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος τὸν λαμβάνοντα καὶ διδόντα. εἰ δὲ καὶ τοῦτο τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἀπελθόντων πάλαι καὶ μετακομισθέντων ὀνομάτων ἐν ἔστιν, ὕστερον ἐπισκεψόμεθα» (Δηλ. καὶ στοὺς Αἰγυπτίους καὶ πολλὰ ἄλλα τῶν ὀνομάτων εἶναι λόγοι, καὶ τὸν ὑποχθόνιον τόπον (σημ. "Αθην), στὸν ὅποιον θεωροῦν ὅτι ἀπέρχονται οἱ ψυχὲς μετὰ θάνατον, ὀνομάζουν Ἀμένθην, σημαίνοντος τοῦ ὀνόματος αὐτὸν ποὺ λαμβάνει κι ἔχει δώσει. "Αν τοῦτο εἶναι ἓνα ἐκ τῶν ἀπελθόντων παλαιὰ καὶ μετακομισθέντων ὀνομάτων, θὰ τὸ ἐρευνήσωμε ὕστερον). Διὰ τοῦ Ἀμένθη ἀποδίδεται ἡ πίστις τῶν ἀρχαιοελλήνων καὶ τὸ δόγμα τοῦ Χριστιανισμοῦ περὶ ἀνταποδόσεως δικαιοσύνης μετὰ θάνατον στὶς ψυχές, κολάσεως ἢ ἀνταμοιβῆς ('Ηλύσια πεδία, κόλασις ἢ παράδεισος). Διὰ τοῦ Ἀμένθη ἢ Ἀμέν/θη ἢ Ἀμήνθη ἢ Ἀμήν δῆ, ἤτοι τοῦ Ἀμένθη -> Ἀμήν (=δοῦναι καὶ λαβεῖν).

Καὶν καὶ Ἀβελ δὲν εἶναι ἑβραϊκὰ ὀνόματα, ὅπως μέχρι τώρα νομιζόταν, ἀλλὰ σύνθετα ἀπὸ δύο λέξεις ἑλληνικές: Καῖν -> *Kā ĥn* -> *Gā ĥn* -> Γήινος, ὁ θνητὸς καὶ Ἀβελ -> Ἀβ/Ελ -> Ἀπ/Ελ -> ἄπ' Ἡλίου -> ἐξ Ἡλίου -> ὁ ἡλιακὸς -> ὁ Οὐράνιος, ὁ ἀθάνατος. Ὁ θνητὸς Καῖν δὲν μποροῦσε νὰ φονεῦσῃ τὸν ἀθάνατον Ἀβελ· δὲν κατενοήθῃ ὁ ἀντίστοιχος ἑλληνικὸς μῦθος τῶν Διοσκούρων Κάστορος καὶ Πολυδεύκους. Κάστωρ -> Κά/ίστωρ -> Γα/ίστωρ -> γήινος· Πολυδεύκης -> Πολυ/δευκής -> πολὺ γλυκὺς -> οὐράνιος. Ἡ κατωτερότης τοῦ Κάστορος -γῆινου - θνητοῦ - δὲν φάνηκε μὲ τὴν δολοφονία τοῦ ἀθανάτου ἀδελφοῦ του, ἀλλὰ μὲ τὴν παραχώρηση ἀπὸ τὸν Οὐράνιο -ἀθάνατο- Πολυδεύκη μέρους τῆς ἀθανασίας του πρὸς τὸν θνητὸν ἀδελφόν του. Ὁ ἀντιγραφέας φυσικὸ εἶναι νὰ μὴν κατανοῇ τὴν σημασία τῆς ἀλληγορίας.

Νῶε ὁ διασωθεὶς Ἑβραῖος (;) ἄπ' τὸν κατακλυσμό. Καὶ ἐδῶ δὲν κατενοήθῃ ὁ μῦθος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ τῆς Πύρρας, ποὺ διασώθηκαν διὰ τῆς λάρνακος ἀπὸ τὸν κατακλυσμό. Ὁ Νῶε κανονικά, γράφεται μὲ Ο ἤτοι Νόε δηλ. ὁ ἔμφρων ἄνθρωπος (ἀλκίνοος, ὀξύνοος). Οἱ ἑβδομήκοντα μεταφράζουν τὸ πλοῖον τοῦ Νόε σὲ «κιβωτόν». *Arg* εἶναι στὰ ἑβραϊκὰ (*Arg*-> *Arg* στὰ ἀγγλικά καὶ γαλλικά) -> Ἀρκα στὰ Ἰταλικά ἤτοι κοῖλον (ὀνομασία τοῦ πλοίου ἀρχαιοελληνική) -> Ἀρκα Ἀργώ!

Μωυσῆς, ὁ σωτὴρ τῶν Ἑβραίων ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο· εἶναι καθαρῶς ἑλληνικὸν πελασγικὸν ὄνομα, ἀφοῦ Μωϋς στὰ Πελασγικά (βλ. Ι. Θωμόπουλου, «Πελασγικά») καλεῖται ἡ Γῆ καὶ Μωϋσῆς ὁ Γήινος.

Simon ἢ Σίμων ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ διαδεδομένα στοὺς Ἑβραίους ὀνόματα εἶναι καὶ αὐτὸ ἀρχαιοτάτον ἑλληνικόν. Σίμων ὠνομαζόταν ἓνας μαθητὴς τοῦ Σωκράτους, σκυτοτόμος στὸ ὄριον τῆς Ἀθηναϊκῆς ἀγορᾶς, τοῦ ὁποίου τὸ ὑποδηματοποιεῖο ἀνεῦρε πρὸ δεκαπενταετίας περίπου ἢ Ἀμερικανική Ἀρχαιολογική Ἀποστολή. Ὁ Σίμων κρατοῦσε σημειώσεις τῶν καθημερινῶν συζητήσεων μὲ τὸν Σωκράτη· εἶναι ὁ πρῶτος ἄπ' τοὺς σωκρατικούς ποὺ ἔγραψε διάλογο καὶ περιλήφθηκε στοὺς «βίους φιλοσόφων» τοῦ Διογένηος Λαερτίου (βλέπετε ἄρθρο μου «Ἄγνωστοι μαθητὲς τοῦ Σωκράτου», «Δαυλός», τ. 102, Ἰούν. 1990 σ. 5891-5894).

Ὁ Λαοκόων (= ἱερεὺς τοῦ Λαοῦ) καὶ οἱ νιοί του, ζωσμένοι ἀπὸ φίδια. Κόων εἶναι ἡ ἐλληνικὴ μήτρα τοῦ ἐδραϊκοῦ Cohen.

Ὁ Σιμωνίδης (τέκνον Σίμωνος) ἦτο ὁ διάσημος ποιητής, ὁ μέγιστος τῶν ἐπιγραμματοποιῶν τῆς Ἑλλάδος (βλέπετε διδλίσον μου «Ρίξες Ἐλευθερίας»).

Ὁ κῶης (= ἱερεύς), ὁ Λαοκόων καὶ ὁ Κοέν

Κοεν θεωρεῖται ἀναμφισβήτητο ἐβραϊκὸ ὄνομα, πολὺ συνηθισμένο ὅπως τὸ δικό μας Παπαδόπουλος. Ἐβραϊστὶ Κοέν σημαίνει ἱερεύς. Οὐδεὶς φανταζόταν πρὶν τὸ δημοσίευμα τοῦ J. Jahuda καὶ τῆς δικῆς μου ἔρευνας, ὅτι καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶναι ἀρχαιότατο ἑλληνικόν. Ἀποκρυπτογραφήθηκε κατὰ τὴν ἔρευνά μου περὶ τῆς ἑλληνικότητος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὁκεανοῦ. Ἡ ταχυδακτυλουργικὴ μετονομασία ἱστορικῆς νήσου ἀπὸ τὸν Ὀλλανδὸ ναύαρχο Joseph von Roheveen εἰς «Νῆσο τοῦ Πάσχα», ἐπεὶδὴ ἀπεβιδάσθη ἀνήμερα τοῦ Πάσχα φάνηκε ὑποπτη. Ἐρευνῶντας, ἀνεκάλυψα τὴν ἑλληνικὴ ὀνομασία τῆς: ὠνομαζόταν «Ὀμφαλὸς τῆς Γῆς»!!! Στὴν νῆσο «Ὀμφαλὸς τῆς Γῆς» διασώθηκαν πινακίδες μὲ γραφὴ βουστροφηδόν. Ἡ γραφὴ αὐτὴ γνωστὴ ὡς ronggo ronggo ἐθεωρεῖτο Πολυνησιακὴ. Ἡ ἐπανάληψις ronggo ronggo μᾶς ὑποψίασε, ὅτι ἀποτελεῖ ἀκουστικὴ ἐντύπωσι ἐξ ἐπαναλήψεως ἑλληνικῶν λέξεων. Ἡ ronggo->ron/go μοῦ ἔφερε στὸ νοῦ τὴν μετοχὴ (ο)ron->όρων, ὁπότε παρέμενε τὸ κῶ, πού φυσικὰ προήλθε ἀπ' τὴ συνήχησι ν καὶ κ->νκ->γκ->g. Συνεπῶς ἔπρεπε νὰ ἰχνηλατηθῇ ἡ ὑπαρξὴ ἑλληνικοῦ ρήματος κῶ καὶ ἡ σημασία του. Στὰ λεξικά δὲν ὑπάρχει ρῆμα κῶ ἢ κῶω, ἀλλὰ κοέω ἢ κοάω, πού σημαίνει νοῶ. Ἀνεκάλυψα ἔτσι τὴν τελειότερη ἔκφρασι γιὰ τὴν γραφὴ, «όρων νοῶ». Ἡ ἐπανάληψις τῆς «όρων κῶ» ἀκούγεται ronggo ronggo. Τὰ ἔγκριτα λεξικά, ὅπως Γιάνναρη, Liddel & Scott, Δημητράκου κ.λπ. προσθέτουν: «ἐκ τοῦ κοέω προήλθε τὸ ἀκούω καὶ τὸ ὄνομα Λαοκόων».

Αὐτὴ ἡ ἐτυμολόγησι ἔλυσε ἀπορίες καὶ ἓνα προαιώνιον αἶνιγμα: Γιατί ὁ Λαοκόων καὶ οἱ Λαοκοντίδες ἱερεῖς υἱοὶ τοῦ τιμωρήθηκαν, ἐνῶ δὲν παρέδωκαν οὔτε θεῖο – φυσικὸ οὔτε ἀνθρώπινον νόμο. Γιατί τοὺς ἔπνιξαν ὄφεις σφιγκτήρες, βόες ἢ πύθωνες, πού δὲν ζοῦν στὸ δόρειο τῆς Εὐκράτου ζώνης (Τροία) οὔτε καὶ στὴν Αἴγυπτο ἀλλὰ στὴν διακεκαυμένη ζώνη; Μήπως δὲν ὑπῆρξε καθόλου τιμωρία τοὺς ἀλλὰ εἶναι ἀλληγορία καὶ ποία; Σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα ὁδηγεῖ ἡ ιδιότητα τοῦ Λαοκόοντος καὶ τοῦ ἱερατικοῦ τοῦ γένους, τῶν Λαοκοντιδῶν. Οἱ τοῦ ἱερατικοῦ γένους ἦσαν μύστες, εἶχαν τὴν γνώση· ὡς Κόοντες ἢ Λαοκόοντες ἐννοοῦσαν τὸν λαόν· προνοοῦσαν γιὰ τὸν λαόν. «Ὅταν εἶδαν τοὺς Τρῶες μετὰ τὴν ἀναχώρησι τῶν Ἀχαιῶν νὰ ἐξέρχονται τῶν τειχῶν, νὰ εἰσάγουν τὸν Δούρειον Ἴππο, νὰ κλείουν τις πύλες καὶ νὰ μεθύουν ἡ νόσή τους τοὺς ἔφερε ἔντονη ἀνησυχία, κατὰ τὴν λαϊκὴν καὶ σύγχρονην νομιζομένην ἔκφρασι, ἀπωτάτην, προϊστορικὴν, «τοὺς ἔζωσαν τὰ φίδια» (πνευματικά). Αὐτὴν τὴν ἀλληγορίαν ἀπέδωσαν στὸ ρωμαλεόν σύμπλεγμα τοὺς, πού ἀντικρῶζει κανεὶς στὸ μουσεῖο Βατικανοῦ, ἓνα ἔργο πού φιλοτέχνησαν οἱ μεγάλοι Ρόδιοι γλύπτες Ἀγήσανδρος, Ἀθηνόδωρος καὶ Πολύδωρος (λεπτομέρειες στὸ ὑπὸ ἔκδοσιν διδλίσον μου «Αἰώνιες Ρίξες – Ἑλλήνων πνεῦμα καὶ Τέχνη»).

Ὁ Λαοκόων ἢ Κόων καὶ οἱ Λαοκοντίδες ἦσαν ἱερεῖς, ὅπως καὶ ὁ Κοέν. Στὰ ἑλληνικὰ μυστήρια οἱ ἱεροφάντες – ἱερεῖς ἔφερον καὶ τὸ ὄνομα κῶης καὶ κοίης

(Σταγειρίτου, «Ὠγυγία»). Ἔτσι οἱ Ἑβραῖοι υἱοθέτησαν τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα *Κόων* (στὸ ὑπὸ ἔκδοσιν «Λεξικὸν Ὀνομάτων τῶν Ἀρχαιοελλήνων» ἔχω καταγεγραμμένο πλὴν τοῦ Λαοκόοντος καὶ ὄνομα *Κόων*, ποὺ ἔφερεν ἐπιφανὴς Τρώας, ποὺ μονομάχησε μὲ τὸν Μενέλαον γιὰ τὸ σῶμα ἐνὸς νεκροῦ ἀδελφοῦ του). Μετάλλαξαν ἐλαφρῶς τὴν προφορὰν καὶ τὸν τονισμό, Κοὲν (Kohen), διατήρησαν ὅμως τὴ σημασίαν του, ἱερεὺς. Ἔτσι ὁ Κόων, Λαοκόων, Κώης καὶ Κοίης ἔγινε στοὺς Ἑβραίους Κοὲν (Kohen).

Σαμουήλ ἢ Samuel μέχρι τώρα ἐθεωρεῖτο καθαρὰ Ἑβραϊκὸ ὅμως *Samu/el* ἢ *Σαμον/ήλ* = *σάμου/ήλιος* ἀλλὰ *σάμος* στὴν Πελασγική (Θωμόπουλος «Πελασγικά») σημαίνει κορυφή, ἐξ οὗ καὶ οἱ νῆσοι *Σάμος* καὶ *Σαμοθράκη* καθὼς καὶ ἡ *Σάμη* Κεφαλληνίας. Συνεπῶς *Σαμουήλ* σημαίνει «τῆς σάμου ἡλίου», «τῆς κορυφῆς ἡλίου», ὄνομα ποὺ ἐδίδοτο σὲ ἐξέχοντες ἡγέτες ὡς ὁ Ἑβραῖος ἡγέτης Σαμουήλ.

Στὰ ἀνωτέρω ὀνόματα προσθέτω καὶ τὰ ἐξῆς ποὺ διερεῖνησε ὁ διαπρεπὴς ἐρευνητὴς Καλλιμάχος Διογένης (βλ. «Δαυλόν», τόμοι 1992, 1993, 1994).

Δανιήλ > Δαν/ήλ -> στέγη Ἡλίου

Ραφαήλ > Ραφα/ήλ -> ραπα/ήλ -> ριπή/ήλ -> ἀκτὶς Ἡλίου

Μιχαήλ > Μυχα/ήλ -> μυχο/ήλ -> κέντρο Ἡλίου

Ἰσμαήλ > Ισμα/ήλ -> Σιμα/ήλ -> σῆμα/ήλ -> σῆμα Ἡλίου -> κηλὶς Ἡλίου

Ἰεζεκιήλ > Ἰεζ/εκ/ήλ -> υἱὸς ἐξ Ἡλίου

Ναθαναήλ > Ναθαναήλ -> ἀνάθαν/ήλ - ἀνάσαν/ήλ - ἡλιακὴ αὐρα, ὡς θεωρῶ.

Αὐτὰ ἐπιβεβαιώνουν ἐπιστημονικῶς τὸ συμπέρασμα τοῦ Joseph Jahuda καὶ τὸ βιβλίον τοῦ «Hebrew is Greek» καὶ ἀποδεικνύουν, ὅτι τὰ ἑβραϊκὰ (καὶ ἀραβικὰ) εἶναι ἑλληνικά.

Βιβλιογραφία

1. Ὀμήρου Ἰλιάς, ἔκδ. Παπύρου.
2. Ὑπὸ ἔκδοσιν βιβλίον μου «Ἡ Ἑλληνικὴ ὑπὸ ψευδώνυμο Νῆσος τοῦ Πάσχα».
3. «Hebrew is Greek» τοῦ Joseph Jahuda.
4. Λεξικὸν «Man Myth & Magic», ἄρθρον «Judaism» τοῦ ραββίνου Louis Jacobs.
5. «Πλουτάρχου, Ἡθικά», τόμος V, ἔκδ. Loeb Heinemann.
6. Λεξικὸν Liddel & Scott.
7. Λεξικὸν Ἀρχαιοελληνικῆς Γιάνναρη.
8. Λεξικὸν Δημητράκου.
9. Ἄρθρον μου περὶ τοῦ βιβλίου «Hebrew is Greek» τοῦ Joseph Jahuda, «Δαυλός», Ἰάν. 1999.
10. Σταγειρίτου, «Ὠγυγία».
11. Εὐρήματα πλακῶν ἐκ γρανίτου μὲ ἐξάγωνα εἰς Θάσον τῆς Γαλλικῆς Ἀρχαιολ. Ἀποστολῆς.
12. Κ. Θωμόπουλου. «Πελασγικά», ἔκδ. 1910.
- 12α. Κ. Κουρτίδου, «Τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά Μυστήρια», ἔκδ. 1934.
14. Oliver Taphin, «The Greek Fire».
15. Διογένης Λαερτίου, «Σίμων ὁ Σκυτοτόμος».
16. «Δαυλός», τ. 87, Μαρτίου 1989, σ. 4971-7: πινακὶς γραφῆς rongo rongo.
17. «Δαυλός», τεύχος 102, Ἰούν. 1990, σ. 5891-5894: «Ἀγνωστοὶ μαθητὲς τοῦ Σωκράτους».
18. «Ρίζες Ἑλευθερίας, -2500 πνευματικοὶ δημιουργοὶ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος». Γ. Γεωργανᾶ, ἔκδ. «Δαυλός».
19. Ὑπὸ ἔκδοσιν «Αἰώνιες Ρίζες. - Ἑλλήνων Πνεῦμα καὶ Τέχνη» ὑπὸ Κ. Γεωργανᾶ.

Κωνσταντῖνος - Εὐστάθιος Γεωργανᾶς

Ἡ κοπανιστὴ καὶ ὁ κόπανος

Ἔ! Λοιπὸν δὲν θὰ τὸ πιστεύσετε. Ἔχω πάθει κρίση ταυτότητος, πού κι αὐτὴ μὲ τὴν σειρὰ τῆς μὲ ὀδηγεῖ σ' ἓνα διχασμὸ προσωπικότητος. Δὲν ξέρω πιά τί νὰ κάνω ὁ δυστυχής. Πότε συμπεριφέρομαι καὶ ἐνεργῶ σὰν νὰ κατάγωμαι ἀπὸ τὴν Ἀνδρομέδα καὶ πότε σὰν νὰ προέρχωμαι ἀπὸ τὸν Σείριο. Ναί! Μὰ τὸν Κίνα, πού θὰ ὠρκίζότανε καὶ ὁ Σωκράτης. Ἔχω δὲ πάθει τέτοιο ψυχικὸ ταράκονλο, πού δὲν περιγράφεται. Ἀξημέρωτα πᾶω καὶ τὴν στήνω ἔξω ἀπὸ τὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ ἀναζητῶ, μόλις βέβαια ἀνοίξουν, τὸ καινούργιο πόνημα πού θὰ μοῦ λύσῃ τίς ἀπορίες μου, μὲ καὶ ἔλθω στὰ ἴσα μου. Ἀλλὰ δὲν βαρύνεται... Ἐκεῖ πού λέω «πάει, ρέ, αὐτὸ εἶναι, εἴμαστε ἀπὸ τὴν Ἀνδρομέδα», τὸ ἐπόμενο πηγαδάκι Ἑλληναράδων μὲ κάνει πραγματικὸ ράκος. «Τί δὲ λέγεις, ὦ χειρῶναξ. Σείριος καὶ τὰ μυαλὰ στὰ κάγκελα». Γιὰ τέτοιο Σειριοκεντρισμὸ μιλάμε. Καὶ φτοῦ κι ἀπ' τὴν ἀρχή. Ἐκεῖ ὅμως πού πραγματικὰ τὰ παιξα, εἶναι, ὅταν ἄκουσα τὴν θεωρίαν ὅτι οἱ ἔξω-γῆνοι, ἔτσι γενικῶς καὶ ἀορίστως, ἔστειλαν τὸν Οὐρανὸ στὸν πλανήτη μας κι ἔφτιαξε τὸν *Homo Erectus*. Τὸ πείραμα, λέει, δὲν τοὺς ἄρεσε καὶ φόρτωσαν τὸν Κρόνο σ' ἓνα διαστημόπλοιο καὶ νάσου αὐτὸς στὴ Γῆ νὰ δημιουργῇ τὸν *Homo Neantertalensis*. Κι ὅταν τὸ μοντέλλο αὐτὸ πάλινωε, ἀπὸ κοντὰ ὁ Δίας νὰ δημιουργῇ ἐμᾶς, τοὺς *Homo Sapiens*. Τώρα, δυὸ δῆματα πρὶν τὴν παραφροσύνη, ψάχνω ἀπεγνωσμένα τὸν πλανήτη. Ἐλεοοος...

Πάντως, γιὰ νὰ ποῦμε καὶ τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο, μερικὰ ἑλληνοκεντρικὰ βιβλία μὲ καθυσέχασαν ὡς πρὸς τὰ ἐθνικὰ μας θέματα καὶ ἀπορῶ γιὰ ποιὸ λόγο κατασπαταλῶνται τόσα τρισεκατομμύρια γιὰ τὴν ἐθνικὴ μας ἄμυνα. Χώρια οἱ νόμιμες καὶ οἱ ὀλιγότερον νόμιμες μίξεις καὶ οἱ ἀραπαχτές. Κύριε Τσοχατζόπουλέ μου, θὰ σᾶς μαλώσω. Ἐδῶ ἔρχονται οἱ «Ἑ-ψιλον» νὰ μᾶς σώσουν τζάμπα καὶ ἐθελοντικὰ καὶ ὑμεῖς ἀγοράζετε πλοῖα, ἀεροπλάνα καὶ κανόνια. Δὲν εἴμαστε καλά! Μόνον πού κι αὐτῶν ἡ ἀλήθεια μᾶς ἔρχεται μὲ δόσεις, γιὰ νὰ μὴ μᾶς πέσῃ, ἴσως, βαρεῖα ἢ ἀπότομη ἀποκάλυψη. Ξεκίνησε ἔτσι ἀπλᾶ ἡ «Ομάδα Ἑψιλον» καὶ προχώρησε στὸ «Ὅλη ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴν Ὀμάδα Ἑψιλον». Γιατί, ρέ παιδιά, αὐτὴ ἡ δοσολογία; Ἀντιβίωση παίρνουμε; Καὶ πάει τὸ πρᾶγμα λέγοντας, ἀφοῦ τὰ βιβλία γιὰ τοὺς «Ἑ-ψιλον» αὐξάνονται καὶ πληθύνονται ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, γιὰ νὰ ἐνθυμηθοῦμε καὶ τὰ ἱερά «μας» βιβλία. Δὲν λέγω, σὰν φάμπρικα δὲν εἶναι κι ἄσκημη, ἀφοῦ καὶ ὁ κ. Τουβλάς μᾶς παραμυθιάζει καὶ μᾶς ἐφησυχάζει, ἄσχετα βέβαια ἂν τὸ ζήτημα εἶναι τὸ γιατί καὶ προβολὴ ἀποκτᾷ καί, δὲν μπορεῖ, ὅλο καὶ φιλοκοινομάη. Μαγκιά του δηλαδή, καθόσον ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλληνα τὸ γουστάρει τὸ παραμῦθι, πού ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι τόσο κοπιαστικὸ ὅσο μιὰ στράτευση νὰ ποῦμε. Τὸ πάντων δὲ δεινότερον (Λάμπρου, σκίζω: μέχρι προεξαγγελτικὴ παράθεση χρησιμοποιοῦ), εἶναι ὅτι ἓνα ἀρχαιογνωστικὸ περιοδικὸ ἔχει ἀρχίσει καὶ ἀλληλογραφία μαζί τους). Δὲς τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος καὶ τί μπορεῖ νὰ πάθῃ στὰ καλά καθούμενα; Ἐγὼ πάντως στὸν ἀλληλογραφοῦντα εὐχομαι περαστικά. Ὅπως φυσικὰ καὶ στοὺς ἀναγνώστες τῶν τοιοῦτον εἰδους περιοδικῶν καὶ βιβλίων. Γνωρίζω ὅτι δὲν μπορῶ νὰ συναγωνιστῶ στίς ἀτάκες τὴν «μπαλκονάτη» καὶ καλλιπυγόν, ἅμα καὶ περιουσιολογικὴ κυρία Πέπη Τσεσμελή, ἥς τὰ προσόντα εἶναι ὁρατὰ διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, θὰ τὸ ἀποτολμήσω τὸ λογοπαίγνιον. Φίλοι ἀναγνώστες τῶν θεσπεσιῶν αὐτῶν ἐκδόσεων, ἄλλο νὰ τρῶς κοπανιστὴ κι ἄλλο νὰ εἶσαι κόπανος.

Γιῶργος Πετρόπουλος

Τὸ ἐνεπίγραφο κοχλιάριο.

Μινωική ἐπιγραφή σὲ κοχλιάριο μεταλήψεως

ΠΡΟΤΥΠΟ
ΜΙΜΗΣΕΩΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ

Στὴν κατηγορία τῶν λίθινων τελετουργικῶν σκευῶν τῆς Μινωικῆς Κρήτης ἀνήκουν καὶ τὰ «κοχλιάρια» (κουτάλια). Τὸ πιὸ γνωστὸ εἶναι αὐτὸ ποὺ βρέθηκε τὴν πρώτη δεκαετία τοῦ αἰῶνα στὴ θέση Τροῦλλος, μέσα στὴν σημερινὴ κωμόπολη τῶν Ἀρχανῶν Ἡρακλείου μαζί μὲ μεσομινωικὴ κεραμικὴ.

Πρόκειται γιὰ καρδιόσχημο σκεῦος ἀπὸ λευκὸ ἡμιδιαφανὲς ἀλάθηστρο, ποὺ ἀντίστοιχα σὲ σχῆμα παραδείγματα βρέθηκαν στὴ Φαιστό, τὸ Παλαίκαστρο καὶ ἄλλου. Τὸ σκεῦος αὐτὸ εἶναι ἐνεπίγραφο μὲ ἐγχάρακτη ἐπιγραφή, παρόμοια τῆς ὁποίας ὑπάρχει σὲ λίθινο τριμερὲς σκεῦος ἀπὸ τὸ Ψυχρὸ καὶ σὲ ποτήρι ἀπὸ τὸ Παλαίκαστρο. Ἐπίσης μερικές λέξεις ὑπάρχουν καὶ σὲ πάρα πολλές τράπεζες προσφορῶν ἀπὸ τὸ ἱερὸ κορυφῆς τοῦ Γιούχτα. Ἡ γραφὴ εἶναι Γραμμικὴ Α καὶ τὰ γράμματα 24. Μερικά σημεῖα ἔχουν συνδεθῇ μὲ τὸ σύμβολο τοῦ «σκήπτρου» καὶ τοῦ «θρόνου» ἀπὸ τὸν Ἑδανς, ὁ ὁποῖος πίστευε, ὅτι ἡ ἐπιγραφή ἔχει σχέση μὲ τὴ λατρεία τῆς μινωικῆς θεᾶς καὶ ἀκόμη, ὅτι στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ὑπῆρχε «ἐνα μικρὸ ἀνάκτορο», ἀπὸ τὸ ὁποῖο θὰ ξεκινούσε πομπὴ πρὸς τὸν Γιούχτα. Ἡ ἄποψη αὕτὴ ἀποδείχθηκε, λένε, εὐστοχη, μὰ καὶ τέτοια κοχλιάρια βρέθηκαν τόσο στὸ «Ἀνακτορικὸ Κτήριο» (Δωμάτιο 17), ὅσο καὶ στὸ ἱερὸ τῆς Ψηλῆς Κορφῆς. Γιὰ τὸ ὅτι ἡ σχέση μεταξὺ Ἀρχανῶν-Ψηλῆς Κορφῆς καὶ τῆς περιοχῆς στὸ Φουρνὶ εἶναι μεγάλη, δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφιβάλλῃ κανένας. Μετὰ ὅμως τὴν ἀνάγνωση καὶ μετάφραση δεκάδων ἐπιγραφῶν σὲ σφραγίδες καὶ τράπεζες προσφορῶν ἀπὸ τὶς περιοχὲς αὐτές, μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ θεωρῶ τὰ κτηριακὰ συγκροτήματα μέσα στὴν πόλη αὕτὴ ὡς βασιλικά ἀνάκτορα καὶ ὄχι οἰκίες ἀρχιερέων μὲ ἴση ἢ ἀκόμα καὶ μεγαλύτερη δραστηριότητα αὐτῆς τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων (τὶς ἐπιγραφὰς θὰ παρουσιάσωμε στὸ ἐγγὺς μέλλον, γι' αὐτὸ ἂς μὴν μὲ κρίνῃ κάποιος πρόωρα). Ἐξ ἄλλου, μὲ τὶς ἀπόψεις ποὺ εἶχαν οἱ Μινωῖτες γιὰ τοὺς νεκρούς, εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶχαν τὴν περιοχὴ τῶν Ἀρχανῶν σὲ κατώτερη μοῖρα ἀπὸ αὕτὴ τῆς Κνωσοῦ. Ἡ περιοχὴ τῶν Ἀρχανῶν πρέπει νὰ κρύβῃ ἀκόμα ἀρκετοὺς τάφους τοῦ βασιλικοῦ ἱερατείου τῆς Κνωσοῦ.

Ἡ λέξη ποὺ ἀπαντᾶται πιὸ συχνὰ στὰ παραπάνω σκευὴ εἶναι ἡ ja-sa-sa-ra-me. Γιὰ τὴ λέξη αὕτὴ μάλιστα ὁ κ. J. Chadwick γράφει, ὅτι ἔχει διατυπωθῇ ἡ ὑπόψιν ὅτι εἶναι ἱερὸ ὄνομα ἢ τίτλος. Γνωρίζομε, ὅτι ὁ κ. Chadwick ἔχει κάνει ἀποτυχημένες προσπάθειες νὰ συνδέσῃ τὴ γλῶσσα τῆς Γραμμικῆς Α μὲ τὶς σημιτικὲς γλῶσσες, ἀφοῦ «δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ Ἑλληνική», ὅπως γράφει!

Στὴν ἐπιγραφή τοῦ κοχλιαρίου (τὸ σχέδιο τοῦ ὁποίου δέλεπομε στὸ διδλίο τοῦ J. Chadwick

«Γραμμική Β και Συγγενικές Γραφές») διακρίνομε 21 συλλαβογράμματα της Γραμμικής Α, τα ὁποῖα μᾶς δίνουν τὸ ἐπόμενο κείμενο (διαβάζοντας ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ):

a-ta-no-wo-su-su o-su-qa-re ja-sa-sa-ra-me u-na-ka na-e-ne.

ἢ a-ta-no wo-su-su o-su-qa-re ja-sa-sa-ra-me u-na-ka na-e-ne.

Καὶ ἡ μετάφραση: «Αἰώνια τροφή ὁ ἐξαγνισμός, ἡ ἄφηση ἁμαρτιῶν καὶ τὸ πέταγμα αὐτῶν στοῦ χάσμα. Γι' αὐτὸ πῆγαινε (νὰ καταφεύγῃς) στοῦ ναό».

Ἀναλυτικά:

a-ta-no=αθανος=ἀθάνατος, ἡ, ὄν / αἰώνιος. **wo-su-su**=βοσοῦσου· *δόσις* = ἡ τροφή. **o-su-qa-re**=ο-σχάρε=οσιάρε· ἀπὸ τὸ *οσιόω* = 1. ἐξαγνίζομαι, 2. ἀπαλλάσσω κάποιον ἀπὸ ἐνοχῆς ἢ ἐγκλημα μὲ ἐξιλαστήρια θυσιά κ.λπ. **ja-sa-sa-ra-me**: Ἡ λέξις *ja-sa-sa-ra-me* εἶναι σύνθετη ἀπὸ τὶς λέξεις *ja-sa* καὶ *sa-ra-me*, δηλαδὴ *ja-sa* + *sa-ra-me* ἢ *ja-sa* + *sarme*. **Jasa** = ἰασα ἢ ἰασις = 1. ἀπαλλαγὴ ἀπὸ κατὰ, 2. συγχώρηση ἁμαρτημάτων, ἄφηση ἁμαρτιῶν. **Sarme**. Ἀπὸ τὸ *σάρμα* (-ατος) [*σαίρω*] = χάσμα, ρωγμὴ στὴ γῆ.

Στοὺς περισσότερους τόπους λατρείας στὰ ὄρεινά της Κρήτης ὑπάρχει δίπλα στὸν βωμὸ ἢ στὸν κυρίως ἱερὸ χῶρο μία ρωγμὴ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ χάσμα, μέσα στὰ ὁποῖα ἔχουν βρεθῇ πληθώρα ποικίλων ἀντικειμένων, κυρίως τράπεζες προσφορῶν καὶ ὁμοιώματα ἀνθρωπίνων μελῶν. Ἔχομε δηλαδὴ ἀφιερῶματα ἀνάλογα μὲ αὐτὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ μπροστὰ στοῦ εἰκόνισμα τοῦ ἁγίου, στὸν ὁποῖο εἶναι ἀφιερῶμενος ὁ ἱερὸς χῶρος. Τὴν ὑπαρξὴ τῶν χασμάτων ἀναφέρουν καὶ ἐπιγραφὲς Γραμμικῆς Α πάνω σὲ τράπεζες προσφορῶν, ποὺ βρέθηκαν κυρίως στοῦ ἱερὸ κορυφῆς τοῦ Γιούκτα καὶ στοῦ Δικταῖο Ἀντρο, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλα μέρη τῆς κεντροανατολικῆς Κρήτης. Ἡ ἐνέργεια αὐτῆς τοῦ λατρευτοῦ ἦταν ἀπὸ τὶς κυριώτερες τῆς μυκηναϊκῆς καὶ μινωικῆς θρησκείας. Ἔτσι ὅλη ἡ λέξις *Jasasaramē* μεταφράζεται: «Ἀφηση ἁμαρτιῶν στοῦ χάσμα» ἢ: «Ἀφηση ἁμαρτιῶν καὶ πέταγμα αὐτῶν στοῦ χάσμα».

u-na-ka: Καὶ αὐτὴ τὴ λέξις τὴ συναντοῦμε στὶς τράπεζες προσφορῶν ὡς πρῶτο συνθετικὸ λέξεων· θὰ πῇ *ἐνεκα*, γι' αὐτὸ. **U-NA-KA**=*οὔνεκα* (ἀναφορικὸ ἀντὶ τοῦ *ἐνεκα*) *ἐνεκα* τούτου, γι' αὐτό.

na-e-ne (προστακτικῆ): Ἀπὸ τὸ *ναεύω* (*ναός*) = καταφεύγω σὲ ναό.

Ἔχω τὴν ἐντύπωση, ὅτι τὸ κείμενο τῆς ἐπιγραφῆς σ' αὐτὸ τὸ κοχλιάριο κοινωνίας ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπιγραφὲς στὶς τράπεζες προσφορῶν τοῦ ἱεροῦ κορυφῆς στοῦ Γιούκτα λύνουν τὸ μυστήριον τῶν «δεξαμενῶν καθαρῶν», ποὺ συναντοῦμε στὰ μεγάλα ἀνάκτορα. Ἔχομε δηλαδὴ στὰ ἀνάκτορα ἀντὶ φυσικοῦ ρήγματος (χάσματος) ἕνα τεχνητὸ τέτοιο, τὶς «δεξαμενὲς καθαρῶν», οἱ ὁποῖες βρίσκονται σὲ ἐπίπεδο χαμηλότερο ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπο κτήριο.

Τὸ κουταλάκι αὐτὸ «κοινωνίας» ἢ «μετάληψης», μὲ τὴν ἐπιγραφὴ ποὺ φέρει, ἀποδεικνύει πόσο πανάρχαια εἶναι αὐτὴ ἡ συμβολικὴ καὶ μυστηριακὴ πράξις, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν τελείωσι, τὸ ἐπιστέγασμα καὶ τὸ ἀποκορύφωμα τῶν θρησκευτικῶν δοξασιῶν τῆς Μινωικῆς θρησκείας, ἀπὸ τὴν ὁποία προφανῶς προήλθαν ἀνάλογα λατρευτικὰ στοιχεῖα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀργότερα. Εἶναι ἀκόμα ἡ ἀναδίωξη ἐνὸς πανάρχαιου συμβολικοῦ στοιχείου τῆς μνήσεως, τὸ ὁποῖο δὲν ἔθιξε ὁ Χριστιανισμός. Στὸν ἀνώτερο βαθμὸ ἢ μετάληψις μὲ οἶνο, ποὺ εἶναι τὸ αἷμα τῆς ἀμπέλου διαποτισμένο ἀπὸ τὸν ἥλιο, σήμαινε τὴν διανομὴ τῶν ἀγαθῶν.

Βιβλιογραφία:

1. I. Πανταζίδης, Λεξικὸν Ὀμηρικόν.
2. Jan de Groot, Ὀμηρικὸ Λεξικολόγιον.
3. John Chadwick, Γραμμικὴ Β.
4. J.T. Hooker, Εἰσαγωγή στὴ Γραμμικὴ Β.

5. Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν, Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.
6. Γ. καὶ Ε. Σακελλάρη, Ἀρχάνες.
7. M.S. Ruizperez-J. L. Melena, Οἱ Μυκηναῖοι Ἕλληνες.

Ἀντώνης Θ. Βασιλάκης

Προπαγανδίζονται φωνητική γραφή καὶ τὸ Λατινικὸ Ἀλφάβητο στὰ Α.Ε.Ι. ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΠΛΥΣΕΩΣ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥ ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ

1. «Ἦλθαν ντυμένοι φίλοι»

Ἀφορμὴ πού γράφεται αὐτὸ τὸ κείμενο στάθηκε τὸ βιβλίο τοῦ καθηγητῆ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ.Ε. Παπᾶ «Διδακτικὴ Γλώσσας καὶ Κειμένων» (τόμος Γ', σελ. 182-214 κ.ἐξ.), τὸ ὁποῖο παρέχεται δωρεάν ἀπὸ τὸ κράτος καὶ διδάσκεται στοὺς φοιτητὲς τοῦ Παιδαγωγικοῦ Τμήματος καὶ τοὺς μετεκπαιδευόμενους δασκάλους. Στὸ ἐν λόγω βιβλίο ὁ συγγραφεὺς προτείνει τὴν καθιέρωση τῆς «φωνητικῆς γραφῆς» καὶ τὴν χρῆση τοῦ Λατινικοῦ Ἀλφαβήτου, ἐνῶ προβάλλονται παρὰλληλα καὶ τὰ ἄσχετα πρὸς τὸ θέμα τοῦ βιβλίου του δόγματα τοῦ φοινικισμοῦ καὶ τοῦ ἰνδοευρωπαϊσμοῦ.

Πρὶν εἰσελθούμε σὲ λεπτομέρειες, πρέπει νὰ ποῦμε, ὅτι δὲν μᾶς ἐκπλήττουν οἱ ἀδασάνιστες ἀπόψεις τοῦ ἐν λόγω καθηγητοῦ, ὅπως δὲν μᾶς ἐκπλήττει καὶ ἡ στάση τοῦ Κράτους, πού διορίζει στὰ Πανεπιστήμια ἀνελλήνιστους, οἱ ὅποιοι «*ὀδρίζουν τὰ γραμματικά*» καὶ «*ἀναθεματίζουν τὰ γράμματα*». Γνωρίζουμε, ὅτι τὸ κράτος –ἐξάρτημα καὶ ἐξαρτημένο ἀπὸ τὴν Διεθνή Ἐξουσία– ἀπεργάζεται τὸν ἀφανισμό τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Παιδείας, πού ἐμποδίζουν τὴν ἀφομοίωση καὶ δουλοποίηση τῶν Ἑλλήνων: «*Ἀλίμονο, οἱ Ἕλληνες εἶναι λαὸς μὴ κυθερνήσιμος (=δουλοποιήσιμος): ἀνάγκη νὰ τὸν κτυπήσουμε στὴν πολιτιστικὴ του ῥίζα*», ὡμολόγησε σὲ μὴ συνέντευξή του ὁ Ἀμερικανοευρωπαῖος τέως ὑπουργὸς Ἑξωτερικῶν Χ. Κίσσιγκερ. Καὶ τὸν χτύπησαν· ἢ μᾶλλον τὸν χτυποῦν. Μετὰ τὴν κατάργηση τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν καὶ τὴν πραξικοπηματικὴν ἐπιβολὴ τοῦ μονοτονικοῦ, σειρὰ ἔχει ἡ κατάργηση τοῦ Ἀλφαβήτου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας γενικώτερα. Ἰσως... «*δὲν ἔχει ὠριμάσει ὁ καιρὸς ἀκόμη*» (Γ. Ράλλης), ὅμως, «*ἐφ' ὅσον μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἀντιληφθοῦμε, ὅτι εἶναι δυνατόν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα νὰ μὴν προκαλέσῃ ἀντίδρασιν...*» (Χ. Καραπιέρης), θὰ τὸ πράξωμεν καὶ αὐτὸ (βλέπετε πρακτικὰ Βουλῆς, συνεδριάσεις ΡΙΑ' Κ' ΡΙΒ' /1976).

2. Ἀγγραματοσύνη, δόλος καὶ προπαγάνδα

«*Γιὰ μᾶς εἶπαν / ὁ δόλος καὶ τ' ἀόρατο γάγγαμο*»

τὸ σύρσιμο στὴ γῆς / ὁ κρυφὸς ὄρκος μὲς στὰ σκοτεινά».

(Ὁ. Ἐλύτης)

Ὁ κ. Παπᾶς προφανῶς δὲν ἔμαθε γράμματα. Ἀπολαύστε τὰ ἑλληνικά του: «*Τὸ α-γαθὸ τῆς ἀπρόσκοπης (ἀντὶ ἀπρόσκοπτης προφανῶς) μάθησης*» (σελ. 190)· «*...μιά πρόσθετη εργασία, πού αποδελτιώνει (ἀντὶ ἀποδιοργανώνει προφανῶς) τὰ παιδιὰ*» (σελ. 198)· ἓνα «*ἐδρονέας ἐλινικίς*» καὶ ἓνα «*για νὰ ὑπορετεῖ*» (σελ. 186)· Τὸ «*νὰ καταργήσουμε τίς ψιλίες (κατὰ τὸ δασεῖες)*» (σελ. 200)· «*παρὰχωρησε μὲν τουλαχιστο, πως βαρβαρά μιλας, γιατί ετσι τα λες ο ιδιος*» (σελ. 199)· «*καὶ ἡ κατασταση συνεχίζεται νὰ δημιουργεῖ...*» (σελ. 182)· «*...Ὅσους δὲν ἔχουν ἐπεξεργασμένο γλωσσικὸ κώδικα, τὸν ὁποῖο ὀρισμένοι "προοδευτικοὶ καὶ αὐτοδίδακτοι" περὶ τὴν "Παιδαγωγι-*

κήν και Μεθοδολογίαν” εκβάλλουν και σήμερα στεντόρειες ιαχές περί κριτικής παιδαγωγικής και “στοχαστοκριτικής” αλλά όχι περί αυτοκριτικής» (σελ. 203) κ.λπ., κ.λπ. “Εμαθε όμως καλά την τέχνη της προπαγάνδας, πού βέβαια “*ἀν ἀσκήται για τὸ σωστό...*» [πού πάει νὰ πῇ, ἀπ’ τὸν ἴδιο καὶ τὰ “χρησμένα” ἀπ’ τὸν Διεθνή Ἑξουσιασμό μέλη τῆς «ἐκδοτικῆς ομάδας» καὶ τῆς «Ὁμάδας ἐργασίας» (σελ. 208 & 210)], «*εἶναι ἐθνικὰ σωτήρια*», ἐνῶ ἂν ἀσκήται ἀπ’ τοὺς ἄλλους εἶναι καταστροφικὴ...” Ἀλλωστε τὰ πάντα εἶναι μιὰ συνήθεια καὶ κάποτε «τὸ κοινὸ θὰ ἐθιστεῖ» (σελ. 198).

Κι ὅλα αὐτὰ «ἀδρόχοις ποσὶ»... Διαβάζοντας κανεὶς τὸ βιβλίο του, σχηματίζει τὴν ἐντύπωση ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν παίρνει καμμὶαν ἀπολύτως θέση... προκαταλαμβάνει μάλιστα τοὺς ἀνυποψίαστους ἀναγνώστες του, λέγοντας ὅτι «*ἀπὸ ἐπιστημονικὴ ὑποχρέωση καὶ ἀπλὸ χρέος τιμῆς*» παραθέτει τὶς εἰσηγήσεις κάποιων «φωτισμένων λογίων» σχετικὰ μετὰ τὴν Φωνητικὴ Γραφή. Βέβαια δὲν περιορίζεται στὸ θέμα αὐτό, ἀλλὰ προβάλλει καὶ ὅλα τὰ δόγματα, πού παραπάνω ἀναφέραμε καὶ μάλιστα κατὰ τρόπον ἐξοργιστικὸ (σὲ μιὰ μόνο σελίδα ἐπαναλαμβάνει ἑξὶ φορές ὅτι τὸ Ἀλφάβητο εἶναι φοινικικό).

3. Ἡ σκυταλοδρομία τῶν Βαζιβουζούκων

Τὸ ζήτημα τῆς κατάργησης τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας, πού ἀποτελεῖ τὴν πηγὴ ἀπ’ ὅπου ἀντλοῦν ὅλες οἱ γλώσσες τοῦ κόσμου, ἀποτελεῖ προαιώνιον στόχο τῶν ἑξουσιαστῶν, οἱ ὅποιοι γνωρίζουν ὅτι τότε θὰ ἐπιτύχουν τὴν δουλοποίηση τῆς ἀνθρωπότητας, ὅταν θὰ μπορέσουν νὰ τοὺς ἐξαχρεώσουν καὶ νὰ τοὺς ἐξαγριώσουν. Τὸ ὅτι τὸ γλωσσικὸ ζήτημα δὲν ἐκπηγάξει ἀπ’ τὸ λαὸ καὶ ὅτι δὲν γίνεται γιὰ τὸ καλὸ του, μπορεῖ νὰ τὸ ἀντιληφθῇ καὶ ὁ ἀπλοϊκώτερος ἄνθρωπος: διότι ἡ πρόοδος δὲν ἐπέρχεται μετὰ τὸν ἐφησυχασμὸ καὶ τὴν ἡσσανα προσπάθεια, ὅπως βέβαια καὶ πρόοδος δὲν εἶναι τὸ νὰ συνενοοῦμαστε μετὰ νοήματα καὶ χειρονομίες (βλέπετε ὁμολογίαν Γ. Ράλλη, στὴ «Μεσημβρινή» τῆς 26-2-85).

Δὲν θ’ ἀναφερθῶ τῇ φορὰ αὐτῇ στὸ «Σύνταγμα» τῶν ἑξουσιαστῶν, τὴν Π. Διαθήκη οὔτε στὶς διδαχὲς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (βλέπετε Σαράντου πανός, «Ἡ Μακραίωνη συνωμοσία κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας», «Δαυλὸς» τ. 123/1992), ἀλλὰ σ’ αὐτοὺς πού ἀπὸ τὸν 16ο αἰῶνα ἐργάζονται μεθοδικὰ καὶ συστηματικὰ πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση, ὁ τελευταῖος ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος βιβλίου. Σκοπὸς: νὰ φανῇ πόσο «*φυσικὰ καὶ ἀποφυγῇ*» εἶναι τὰ κατὰ καιροὺς «*γλωσσικὰ κινήματα*», πόσο γνήσιες εἶναι «*οἱ ἀσίγηστες ἀγωνίαι τῶν φωτισμένων λογίων γιὰ τὴ Γλῶσσα*» καὶ ποιοὶ εἶν’ αὐτοὶ οἱ φιλόλογοι, πού ἀγρυπνοῦν γιὰ τὸ «*ξεστράβωμα τοῦ λαουτζίκου*».

Τὸν 15ο αἰῶνα δημιουργήθηκε ἡ Μυστικὴ Ἑταιρεία τῶν Ῥοδοσταυριτῶν, πού ἀποτελεῖ πρακτορεῖο τοῦ Σιωνισμοῦ, μετὰ ἀντικείμενο καὶ ἀρμοδιότητά του τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν διαστροφή τῶν ἐθνικῶν παιδείων τῶν λαῶν. Ἐπιδιώξῃ τοὺς εἰδικώτερον, ἢ καλλιέργεια τοῦ ἀντιπατριωτισμοῦ διὰ τῆς παραποίησης τῶν ἡρώων, τῶν ἐνδόξων ἱστορικῶν σελίδων καὶ τῶν πολιτιστικῶν ἐπιτευγμάτων τους, ἢ ἀντιστροφή τῶν ἀξιῶν καὶ ἡ σύγχυση τῶν ἀνθρώπων. Τὸν ἴδιο ἢ παρεμφερῆ ῥόλο παίζουν καὶ οἱ Ταμπλιέροι, καὶ οἱ Γνωστικοί, καὶ οἱ Θεοσοφιστὲς καὶ ἄλλοι (βλέπετε, Ἀριστείδου Ι. Ἀνδρονίκου, «Ὁ Ἰούδας διὰ μέσου τῶν αἰώνων», Ἀθῆναι 1927). Τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἐποχὴ ἐκδηλώθηκαν καὶ οἱ πρῶτες ὑολές κατὰ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ Παιδείας ἀπὸ τοὺς «*φίλους τοῦ λαουτζίκου*»: Τὸν ἀρχικαρδινάλιο τῆς Ἰσπανίας καὶ γνω-

στο ἱεροεξεταστή Φρανσισκο Χιμένεθ Ντὲ Θισνέρος καὶ τὸν καρδινάλιο καὶ πρωθυπουργὸ τῆς Γαλλίας Ρισελιέ. Ἐξέδωσαν πλῆθος γλωσσαρίων καὶ ἐγχειριδίων γραμματικῆς τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας στὴ δημοτικὴ καὶ μάλιστα στὸ μονοτονικὸ ἢ καὶ ἀτονικὸ σύστημα. Ἄρα αὐτοὶ διεκδικοῦν τὴν πατρότητα τῶν «ἐμνευσμένων» ἀλλαγῶν, ποὺ μᾶς προτείνουν ἔκτοτε οἱ «φωτισμένοι λόγιοι».

Οἱ Ἕλληνες τότε δὲν πάρασύρθηκαν· «οὔτε μέλισσα κἂν δὲν γελάστηκε τὸ χρυσὸ ν' ἀρχινίσῃ παιχνίδι». Μόνο ἓνας ποιητὴς ἐκ τῆς Κρήτης, ἀμφιβόλου ἐθνικότητος (βλέπετε ἐγκυκλοπαιδικὸν Λεξικὸν «Ἐλευθερουδάκη»), ὁ Γ. Χορτάτζης, ἐξέδωσε τὴν Τραγωδίαν του «Ἐρωφίλη» στὴ δημοτικὴ καὶ μὲ τὸ Λατινικὸ Ἀλφάβητο. Πέρασαν δυὸ αἰῶνες οἰγῆς μέχρι τὴν ἐμφάνισιν τοῦ «μπεκτασῆ» καὶ προσωπικοῦ συμβούλου τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ Ἰωάννη Βηλαρά, ποὺ τὸ 1814 ἐξέδωσε τὰ βιβλία «Ρομενικὴ Γλῶσσα» καὶ «Μηκρὴ Ορμηγὰ γιὰ τὰ Γράματα καὶ Ορθογραφὰ τῆς Ρομενικῆς Γλῶσσας», μὲ τὴν παράξενη γραφὴ ποὺ βλέπετε καὶ ἀτονικά. Τὸ ἔθνος ἐτοιμαζόταν γιὰ τὸ μεγάλο τόλμημα· ἄρα ἔπρεπε νὰ διχασθῇ. [Ἡ «Εὐρεσιτεχνία» αὐτὴ μπορεῖ νὰ μὴν βρῇ καὶ τότε ἀνταπόκρισιν, δικαιώθηκε ὅμως πρόσφατα, ὅταν μιὰ κυρία ὀνόματι Γεωργουλᾶκη τὴν «ἀνέστησε» (βλέπετε, «*ΕΝΑ ΒΗΒΛΙΟ ΑΛΗΘΗΤΙΚΟ ΑΠ' ΤΑΛΑ*», ΧΑΝΝΑ 1978) καὶ ...«ἔκανε τὴν προίκα τῆς». Τὸ Ὑπουργεῖο «μας» Ἐμπορίου ἔσπευσε νὰ τῆς ἀπονεύμῃ δίπλωμα εὐρεσιτεχνίας καὶ ἡ Οὐνέσκο τὰ συγχαρητήριά της. Ὁ Φίλιππος Ἀργυριάδης-ἀπ' τὸ βιβλίον τοῦ ὁποίου («Ἡ Γραπτὴ μας Γλῶσσα καὶ οἱ δολιοφθορεῖς της», Ἀθήνα 1990) ἀντλῶ αὐτὴν καὶ ἄλλες πληροφορίες αὐτῆς τῆς ἐνότητος- παρατηρεῖ, ὅτι αὐτὰ γίνονται μόνο σὲ φυλὲς ἀνθρωποφάγων τοῦ Ἀμαζονίου].

Ἡ δευτέρη ἐπιχείρησις ἐξαπολύθηκε τὸ πρῶτο ἡμῖς τοῦ λήγοντος αἰῶνος. Ἦταν καλὰ ὠργανωμένη καὶ ἔλαβαν μέρος «διάσημοι» γλωσσολόγοι καὶ «ἐλληνιστές», μέλη τῶν προαναφερθεισῶν μυστικῶν ὁργανώσεων, ὅπως ὁ Ἰω. Ψυχάρης (γαμβρὸς τοῦ ἀρχισιωνιστῆ Ἐ. Ρενάν), οἱ ἐβραϊκῆς καταγωγῆς L. Roussel καὶ Φ. Γιοφύλλης, ὁ H. Pernot καὶ ὁ Γ. Σιδέρης, ὁ Χατζιδάκις καὶ τὸ «μεγάλον κανόνι» ὁ ἐκ Σμύρνης Φραγκολεβαντῖνος Δ. Γληνός. Ἐχεῖ ἐνδιαφέρον νὰ διαβάξῃ κανεὶς τὰ κείμενα τῶν «φωτισμένων λογίων» αὐτῶν: Καμμιὰ διαφορὰ, καμμιὰ ἀπόκλιση, μηδὲ στὸ λεξιλόγιό τους ἀκόμη. Λὲς καὶ πρόκειται γιὰ «κοάκισμα βατράχων» (ἀντιπαραβάλλτε τὰ κείμενα τοῦ L. Roussel καὶ τοῦ Α. Γληνοῦ καὶ θὰ βεβαιωθῇτε: ἀποσπάσματα θὰ βρῇτε στὸ βιβλίον τοῦ Φ. Ἀργυριάδη, ποὺ προανέφερα).

Ὁ Δ. Γληνὸς ὠργάνωσε ἀρριθιστὲς καὶ τυχάρπαστους δασκάλους καὶ ἄσκησε πρωτοφανὴ τρομοκρατία στοὺς ἄλλους, ποὺ δὲν γνώριζαν τὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Σ' ἓνα συνέδριον μάλιστα ἐπιθεωρητῶν, ποὺ ἐγένετο τὸ 1919 στὸν Πειραιᾶ, πῆγαν τὸ πρῶτον πνήντα (50) καθαρευουσιάνοι ἐπιθεωρητὲς καὶ ἀπεχώρησαν περὶ τὴν μεσημβρίαν ἰσάριθμοι ὅχι μόνο δημοτικιστὲς ἀλλὰ καὶ ἀτονιστὲς συγχρόνως (βλέπετε, Χρ. Λέφα, «Ἱστορία ἐκπαιδύσεως», ΟΕΣΒ, 1942).

Τὰ ἀποτελέσματα καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιχείρησις δὲν ἱκανοποίησαν τοὺς ἐξ-ουσιαστὲς, οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦν τὴν πλήρη κατάργησιν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Στὴν τρίτη ἐπιχείρησιν, ποὺ ἐξαπολύθηκε τὴν δεκαετία τοῦ '70 καὶ τελεῖ ἐν ἐξελίξει μέχρι σήμερα, ἐπιστρατεύθηκαν χωρὶς προσχήματα πιά Ἑβραῖοι γλωσσολόγοι καὶ φιλόλογοι ἀπ' ὅλο τὸν κόσμον καὶ δεδηλωμένα, γνωστὰ ὄργανά τους ἀπ' ἐδῶ: Οἱ Marcel Cohen, Sapir, Bloomfield καὶ Burke, ποὺ διδάσκουν Νεοελληνικά σὲ διάφορα πανεπιστήμια καὶ οἱ I. Κακριδῆς (ἀποδιώσας, ἄφησε τὴν θέσιν τοῖς στὸ γιό του Θεοφάνη Κ.), Ἐλισαῖος Γιαννίδης (Ἑβραῖος), Φιλήντας (ἀμφιβόλου ἐθνικότητος), Μ. Ἀνδρόνικος,

Κριαράς, Χρηστίδης, Φόρης, Πολίτης, Τσοπανάκης, Σακελλαρίου. 'Από κοντά και κάποιοι «παράξενοι ταξιδιώτες», που δὲν ἀντέχουν τὴν ἀφάνεια καὶ ἀναξιότητα ἢ φτώχεια τους, ὅπως οἱ Μεσεμβρινός, Προύσης, Μπενέκος, Σταβρακάκης καὶ 'Αντωνιάδης, που ἀναφέρονται ἀπ' τὸν Κ. Παπᾶ ὡς «*φωτισμένοι λόγιοι*» καὶ «*προστάτες τοῦ λαουτζίκου*». 'Ο τελευταῖος μάλιστα, ὁ γιατρός 'Αντωνιάδης, «ἔδωσε τὴν ἀφορμὴ» στὸν Κ. Παπᾶ νὰ γράψῃ τὰ περὶ Φωνητικῆς Γραφῆς καὶ Λατινικοῦ 'Αλφαβήτου διὰ τοῦ βιβλίου του «*Τὸ Ξόλαμπρο μαργαριτάρι*».

4. «Μὲ δημοκρατικὲς διαδικασίες»

Οἱ «φωτισμένοι λόγιοι», λοιπὸν ἔχουν τοποθετηθῇ στὶς νευραλγικὲς θέσεις τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας καὶ μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια ἐκτελοῦν τὶς παραγγελιὲς ἐκείνων, που τοὺς τοποθέτησαν σ' αὐτές. «*Ἡ μέθη ὄλων αὐτῶν τῶν χαλαστῶν εἶναι νὰ κατασκευάσουν ἕναν κόσμο πού ἀγνοοῦν καὶ πού δὲν θ' ἀναγνωρίζουν ὅταν θὰ τὸν ἔχουν πλάσει...*» (Ζὰν-Πὼλ Σάρτρ).

"Ἄς δοῦμε τώρα καὶ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἐργάζονται, προκειμένου νὰ φέρουν εἰς πέρας τὴν ἀποστολὴ τους. Τὸ σύστημά τους, ὡς γνωστόν, εἶναι διῡστικόν: 'Απὸ 'δῶ ὁ Θεὸς κι ἀπὸ κεῖ ὁ δαίμονας. 'Εκεῖνοι εἶναι οἱ «δημοκρατικοί», οἱ «προοδευτικοί», τὰ «καθαρά μυαλά, που βλέπουν μπροστά», καὶ γιατί ὄχι οἱ «ἐλληνιστές καὶ ἐλληνίζοντες». Οἱ ἄλλοι –αὐτοὶ που θέλουν νὰ γράφουν στὴν γλῶσσα τους καὶ νὰ διδάσκονται τὰ 'Αρχαῖα– εἶναι οἱ «κακοποιοὶ δαίμονες», οἱ «ἀντιδραστικοί», τὰ ὄργανα τῆς ὀπισθοδρόμησης», τὰ «ὄργανα τῆς ὀλιγαρχίας», τὰ «σκοτεινὰ μυαλά», οἱ «ἀνελλήνιστοι», οἱ «ὀμφαλοσκόποι», τὰ «νυχτοκοράκια», οἱ «πνευματικοὶ σκλαβωτές», οἱ «καβουροπερπατοῦντες» κ.ἄ.

Τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο ἐνεργοῦν μᾶς τὸν περιγράφει ἐν μέρει ὁ Κυριάκος Σ. Κατσιμάνης –καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας, εἰσηγητὴς στὸ ΚΕΜΕ καὶ πᾶρεδρος στὸ Παιδαγωγικὸ 'Ινστιτοῦτο– στὸ βιβλίο του «Σύνδρομο 'Επικτητῆς 'Αρχαιοελληνικῆς 'Αντιπάθειας» (Gutenberg, 1992): «*Κάθε φορὰ πού τίθεται θέμα μερικῆς ἐπαναφορᾶς τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς Γλῶσσας στὸ Γυμνάσιο, ἐπακολουθεῖ ἕνας συστηματικὸς, ἀκατάσχετος, ἐπίμονος καὶ ὄχι σπάνια ἐπιθετικὸς ἀντίλογος σὲ ἕνα λόγο, πού δὲν προλαβαίνει καλὰ-καλὰ νὰ ἀρθρωθῇ. 'Οπότε ὑπὸ τὸ κράτος τῆς συγκινησιακῆς φόρτισης τὸ κοινὸ τοποθετεῖται μὲ τὴ μιὰ ἢ τὴν ἄλλη πλευρὰ παρορμητικὰ καὶ ὄχι μετὰ ἀπὸ νηφάλια στάθμιση τῶν ὑπὲρ καὶ τῶν κατὰ τῆς κάθε ἁποψῆς*» (σελ. 9)... «*Χαρακτηρίζουν –ἀκαθόριστα ἀλλὰ μειοτικὰ– ὡς ἰδεολογικὴ τοποθέτηση τὶς ἀπόψεις πού ἀπορρίπτουν, θεωρῶντας τὶς δικές τους ἀπρόσβλητες καὶ τὴν ἰδεολογία τους ὡς μόνη ὀρθή, ἐνῶ τοῦ συνομιλητοῦ τους ὡς μηχανισμό παραπλάνησης καὶ ἀποπροσανατολισμοῦ...*» (σελ. 11) «...*Ἡ Κλασσικὴ Παιδεία (γι' αὐτοὺς) συνιστᾷ μαθητεία στὸς μηχανισμοὺς τῆς ὀπισθοδρόμησης...*» (σελ. 33). «*Ἔτσι ἡ ἐπαναφορὰ τῆς 'Αρχαίας 'Ελληνικῆς στὸ φυσικὸ της χωρὸ, δηλ. τὸ γυμνάσιο, ὅπου θὰ μπορούσε νὰ ἀνακτηθῇ δυνάμεις καὶ νὰ ξαναρχίσῃ νὰ ζῇ, θεωρεῖται περίπου ἔγκλημα καὶ ἀπορρίπτεται ἀσυζητητὶ μετὰ ὀδελυγμίας. Τὸ ἠθικὸ συμβόλαιο ἔχει πιά ξεχαστῇ...*» (σελ. 28).

Πρὸς ἐπίρρωση τῶν παραπάνω παρατηρήσεων ἀξίζει νὰ θυμηθοῦμε τὴν ἐπίθεση πού δέχθηκε ὁ ἀείμνηστος 'Αντώνης Τρίτσης, ὅταν τόλμησε νὰ προτείνῃ «τὴν ἀνάκτηση τῆς 'Ελληνικῆς Παιδείας» (8-7-87). Τὸ ἀποτέλεσμα: «*Ἐσχατολόγοι καθηγητὰδες ἀλλὰ καὶ νεώτεροι δασκαλάκοι –ὅλοι τους ἄγευστοι καὶ ἄμοιροι 'Ελληνικῆς Παιδείας– ὁμότιμοι πρόεδροι, σύμβουλοι καὶ δεκαρολόγοι συνδικαλιστές, πασα-*

λειμματίες τῆς γνώσης καὶ παπαγάλοι τῆς κομματικῆς μπροσούρας ἄδειασαν ὅλη τους τὴν χολή στοὺς χαρτί, χλευάζοντας μὲ τὸ θράσος τῆς ἡμιμάθειάς τους, σαρκάζοντας καὶ εἰρωνευόμενοι ἕναν ὑπουργό, ποὺ δὲν δίστασε, ἐπιτέλους, νὰ καταγγεῖλῃ τὴν γλωσσικὴ κατάρρευση στὴν ἐκπαίδευση... (᾽Ενα πρωτοπαλικάρο μάλιστα τοῦ σκοταδισμού, ὁ Φάνης Κακριδῆς, ἔγραφε στὸ «Βῆμα»: «Ποιὰ κακὴ μοίρα ἔφερε ἐπικεφαλῆς τῶν καθηγητῶν αὐτὸν τὸν ἀνελλήνιστο (sic) ἄνθρωπο; Ἐμεῖς τὸν ἐπιλέξαμε μὲ τὴν ψῆφο μας αὐτὸν τὸν σηματοφόρο τῆς ἀντίδρασης;» Καὶ κατέληγε μὲ τὴν εὐχὴ καὶ κατάρα: «Ἄμποτες νὰ τελειώῃ γρήγορα τούτῃ ἡ θλιβερὴ παρένθεση, αὐριο κιόλας» (Φ. Ἀργυριάδης, ὁ. π.)· καὶ τελείωσε!

Πέρασαν ἑκατὸ τόσα χρόνια ἀφ' ὅτου ὁ Νίτσε κατήγγειλε, ὅτι «τοῦτοι οἱ ἄνθρωποι ἐνδιαφέρονται ζωτικὰ νὰ ἀρρωστήσουν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ νὰ ἀνατρέψουν μὲ ἐπικίνδυνη καὶ συκοφαντικὴ σημασία τὴν ἔννοια τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ καὶ τοῦ ψεύτικου» καὶ δὲν τὸ ἐννοήσαμε. Κι ὅμως ἔτσι ἐνεργοῦν αὐτοί: Συκοφαντοῦν, ὑβρίζουν, χλευάζουν, εἰρωνεύονται, ἐμπαίζουν, φωνασκοῦν κι ἐπιτίθενται ἀναίτια, χτυποῦν καὶ φωνάζουν «βοήθεια»... Μὲ θράσος κατεδαφίζουν κάθε τι ἐθνικό, ζητώντας ἀπὸ πάνω μισθοὺς καὶ χειροκροτήματα· μ' ἀναίδεια ἀφαιροῦν ὅ,τι μὲ θυσίες καὶ αἷμα ἐπὶ χιλιετίες κατέκτησε τὸ ἔθνος γιὰ... «τὸ καλὸ του». «Ἀδελφοί, μᾶς ἐγέλασαν, τὰ πετεινὰ τοῦ Βορρᾶ καὶ τῆς Ἀνατολῆς τὰ θηρία» (Ὁ. Ἐλύτης).

5. Ἐπιχειρήματα καὶ μεθοδεύσεις

Ἄς ἐπανεέλθουμε στὸν παιδαγωγὸ τῶν Ἑλλήνων δασκάλων καθηγητὴ κ. Παπᾶ καὶ τὸ βιβλίον του: Οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» λοιπὸν μᾶς λέγουν τὰ ἑξῆς:

α'. «Πρέπει νὰ πάρουμε τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο... διότι θὰ ἔχουμε μεγάλες ωφέλειες... Οἱ ἐπόμενες γενιὲς θὰ μᾶς εὐλογοῦν καὶ θὰ μᾶς τιμοῦν, γιατί θὰ τοὺς ἔχουμε κάμει τὴν μαθητικὴν τους ζωὴ τόσο εὐκολότερη καὶ τὴν ὅλη τους ζωὴ κατὰ 2-3 χρόνια τουλάχιστο μακρύτερη... Γλυτώνουμε ἀπὸ τίς περιττές καὶ ἀνόητες πολυτέλειες τῆς σημερινῆς μας γραφτῆς γλώσσας. Τὶ ἐγκεφαλικὸ ξεκούρασμα ἔχει νὰ γίνη στὰ παιδιὰ: τὶ ξαλάφωμα κυττάρων καὶ τὶ διάθεση αὐτῶν γιὰ ἐπιστήμην καὶ θετικὴν ἐργασίαν» (σελ. 200, 199, 192, 200, 204).

Τὸ ὕφος καὶ τὸ ἥθος τοῦ λόγου καὶ μόνο μαρτυρεῖ, ὅτι οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» δὲν μιλοῦν ὡς ἐπιστήμονες ἀλλ' ὡς προπαγανδιστές, ποὺ ἀπευθύνονται σ' ἕνα ἀμόρφωτο καὶ καθυστερημένο κοινόν. Ἡ εὐκολία καὶ ῥαστώνη δὲν ἀποτελοῦν χαρακτηριστικὰ τῆς Παιδείας, ποὺ οἱ ῥίζες της, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, εἶναι τόσο πικρὲς ὅσο γλυκεῖς εἶναι οἱ καρποὶ της. Τὸ σχολεῖο ὀφείλει νὰ μαθαίνει στὰ παιδιὰ ν' ἀντιμάχωνται τὸν ἐφησυχασμὸ καὶ τὸν εὐδαιμονισμό, γνωστοῦ ὄντος ὅτι «τὸ ζῶον φυσικῶς καὶ ἀδιδάκτως φεύγει μὲν τὴν ἀληθινὰ (=πόνο), διώκει (ἀναζητεῖ) δὲ τὴν ἡδονήν» (Diels, 31B). Δὲν εἶναι τυχαῖο, ὅτι τὸ ῥῆμα παιδεύω –ἐξ οὗ καὶ παιδεία– σημαίνει ἀνατρέφω, διδάσκω, σωφρονίζω, τιμωρῶ.

β'. «Οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι δὲν θὰ ἤθελαν μὲ κανένα τρόπο νὰ βλέπουν τὰ Ἑλληνόπουλα νὰ βασανίζονται μὲ μιὰ ὀρθογραφία, ποὺ δὲν ἐξυπηρετεῖ τίποτε τὸ ἰδιαιτέρο γιὰ τὴν πνευματικὴν τους ἀνάπτυξιν... Οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνες δὲν θὰ μπορούσαν νὰ διαπράξουν τὸ ὀλέθριο σφάλμα, νὰ θυσιάσουν δηλαδὴ τὴν ἀκριβολογίαν καὶ τὴν ἀπλότηταν σὲ μιὰ δυσλειτουργικὴν νιοθέτηση τοῦ γραφικοῦ σχήματος τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων... Τὴν ἡμέραν ποὺ θὰ ἐπιβληθῇ τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο, θὰ κα-

ταργηθῶν οἱ προλήψεις» (σελ. 191, 194, 207).

Βέβαια, γιὰ νὰ κρίνῃ κάποιος κάτι ἂν εἶναι καλὸ ἢ κακὸ, χρήσιμο ἢ ἐπιζήμιο, ἀπαράιτητο ἢ περιττὸ, ἀνάγκη νὰ τὸ γνωρίζῃ αὐτὸ τὸ κάτι. Οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» ὥστόσο δὲν μᾶς ἔχουν δώσει τέτοια δείγματα, ὅσον ἀφορᾷ στὴν γνώση τῆς ἐλληνικῆς καὶ στὴν ὀρθογραφία: ἄλλωστε τὸ ὁμολογοῦν καὶ οἱ ἴδιοι (βλέπετε σελ. 212). Πέραν αὐτοῦ μᾶς εἶναι δύσκολο νὰ μαντεύσουμε πόθεν ἀντλοῦν τὴν σιγουριά τους αὐτὴ περὶ τοῦ τι θὰ ἤθελαν καὶ τι δὲν θὰ ἤθελαν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ἂν ζοῦσαν σήμερα. Ποιὸς ἐφεῦρε καὶ «υἱοθέτησε τὸ σημερινὸ γραφικὸ σχῆμα»; Ἡ ἱστορία λέγει πὼς μ' αὐτὴ τὴν ὀρθογραφία ἔγραφαν καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ ὁ Πλάτων, καὶ ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Ὀμηρος...

γ'. «...Μέσα ἀπὸ τὸ μηχανισμό τῆς ἐκπαίδευσης διαμορφώνεται ἓνας ταξικὸς μηχανισμός, ὅπου διαπρέπουν καὶ διοικοῦν οἱ “εὐφυεῖς” καὶ καταδυναστεύεται ὁ λαός. Οἱ ἀποθηκάριοι τῆς σοφίας ἔχουν ἀναγάγει τὰ πάντα σὲ μιὰ διαδικασία κατασκευῆς “ἔξυπνων καὶ κοντῶν”... Κατασκευάζεται λοιπὸν ἡ ἐτικέττα (καὶ ὄχι ἐτικέττα, κ. καθηγητά) τῆς ἀγγραμματουσύνης καὶ καρφιστώνεται στὰ παιδιὰ πὺν ἀπεχθάνονται τὴν ὀρθογραφία...» (σελ. 208-209).

Λαὸς καὶ εὐφυεῖς δὲν ἀποτελοῦν ἀλληλοαναιρούμενες ἔννοιες, ὅπως πιστεύουν οἱ «φωτισμένοι λόγιοι»: ἀπεναντίας ὁ λαὸς ἀποτελεῖ τὴν μεγάλη δεξαμενὴ, ἀπ' ὅπου ἀναδύνονται ὅλοι οἱ μεγάλοι ἐπιστήμονες καὶ δημιουργοί. Τώρα, ἂν λειτουργῇ ἓνας μηχανισμὸς ρουσφετιοῦ καὶ βολέματος, αὐτὸ τὸ γνωρίζουν οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» καὶ οἱ κρυμμένοι στὰ ἄδυτα τῶν ὑπουργείων «ἀθάνατοι»... Ὅσον ἀφορᾷ στὴν γλώσσα, αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ εὐθύνεται σὲ καμμιά περίπτωση. Ἀπόδειξη, οἱ «φωτισμένοι λόγιοι», πού, ἂν καὶ ἄσχετο μὲ τὰ γράμματα, ἔγιναν πανεπιστημιακοὶ δάσκαλοι... Τὰ παιδάκια τέλος πὺν «ἀπεχθάνονται τὴν ὀρθογραφία» –γιατί ἄραγε;– δὲν θὰ γίνουν φιλόλογοι, ἀλλὰ θὰ στραφοῦν «εἰς ἄλλην τινὰ ὑπουργίαν», χωρὶς κατένενα κίνδυνο «νὰ τοὺς καρφιστώσουν τὴν ἐτικέττα τῆς ἀγγραμματουσύνης»...

δ'. «Μιὰ ἀναφορὰ σὲ λαοὺς πὺν εἶχαν σχεδὸν τὸ ἴδιο πρόβλημα μᾶς πείθει, ὅτι ἔχουν πάρει γενναῖες ἀποφάσεις καὶ ἔχουν ἀλλάξει τὸ ἀλφάβητό τους... Πρῶτοι οἱ Κινέζοι... ἀκολουθοῦν ὅπως φαίνεται οἱ Ἀραβες καὶ ἀκόμα οἱ Τοῦρκοι... Οἱ Σλάβοι καὶ οἱ Ρῶσοι τὸ σκέπτονται... Εἶναι ἀδιανόητο αὐτὸ νὰ συμβαίῃ σὲ πολιτισμένη ἔθνη, ὅπως ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Γαλλία. Τὶ πρέπει ὅμως νὰ κάνουμε ἐμεῖς; Δὲν πιστεύω ὅμως νὰ βασίζεται σὲ σοβαρὸ λόγο τὸ νὰ ἔχουμε καὶ μεῖς ὀρθογραφικὰ σημάδια μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ τᾶχουνε οἱ Ἑγγλέζοι καὶ οἱ Φραντζέζοι, οἱ πολιτισμένοι νὰ ποῦμε...» (σελ. 183, 205 & 204).

Οἱ προτάσεις αὐτὲς μαρτυροῦν δόλο καὶ σκοποθεσία ἀλλὰ καὶ ὑποτίμηση τῆς νοημοσύνης τῶν ὁποίων ἀναγνώστων τοῦ βιβλίου τοῦ Κ. Παπᾶ, πὺν σὲ τελευταία ἀνάλυση σημαίνει αὐτο-εξευτελισμὸ του. Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι οἱ «φωτισμένοι λόγιοι», ἐξοφλοῦν διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ «διαμαρτυρημένα γραμμάτια», διότι, πνευματικοὶ ἄνθρωποι, μετέρχονται τρόπους καὶ μεθόδους ἐξαπάτησης, πὺν θυμίζουν «πολιορκητὲς τουριστριῶν». Ὅπως καὶ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ὁ λαὸς μας οὔτε εἶχε ποτὲ οὔτε ἔχει πρόβλημα γλώσσας: τὸ πρόβλημα τὸ ἔχουν οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» καὶ τ' ἀφεντικά τους. Ἐπιτέλους, ἡ Ἑλληνικὴ Γλώσσα δὲν μπορεῖ νὰ συγκρίνεται μὲ τὰ τούρκικα, τὰ κινέζικα καὶ τὰ ἀράπικα.

α'. «...Οἱ κατηγορίες πὺν διατυπώθηκαν, ὅτι δῆθεν μὲ τὴν κατάργηση τῆς ἱστορικῆς ὀρθογραφίας χάνουμε τὸν ἐθνισμό μας, δὲν εὐσταθεῖ... Ὁ φόβος τῆς

ἀφομοίωσης καὶ τῆς ἐπικάλυψης εἶναι πάντα ἀόρατος ἐχθρὸς γιὰ τοὺς συντηρητικούς... Δὲν ὑπάρχει κίνδυνος γιὰ ἐθνολογικὴ ἀπόκλιση...» (σελ. 192, 195, 205).

Τώρα οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» ἀποκαλύπτονται γιὰ καλὰ. Δὲν ξέρουμε βέβαια «ἂν οἱ κατηγορίες δὲν εὐσταθεῖ» οὔτε ἂν «δὲν ὑπάρχει κίνδυνος γιὰ ἐθνολογικὴ ἀπόκλιση», ἐπειδὴ στερούμεθα τοῦ χαρίσματος τῶν προφητῶν τῆς Ἑρήμου. Γνωρίζουμε ὁμως καλὰ, ὅτι τὸ ἑλληνικὸ ἔθνος ἐπεβίωσε διὰ μέσῳ τῶν αἰώνων καὶ τῶν χιλιετιῶν χάρις στὴ γλῶσσα καὶ μόνον. Διότι καὶ τὴν πολιτικὴ του ὑπόσταση ἔχασε κατὰ καιροὺς, καὶ τὴν θρησκεία του ἄλλαξε, καὶ τὸν τρόπο ζωῆς του προσάρμοσε στὶς ἐκάστοτε καταστάσεις. Δὲν τοῦ ἔμεινε λοιπὸν καμμιά ἄλλη σταθερὰ πέραν τῆς Γλώσσας, τὴν ὁποία διαφυλάσσει ἐνστικτωδῶς, ἀνθιστάμενος στὰ φωτοσθεστικά σχέδια τοῦ Κράτους, πίσω ἀπ' τὸ ὁποῖο κρύπτονται οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» καὶ οἱ ὀργανώσεις τους. «Μοναχὴ μας ἔγνοια ἢ γλῶσσα μας», τραγουδεῖ ὁ λαὸς διὰ στόματος Ἑλύτη· διότι ἄλλο δὲν μᾶς ἔμεινε «πάρεξ γλῶσσα καὶ ἐλευθερία», συμπληρώνει ὁ Σολωμός.

Σ. «Φαίνεται, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἔχει καταπληκτικὴ ὁμοιότητα μὲ τὴν ἀρχαία Ἰνδική καὶ ἀκόμα, ὅτι οἱ ἀνακαλύπτει τοῦ Βορρ μᾶς πληροφοροῦν, ὅτι οἱ εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες προέρχονται ἀπὸ μιὰ κοινὴ πανάρχαια γλῶσσα... σχεδὸν ὅλες οἱ σημερινὲς εὐρωπαϊκὲς γλῶσσες εἶναι κόρες ἢ ἐγγονὲς μιᾶς κοινῆς πανάρχαιας... Ὁ Ν. Χατζηδόκης κάνει τὴ διαπίστωση, ὅτι τὸ ἑλληνικὸ καὶ τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο κατάγονται ἀπὸ τὸ φοινικικό... Τὸ λεγόμενο λατινικὸ, μὰ καὶ τὸ ἑλληνικὸ ἀλφάβητο, κατάγονται ἀπὸ τὸ ἀλφάβητο τῶν Φοινίκων. Ἀπὸ ποῦ ὁμως πάλι κατάγεται καὶ τὸ φοινικικό, αὐτὸ δὲν εἶναι ἐξακριβωμένο θετικά... Ἡ σπουδαιότερη μεταφύτευση τοῦ φοινικικοῦ ἀλφαβήτου εἶναι αὐτὴ ποῦ ἐγινε στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Οἱ παλιότεροι προελληνικοὶ ἀτοικοὶ τῶν νησιῶν τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Κρήτης (sic) οἱ Αἰγαιεῖς, ποῦ δὲν ἦσαν Ἕλληνες μὰ οὔτε καὶ Φοίνικες, ποῦ εἶχαν ἓνα σπονδαῖο καὶ πολὺ λεπτὸ πολιτισμὸ, εἶχαν δύο συστήματα γραφῆς, ὁμως οἱ ἀρχαιολόγοι κι οἱ γλωσσολόγοι δὲν κατώρθωσαν νὰ τὰ διαβάσουν καὶ ἔτσι ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ἡ καταγωγή του μένει ἀκόμα αἰνιγμα... Τὸ φοινικικὸ αὐτὸ ἀλφάβητο τὸ πῆραν οἱ Ἕλληνες... Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ ἐθνικοῦ φιλοτίμου σὰς ὑπενθυμίζουμε πὼς καὶ οἱ πρόγονοί μας τὸ ἀλφάβητο τὸ πῆραν ἀπὸ τοὺς Φοίνικες καὶ πὼς τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο, κατάγεται ἀπ' τὸ ἑλληνικό... Ἡ ἐξέλιξη τῆς γραφῆς συνεχίζεται καὶ ἡ Σημιτικὴ γραφὴ διαδίδεται σὲ ὅλο τὸν τότε πολιτισμένον κόσμον... Ἔχει ἐπιστημονικὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο εἶναι ἑλληνικόν. Εἶναι τὸ χαλκιδικὸ ἀλφάβητο... Προτείνω ἐγὼ τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο γιὰ τὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ποῦ ἔναι καὶ αὐτὸ ἑλληνικόν (καὶ ποῖο ἄλλο εἶναι ἑλληνικό;)... Ἀμα παραδεχτοῦν (;) καὶ οἱ Σλάβοι (δηλ. Ρῶσοι καὶ Σέρβοι) τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο, θὰ μείνουμε ἐμεῖς μονάχοι (ἀνάδελφοι δηλαδή!) ἔχοντας τὰ 19 μόνο ψηφία τοῦ ἀρχαίου ἀττικοῦ ἀλφαβήτου...» (σελ. 187, 189, 197, 198, 201, 202, 205).

Αὐτὸ τὸ συνονθύλευμα τῶν «νομίζω», «θέλω», «προτείνω»· τῶν ἀντιφάσεων, δογματισμῶν καὶ παραπλανητικῶν τεχνασμάτων· τῶν «αὐτοὶ δὲν ντράπηκαν!» καὶ «ἅμα παραδεχτοῦν!» δὲν θυμίζει ἐπιστήμονες καὶ πανεπιστημακοὺς δασκάλους ἀλλὰ «κράχτες τοῦ Γιουσουρούμ». Οἱ «φωτισμένοι λόγιοι», δοσίλογοι στὶς ὀργανώσεις ποῦ τοὺς προώθησαν στὶς θέσεις ποῦ ὑρίσκονται, ἀπέβγαλαν κάθε ἴχνος αὐτοσεβάσμου καὶ ἀναίσχυντα βιάδιζον ἐπὶ τῶν ἀκαθαρσιῶν τοῦ Διεθνoῦς ἑξ-ουσιασμοῦ «μὲ μεγαλοπρέπεια χοίρων», καθὼς λέγει ὁ Σάργτρ. Διότι δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι τὸ ξέρουν καλὰ πὼς οἱ Αἰγαῖοι κι οἱ Πελασγοὶ ἦσαν Ἕλληνες· ὅτι οὐδεμίαν σχέση ἔχουν οἱ

φοινικο-σημίτες με τὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο· ὅτι δὲν ὑπῆρξαν ποτὲ αὐτὰ τὰ φαντάσματα, οἱ Ἰνδοευρωπαῖοι κ.ο.κ.

ζ. «Πάντα ῥεῖ!» Μιά εὐκολὴ ῥήσις τοῦ Ἡρακλείτου, ποὺ μασιέται δίκην μαστίχας στὸ στόμα τῶν προπαγανδιστῶν. Θέλουν νὰ ποῦν, πῶς ὅλα –ἄρα καὶ ἡ γλῶσσα– μεταβάλλονται. Ἀγνοοῦν ὥστούτω ἢ προσποιοῦνται πῶς ἀγνοοῦν τίς ἄλλες ῥήσεις τοῦ Ἐφεσίου... Ἔτσι, παρασιωποῦν τὸ «τοῦ δὲ λόγου τοῦδ' ἐόντος αἰεῖ...» (ἀπόσπ. 1). «Πάντα ῥεῖ», λοιπόν· μόνο ποὺ ἡ ῥοὴ ἀφορᾷ στὰ ὕδατα καὶ ὄχι στὸ ποτάμι, ποὺ μένει αἰεῖ· ἀφορᾷ στὰ ὄντα τῆς ἐμπειρίας καὶ ὄχι στὸν Ἔόν τοῦ Παρμενίδου ἢ στὸ Ἀκίνητον κινοῦν τοῦ Ἀριστοτέλους· ἀφορᾷ στὸ σῶμα καὶ ὄχι στὴν οὐσία τῶν ὄντων, τὴν θεία νόηση, τοὺς νόμους καὶ τίς δημιουργίες της. Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα εἶναι δημιουργημὰ «*μεῖζονος τινός δυνάμεως*», τῆς νοήσεως ἢ λόγου, ποὺ ἀντικατοπτρίζεται στὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐξαιτίας του «*δύναται γινώσκειν ἑαυτὸν καὶ φρονεῖν*» (ἀπόσπ. 116). Μόνο ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα, ποὺ δὲν εἶναι συμβατικὴ ἀλλὰ φυσικὴ, μπορεῖ νὰ εἰσχωρῇ στὴν οὐσία τῶν ὄντων καὶ ὄχι τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο, ὅπως λέγουν (σελ. 207). Ἄν τὰ στοιχεῖα τοῦ λατινικοῦ-χαλκιδικοῦ ἀλφάβητου ἐξυπηρετοῦσαν τὸν σκοπὸ αὐτό, τότε «οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι» θὰ ἐπέλεγαν ἐκεῖνο, πρᾶγμα ποὺ δὲν ἔγινε.

η. «Εἶναι γνωστοὶ οἱ μελαγχολικοὶ στίχοι, ποὺ ἔδωσε ἡ Πυθία σὰν ἀπάντησι στὸν ἀπεσταλμένο τοῦ Ἰουλιανοῦ: “Εἶπατε τῷ βασιλεῖ...”»! Ἀσφαλῶς καὶ εἶναι γνωστοὶ οἱ «μελαγχολικοὶ στίχοι» καὶ μάλιστα γνωστότατοι, ἀφοῦ τοὺς ἐνσταλλάζουν ὑποχρεωτικὰ στὰ Ἑλληνόπουλα τῆς Ε΄ τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ δὲν εἶναι γνωστὸ εἶναι, ὅτι ἡ τάχα Πυθία λεγόταν Γρηγόριος Ναζιανζηνός, στὸ ἐρμάριο τοῦ ὁποίου βρέθηκαν ἀρκετὲς διασκευὲς τοῦ «χρησιμοῦ»... (βλέπετε, Τάσου Ἀθανασιάδου, «Ὁ Γιὸς τοῦ Ἥλιου», σελ. 309). Οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» ἐπικαλοῦνται τὸν μῦθο τοῦ «χρησιμοῦ», γιὰ νὰ μᾶς ποῦν ὅτι «*ὁπος κε ο μακαρίτις Ἰνλιανός ἴθελε να σταματίσι το ποτάμι τις ιστορίας μα τύτο δεν ακύν τίποτα ὕτε κε πίσο πάι*» (σελ. 187), ἔτσι καὶ ὅσοι ἀντιτάσσονται στὴ φωνητικὴ γραφὴ ματαιοπονοῦν. Ὅμως «*ψέματα μαγειρεύεις ἢ κοιλία σου τὸ βρῖσκει*», λένε οἱ ἀπλοὶ ἄνθρωποι. Ἀπόδειξις, ὅτι παρὰ τὴν βεβαιότητά τους (ἔδω καὶ 30 ἔτη), «*ι σιντριπτικὴ πλιοψιφία τυ λαύ θα χιροκροτίσι κε θα αρχίσι αμέσος, ἀδίσταχτα να γράφι ὁπος μιλί· Παρά τιν αποθάρινσι κάθε σκοταδίστικις ἀντίδρασις ἀπὸ προγονόπλιχτυς, δοκισίσοφνυς, γλοσαμίντορες, στενοκέφαλνυς*» παρὰ τὸ ὅτι ἡ Πολιτεία καὶ οἱ ὁργανώσεις τους ἔκαναν καὶ κάνουν τὰ κατὰ δύναμιν· παρὰ τίς ἐκκλήσεις, ἐπικλήσεις, προσκλήσεις, ὑποκλήσεις καὶ παρακλήσεις τους στὸν πνευματικὸ κόσμον νὰ γράφῃ με τὴ φωνητικὴ ὀρθογραφία· Παρὰ τίς εὐχὲς καὶ τίς προσδοκίες τους: «*λιπόν καλί επιτιχία κε καλί αρχί σιν πρᾶξι, εσιοδοξό για τιν ιποδοχί τυ διδλίο μυ κε εφχαριστό τα κίνιτρα*» (σελ. 213-214), τὸ ἔθνος ἐξακολουθεῖ νὰ χρησιμοποιοῖ τὴν «νεκρὴ» γλῶσσα τῶν «νεκρῶν θεῶν»... Διότι οἱ «φωτισμένοι λόγιοι» εἶναι πνευματικὰ νεκροὶ καὶ ὄχι ἡ Γλῶσσα καὶ οἱ θεοί:

«Γιατί τὰ σπάσαμε τ' ἀγάλματά των,
γιατί τοὺς διώξαμεν ἀπ' τοὺς ναοὺς των,
διόλου δὲν πέθαναν γι' αὐτὸ οἱ θεοί»

(Κ. Καβάφης, «Ἰωνικόν»)

Σαράντος Πὰν

Ἀντιφάσεις τῆς ἐπίσημης Ἀρχαιολογίας στὴν ἔρευνα τῶν αἰγυπτιακῶν πυραμίδων

ΠΛΗΘΥΝΑ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΝ ΟΤΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΙ ΤΟΥΣ ΥΠΗΡΞΑΝ ΟΙ ΠΡΟΚΑΤΑΚΛΥΣΜΙΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

(Μέρος Α': 1) Οἱ Σφίγγες. – 2) Τὰ κείμενα.)

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἐδῶ καὶ ἀρκετὰ χρόνια ἔκαμα κάποιες σκέψεις διὰ τὰς πυραμίδας τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰ μεγάλα μνημεῖα, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀντέξει εἰς τὸ πέρασμα τῶν χιλιετιῶν. Παρ' ὅλα αὐτὰ εἶχα καὶ ἔχω κάποια ἐρωτηματικά καὶ ἀμφιβολίας (βεβαίως δὲν εἶμαι ὁ πρῶτος ἀλλὰ οὔτε καὶ ὁ τελευταῖος), ὅσον ἀφορᾷ στὸν πολιτισμὸν καὶ τὰ μνημεῖα τῆς Αἰγύπτου. Ἐξηγοῦμαι: πολλαὶ χρονολογήσεις, ἐτυμολογίαι ὀνομάτων, ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαί, ἡ μυθολογία τῶν λαῶν, τὰ ἀρχαῖα συγγράμματα καὶ αἱ παραδόσεις συχνὰ δὲν ταιριάζουν μὲ τὰς ἐρμηνείας τῆς παραδοσιακῆς - συμβατικῆς Ἀρχαιολογίας.

Ἐνα τέτοιο παράδειγμα εἶναι αἱ αἰγυπτιακαὶ σφίγγες· διατὶ ἡ κεφαλὴ τῆς μεγάλης Σφίγγος τῆς Αἰγύπτου, ἔμπρὸς τῶν πυραμίδων, εἶναι τελείως δυσανάλογος μὲ τὸ σῶμα· Διατὶ μετεφέρθησαν τοῦλάχιστον 13.000.000 τόνοι πέτρας εἰς τὴν ἔρημον καὶ τί ῥόλον παίζουν αἱ πυραμίδες; Οἱ Αἰγύπτιοι δὴλα δὴ ἀπὸ τὴν λιθίνην ἐποχὴν καὶ τὸ μὴ δὲν ξεκινοῦν καὶ οἰκοδομοῦν πυραμίδας διὰ τοὺς Φαραῶ των (τρίτη χιλιετία π.Χ.), ἐνῷ ἄλλοι λαοὶ κατὰ τὴν συμβατικὴν ἱστορίαν δὲν ἐγνώριζαν ἢ τότε ἀρχίζαν νὰ γνωρίζουν τὸν τροχόν; Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Γκίζης δὲν εὐρέθησαν μούμιες ἀλλὰ οὔτε καὶ ταφικαὶ ἐπιγραφαί· τότε διατὶ πρέπει αἱ πυραμίδες νὰ ἦσαν ταφικὰ μνημεῖα; Καὶ διατὶ ἡ τετάρτη δυναστεία ὠκοδόμησεν δύο πυραμίδας ἐνῷ ἄλλαι καμμία; Πῶς ἐξηγεῖται, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἐπὶ Χέοπος ὠκοδόμησαν τῷ 2550 π.Χ. πυραμίδα, ἡ ὁποία διατηρεῖται ἀκόμη καὶ σήμερον καὶ μετὰ ἑκατὸ περίπου ἔτη (Σεφρῆς - 5ῃ δυναστεία) δὲν ἠδύναντο νὰ πράξουν τὸ ἴδιο καὶ ἡ πυραμὶς τῶν κατεστράφη; (**εἰκ. 1**) Τὰ «παράξενα» τῶν μαθηματικῶν, γεωμετρικῶν, ἀστρονομικῶν καὶ ἀρχιτεκτονικῶν «μυστικῶν» τῶν πυραμίδων εἶναι ἐν τοῖς πολλοῖς γνωστὰ καὶ δὲν θὰ ἀναφερθῶ εἰς αὐτά· διερωτᾶται ὅμως κάποιος, μήπως τελικῶς ὑπῆρξεν καὶ πρὶν τὴν δημιουργίαν τῶν ἑνὸς ἀνώτερος πολιτισμός. Οὕτως θὰ ἐδίδοντο λύσεις εἰς πλῆθος ἀποριῶν καὶ ἐξηγήσεις εἰς ἀρκετὰ προβλήματα.

B. ΠΕΡΙ ΣΦΙΓΓΟΣ

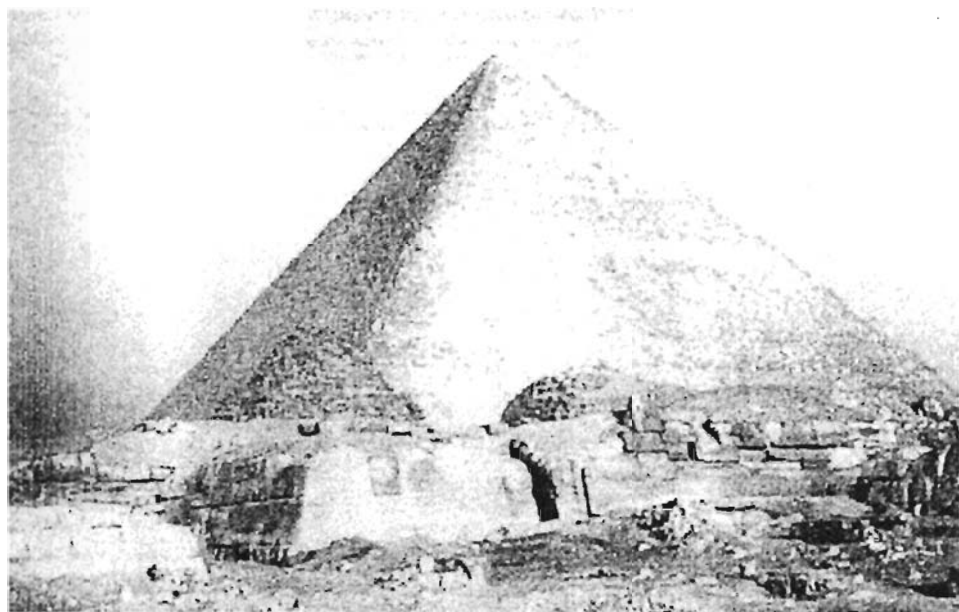
Ἄς ἀρχίσωμεν ὅμως ἀπὸ τὴν μεγάλην Σφίγγαν· μῆκος 57 μ. καὶ ὕψος 22 μ.. Οἷοσδὴποτε παρατηρήσει φωτογραφίας αὐτῆς, καὶ ἄς μὴν εἶναι εἰδικός, θὰ ἀντιληφθῇ ἀμέσως ὅτι:

α) ἡ ἀναλογία κεφαλῆς πρὸς τὸ σῶμα δὲν εἶναι σωστή· τὸ σῶμα εἶναι κατὰ πολὺ μεγαλύτερον ἀπ' ὅτι εἶναι ἡ κεφαλὴ (τὸ πλάτος τῆς εἶναι περίπου ὅσον τὸ τοῦ ἔμπρὸς ποδός της! (**εἰκ. 2**) καὶ β) εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ ἰδιαιτέρως τὸ πρόσωπον φαίνεται καθαρὰ ἡ χάραξις τῶν ὀφθαλμῶν, τῶν ὠτῶν – ἡ ῥίς ἔχει καταστραφῇ – αἱ λεπτομέρειαι τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς μὲ τὰς πτυχὰς του· εἰς τὸ σῶμα δὲν φαίνονται καθόλου λεπτομέρειαι καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ διάθρωσις εἶναι μεγάλη [τὸ βάθος εἰς ὠρισμένα σημεῖα κυμαίνεται ἀπὸ 60 μέχρι τὰ 98 ἑκατοστὰ! (**εἰκ. 3**)].

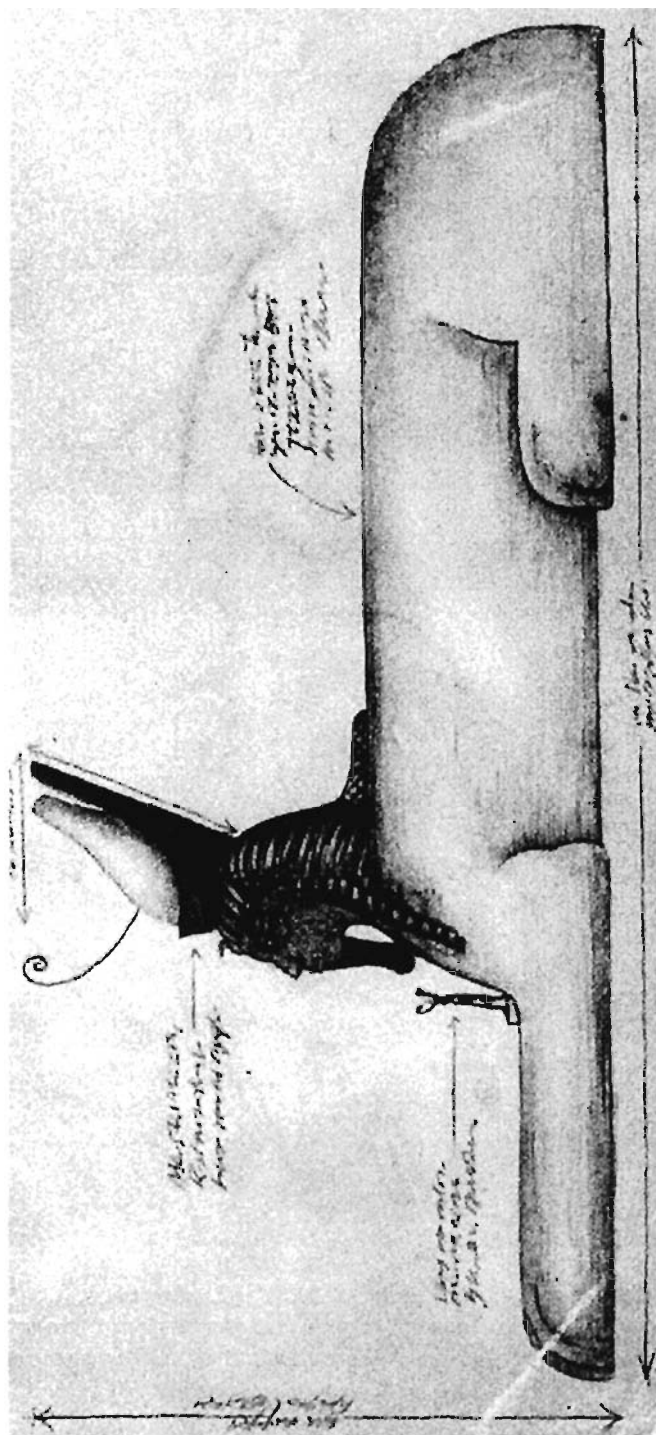
Οἱ ἀρχαιολογοὶ τοποθετοῦν χρονολογικῶς τὴν οἰκοδόμησιν τῆς μεταξὺ 2500 καὶ 2200 π.Χ. Ἦδη ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια (περὶ τὸ 2200 - 2100 π.Χ.) εἶχαν ἀρχίσει νὰ γίνωνται ἐπιδιορθώ-

σεις και να κτίζονται τα χαρακώματα της μεγάλης διαβρώσεως με κόνιαμα και πλίνθους· αυτό συνεχίζεται μέχρι και σήμερα δια την συντήρησίν της (εικ. 3). Διατί όμως μετά την πάροδο μόλις τριών αιώνων περίπου έχουμε τέτοιου είδους διάβρωσιν; Οί αρχαιολόγοι απαντούν ότι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν κακὴν ποιότητα τοῦ ἀρχικοῦ ὑλικοῦ. Ἐὰν ὅμως αὐτὸ ἀληθεύῃ, τότε λογικῶς ἡ Σφίγξ θὰ ἔπρεπε, μετὰ ἀπὸ τὴν πάροδο 4.000 ἐτῶν περὶπου, νὰ εἶχε τελείως ἐξαφανισθῇ (δηλ. πρὶν ἀπὸ 500 ἔτη!). Ἐξ ἄλλου ὁ προσανατολισμὸς αὐτῆς ἔχει σχέσιν – ὅπως οἱ περισσότεροι πιστεύουν – μετὰ τὴν ἀνατολὴν κάποιου συγκεκριμένου ἀστερισμοῦ. Φυσιολογικὰ, ἐὰν ἡ Σφίγξ ἐκτίσθη τῷ 2500 π.Χ. τότε θὰ πρέπει νὰ κοιτοῦσε τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ταύρου. Πῶς ταιριάζει ὅμως αὐτὸ, ἐφόσον τὸ σῶμα της παρουσιάζει λέοντα;

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι πρὶν τὴν περίοδον τῆς τήξεως τῶν πάγων τὸ κλίμα ἦτο ἐπὶ 60.000-50.000 ἔτη ἀρκετὰ σταθερὸν διὰ μίαν ἄγνωστην αἰτία (ὑπάρχουν πληθὺς θεωριῶν) ἔλειψαν οἱ πάγοι, οἱ ὅποιοι ἐκάλυπταν τὴν βόρειον Εὐρώπην καὶ Β' Ἀμερικὴν (μέχρι καὶ 1700 μ. πάχος), εἰς πολὺν βραχὺ διάστημα (2000-3000 ἔτη) καὶ ἔτσι ἐδημιουργήθησαν φυσικαὶ καταστροφαὶ εἰς τὸν χρόνον τῆς Μεσογείου, Αἰγαίου, Εὐξείνου Πόντου κ.ά. Ὁ Αἰγυπτιολόγος καθηγητῆς Fekri Hassan ἀναφέρει, ὅτι ἡ Αἴγυπτος τὴν ἐνδεκάτην χιλιετίαν ἐπέρασε δραματικὰς κλιματολογικὰς ἀλλαγὰς: πλημμύραι, καταστροφὴ κάθε ἱχνους ζωῆς καὶ ἀλλαγὴ τοῦ ῥοῦ τοῦ Νείλου (δημιουργία τοῦ Δέλτα). Ἰσως ὅλα αὐτὰ νὰ ἔχουν σχέσιν μετὰ τὴν μυθολογίαν τῶν Αἰγυπτίων, οἱ ὅποιοι ἐπίστευον εἰς τὴν γένεσιν καὶ δημιουργίαν τοῦ κόσμου ἐκ τοῦ ὕδατος καὶ τῆς θαλάσσης καὶ συγκεκριμένως ὅτι ἡ γῆ ἀνεδύθη ἐκ τῆς θαλάσσης. Ἄλλωστε ἐπίστευον, ὅτι ἡ Ἡλιούπολις ἦτο ἡ πρώτη ἐμφανισθεῖσα γῆ. Μήπως τελικῶς ἡ Σφίγξ «ἐπέζησεν» μᾶς τέτοιαις καταστροφῇ; Ἄλλωστε ὑπάρχουν ἀρκετοὶ ἐπιστήμονες, οἱ ὅποιοι τὴν χρονολογοῦν εἰς τὸ 9000 π.Χ. ἢ ἀκόμη εἰς τὸ 14000 π.Χ. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Σφίγξ εἶναι προκατακλυσμαία, δηλ. ὠκοδομήθηκε πρὸ τοῦ 10000 π.Χ., τότε λύνονται πολλαὶ ἀπορίαι. Ὁ John Anthony West πιστεύει, σύμφωνα μετὰ τὰς θεωρίας τῶν γεωλόγων, ὅτι ὅλη ἡ περιόχῃ τῆς Γκίζης μέχρι τὸν κατακλυσμὸν τῆς ἐνδεκάτης χιλιετίας ἦτο μία εὐφορος σαβάνα καὶ εἶχε ἀναπτυχθῇ ἕνας ὕψηλός πολιτισμός. Εἰς τὸ μέσον τῆς σαβάνας ὑπῆρχε ἕνας τεράστιος βράχος· οἱ ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης προδύλεπον τὸν κατακλυσμὸν ἀπὸ τὰς κλιματολογικὰς ἀλλαγὰς (ἐπιδίνωσαι τῶν καιρικῶν συνθηκῶν, ὕψωσις τῆς θαλάσσης στάθμης, κ.λπ.). Σκαλίζουν τὸν βράχον καὶ δημιουργοῦν ἕναν λέοντα καθιστόν, νὰ κυττάξῃ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἀστερισμοῦ τοῦ Λέοντος. Πράγματι, τῷ 10500 π.Χ. τὸ βλέμμα τῆς Σφίγγος κατευθύνεται πρὸς τὴν ἀνατολὴν τοῦ Λέοντος (εικ. 4)· διὰ αὐτὸ ἄλλωστε τὸ σῶμα της παρουσιάζει λέοντα. Ἀρα οἱ ἄνθρωποι τότε ἤθελαν νὰ ἀφήσουν τὰς γνώσεις των διὰ τὰς ἐπομένας γενεάς, μετὰ τὸν κατακλυσμὸν. Ἐρχεται ὁ κατακλυσμὸς – συνεχίζει ὁ J. West – καὶ δημιουργεῖται ἡ ἔρημος· ἡ ἄμμος καλύπτει τὸ σῶμα τῆς Σφίγγος καὶ τὸ διατηρεῖ, παρὰ τὰς διαβρώσεις πού ἔχει ὑποστῇ, ἀπὸ τὰ ὕδατα. Ἡ κεφαλὴ παραμένει ἔξω καὶ δέχεται σοβαρὰς ἀλλοιώσεις, εἰς σημεῖον ὥστε νὰ φαίνεται μία πέτρινη μᾶζα, χωρὶς χαρακτηριστικά· περὶ τὸ 2500 π.Χ. οἱ βασιλεῖς τῆς τετάρτης δυναστείας ξεθάβουν κατὰ μεγάλο μέρος τὴν Σφίγγα – ἐὰν δὲν τὸ ἔχουν κάμει ἄλλοι πρὶν – καὶ δίδουν τὴν ἐντολὴν νὰ ἀπεικονίσουν οἱ τεχνικοὶ εἰς τὸ πρόσωπόν της τὸ πρόσωπον τῶν Φαραῶ. Ἄλλωστε δὲν δύναται νὰ διεβρώθῃ ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ Νείλου, διότι θὰ εἶχαμε μικρὰ σχετικῶς ἱχνη εἰς τὴν θάσιν της μόνον καὶ ὄχι εἰς ὅλον τὸ σῶμα (ὕψος 22 μ.). Ἐτσι ἐξηγεῖται τὸ ὅτι ἀργότερα ὁ Φαραὼ Τόθμης ξεθάψε πάλι τὸ σῶμα της καὶ πολὺ ἀργότερον ὁ Μ. Αὐρηλίος· διὰ τελευταίαν φορὰ οἱ ἀρχαιολόγοι τὸν περασμένο αἰῶνα. Καὶ ἔτσι ἐξηγεῖται ὅτι ἡ κεφαλὴ εἶναι πολὺ μικροτέρα τοῦ σώματος. Ὁ Πλούταρχος ἐπίσης εἶχε ἀντιληφθῇ ὅτι: «...ἡ Αἴγυπτος ἦτο κάποτε θάλασσα. Διὰ τοῦτο πολλὰ μὲν θαλάσσια κογχύλια εὐρίσκεται νὰ ἔξῃ μέχρι σήμερα ἐντὸς τῶν μεταλλείων καὶ εἰς τὰ ὄρη» (Περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσίριδος 40)· καὶ ὁ Ἡρόδοτος: «...ἀφ' ἑτέρου βλέπει κάποιος κογχύ-

Εἰκ. 1: Ἐν ὀρθῇ ἡ προκατακλυσμαία πυραμὶς τῆς 11ης χιλιετίας π.Χ. Κατὰ τοὺς ἀρχαιολόγους ἡ «Πυραμὶς τοῦ Χέοπος» (2.550 π.Χ., 4η δυναστεία). Κάτω ἡ κατεστραμμένη πυραμὶς τοῦ Sahure (2.450 π.Χ., 5η δυναστεία), δηλ. εἰς διάστημα ἑκατὸ περίπου ἐτῶν, οἱ Αἰγύπτιοι ἐξέχασαν τὴν τεχνικὴν νὰ οἰκοδομοῦν πυραμίδας!!

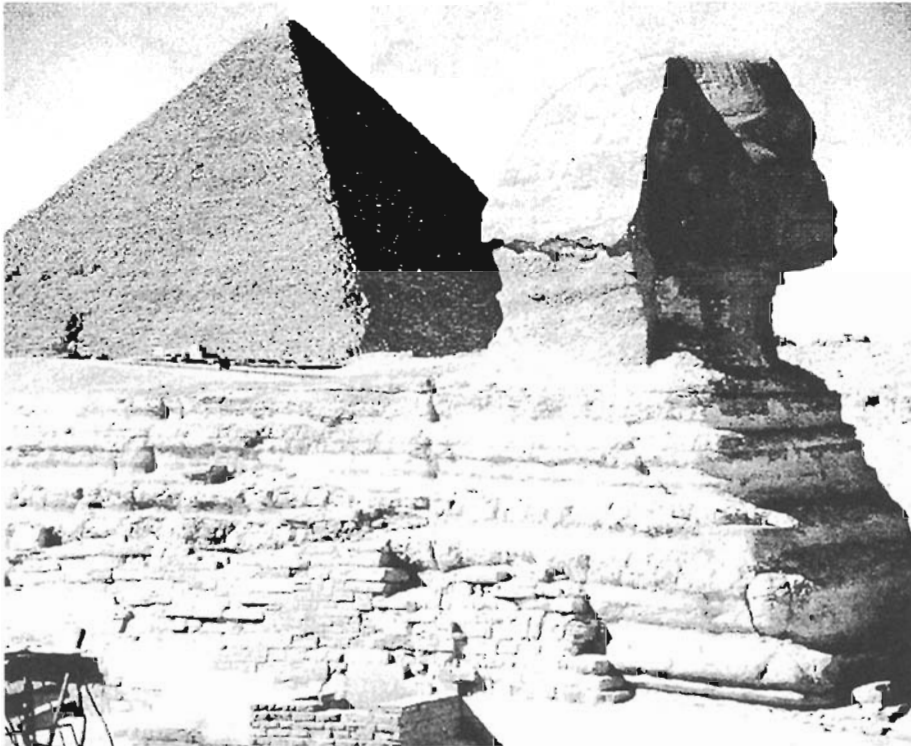

Εικ. 2: Η ανάλογια κεφαλής προς τὸ σῶμα τῆς Σφίγγος μετὰ τὴν ἀνακαίνισίν της· τὰ ἴχνη τῆς «τιάρας» ἔχουν ἐξαφανισθῇ.

λια εἰς τὰ ὄρη». (Εὐτέρπη 12). [Σ.σ. βλέπε τὴν ἔρευνα τοῦ κ. Β. Κ. Κουτρουβέλη «Ἡ ἀναχρονολόγησις τῆς Προϊστορίας», «Δαυλός», 1999, ὅπου ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ Ἄνω Αἴγυπτος ἦταν ποταμόκολπος τοῦ Νείλου).

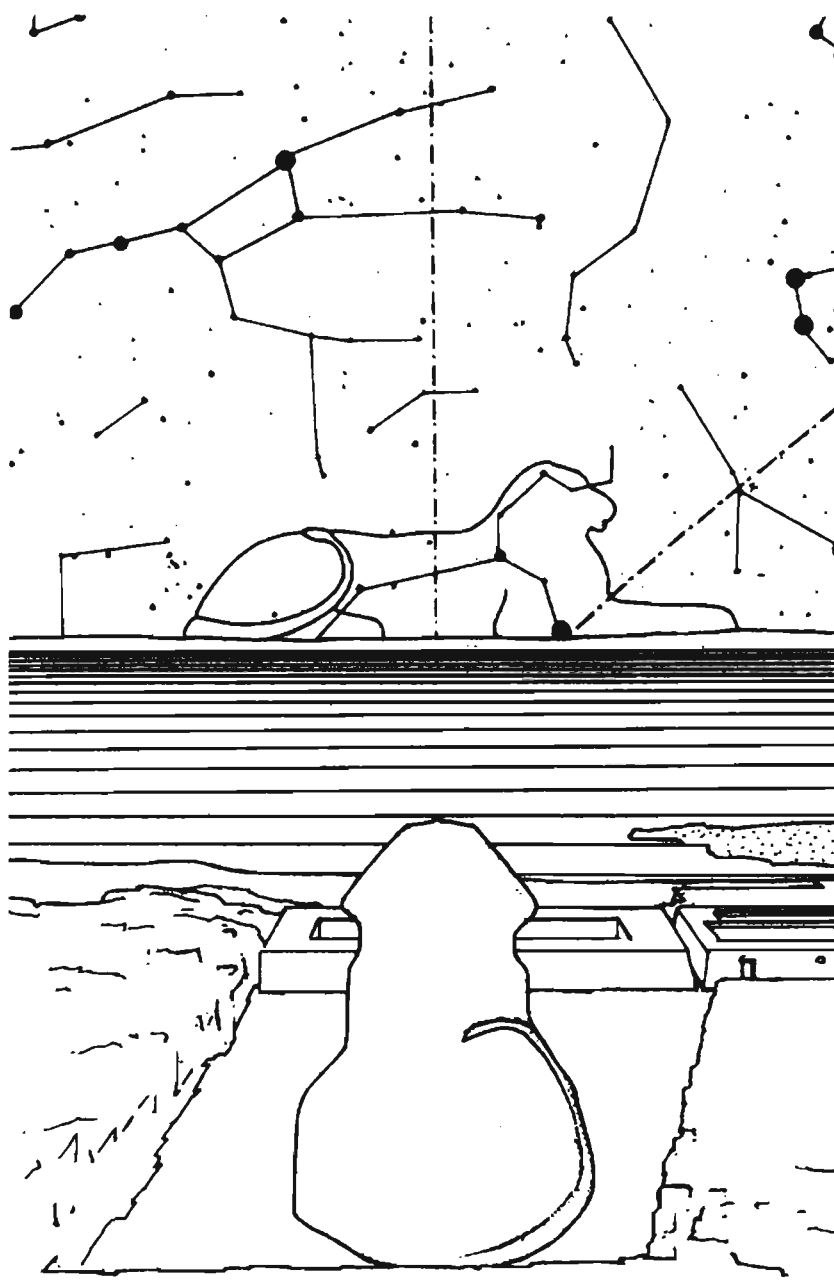
Τί σημαίνει ὁμως Σφίγξ; α) κατὰ τὴν ἐλληνικὴν ἱστορίαν θῆλυ τέρας, θυγάτηρ τῆς Χιμαίρας καὶ τοῦ Ὁρθρου ἢ τῆς Ἐχίδνης καὶ τοῦ Τυφῶνος (ἐδῶ φαίνεται καθαρά ἡ σχέσις τῆς μετὸν θεὸν Τυφῶνα τῆς Αἰγύπτου: ἴδ. παρακάτω)· β) ἐσχετίζετο πρὸς τὴν λατρείαν τοῦ Βάκχου· γ) μεταφορικῶς ἐπὶ ἑταιρῶν καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων αἰνιγματωδῶς ὁμιλούντων· δ) αἰολιστὶ Φίξ (ἐξ οὗ ὄρος Φίκειον ἐν Βοιωτίᾳ)· ε) ἐκ τοῦ σφίγγω, στραγγαλίζω, πνίγω. Τινὲς θέλουν τὴν Σφίγγα ἐκ τοῦ αἰγυπτ. «*es-p-anch*»· τῶρα τί σχέσιν ἀκουστικὴν ἔχει τὸ ἓνα μετὰ τοῦ ἄλλου, ἄγνωστον.

Ὡς γνωστὸν ἐπίσης, αἱ Σφίγγες ἐτοποθετοῦντο ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ὡς ἀποτρόπαιοι δαίμονες θανάτου καὶ φύλακες τῶν ἱερῶν τόπων καὶ τῶν ταφικῶν μνημείων. Παράξενον ἐπίσης, ὅτι αἱ σφίγγες τῶν Ἑλλήνων εἶναι πάντοτε θηλυκαί· μήπως διὰ τὸν ἐξῆς λόγον: «...διαλυσαμένον δὲ τὸ αἶνιγμα Οἰδίποδος, ῥίψασα ἐαυτὴν ἀνείλεν. Ἔστι δὲ ἄπιστος καὶ ἀδύνατος ὁ λόγος. Οὐτε γὰρ ἰδέα τοιαύτη δύναται γενέσθαι, τὸ τε τοὺς μὴ δυναμένους διαλύεσθαι [τὰ] αἰνίγματα κατεσθίεσθαι ὑπ' αὐτῆς, παιδαριῶδες, τὸ τε τοὺς Καδμεῖους μὴ κατατοξεῦσαι τὸ θηρίον,

Εἰκ. 3: Ἡ Σφίγξ τῆς Γκίζης, ὕψους 22μ. καὶ μήκους 80 μ.

(Παρατηρήστε τὰς λεπτομερεῖας τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ προσώπου ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ὑπόλοιπον σῶμα, τὸ ὁποῖον ἔχει διαβρωθῇ εἰς μέγαν βαθμὸν—μέχρι καὶ 98 ἐκ. βάθος ἐπίσης τὴν δυσαρμονικὴν ἀναλογίαν κεφαλῆς καὶ σώματος).

Εἰκ. 4: Τῷ 10.450 π. Χ. ἡ Σφίγξ ἔβλεπε κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ Ἡλίου τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Λέοντος.

ἀλλὰ περιορᾶν τοὺς πολίτας ὡς πολεμίους κατεσθιομένους, μάταιον. Ἔχει οὖν ἡ ἀλήθεια ὥδε. Κάδμος ἔχων γυναῖκα Ἀμαζονίδα, ἥ ὄνομα Σφίγξ, ἤλθεν εἰς Θήβας καὶ ἀποκτείνας Δράκοντα τὴν τε οὐσίαν καὶ βασιλείαν παρέλαβε, μετὰ δὲ καὶ τὴν ἀδελφὴν Δράκοντος, ἥ ὄνομα Ἀρμονία. Αἰσθομένη δὲ ἡ Σφίγξ ὅτι ἄλλην ἐπέγημε, πείσασα πολλοὺς τῶν πολιτῶν συναπαρᾶι αὐτῇ καὶ τῶν χρημάτων τὰ πλεῖστα ἀρπάσασα καὶ τὸν ποδώκη κύνα, ὃν ἤκεν ὁ Κάδμος ἄγων, λαβοῦσα, μετὰ τούτων ἀπῆρεν εἰς τὸ καλούμενον ὄρος Φίκιον, καὶ ἐντεῦθεν ἐπολέμει τῷ Κάδμῳ· ἐνέδρας δὲ ποιουμένη κατὰ τὴν ὥραν ἀνῆρει οὓς διαρπάζουσα ὤχετο. Καλοῦσι δὲ οἱ Καδμεῖοι τὴν ἐνέδραν αἰνίγμα. Ἐθρύλουν οὖν οἱ πολῖται λέγοντες «Σφίγξ ἡμᾶς ἡ ἀγρία αἰνίγματι ὑφισταμένη διαρπάζει, καὶ καθίζει ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἐξευρεῖν δὲ τὸ αἰνίγμα οὐδεὶς δύναται, ἐκ τε τοῦ προφανοῦς μάχεσθαι ἀδύνατον· οὐ γὰρ τρέχει, ἀλλὰ πέτεται καὶ κύνων καὶ γυνῆ, οὕτω ποδώκης ἐστί», κηρύττει δὲ ὁ Κάδμος τῷ ἀποκτενοῦντι τὴν Σφίγγα χρήματα δώσειν πολλά. Ἐλθὼν οὖν ὁ Οἰδίπους, ἀνὴρ Κορίνθιος τὰ τε πολεμικὰ ἀγαθός, ἵππον ἔχων ποδώκη καὶ λόχους τῶν Καδμείων ποιήσας καὶ διὰ νυκτὸς ἐξιών καὶ ἐνεδρεύσας αὐτήν, εὔρε τὸ αἰνίγμα (τοντέστι τὴν ἐνέδραν) καὶ ἀπέκτεινεν τὴν Σφίγγα. Τούτων γενομένων τὰ λοιπὰ ἐμνησθῆναι. (Παλαίφατος, Περὶ ἀπίστων ιε', ιζ').

Γ. ΠΕΡΙ ΠΥΡΑΜΙΔΩΝ

Ἄς ἔλθωμεν ὁμῶς εἰς τὰς πυραμίδας. Ἔχουν λεχθῇ πάρα πολλὰ περὶ πυραμίδων καὶ τὰ περὶ αὐτῶν. Τῷ 1818 ὁ Giovanni Belzoni ἀνοίγει τὸν ταφικὸν θάλαμον τῆς «πυραμίδος τοῦ Χεφρήνος», ποῦ ἦτο ἀπολύτως κενός. Οἱ τοῖχοι γυμνοὶ καὶ εἰς τὸ δάπεδον ἡ σαρκοφάγος, ἐκ γρανίτου, κενὴ καὶ σπασμένη. Οἱ ἀρχαιολόγοι ἔδωσαν ἀμέσως τὴν εὐκολὴν ἀπάντησιν: μερικoὺς αἰῶνας μετὰ τὴν ταφὴν τοῦ Χεφρήνος λησταὶ εἰσῆλθον καὶ ἐκλεψαν τοὺς θησαυροὺς, ἀκόμη καὶ τὴν μούμια τοῦ φαραῶ. Εἶναι πράγματι ἔτσι; Ἄς πάρωμε τὰ πράγματα μὲ τὴν σειράν ποῦ πρέπει· ποίας μαρτυρίας ἔχομεν ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους σχετικῶς μὲ τὰς πυραμίδας;

α) Ὁ Ἡρόδοτος (Εὐτέρπη 124), πρῶτος συγγραφεὺς τῆς ἀρχαιότητος ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἀναφέρονται εἰς τὰς πυραμίδας, ἐπισκεφθεὶς τὴν Αἴγυπτον τῷ 448 π.Χ. διείδε, ὅτι δὲν κατεσκευάσθη ὡς ἔτυχε, ἀλλὰ ὅτι οἱ ἀρχιτέκτονες ἠθέλησαν καὶ ἐπραγμάτωσαν τὴν ἀνέγερσιν μνημείου, εἰς τὸ ὁποῖον ὑλοποίησαν καὶ μαθηματικὰς σχέσεις. Ἡ ἐπισήμανσις τῆς σχέσεως ἰσότητος τοῦ ἐμβαδοῦ ἐκάστης τῶν τριγωνικῶν ἐδρῶν τῆς, πρὸς τὸ τετράγωνον τοῦ ὕψους τῆς εἶναι γνωστὴ ὡς «Ἡροδότειος ἰσότης».

β) Διόδωρος ὁ Σικελιώτης εὐρισκόμενος εἰς τὴν Αἴγυπτον τῷ 60 π.Χ. γράφει: «Εἶναι ἀληθές, ὅτι κανεὶς ἐκ τῶν δύο βασιλέων οἱ ὁποῖοι κατεσκεύασαν τὰς πυραμίδας (τῆς Μέμφιδος) ὡς τάφους, δὲν ἐνεταφιάσθη εἰς αὐτάς... καθεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν, κατὰ τὸν θάνατόν του, διέταξε τοὺς ἀρμοδίους νὰ ἐνταφιάσῃ τὸ σῶμα του, κρυφίως, εἰς τόπον ἄγνωστον» (Βιβλιοθήκη Ἱστορικὴ Α' 64).

γ) Ὁ Πλίνιος τῷ 77 μ.Χ. ἀναφέρει: «...εἰς τὴν Λιβυκὴν πλευρά, εὐρίσκονται οἱ πύργοι, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται Πυραμίδες... λέγεται ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους ὅτι αὐτὰ ἰδρύθησαν διὰ νὰ μὴν ἀφήνωνται χρήματα εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ θρόνου ἢ τοὺς διεκδικούντας αὐτὸν ἢ διὰ νὰ μὴν μένῃ ὁ λαὸς ἀργόσχολος» («Φυσικὴ Ἱστορία», Ε, ια καὶ ις).

δ) Ὁ Ἰώσηπος, 16 ἔτη μετὰ τὸν Πλίνιον, γράφει: «Οἱ Σηθῖται ἀνεκάλυψαν τὸ ἰδιαίτερον εἶδος σοφίας, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰ οὐράνια σώματα καὶ τὴν διάταξιν τῶν ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ. Διὰ νὰ μὴν ἀπολεσθῶσι αἱ ἀνακαλύψεις τῶν, ὡς ἐκ τῆς κατάρας τοῦ Ἀδάμ, τῆς ἀποτελούσης ἀφορμὴν διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ κόσμου, ἀνήγειραν δύο μνημεῖα, ἐν ἑκ πλίνθων καὶ ἄλλο διὰ λίθων καὶ ἔγραψαν ἐκεῖ τὰς ἀνακαλύψεις τῶν, χάριν τῆς μελλοντικῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ λίθινον μνημεῖον σώζεται ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν χώραν τῆς Συριάδος Αἴγυπτον», («Ἰου-

δαϊκή Ἀρχαιολογία»).

ε) Ὁ Πρόκλος τῷ 440 μ.Χ. («Υπομνήματα εἰς Τίμαιον») γράφει, ὅτι αἱ πυραμίδες ἐχρησίμευον ὡς Ἀστεροσκοπεῖα, γνώμην τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζουν καὶ πολλοὶ τῶν συγχρόνων ἐρευνητῶν καὶ ἡ ὁποία ῥίπτει φῶς εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν «*πύργοι*» τοῦ Πλίνιου.

Ἐπίσης αἱ μαρτυρίαι τῶν Ἀράβων:

ς) Μασσουντί, κόπτης ἀποθανὼν τῷ 956 μ.Χ. εἰς τὸ «*Βιβλίον τῆς παραιnéσεως*» τοῦ ἔργου «*Μουρούς δ' Ἐδδεχέπ*» (Χρυσοῦς Λειμών) ἀναφέρει, ὅτι ἡ μία τῶν δύο μεγάλων πυραμίδων (Χέοπος καὶ Χεφρήνος) ἦτο τάφος τοῦ Ἀγαθοδαίμονος καὶ ἡ ἄλλη τοῦ Ἑρμοῦ.

ζ) Ἱμπραήμ ἱμπν Οὐασήφ Σάχ, ζήσας τὸν δωδέκατον αἰῶνα, εἰς τὴν «*Ἱστορία τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν θαυμασίων τῆς*», γράφει σχετικῶς: «Ὁ Σουρίντ, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, πολὺ πρὸ τοῦ Χέοπος, κατόπιν δύο διαμνηντικῶν ὀνείρων καὶ κατὰ τὰς ἐρμηνείας καὶ συμβουλὰς τῶν ἱερέων, τριακόσια ἔτη πρὸ τοῦ κατακλυσοῦ, ἀνήγειρε τὰς δύο μεγάλας Πυραμίδας (Χέοπος καὶ Χεφρήνος), μὲ τὸν σκοπὸν νὰ διαφυλάξῃ εἰς αὐτάς, ἀπὸ τὰ καταστροφικὰ ἀποτελέσματα τοῦ κατακλυσοῦ, ὅλα τὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἐποχῆς του. Ἐναπέθεσαν λοιπὸν εἰς αὐτάς οἱ ἱερεῖς, τὸ σύνολον τῶν γνώσεων καὶ τῆς σοφίας των, ἐχάραξαν δὲ ἐπὶ τῶν ὀροφῶν τῶν δαπέδων καὶ τῶν τοίχων τὰς ἐπιστημονικὰς γνώσεις τῶν Αἰγυπτίων, ἐσχεδίασαν τὰ συστήματα τῶν ἀστέρων, κατέγραψαν τὰς γνώσεις ἐπὶ τῶν Μαθηματικῶν καὶ τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, ὅλα δὲ ταῦτα πρὸς χάριν τῶν μεταγενεστέρων οὕτως, ὥστε νὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐξυπηρετήσουν ἐκείνους, οἱ ὅποιοι θὰ ἦσαν εἰς θέσιν νὰ τὰ μελετήσουν καὶ νὰ τὰ ἀντιληφθοῦν. Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Πυραμίδα (Χέοπος) παρεστάθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ οἱ ἀστέρες, πᾶν ὅ,τι ἐσχετίζετο πρὸς τοὺς πλανήτας, κατὰλογος τῶν ἀπλανῶν, πῖναξ τῶν περιόδων των καὶ ἐπὶ πλέον ἡ ἱστορία τοῦ παρελθόντος καὶ ἡ πρόρρησις τῶν μελλοντικῶν γεγονότων».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγονται: α) Ἡ Πυραμὶς τοῦ Χέοπος δὲν ἐχρησιμοποιήθη ὡς τάφος. Αἱ μετὰ τὴν τοῦ Χέοπος ἀνεγερθεῖσαι πυραμίδες τοῦ Χεφρήνος καὶ Μυκερίνου δὲν θὰ κατεσκευάζοντο κἂν, ἐὰν ἐπρόκειτο νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὡς τάφοι, ἀφοῦ ὑπῆρχε τὸ προηγουμένον τοῦ Χέοπος, τῆς ἐπὶ ματαίῳ ἀπασχολήσεως διὰ τὸν τάφον του πλέον τῶν 360.000 ἐργατῶν (Διόδωρος Σικελιώτης) ἐπὶ 30ετίαν (Ἡρόδοτος), πράγμα τὸ ὁποῖον τόσον ἐξώργισε τὸν λαὸν καὶ φυσικὰ ἀνάλογος χρόνος καὶ ἐργάται θὰ ἀπητοῦντο καὶ διὰ τὴν Πυραμίδα τοῦ Χεφρήνος καὶ μετὰ τοῦ Μυκερίνου. β) Ἀπὸ τὸν Πλίνιον, μὲ τὴν ἄλλην ὀνομασίαν «*πύργοι*», προκύπτει διαφορετικὴ τῶν τάφων χρησιμότης καὶ σκοπὸς ἀνεγέρσεως αὐτῶν. Σαφέστατος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ Πρόκλου ὡς «*ἀστεροσκοπεῖα*». γ) Ὁ Ἀγαθοδαίμων καὶ ὁ Ἑρμῆς ἢ ἔστω κάποιοι ἄλλοι θεοί, πάντως κατηγορηματικῶς πλέον ὄχι Φαραῶ, ἔκτισε τὰς πυραμίδας· ὁ Ἀγαθοδαίμων ἦτο ὁ ἀθάνατος θεὸς Χνούμ, ὁ δημιουργὸς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Ἑρμῆς ἦτο ὁ θεὸς τῆς Σοφίας Θῶθ, ὁ ὁποῖος ἐπενόησε τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας ἢ ἄλλως ὁ Σουρίντ, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, 300 ἔτη πρὸ τοῦ κατακλυσοῦ ἀνήγειρε τὰς δύο πυραμίδας.

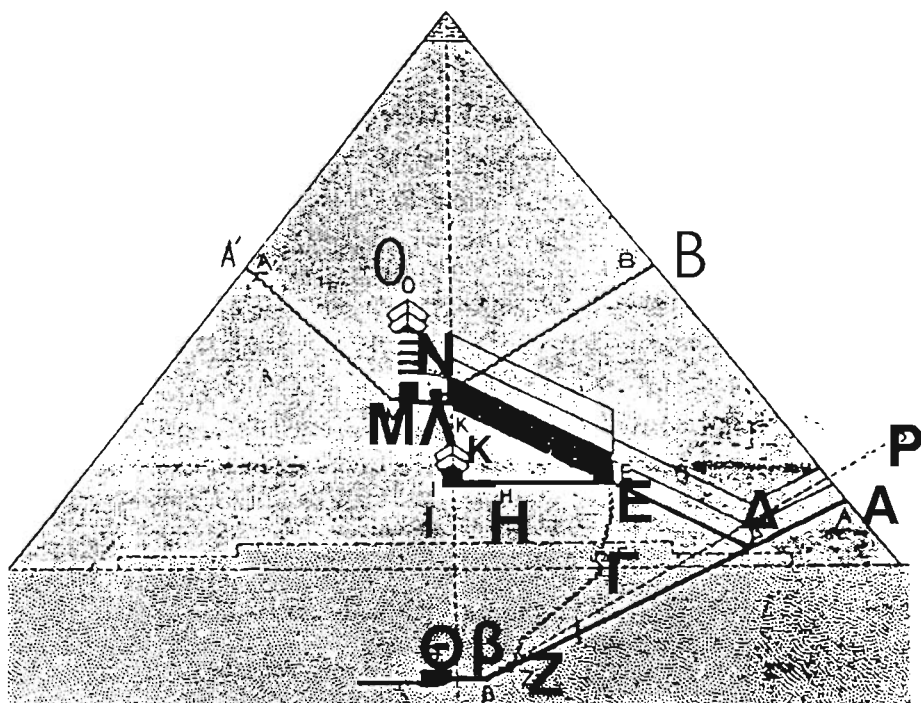
Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, ὁ Ἡρόδοτος συσχετίζει τὸ ὄνομα τῶν πυραμίδων μὲ κάποιον ποιμένα «...ἀλλὰ καὶ τὰς πυραμίδας ὀνομάζουσιν ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ποιμένου Φιλίτιος» (Εὐτέρπη 128)· τὸ ὄνομα αὐτὸ θυμίζει τὴν ἀνάμνησιν τῶν Αἰγυπτίων, ἐνὸς τῶν λαῶν οἱ ὁποῖοι ἔθεσαν πόδα ἐπὶ τῶν βορείων τῆς Αἰγύπτου, τῶν Φιλισταίων (ὅτι οἱ Φιλισταῖοι εἶναι κρητικῆς καταγωγῆς εἶναι γνωστόν). Ἡ διαπίστωσις, ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι δὲν εἶχον σχέσιν μὲ τὴν κατασκευὴν τῶν πυραμίδων καὶ κἂν ἰδέαν τῆς γεωμετρίας ὡς ἐπιστήμης, ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν αὐτῶν ὡς πρὸς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ὕψους τῆς πυραμίδος ἐκ τῆς σκιᾶς τῆς. Ὁ Θαλῆς εὕρισκόμενος ἐν Αἰγύπτῳ, ἀφοῦ ἔστησεν τὴν ῥάβδον του κατακορύφως εἰς τὸ ἄκρον τῆς σκιᾶς, ὑπελόγησεν τὸ ὕψος, ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν σκιῶν (Εὐάγ. Σταμάτης, «Εὐκλείδου Γεωμετρία»).

Ἀλλὰ τί σημαίνει ἡ λέξις «*πυραμῖς*;» α) Αἰγυπτιαστὶ «*mer*», ἀγνώστου σημασίας καὶ προε-

λεύσεως· εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἔχομεν α) γεωμετρικὸν σχῆμα (Πλάτων, Ἀριστοτέλης)· β) εἶδος πλακοῦντος ἐκ πυρῶν (πεφρυγμένου σίτου καὶ μέλιτος), πλατέος κάτω καὶ εἰς ὀξὺ λήγοντος γ) ἐκ τοῦ πυρ, ὡς ἐκ τοῦ εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντος σχήματος αὐτῆς, ὡς τὸ τῆς φλογός· δ) ἀποθῆκαι σιτηρῶν.

Παράξενον ἐπίσης εἶναι, ὅτι εἰς τὴν εἴσοδον μιᾶς πυραμίδος, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἰς τοὺς τοίχους, ὑπάρχουν ἀνάγλυφοι σκηναὶ τοῦ Σέτι, ὅστις ἀπαριθμεῖ εἰς τὸν υἱὸν του Ραμεσήν Β' τὰς δυναστείας τῶν τὴν Αἴγυπτον κυβερνησάντων· οἱ αἰγυπτολόγοι σταματοῦν εἰς τὸν ἀριστερὸν τοῖχον, δηλ. μέχρι τὸν Μῆνη, τὸν πρῶτον βασιλέα. Ὁ δεῦτερος τοῖχος ὁμως ἀπεικονίζει τοὺς θεοὺς καὶ ἡμίθεους, οἵτινες ἐκυβέρνησαν τὴν Αἴγυπτον χιλιάδες ἔτη πρὶν.

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης: «Λέγουσι ὅτι τὴν μεγαλυτέραν (πυραμίδα) τὴν κατεσκεύασεν ὁ Ἀρμαῖος, τὴν δευτέραν ὁ Ἀμωσις καὶ τὴν τρίτην ὁ Ἰναρώς. Περὶ τῆς τελευταίας λέγουσι με-

Εἰκ. 5: Μεσημβρινή τομὴ τῆς Πυραμίδος τοῦ Χέοπος (κατὰ τὸν Κων. Χασάπη), δμ. 34 πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κέντρου.

A	Εἴσοδος, εἰς ὕψος 20μ. (ὑπὲρ τοῦ ἐδάφους)	A6	Κατερχόμενος διάδρομος, μήκους 105μ.
Θ	Ὑπόγειος θάλαμος εἰς βάθος 31μ.	δP	Διεύθυνσις τοῦ πολιτικοῦ ἀστέρος σήμερον (1963).
δA	Διεύθυνσις τοῦ πολιτικοῦ ἀστέρος α Δράκοντος τῇ 3400 π.Χ.	ΔΕ	Ἀνερχόμενος διάδρομος, μήκ. 40μ.
ΕΗ	Ὅριζοντιος διάδρομος, μήκ. 38 μ.	I	«Θάλαμος Βασιλείσεως»· μήκος 5,76μ. x 5,23μ. πλάτος
ΕΚ	Μεγάλη στοά, μήκους 47,85μ.	Λ	Ἀναθάλαμος
M	«Θάλαμος Βασιλέως»· μήκος 10,46 x 5,23 μ. πλάτος	N	Πέντε μικροὶ θάλαμοι
O	Λίθοι ἀντιστηρίξεως· στέγη τῶν θαλάμων	AM καὶ AB	Ἀεραγωγοί, EZ Φρέαρ καὶ Γ Σπήλαιον φρέατος

ρικοί, ὅτι εἶναι ὁ τάφος τῆς ἐταίρας Ῥοδώπιδος» («Βιβλιοθήκη Ἱστορική», Α' 64, 14). Καὶ ὁ Ἡρόδοτος: «τινὲς τῶν Ἑλλήνων λέγουσιν, ὅτι ἡ πυραμὶς αὐτῇ εἶναι τῆς ἐταίρας Ῥοδώπιδος... ἡ Ῥοδώπις ἦλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, διότι τὴν ἔφερον ὁ Σάμιος Ξάνθος... ἡ Ῥοδώπις λοιπὸν ἐπεθύμησεν νὰ ἀφήσῃ ἀνάμνησιν τῆς... τὸ ἔργον τοῦτο ἀφιέρωσε πρὸς μνήμην τῆς εἰς τοὺς Δελφούς». (Εὐτέρπη 135).

Καὶ περὶ τοῦ Μηνᾶ: «Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μέρος κατεσκεύασεν τὸν τάφον του στήνοντος μία πυραμίδα τετράπλευρον καὶ ἔκτισε τὸν λαβύρινθον, τὸν ὁποῖον θαυμάζουν πολλοί». («Βιβλιοθήκη Ἱστορική», Α' 89,3). Καὶ ὁ Ἡρόδοτος: «πρῶτος ἄνθρωπος ὅστις ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἦτο ὁ Μίν, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του δὲ ὅλη ἡ Αἴγυπτος, πλην τοῦ Θηβαϊκοῦ νομοῦ, ἦτο ἔλος καὶ τίποτε δὲν ἐξεῖχε (τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος), ἀπὸ τὰ μέρη τῆς χώρας ποὺ ὑπάρχουν σήμερον κάτω τῆς λίμνης Μοίριος...» (Εὐτέρπη 4). Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι, ὅτι ὁ Ἡρόδοτος τὸν θέλει Μίν καὶ ὄχι Μην-ᾶ ἢ Μέν-ες· μήπως τελικὰ Μίν εἶναι ὁ τίτλος Μίνως τῶν Κρητῶν;

Κατὰ τὰς αἰγυπτιακὰς παραδόσεις αἱ πυραμίδες ἦσαν καὶ εἶχαν ὀνόματα ἀστέρων - ψυχῶν καὶ ἐσχετίζοντο μὲ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ὠρίωνος. Ὁ Νεῖλος ἦτο ἡ εἰκὼν τοῦ οὐρανίου γαλαξία εἰς τὴν γῆν. Τὸν Μάρτιον τοῦ 1993 ὁ Γερμανὸς μηχανικὸς Rudolf Gantenbrink, μὲ τὸ ρομπὸτ Urquai 13 ἐξερευνήσας τὰς ὁπὰς - ἐξαεριοστῆρας τῆς Μεγάλης Πυραμίδος· τὰ πειράματα ἔδειξαν, ὅτι οἱ «ἐξαεριοστῆρες» δὲν εἶναι ἀγωγοὶ πρὸς ἀερισμὸν τῶν θαλάμων (αὐτὸ ἐπίστευαν πολλοὶ ἐδῶ καὶ ἀρκετὰς δεκαετίαι), ἀλλὰ ἀγωγοὶ ἀκτίνων φωτὸς συγκεκριμένων ἀστέρων. Ἐνας τῶν ἀγωγῶν αὐτῶν εἶναι ἀποκλεισμένος μὲ κινητὸν λίθον· ὁ λόγος ἄγνωστος (εἰκ. 5).

Ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης μᾶς δίδει τὴν χρήσιμη καὶ διασαφηνιστικὴ πληροφορία ὅτι: «Ἀκτὶς ὁ Ῥόδιος ἀπέπλευσεν πρὸς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἐκεῖ ἔκτισε τὴν Ἡλιούπολιν, ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς του· καὶ ἀπὸ αὐτὸν οἱ Αἰγύπτιοι ἔμαθαν τοὺς νόμους τῆς ἀστρολογίας. Ὃταν ἀργότερον ἔγινε κατακλυσμός εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐχάθησαν οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι, μαζὺ τοὺς ἐχάθησαν καὶ τὰ γραπτὰ μνημεῖα. Ἀπ' αὐτὸν τὸν λόγον οἱ Αἰγύπτιοι εὗρον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἰδιοποιηθοῦν τὴν γνῶσιν τῆς ἀστρολογίας καὶ καθὼς οἱ Ἕλληνες ἐξ ἀγνοίας δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐπικαλεσθοῦν γραπτὰς μαρτυρίας, ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη ὅτι αὐτοὶ πρῶτοι ἀνεκάλυψαν τοὺς ἀστέρας. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, οἵτινες ἔκτισαν τὴν Σάϊδα εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐδοκίμαζον τὴν αὐτὴν ἀγνοίαν ἐξ αἰτίας τοῦ κατακλυσμοῦ. Δι' αὐτοὺς τοὺς λόγους πολλὰς γενεὰς ἀργότερον ὁ Κάδμος, υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, ἐθωρήθη ὅτι ἦτο ὁ πρῶτος, ὅστις ἔφερε τὰ γράμματα ἐκ τῆς Φοινίκης εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἀπὸ τότε ἐπιστεύθη, ὅτι οἱ Ἕλληνες κατόπιν ἔκαμαν καὶ κάποια συμπληρωματικὴν ἀνακάλυψιν εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς γραφῆς, διότι ἓνα εἶδος γενικῆς ἀγνοίας τῶν γεγονότων κατεῖχεν ὅλους τοὺς Ἕλληνας» (Διόδωρος Σικελιώτης, «Βιβλιοθήκη Ἱστορική», Α' 57,5).

Ὁ Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει τὴν καταπληκτικὴν πληροφορίαν, ὅτι καὶ ἡ Κόρινθος, πρὶν ἀκόμη ὀνομασθῇ Ἐφύρα, ἐλέγετο Ἡλιούπολις: «Ἡλιούπολις, πόλις Αἰγύπτου, ἣν ἔκτισεν Ἀκτὶς ὁ Ἥλιον (καὶ) Ῥόδης. Ἡρόδοτος δευτέρῳ ἔστι καὶ Θράκης καὶ τῆς Ἀρωματοφόρου, ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας καὶ δ' ἐν Σάρδεσι· καὶ ἡ Κόρινθος Ἡλιούπολις ἐλέγετο, εἴτα Πάγος καὶ οὕτως Ἐφύρη. ἔστι καὶ Φοινίκη».

Νικ. Ἀσπιώτης

Βόλφμπουργκ, Γερμανία

[Σὲ ἐπόμενο τεῦχος: Οἱ Ἕλληνες βασιλεῖς θεοὶ τῆς Αἰγύπτου. – Ἡ πληθώρα τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Αἰγύπτου. – Τὰ συμπεράσματα γιὰ τὴν προέλευση τῶν κατασκευαστῶν τῶν πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου. – Βιβλιογραφία.]

Ἡ ἀνωτερότητα τῆς ὁμορφιάς καὶ ἡ στρέβλωση τοῦ δογματισμοῦ

Ὁ ἀρχαῖος Ἕλληνας ἔρχεται ἔκπαγλος μέσα ἀπὸ τὶς δεκάδες τῶν χιλιετιῶν. Μιὰ ὑπέροχη καὶ μεγαλειώδης ψυχὴ σ' ἓνα προικισμένο ἀπὸ τὴ Φύση σῶμα, γεμᾶτο ἀπὸ τοὺς χυμούς της. Ἡ λαμπρότης τοῦ φωτὸς καὶ τὸ Προμηθεϊκὸ μεγαλεῖο μέσα ἀπὸ τὸ «μηδὲν ἄγαν» καὶ τὸ κάλλος. Τὸ ἔνστικτο γιὰ πρώτη φορὰ δίνει τὴ θέση του στὴ νόηση, ποὺ αὐτὸς πρῶτος συστηματοποίησε. Μία νόηση μεγαλειώδης στὴν ἀνακύκλωση τῆς Φύσης· τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὰ τραῖνα ποὺ τρέχουν στὶς σιδηροτροχιές τους. Γι' αὐτὸ ἡ νόηση ἔφθασε – τότε καὶ ποτὲ ἄλλοτε– στὸ θαῦμα τῆς ἐνωμένης Φιλοσοφίας, Ἐπιστήμης καὶ Τέχνης, ποὺ δύο ἔδωσαν τὴν μοναδική καὶ γιὰ πάντα ὀρθὴ ἄποψη τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸ Σύμπαν. Ἡ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς τρεῖς καὶ σὲ ἐπαφὴ μὲ τὶς ὑπολοιπες, ἔδωσε τὰ λαμπρότερα καὶ ἀξεπέραστα δείγματα.

Βλέποντας αὐτὸ τὸν πολιτισμὸ ἀμέσως ἀνακαλύπτει κανεῖς, ὅτι κάπου στὸ Σύμπαν ὑπάρχει μεγάλη χαρὰ καὶ φῶς. Ὅμως ἡ Φύση, πάνσοφη γιὰ νὰ μὴν καοῦμε σὰν πεταλοῦδες, μᾶς κρατᾷ ἀσφαλεῖς πίσω ἀπὸ τὸν θάνατο. Ἀπόδειξη, ὅτι πεθαίνομε ὅταν διαδοῦμε τὸ κατώφλι του. Ἐδῶ τὸ ἀπρόσωπο βιολογικὸ πλάσμα ἀνορθώνεται μὲ παρρησία ἐμπρὸς στὸ Σύμπαν. Τὸ μαρτυροῦν τὰ πρόσωπα τῶν διασωθέντων ἀγαλμάτων καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ. Ἐτσι οἱ γίγαντες αὐτοὶ στὴν ἔκφραση ἔφθασαν μέχρι τὸ κάλλος, γιὰ νὰ ἀποφύγουν τὴν ὕδρη· Ἡ αἰσθητικὴ τους θεώρηση ἐρματισμένη ἀπὸ τὴν ἀξεπέραστη φύση. Ὁ προμηθεϊκὸς Μπετόβεν στὴν τρίτη συμφωνία του, τὴν Ἡρωική, ἔχει ἓνα τέτοιο θριαμβικὸ δάδισμα.

Στὸν ἀντίποδα τώρα ὁ Γιαχβὲ σκαρώνει τὶς πιὸ εἰδεχθεῖς καὶ ἀντεστραμμένες εἰκόνες καὶ πράξεις τῶν πιὸ πάνω. Δὲν ὑπάρχουν μόνο ἀνηφόρες ἢ κατηφόρες. Ἐτσι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ, ὠπλισμένοι μὲ περὶσσεια κακία, ἀνέλαβαν «ἐπιτυχῶς» τὸ ἔργο τους στὶς μέρες μας: Πλανητάρχες! «Ἀδικοὶ καὶ δίκαια πράττοντες ἀδικοῦσι», εἶπε ὁ Εὐριπίδης. Τὸ μυαλό τους «δουλεῦει ἀνάποδα»· ἂν δὲν τὸ καταλάβαμε, δὲν ξέρομε ἱστορία. Ὁ Πλανήτης στὰ πρόθυρα καταστροφῆς, κι αὐτοὶ ἐπιμένουν· κι οὔτε θὰ κάνουν πίσω. Προσπαθοῦν νὰ μπαλώσουν τὶς ζημιές μὲ ἀκόμη μεγαλύτερες. Ἡ ὑποκρισία, ὁ δόλος, ἡ διαβολή, ἡ συνωμοσία, ἡ παραπλάνηση σὲ ὅλο τους τὸ μεγαλεῖο.

Μόνο λύπη γεννοῦν στοὺς «τῆς ἡμετέρας παιδείας μετέχοντας» παγκοσμίως. Δολιοφθορὲς πολιτισμικὲς καὶ τῆς Ἱστορίας. Ἀφροκεντρισιμός, Φοινικισμός, Ἰνδοευρωπαϊσμός κ.λπ. σὲ μιὰ παράφορη ἐθνικιστικὴ ἔξαρση καὶ σ' ἓναν ἀλαζονικὸ ρατσισμό. Καινούργιος Μεσαίωνας παγκοσμίως, μὲ φίμωση ὁ,τιδήποτε τοῦ Ἑλληνικοῦ. Δολιοφθορὲς σὲ ἱστορικὰ ντοκουμέντα, πόντιση... ναρκῶν (ἐπιγραφῶν) μὲ τάχατες ἐπιγραφές καὶ ὅ,τι ἄλλο περνάει ἀπ' τὸ νοῦ τους. Μὰ δὲν ντρέπονται, δὲν λογαριάζουν ὅτι κάποτε «οὐδὲν κρυπτὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον; Ὁ ψυχισμός τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦταν αὐτὸς ποὺ σὰν Διονυσιακὲς τελετὲς ἔδωσε τὸ Ἀρχαῖο Θέατρο. Μαγαρίζοντας λοιπὸν τὸ πνεῦμα αὐτὸ μὲ τὸν παγανισμό ἄλλων λαῶν, ποὺ δὲν εἶχαν πολιτισμὸ (γιατὶ ἅμα εἶχαν, θὰ τὸν βλέπαμε), προσπαθοῦν σὲ μιὰ σύγχρονη διαστρέβλωση νὰ τὸν ἀναμείξουν, γιὰ νὰ ἀλλάξουν τὴ μορφὴ του καὶ καταπλακώνοντάς τον νὰ τὸν ἐξαφανίσουν...

Στὸ κάτω-κάτω ἔχουν δύο γίγαντες: τὸν ζωγράφο Modigliani καὶ τὸν Τσάπλιν. Τὰ γυμνά τοῦ Modigliani εἶναι ἀνώτερα τῆς Ἀφροδίτης τῆς Μήλου, γιατί ἀντανακλοῦν καταπληκτικὰ τὸν καθημερινὸ ἐρωτισμὸ τοῦ ἐλεύθερου καὶ ἀνέντακτου ἀνθρώπου. Ἄν χανόταν ἡ ἀνθρωπότης, ἓνα γυμνὸ τοῦ Modigliani θὰ ἀναπαριστοῦσε ἰσάξια ὅ,τι ἐχάθη. Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Τσάπλιν, σ' ἐκεῖνες τὶς ἀνεπανάληπτες ταινίες τοῦ δωδοῦ, δίνει μιὰ θαυμάσια καὶ ἀξεπέραστη ταυτότητα ἀνθρωπιάς.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, τὸ ἐλπίζομε, ἐπειδὴ ἀνάμεσά τους ὑπάρχουν καὶ πολὺ μορφωμένοι ἀνθρωποὶ, ἀφοῦ «χορτάσουν Πλανηταρχία», νὰ τοὺς τραβήξουν τ' αὐτιά κάποτε... Παράξενος αὐτὸς ὁ Πλανηταρχῆς: ἡ θρησκεία στὴν ἀρχαιότητα (τῶν Ἑλλήνων) δὲν εἶχε τέτοιες καταστάσεις. Ἄλλωστε ἓνας Ἀπόλλων, ἓνας Δίας καὶ μιὰ Ἀθηνᾶ, ἔ! τι ἐπίπεδο... Ὀλόκληρος Ἀϊνστάϊν κατάντησε νὰ πῇ τὸ «ὁ Θεὸς δὲν παίζει ζάρια», ἐνῶ κατὰ τὴν ἀρχὴ τῆς ἀπροσδιοριστίας (στὴν κβαντικὴ θεωρία) παίζει καὶ παραπαίζει! Τόσο πολὺ μερικὲς φορὲς φανατίζει ὁ Γιαχβέ... Δὲν μπόρεσε νὰ ξεπεράσῃ θεολογικὲς, μεταφυσικὲς δοξασίες καὶ συνέχεια «τρωγόταν» μὲ τὸν Βοήρ, τὸν ἰδρυτὴ τῆς θεωρίας τῶν Κβάντα. Ἀλλὰ «αἰὼν παῖς ἐστὶ παίζων, πεττεύων».

Τὸ ἐπιμύθιο: Ἡ ψυχοφόνος στρέβλωση τῆς Θεοκρατίας ἴσως νὰ εἶναι ἀνιάτη πάθηση, ἀκόμη καὶ γι' αὐτοὺς ποὺ κάποτε ἀρχίζουν μιὰ πορεία αὐτοϊάσης.

Παντελῆς Γλάρος

‘Ο κατατρογμός τῶν ‘Ελλήνων στό ὕστερο Βυζάντιο καὶ ὁ Πλήθων

Η ΠΡΩΤΗ ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σ’ ἓνα του ἄρθρου μὲ τίτλο «Ἡ Ἀλωση Ἀφετηρία Ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ» ὁ Εὐάγγελος Ρόζος σημειώνει: «Στὶς 29 Μαΐου 1453, πέθανε ὀριστικά καὶ ἀνέκκλητα μόνο τὸ Βυζάντιο, τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νοστοροπία του». («Δαυλός», τ.5, Μάιος 1982, σελ. 237). Μόνο ποὺ τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἀκριβῶς ἔτσι. Κατ’ ἀρχὴν μὲ τὴν πτώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἀπέθανε ὁ βυζαντινισμός. Δυστυχῶς χάρις στὴν τουρκοκρατία διετηρήθη ἐπὶ τετρακόσια ἀκόμα χρόνια καὶ εὖρε δίοδο νὰ εἰσέλθῃ στὸ νέο ἑλληνικὸ κράτος καὶ νὰ τὸ μετατρέψῃ σὲ ρωμαϊκὸ κρατίδιο μὲ καταστρεπτικὰ ἀποτελέσματα (Μικρασιατικὴ Καταστροφή). Ἀντίθετα ἡ Ἀλωσις τοῦ 1453 ἀνέστειλε τὴν ἀναγέννησιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅπως αὐτὴ εἶχε ἐκδηλωθῇ στὸν ἐλλαδικὸ χῶρο. Στὴν ὑπόλοιπὴ Εὐρώπῃ ἡ ἀναγέννησις τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶχε συντελεσθῇ ἐνωρίτερα χάρις στοὺς Ἀραβες (δὲς σχετικὸ ἄρθρο στὸν «Δαυλό», τ. 212-213, Αὐγουστος-Σεπτέμβριος 1999). Ἡ Φραγκοκρατία καὶ στὴν συνέχεια οἱ πολιτικὲς σχέσεις βυζαντινῶν καὶ δυτικῶν ἀρχόντων ἐστάθισαν ἡ αἰτία νὰ εἰσαχθῇ δειλὰ ἡ δυτικὴ ἀναγέννησις στὴν Ἀνατολή. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Νικαίας Ἰωάννης Βατάτζης, στὰ μέσα τοῦ 13ου αἰῶνος, ἔγραφε στὸν πενθερόν του Φρειδερίκο Β’, ὅτι εἴμεθα Ἕλληνες ποὺ κάποτε συνητηθήμεν μὲ τὸν χριστιανισμόν. Βεβαίως τοῦ ἀπέκρινε, ὅτι δὲν ἐπρόκειτο γιὰ μίαν συνάντησιν ἀναψυχῆς, ἀλλ’ ἀντίθετα ἐδάφη μὲ τὸ αἷμα τῶν ἑλληνιζόντων καὶ ἐπέφερε τὴν καταστροφὴν τοῦ πολιτισμοῦ. Ὅπως ὅμως καὶ νὰ ἔχῃ, εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἡ ὀνομασία «Ἕλλην» χρησιμοποιεῖται ἀπὸ ἐπίσημα χεῖλη χωρὶς καταφρονητικὴ σημασία. Ἀλλὰ ἂν ἐχρειάσθουν 900 χρόνια γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ὀνόματος, ἡ συνέχεια ὑπῆρξε ραγδαία. Ἔτσι γιὰ τὴν κατάστασιν, ποὺ ἐπεκράτει 150 χρόνια ἀργότερα, ὁ Κ. Παπαρρηγόπουλος παρατηρεῖ: «Ἐπὶ τῆς διατριβῆς ταύτης τοῦ Μανουῆλ (πρόκειται γιὰ τὸν αὐτοκράτορα Μανουῆλ Β’-1391-1425) ἐν Πελοποννήσῳ συνέβη γεγονός τι, ἐκ τῶν ὀλίγων δυστυχῶς ὅσα περιεσώθησαν εἰς ἡμᾶς τῶν μαρτυρούντων, ὅτι ὁ νέος ἑλληνισμός δὲν περιωρίζετο εἰς ἀπλὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ὅπως συνέβαινε παρὰ τοῖς πλείστοις τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει λογίων, ἀλλ’ ἤρχισε νὰ ζητῇ τὴν εἰς τὰ πράγματα ἐφαρμογὴν τῶν τοιούτων αὐτοῦ μελετῶν» («Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», ἔκδοσις Χαρ. Μπούρα, τ. 7, σελ. 9).

Ο ΚΑΤΑΤΡΕΓΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ

Φυσικὰ ὁ ἐθνικὸς ἱστορικὸς ἀναφέρεται στὸν Γεώργιο Γεμιστὸ-Πλήθωνα, ποὺ

ἔζησε στήν Σπάρτη (Μυστρᾶ). Τὸν δρόμο ὁμως τοῦ Πλήθωνος τὸν εἶχαν χαράξει ἄλλοι: Ὁ Ἰωάννης ὁ Ἰταλός, ὁ Βαρλαάμ καὶ οἱ ἄλλοι ἀντίπαλοι τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ. Γιὰ τὴν μερίδα αὐτὴ τῶν ἐλληνιζόντων στήν συλλογὴ νόμων «Ἐξάβιβλος» τοῦ Κ. Ἀρμενοπούλου προβλέπεται: «Οἱ ἀξιοθέντες τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καὶ πάλιν ἐλληνίζοντες ἐσχάτη τιμωρία ὑπόκειται». (Βιβλίον ΣΤ', τίτλος ΙΑ', παρ. 4). Καί: «Ὁ ποιῶν ἐλληνικὰς θυσίας ἢ τιμῶν εἰδῶλα ἢ θυσιάζων ἢ λίθανον αὐτοῖς καὶ ὀνόματι ἐσχάτη τιμωρία ὑποβάλλεται· ὁμοίως δὲ τιμωροῦνται καὶ οἱ συνίστορες αὐτοῦ καὶ οἱ ὑπηρετοὶ τῶν θυσιῶν». (ἐνθ. ἀν., παρ. 6). Καὶ ἀκόμη στὸ ἴδιο βιβλίον τῆς συλλογῆς νομοθετεῖται: «Τὸ διὰ θυσιῶν μαντεύεσθαι κεκώλυται· ὁ δὲ τοιοῦτος ξίφει τιμωρεῖσθω». (τίτλος Γ', παρ. 6). Ὅπως δὲ ἔχουμε τονίσει τὸ Βυζαντινὸν Δίκαιον ἀκολουθώντας τὸ Ρωμαϊκὸν ἐνομοθέτει καὶ ἐδίκαζε κατὰ περὶπτωσιν. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι, γιὰ νὰ περιληφθοῦν αὐτοὶ οἱ νόμοι στήν «Ἐξάβιβλον», θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπῆρχαν κάποιοι, πού συνέχιζαν νὰ θύουν στοὺς ἀρχαίους θεοὺς, νὰ μαντεύουν διὰ θυσιῶν, νὰ ἐλληνίζουν, παρ' ὅλο πού εἶχαν βαπτισθῇ χριστιανοί. Μόνον πού τοὺς ἐλληνίζοντες αὐτοὺς δὲν τοὺς «σηκώνει» τὸ κλίμα τῆς Νέας Ρώμης (ἅς θυμηθοῦμε τὴν διαπόμευσιν καὶ κατεξευτελισμὸ τοῦ νεκροῦ τοῦ Νικηφόρου Γρηγοῤᾤ στοὺς δρόμους τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Δὲς περισσότερα γιὰ τὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς στὸ ἡμέτερο ἄρθρο «Τὸ ψυχορράγημα τοῦ Βυζαντίου», «Δαυλός», τ. 209, Μάιος 1999, σελ. 13145). Ἀλλωστε καὶ ἡ «Ἐξάβιβλος» συνετάχθη καὶ ἐξεδόθη στήν Θεσσαλονίκη περίπου τὸ 1350. Ἡ Θεσσαλονίκη δὲ ὑπῆρξε κέντρο τῶν ὁπαδῶν τοῦ Βαρλαάμ καὶ τοῦ Ἀκινδύνου, πού ἠθέλησαν νὰ ἐπαναφέρουν τὶς ἀρχαῖες δοξασίες καὶ προεκάλεσαν νέους ἀφορισμούς, πού συμπεριελήφθησαν στὸ «Συνοδικόν».

Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν ἡσυχαστῶν οἱ ἐλληνίζοντες διεσκορπίσθησαν. Οἱ πλεῖστοι ἐξ αὐτῶν κατέφυγαν στήν Ἰταλία. Ὡς φαίνεται δέ, κέντρο Ἑλληνισμοῦ ἀνεδείχθη ἡ Σπάρτη. Ἐκεῖ κατέφυγε ὁ ἐλληνίζων Ἰουβενάλης, πού τὸν ἐφόνευσε ὁ ἄρχων Μανουὴλ Ραοῦλ τοῦ Οἰση. Ἐκεῖ κατέφυγε καὶ ὁ Γεώργιος Γεμιστός καὶ ἐλληνοποίησε τὸ ὄνομά του, λαβὼν τὸ προσωνύμιο Πλήθων. Εἶναι προφανές, ὅτι στήν Λακωνικὴ γῆ οἱ ὠμότητες τοῦ Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε» (ἔπνιξε μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια τὸν ἔφορο γῆς Ἀντίοχο, γιατί ἔδινε γῆ σὲ ὁπαδοὺς τῆς ἀρχαίας θρησκείας) δὲν ἐξηφάνισαν τοὺς ἐλληνίζοντες. Ἄν ρίψουμε ἓνα βλέμμα στήν ἱστορία τῆς Λακωνικῆς, θὰ κατανοήσουμε τὸ γιατί ἡ περιοχὴ αὐτὴ παρέμεινε κέντρο τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Κατ' ἀρχὴν ἦταν μακριὰ ἀπὸ τὸ διοικητικὸ κέντρο (ἐκκλησιαστικὸ καὶ πολιτικὸ). Οἱ ὄρεινοὶ ὄγκοι τῆς περιοχῆς προσέφεραν ἄσυλο στοὺς κατοίκους της, ὅταν ἐπέδραμαν οἱ ὀρδὲς τοῦ Ἀλαρίχου, καθοδηγούμενες ἀπὸ εὐνοῦχους ρασοφόρους. Ἔτσι, ὅταν ἠρέμηναν τὰ πράγματα, ἐπανῆλθαν στὶς πόλεις, χωρὶς νὰ ἀποστοῦν τῆς ἀρχαίας θρησκείας. Ἔτσι θὰ πρέπει νὰ συνέβη, ὅταν ἐπέδραμε ἡ λαίλαψ τοῦ Νίκωνος στὰ τελευταῖα χρόνια τοῦ 10ου αἰῶνος. Μία ἄλλη σοβαρὴ αἰτία θὰ πρέπει νὰ ἦταν οἱ ἐμφύλιοι σπαραγμοὶ (πολιτικοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοί), πού ἠτόνουν τὸν ἔλεγχον. Γιὰ τοὺς Φράγκους κα-

Μυστράς: Τὰ ἀνάκτορα τῶν Παλαιολόγων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ Γ. Γεμιστὸς Πλήθων διωρίστηκε «πολυῖστωρ» (ἀνώτατος δικαστής) Πελοποννήσου καὶ ὠργάνωσε μία σχολὴ ἀρχαιοελληνικῶν σπουδῶν.

τακτητὲς ἦταν ἀδιάφορο (ἂν δὲν ἠνύουν τοὺς ἐλληνίζοντες ὡς ἀντίρροπη δύναμη τῶν σχισματικῶν ὀρθοδόξων) τὸ τι ἐπίστευαν οἱ κατακτηθέντες· ἀρκεῖ νὰ τοὺς προσέδιδαν πλοῦτον. Ἀπαράλλακτη ἀρπακτική πολιτική, ὅπως οἱ Φράγκοι, ἠκολούθησαν οἱ Παλαιολόγοι. Ἔτσι ὁ ἀδελφός τοῦ Μανουήλ Β' Θεόδωρος Α' ἐπούλησε στοὺς Ἰωαννίτες τῆς Ρόδου τὴν Κόρινθο ἀντὶ 12.000 δουκάτων, στήν συνέχεια τὰ Καλάβρυτα καὶ τέλος ἠθέλησε νὰ πουλήσῃ καὶ τὸν ἴδιο τὸν Μυστρά. Ἐπειδὴ δὲ ἀντέστη ὁ λαός, ὁ Μανουήλ ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ 43.000 δουκάτα, προκειμένου ν' ἀποχωρήσουν οἱ Ἰωαννίτες ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο. Ὁ Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος ἐπούλησε τὴν Θεσσαλονίκη στοὺς Ἑνετούς, ἐνῶ εἶναι γνωστὲς οἱ ἐμετικὲς δουλικότητες τῶν ἀδελφῶν τοῦ Κωνσταντίνου πρὸς τὸν Μωάμεθ Β', ὥστε νὰ καταλάβουν τὸν θρόνο τοῦ Δεσποτάτου. Ἄλλοι, μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Τούρκων, ἔγιναν ἀξιωματοῦχοι τοῦ κατακτητοῦ, ὅπως ὁ πολιορκητὴς τῆς Ρόδου Μεζιχ πασᾶς Παλαιολόγος ἡ ἀπεκατεστάθησαν ἀπὸ τὸν Μωάμεθ σὰν φεουδάρχες, ὅπως ὁ υἱὸς τοῦ Θωμᾶ Μανουήλ. Υἱὸς δὲ αὐτοῦ τοῦ Μανουήλ ἠσπάσθη τὸν ἰσλαμισμόν, μετωνομάσθη ἀπὸ Ἀνδρέας σὲ Μωάμεθ καὶ ὑπηρετήσε τὸν σουλτᾶν Σουλεῦμᾶν τὸν Μεγαλοπρεπῆ. Τέλος ὁ υἱὸς τοῦ Θωμᾶ καὶ ἀνηψιὸς τοῦ Κωνσταντίνου Ἀνδρέας παρεχώρησε τὰ δικαιώματά του ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως στὸν Κάρολο Η' τῆς Γαλλίας ἀντὶ ἐτησίας διὰ βίου ἐπιχορηγήσεως 4.300 χρυσῶν δουκάτων. (Περισσότερα γιὰ τὴν παραχώρησιν τῶν δικαιωμάτων καὶ τὴν πολιτεία τῶν ἀπογόνων τῶν Παλαιολόγων, βλέπε στήν «Τουρκοκρατούμενη Ἑλλάδα» τοῦ Κ. Σάθα, ἀνατύπωσις Ν. Καραβία, σελ. 52-56).

Ο ΠΛΗΘΩΝ ΚΑΤΑΦΕΥΓΕΙ ΣΤΟΝ ΜΥΣΤΡΑ

Μέσα σ' αὐτὲς τὶς συνθήκες ὁ Πλήθων ἐσπούδασε στὸ πανεπιστήμιο, ποὺ εἶχαν ἰδρύσει οἱ Τούρκοι στήν εὐρωπαϊκὴ πρωτεύουσά τους, τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἐκεῖ, στήν Ἀδριανούπολιν, εἶχε γιὰ δάσκαλό του τὸν κατ' ὄνομα Ἑβραῖον (κατὰ τὸν Σχολάριο πολυθεϊστήν) Ἑλισσαῖο. Ἄν δὲν εἶναι ἀλήθεια αὐτὸ ποὺ ἰσχυρίζεται ὁ Σχολάριος (ὅτι ὁ Ἑλισσαῖος ἐθανατώθη στήν πυρὰ γιὰ τὶς ιδέες του), ἐπόμενο ἦταν τοῦλάχιστον οἱ πιστοὶ μαθητὲς του νὰ διασκορπιστοῦν. Μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Πλήθων. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴν φαίνεται νὰ εἶναι πιὸ κοντὰ στήν ἀλήθεια ὁ Νεοκλῆς Καζάζης, ποὺ τοποθετεῖ τὴν ἔλευσιν τοῦ Γεμιστοῦ στὸν Μυστρά τὸ 1393 εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε μέσῳ Κωνσταντινουπόλεως. Ὅπως ὅμως καὶ νὰ ἔχῃ, εἶναι σίγουρο, ὅτι τὸ 1414 ὁ Πλήθων ἦταν στὸ Μυστρά, ὅπως δέχονται οἱ περισσότεροι (στὸ 1415 τοποθετεῖ ὁ Παπαρηγόπουλος τὴν ἀφίξιν του στὸ Μυστρά· χρονιὰ ποὺ ἔφθασε ἐκεῖ καὶ ἐγκατέστησε ὁ ἴδιος ὁ Μανουήλ Β' τὸν υἱόν του Θεόδωρο Β' ὡς Δεσπότην). Ἄν δὲ θελήσουμε νὰ συμμετάσχουμε στήν εἰκονολογία, πιὸ πιθανὴ φαίνεται ἡ ἐκδοχὴ ὁ Πλήθων νὰ κατέφυγε στήν Σπάρτη τὸ 1393 μετὰ τὴν θανάτωσιν τοῦ δασκάλου του καί, ὅταν ἔφθασε ὁ Μανουήλ Β', γιὰ νὰ ἐγκαταστήσῃ τὸν υἱόν του (εἶχε ὀνομασθῇ Δεσπότης ἀπὸ τὸ 1407, ἀλλ' ἐπειδὴ

ἦταν ἀνήλικος, τὴν ἐξουσίαν ἤσκει ὁ μέγας δούξ Μανουήλ Φραγκόπουλος), ἐξαιτίας τῆς φήμης του τὸν διώρισε *πολυῖστορα* (ἀνώτατο δικαστικό ἀξίωμα).

Τὸ γιατί ἐπέλεξε ὁ ἄξιος μαθητῆς τοῦ ἐλληνίζοντος πολυθεϊστῆ Ἑλισσαίου νὰ καταφύγῃ στὴν Πελοπόννησο, εἶναι προφανές: γιατί ἐκεῖ περιεσφύζοντο τὰ τελευταῖα ὑπολείμματα Ἑλληνισμοῦ. Καὶ ὁ Σχολάριος γιὰ τὴν αἰτίαν, ποὺ ἠνάγκασε τὸν Πλήθωνα νὰ καταφύγῃ στὸν Μυστρᾶ, δὲν διστάζει νὰ τὸν συκοφαντήσῃ καὶ νὰ διαστρέψῃ τὰ γεγονότα, κατὰ τὴν προσφιλῆ χριστιανικὴ συνήθειά του. Χρόνους μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γεμιστοῦ ἐγγραφε στὴν σύζυγο τοῦ Δεσπότη τοῦ Μυστρᾶ Δημητρίου: «*Εἶτα πειρώμενος λανθάνειν, ἀλλ' οὐκ ἡδύνατο προαγόμενος τοῖς ὁμιληταῖς τὰς δόξας ἐνσπείρειν, ὑπὸ τοῦ εὐσεβάστου βασιλέως τότε Μανουὴλ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπεπέμφθη τῆς πόλεως...*». Βεβαίως αὐτὰ ὁ Σχολάριος τὰ ἐγγραφε, γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ κάψιμο τοῦ βιβλίου τοῦ Πλήθωνος «*Νόμοι*», ποὺ τοῦ εἶχε στείλῃ ἡ βυζαντινὴ δέσποινα νὰ τὸ ἐξετάσῃ. Ἀλλὰ ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε καὶ τὰ ἐξῆς: Κατ' ἀρχάς, ὅταν συνέβησαν αὐτά, ὁ Σχολάριος ἢ ἦταν ἀγέννητος ἢ νήπιος (ἡ γέννησίς του τοποθετεῖται μεταξὺ 1398 καὶ 1405). Ἄρα δὲν εἶχε ἄμεση ἀντίληψιν γιὰ τὴν μετάβασιν τοῦ Γεμιστοῦ στὸ Μυστρᾶ: πολὺ δὲ περισσότερο, ὅτι οἱ διδασκαλίες του δὲν εὗρισκαν εὐήκοα ὦτα, ἀφοῦ τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν του, τόσο ἐδῶ ὅσο καὶ στὴν Ἰταλία, καθὼς καὶ οἱ ἀποδοθεῖσες σ' αὐτὸν τιμὲς μᾶλλον περὶ τοῦ ἀντιθέτου πείθουν. Κατὰ δευτέρον, σ' ἓνα τιμωρηθέντα μὲ ὑπερορία δὲν προσφέρονται οὔτε ἀνώτατα ἀξιώματα οὔτε φέουδα στοὺς υἱούς του, γιὰ νὰ τιμήσουν τὸν ἴδιον, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ χρυσόδουλο τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου. Ἔτσι τὸ μόνο ποὺ μένει, εἶναι, ὁ Πλήθων νὰ ἐξωρίσθῃ κατ' ἀπαίτησιν τῆς Ἐκκλησίας. Ὅμως γνωρίζουμε πολὺ καλά, ὅτι μετὰ τὴν σύνοδο στὴν Λυών τὸ 1274, ὅπου ἀπεφασίσθη κατὰ πρῶτον ἢ ἔνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία ἦταν διηρημένη καὶ ἡ ὀρθόδοξη μερίς τῆς ἐπέβαλλε τὶς ἀξιώσεις τῆς διὰ τῆς ὀχλοκρατίας. Ἄρα, γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν ὀχλοκρατούμενη Κωνσταντινούπολιν εἴτε κατέφυγε μόνος του ὁ Πλήθων εἴτε μὲ τιμὲς τὸν ἀπέστειλε στὴν Πελοπόννησον ὁ Μανουὴλ Β'. Καὶ θὰ πρέπει ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ νὰ ἐκάη ὁ δάσκαλός του Ἑλισσαῖος στὴν Κωνσταντινούπολιν. Ὅπως σωστά παρατηρεῖ ὁ Παν. Κανελλόπουλος («*Ἱστορία τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πνεύματος*», τ. 2ος, σελ. 36), ἡ διὰ πυρᾶς θανάτωσις ἦταν ἄγνωστη στοὺς Τούρκους. Καὶ πιθανολογεῖ ὁ συγγραφέας, ὅτι ὁ Ἑλισσαῖος ἔφυγε γιὰ τὴν Λύσιν, ὅπου ἐκάη σὰν μάγος. Ὅμως δὲν ὑπῆρχε κανένας λόγος νὰ ἔχῃ καὶ στὴν Λύσιν, ἀφοῦ μητέρα τῆς διὰ πυρᾶς θανατώσεως ἦταν ἡ ὀρθόδοξη Ἀνατολή.

Ἐκεῖ, στὸν Μυστρᾶ, ὁ Πλήθων ἀνάμεσα στὰ δικαστικά του καθήκοντα, γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπερυμνήθη, εὔρε τὸν χρόνο νὰ ἰδρύσῃ τὴν φιλοσοφικὴ σχολή του μὲ πλῆθος μαθητῶν. Εἶχαν περάσει ἑννέα αἰῶνες ἀπὸ τότε, ποὺ ὁ Γιουτιπράδα (Ἰουστινιανὸς) εἶχε κλείσει τὶς φιλοσοφικὰς σχολὰς, γιὰ νὰ λειτουργήσῃ καὶ πάλι μία νέα στὴν Ἑλλάδα. Πολλὰ ἔχουν γραφῇ γιὰ τὸν Πλήθωνα καὶ τὸ ἔργο του. Κυριολεκτικὰ ἢ βιολογιογραφία συμποσοῦται σὲ χιλιάδες ἄρθρα καὶ τόμους. (Μία

συνοπτική εικόνα για τὸ ἔργο του καὶ τὴν ἐποχὴ του ὑπάρχει στὸ τεῦχος 36 τοῦ «Δαυλοῦ», Δεκέμβριος 1984, ἀφιερωμένο στὸν Πλήθωνα). Πολλοὶ εἶναι καὶ οἱ χαρακτηρισμοὶ ποὺ τὸν συνοδεύουν. Ὁ Χρῆστος Μπαλόγλου στὸ Ἐπίμετρο τῆς παρουσιάσεως τῆς μονογραφίας τοῦ Νεοκλέους Καζάζη σημειώνει: «σοσιαλιστής, ὀνειροπόλος, κοινωνιστής, οὐτοπιστής, θεόσοφος, κοινωνιολόγος, ὁπαδὸς τῆς κοινοκτημοσύνης, ἐκκεντρικός, θεωρητικὸς μᾶλλον ἢ πρακτικὸς καθὼς καὶ ρωμαντικός» («Ἐλεύθερη Σκέψις», σελ. 74, 75). Βεβαίως ὁ σοφὸς τῆς Σπάρτης δὲν εἶναι κάτι μόνο ἀπ' αὐτὰ οὔτε ὅλα μαζί. Εἶναι ὁ Ἕλλην Πλήθων, ποὺ σὰν γνήσιος Ἕλλην, μετὰ ἀπὸ 1100 χρόνια ζόφου, φιλοσοφεῖ καὶ προτείνει. Εἶναι ὁ **πρῶτος**, ποὺ γιὰ τὴν ἀναδίωξιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ **ἀποκλείει** τὸ Βυζάντιο.

ΚΑΤ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Ἀπὸ τὸν Μυστρά ζητᾷ ἀντικατάστασιν τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπὸ τὴν ἀρχαία θρησκεία (ὅπως αὐτὸς τὴν ἐννοοῦσε). Συνέγραψε μάλιστα ὕμνους καὶ προσευχὰς γιὰ τοὺς θεοὺς. Θεωρεῖ τὴν Σπάρτην κέντρο τοῦ τότε ζῶντος Ἑλληνισμοῦ (κι ἔτσι ἦταν). Ὀνομάζει τὴν πολιτεία του Λακωνική. («*Πολιτείας δὲ Λακωνικῆς,...*», γράφει στοὺς «Νόμους»). Ἀναδιβάζει καὶ πάλιν τὴν Ἐλευθερία ὡς ὑψιστον ἀγαθόν· ἐνῶ ἐπαναφέρει τὴν Ἀρετὴν (μὲ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ σημασία) ὡς κύριον χαρακτηριστικὸ τοῦ πολίτου. Ἀνατρέπει τὸν τυραννικὸ βυζαντινισμὸ μὲ τὴν εἰσαγωγὴ τῆς πειθοῦς γιὰ τὴν ἐδραίωσιν τῆς πολιτείας του. Ἐγγραφει: «*οὐχ οἷόν τε πάντας ἀνθρώπους πεισθῆναι ὡς τὸ ἴσον χρή ἔχειν καὶ μὴ πλεονεκτεῖν μηδὲ τοῖς ἄλλοις ἐπιβουλεύειν*». Βεβαίως ἡ πειθὴ εἶναι ἀποτέλεσμα παιδείας. Γι' αὐτὸ καὶ στὸ ὑπόμνημά του γράφει πρὸς τὸν Μανουὴλ Β': «*Ἐσμέν γὰρ οὖν ὧν ἡγεῖσθέ τε καὶ βασιλεύετε Ἕλληνες τὸ γένος, ὡς ἦτε φωνὴ καὶ ἡ πάτριος παιδεία μαρτυρεῖ*». Κι αὐτὰ τὰ γράφει γιὰ ὅσους θὰ ἤθελαν νὰ ἀναζητήσουν ἑλληνικὴ καταγωγὴ, μόνο καὶ μόνο γιὰτὶ ὠμίλουν ἑλληνικά. Ἐπρεπε νὰ ἔχουν καὶ πάτρια παιδεία (ὄχι βεβαίως χριστιανική). Γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀναγνωρίζει τὴν ἑλληνικότητα σὲ ὅλους. Συνεχίζει στὸ ὑπόμνημα: «*Ἕλλησι δὲ οὐκ ἔστιν εὐρεῖν ἥτις ἄλλη οἰκειότερα χώρα οὐδὲν μᾶλλον προσήκουσα ἢ Πελοπόννησός τε καὶ ὅση δὴ ταύτῃ τῆς Εὐρώπης προσεχῆς τῶν τε αὐτῶν αἰ ἐπικείμεναι*». Κι αὐτὸ γιὰτὶ: «*...φαίνονται τὴν χώραν Ἕλληνες αἰεὶ οἰκοῦντες...*» καὶ ἀκόμα γιὰτὶ: «*Συνπάσης δὲ ταύτης τῆς χώρας αὐτὴ Πελοπόννησος ὁμολογεῖται τὰ πρῶτα καὶ γνωριμώτατα ἐνεγκοῦσα τῶν Ἑλλήνων γένη, καὶ ἀπὸ ταύτης ὀρμώμενοι τὰ μέγιστα τε καὶ ἐνδοξότατα Ἕλληνες ἔργα ἀπεδείξαντο*».

Φυσικὰ ἐγνώριζε, ὅτι τὴν Πελοπόννησον δὲν τὴν κατῴκουν μόνον Ἕλληνες (ὑπῆρχαν Φράγκοι, Ἀλβανοί, Ἰουδαῖοι, ἀκόμη καὶ Ἀθίγγανοι)· φυσικὰ ἐγνώριζε ὁ Πλήθων τὴν ἑλληνικὴν ἱστορία καὶ τὴν ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἄν στενεύη τόσο πολὺ τὰ ὅρια τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν ἐπικεντρῶνῃ στὴν Λακωνία, ἀσφαλῶς τὸ κάνει, γιὰτὶ ἐκεῖ χάρις στὴν Ἀκαδημίαν του ἔχει ἀναδιδῶσαι ἡ πάτριος παιδεία. Γι' αὐτὸ καὶ μὲ περισσὸ θάρρος γράφει στὸν Μανουὴλ

Β', ὅτι καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα-Σπάρτη, ἀφοῦ τὴν ἴδρυσαν Δωριεῖς (γνήσιοι Πελοποννήσιοι) ἄποικοι. Οὔτε κι αὐτὸ ἀνταποκρίνεται στὴν ἱστορική πραγματικότητα, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ, ὅτι τὴν περιοχὴ τὴν εἶχε κατεργηώσει ὁ Σέπτιμος Σεβήρος (καὶ μαζί καὶ τὴν ἀποικία τῶν Μεγαρέων). "Ὅμως τὸ ὑπόμνημα τοῦ Πλήθωνος δὲν εἶναι ἓνα ἱστορικὸ δοκίμιον· εἶναι ἓνα ἐγερτήριο σάλπισμα τῶν ἐν ὑπνώσει εὐρισκομένων συνειδήσεων, γιὰ ν' ἀναδιώσῃ ὁ Ἑλληνισμός. Διαπράττουν δὲ σοβαρὸ ὀλίσθημα ὅσοι παραθέτουν τὸ πρῶτον ἀπὸ τὰ πιὸ πάνω ἀποσπάσματα, ἐπιθυμῶντας (γι' ἄλλοτρίους λόγους) ἔτσι ν' ἀποδώσουν ἑλληνικότητα στὸν ἀνθελληνικὸ βυζαντινὸ ἐσμό. Ἑλληνίζοντες ἀνεφάνησαν ἀναμφισβήτητα στὴν διάρκεια τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας· ἀλλὰ ἀντεμετώπισαν τὸν κατατρεγμὸ. Γιὰ νὰ γλυτώσουν δὲ τὸν μεταθανάτιον κατατρεγμὸ καὶ τὴν προβολὴ τοῦ Πλήθωνος μετέφεραν τὰ ὁσῶτα τοῦ Ρίμινι, ὅπου εὐρίσκονται μέχρι σήμερον στὸ παρεκκλήσιον τῆς οἰκογενείας Μαλατέστα, ἀχρείαστα καὶ ἀζήτητα ἀπὸ τὸ ρωμαϊκὸ κρατίδιον.

Ἀπέναντι σ' αὐτὸν τὸν ὀγκῶδη θεμέλιον λίθον, οἱ πάσης φύσεως ρωμιοσυνιστῆς καὶ ὀπαδοὶ τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ μορφώματος τοποθετοῦν ἓνα ἀνθρωπάριον σὲ ἴση μοῖρα, τὸν Γεώργιον Κουρτέση Σχολάριον-Γεννάδιον Β'. Ὁ Ν.Β. Τωμαδάκης θεωρεῖ τὸν Πλήθωνα κατώτερον τοῦ Σχολάριου (λήμμα «Πλήθων» στὴν Ὀρθόδοξη ἐκκλησιολογικὴ καὶ ἠθικὴ Ἑγκυκλοπαίδεια). Καὶ τοὺς εἶναι ἀδιάφορον, ὅτι ὁ ἓνας ἀναπαράγει τὸν σκοταδισμό τοῦ βυζαντινισμοῦ, ἐνῶ ὁ ἄλλος παραμερίζει τὸν μεσαιωνικὸ πέπλον, γιὰ νὰ λάμψῃ καὶ πάλιν τὸ Ἑλληνικὸ Πνεῦμα. "Ἐτσι εὗρον ἑλληνικότητα στὸν ἀνθέλληνα Χρυσόστομον καὶ ἐξισώνουν τὸν κατεδαφιστὴν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος στὴν Ἐφεσον μὲ τὸν ἀρχιτέκτονά του. Καὶ δὲν διστάζουν τὸν Πλήθωνα, τὸν ἀρνητὴν τοῦ χριστιανισμοῦ, νὰ τὸν ὀνομάζουν ὑπέρμαχον τῆς ὀρθοδοξίας, ἐπεὶδὴ ἀντέστη στὴν ἑνώσιν τῶν Ἐκκλησιῶν. Μὰ ὁ Πλήθων ἦταν ἀδιάφορος γιὰ τὸ θεολογικὸ δίκαιον. Ὁ σοφὸς τῆς Σπάρτης δὲν ἤθελε ἡ ἑλληνικὴ Πελοπόννησος νὰ ὑποταχθῇ καὶ πάλιν στοὺς Φράγκους, ὅπως δὲν ἤθελε καὶ τὴν τουρκικὴν ἐπικυριαρχίαν. Ἐλεύθερη ἑλληνικὴ πολιτεία ὠνειρεύετο. Ἀλλωστε δὲν συμμετεῖχε καὶ πολὺ στὴν Σύνοδον τῆς Φλωρεντίας τὸ 1439, ἀφοῦ ἦταν καὶ ἀσθενὴς καὶ ὑπεργήρως (79-84 ἐτῶν) καὶ ἐξόδευσε τὸν περισσότερον καιρὸν τοῦ διδάσκοντος τὸ πλατωνικὸν ἔργον. Καί, ὅπως λέει ὁ Γ. Τραπεζούντιος, ὅταν ὠμίλησε, σκανδάλισε μὲ τίς ιδέας του. Τὸ ὅτι ὁ ἓνας ἦταν ὑπέρμαχος τῆς ἀναδιώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ὁ ἄλλος ἐπικεφαλὴς τῆς ἀνθελληνικῆς μερίδος δὲν τοὺς φέρει σὲ ἴσην μοῖραν. Ἀλλὰ γιὰ τὸν δῖον καὶ τὴν πολιτείαν τοῦ Σχολάριου, τὴν κατάκτησιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τὸν Μωάμεθ Β' καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ βυζαντινισμοῦ στὴν διάρκεια τῆς τουρκοκρατίας θ' ἀσχοληθούμεν σ' ἐπόμενο τεῦχος.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘ. ΜΠΑΛΤΑΣ, *Αισχύλου «Ἀγαμέμνων»*

“Όταν κάποιος έπιχειρή νά μεταφράση άρχαία έλληνική ποίηση, δέν εἶναι δυνατόν νά άποφύγη τὸ σχολαστικισμό. Καί εἶναι λογικό νά συμβαίη αὐτό, άφοῦ στήν ποίηση οἱ λέξεις καθορίζουν αὐτό καθ’ έαυτὸ τὸ ποίημα.

“Εἶται ἡ μετάφραση δέν εἶναι ποίηση τοῦ ποιητοῦ ἀλλά τοῦ μεταφραστοῦ, πὺ κατατρίβεται, τούλάχιστον, νά μεταφέρει τὰ νοήματα τοῦ πρωτοτύπου. Τὰ δέ σχόλια ἐπὶ τοῦ κειμένου ἀναγκαστικῶς περιορίζονται σὲ μία φιλολογικὴ προσέγγιση τοῦ κειμένου. Τὰ πράγματα δυσκολεύουν ἀκόμα περισσότερο, ὅταν τὸ πρὸς μετάφραση ἔργο εἶναι ἔργο δραματικῆς ποιήσεως. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ ὑπείσχεται ὁ παράγων θέαμα. “Όταν ὁ Αἰσχύλος ἔγραφε τὴν Ὀρέστεια (ὁ «Ἀγαμέμνων» εἶναι ἡ πρώτη τραγωδία τῆς τριλογίας), ἐγνώριζε πολὺ καλὰ τὸ κοινὸ πὺ θά τὴν παρηκολούθη. Μῦθος καὶ γλῶσσα ἔπρεπε νά εἶναι προσιτὰ στοὺς θεατὲς τῆς παραστάσεως, ὥστε ἡ δύναμις τῆς ποιητικῆς συνθέσεως νά ἐπιφέρει τὴν πολυπόθητη «κάθαριν». Σήμερα, κι ἂν ἀκόμη εἶναι γνωστὸς ὁ μῦθος, δέν ἀποτελεῖ μέρος τῆς ζωῆς μας ὅπως τότε. “Αρα σὰν ξένος πρὸς τὴν καθημερινότητά μας δέν διαπερνᾷ τὴν ψυχὴν μας. Ἡ σημερινὴ γλῶσσα δέν εἶναι δυνατόν ν’ ἀνταποκριθῇ σ’ ἓναν παλαιὸ μῦθο. Αὐτὸ πὺ μένει στὸν μεταφραστή, εἶναι νά προσπαθῇ νά μεταφέρει τὰ νοήματα τοῦ συγγραφέως καὶ νά προσεγγίσῃ φιλολογικὰ τὸ κείμενο. “Όσο ὅμως καὶ νά εἶναι ἐπιτυχημένη αὐτὴ ἡ προσπάθεια, ὅπως τοῦ Χαρο. Μπάλα, ἀμφίδολη θά μείνῃ ἡ ἀξία παραστάσεως τῆς τραγωδίας. Γιατὶ ἂν σήμερα μᾶς ταλάνιζῃ ἡ ἀνθρώπινη μοῖρα, αὐτὸ τότε ἦταν τρόπος ζωῆς καὶ δέν ἀμφεσθητεῖτο. Μῦθοι καὶ νοήματα τῶν ἔργων πρέπει νά εἶναι συνυφασμένα μὲ τὴν σύγχρονη ζωὴ, ὥστε ἡ παράστασις νά ἐπιφέρει τὴν κάθαριν τῶν θεατῶν. Ὡστόσο ἡ μετάφρασις καὶ ἡ παράστασις μιᾶς ἀρχαίας τραγωδίας ὑποκρύπτουν μία μεγάλη ἀξία: μᾶς δοθεὺν νά κατανοήσουμε τὴν ζωὴ τῶν ἀρχαίων, ν’

Τηλεφωνικὴ καὶ γλωσσικὴ ἀνατομία

Τὰ ἀναλογικὰ τηλέφωνα (= *analogue telephones*) εἶναι αὐτὰ πὺ ἔχουμε σήμερα στὰ σπίτια μας. Φυσικὰ ὑπάρχει κάποια ἀναλογία (= *analogy*), γιὰ νά λέγωνται ἔτσι. Οἱ λέξεις αὐτὲς εἶναι καθαρῶς καὶ ἀμιγῶς ἐλληνικὲς καὶ μάλιστα εἶναι σύνθετες καὶ κανένας δέν μπορεῖ νά ἀμφισβήτησιν τὴν καταγωγή τους.

Στὴν ψηφιακὴ τεχνολογία (= *technology*) ἦταν ἴσως γλωσσικὰ ἀδύνατον τὸ *ψηφίον* νά τὸ προσφέρῃ ἓνας Λατῖνος/Γάλλος/Ἀγγλος, ἀκόμη καὶ ἂν τὸ γράφαμε ὡς *psephion* θά χανόταν στήν... ψηφιακὴ προφορὰ, καὶ ἓνας Θεὸς ξέρεῖ τί θά ἔδωαινε, μετὰ ἀπὸ τόσα παραδείγματα πὺ ἔχουμε: ἡ *ψυχὴ* γράφθηκε *psyche* ἀλλὰ «μετεμψυχώθηκε» προφορικὰ σὲ «σάικι» καὶ ἡ *ψυχολογία* (*psychology*) πῆρε ἄλλο σάκκο καὶ ἐγινε «σαϊκόλοτζι». ὁ *ψαλμὸς* ἐγινε «σάαμ» καὶ τὸ *ψευδώνυμο* ψευτοπροφέρεται «σούντονιμ». Γιὰ τὸ λόγο τοῦτο προτιμήθηκε ὁ... λατινικὸς ὅρος *digital technology*

ἀναζητήσουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές με την σημερινή, ώστε να δημιουργήσουμε τους δικούς μας μύθους. Έτσι μᾶς είναι ἀναγκαία μία μεταφραστική (και ὄχι μόνο) ἐπιτυχημένη ἐργασία, ὅπως αὐτὴ τοῦ Χαρ. Μπάλα.

Ἀθανάσιος Κουκοβίστας

ΛΑΜΠΡΟΣ ΝΤΟΚΑΣ, *Λόγος* (II)

Περνώντας ἀπὸ τὸ περιοδικό, ὁ διευθυντὴς τοῦ Δ. Λάμπρου μοῦ ἔδωσε τὸ βιβλίο «Λόγος» τοῦ καθηγητῆ τῆς Μαθηματικῆς Ἀναλύσεως τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν καὶ συνεργάτη τοῦ «Δαυλοῦ» Λάμπρου Ντόκα (βλ. βιβλιοκρισία του στὸ τεῦχος 211), ἓνα πραγματι ὡραῖο καὶ ξάστερο βιβλίο, ποὺ πραγματεύεται φιλοσοφικά θέματα. Καὶ στοὺς δύο ἀφιερώνω τὶς πρὸ κά-τω σκέψεις μου: Οἱ μετὰ τὴν Ἑλληνικὴ Ἀρχαιότητα «διανοηταί», χωμένοι μέχρι τὸ λαϊμὸ στὸν ἐβραιοχριστιανισμό, ἀσύνδετοι μὲ τὴ νόηση, ζοῦσαν στὸ ἀπαγορευτικὸ γι' αὐτὴν περιβάλλον, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ πέσουν στὸ γνωστὸ τους ἀδιέξοδο, ποὺ γέννησε τὴν τραγικότητα τῶν ἡμερῶν μας. Δηλαδή οἱ «φιλόσοφοι» αὐτοὶ δὲν ἔκαναν τίποτε, παρὰ ἀνακύκλωναν τὰ αὐθαίρετα ὑπαρ-ξιακὰ ἐρωτηματικά τοῦ ἐβραιοχριστιανισμοῦ, ποὺ ὠδηγήθηκε στὴ μεταφυσικὴ καὶ τὸ μυστι-κισμὸ μοιραία, ἀφοῦ δὲν διέθετε τοὺς γίγαντες τῆς Ἀρχαιότητος ἀλλὰ προφήτες καὶ μάγους. Ποιὸς τοὺς εἶπε ὅτι πρέπει νὰ μάθουμε γιὰ τὸν προορισμὸ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ πᾶμε καὶ ἄλλα ποὺ ἀμέσως ἀπὸ πίσω τοὺς εἶναι ἡ κόλαση; Αὐτὰ εἶναι γεννήματα ἀδόκιμης σκέψης, ποὺ ὄντο-λογικὰ μπορεῖ νὰ μὴν μᾶς ἀφοροῦν· Ποιὸς ξέρεῖ τί ρόλο μᾶς ἐπιφυλάσσει τὸ Σύμπαν;

Ἡ ὑπαρξιακὴ ἀγωνία τῆς Ἀρχαιότητος ἦταν ἄλλου εἶδους: Ὅταν ὁ Φειδίας καὶ οἱ ἐν ἐπι-κοινωνίᾳ διατελοῦντες μ' αὐτὸν ἐφθάναν στὰ ὕψη ἐκεῖνα τοῦ πολιτισμοῦ τους, πραγματώνον-τας τὶς ἀξεπέραστες ἐπιτεῦξεις τους, δὲν τοὺς ἔνοιαζαν τὰ ὑπόλοιπα· ἄλλωστε εἶχαν φτάσει τόσο μακριά, ποὺ τὸ κάλλος καὶ τὸ «μηδὲν ἄγαν» ἔδιναν τὴν ὡραιότερη ἀπάντησιν. Ὅπως ὁ Ἡνίοχος μὲ περισκεψὴ (στὸ Ἀπολλώνιο Πνεῦμα) ἔτσι καὶ ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλη (στὸ Διο-νυσιακό) κυτᾶζουν καὶ οἱ δύο μὲ σταθερότητα καὶ βεβαιότητα. Δηλαδή ἡ ἀγωνία σθῆναι καὶ γίνεται περισσότερο συγκαταβατικὴ περιέργεια, ἀφοῦ ἡ μεγάλη Τέχνη τοὺς ἔφερε μέχρις ἐκεῖ.

(ψηφιακὴ τεχνολογία). Νὰ ὅμως ποὺ καὶ ἐδῶ ὑπάρχει ὁ ἑλληνικός... δά-κτυλος! Τὸ technology φυσικὰ δὲν ἀμφισβητεῖται, ἀλλὰ τὸ **digital** εἶναι ἑλληνικό; Ἀσφαλῶς ναι!

Στὰ λατινικὰ **digitus** εἶναι ὁ δάκτυλος ἥτοι τὸ δάχτυλο. Ἐὰν σκάψουμε πρὸ κάτω στὸ «βράχο τῆς Ἀκροπόλεως», σ' ἓνα ἄλλο προγενέστερο ὑπό-στρωμα θὰ δοῦμε, ὅτι ὁ **digitus** ἔγινε ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ὄνομα δείκτης (=digitus). Ἐὰν τὰ φωνήεντα σᾶς μπερδεύουν, πάρτε μόνο τὰ σύμφωνα δ, κ, τ καὶ βγῆκε ἡ λατινικὴ λέξι **digitus** μὲ... λατινικὴ κατάληξι -us, ποὺ εἶναι φυσικὰ ἡ ἑλληνικὴ -os ἢ καὶ -ns. Ὁ δείκτης λοιπὸν ἀπὸ τὸ ρῆμα **δει-κνύω**, δηλ. ὁ λιχανός, τὸ δεύτερο μετὰ τὸν ἀντίχειρα δάκτυλο, ἔδωσε τὴ λέξι **digitus** στοὺς Λατίνους. Ἄρα οἱ Λατῖνοι οὔτε γιὰ τὰ δάχτυλά τους εἶχαν λέξι -καὶ ὕστερα μιλάμε γιὰ μεγάλη ἐπιρροή τῆς... λατινικῆς γλώσ-σας.

Φυσικὰ ὑπάρχει καὶ τὸ δακτυλικὸ μέτρο -UU, ὅπου ἔχουμε ἓνα συ-νταίριασμα μιᾶς τονισμένης καὶ δύο ἄτονων συλλαβῶν, π.χ. θά-λασ-σα,

Στὴν πραγμάτωση τοῦ μεγαλειώδους δὲν ὑπάρχει «γιατί». Τὸ «γιατί» εἶναι γιὰ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα, ποὺ τὸ περιμένει ἡ κόλαση... Ὁ προμηθεϊκὸς Μπετόδεν, γράφοντας τὶς ἀσύλληπτες συμφωνίες του, δὲν εἶχε καμμιά ἀνάγκη γιὰ ἐρωτήσεις. Ἦταν ἤδη μέσα στὴν ἀπάντηση τῆς ἐρώτησης. Αὐτοὶ εἶναι λοιπὸν οἱ πιλότοι τοῦ διαστημοπλοίου Γῆ καὶ μόνον αὐτοὶ μποροῦν νὰ ὁδηγήσουν τὸν Πλανήτη. Οἱ ἄλλοι τὸ πολὺ-πολὺ νὰ πᾶνε μέχρι τὸν πόλεμο τῶν ἀστρῶν.

Εὐχαριστῶ γιὰ τὸ κέντρισμα καὶ τὸ διδλίο.

Παντελῆς Γλᾶρος

ΟΜΗΡΟΣ ΕΡΜΙΔΗΣ, Ἑρωολόγιον - Ἀγιολόγιον

Ἡ μεταφορὰ στοιχείων τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς παραδόσεως στὸ χριστιανικὸ γίνεσθαι εἶναι ἓνα γεγονός πρόδηλο καὶ ἀναμφισβήτητο. Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ θέμα πραγματεύεται στὸ διδλίο τοῦ ὁ συγγραφέας. Στὸ πρῶτο μέρος τοῦ ἔργου του παραθετὶ γεγονότα τῆς ἐλληνικῆς μυθολογίας καὶ προῖστορίας, τὰ ὁποῖα μὲ ἓναν τρόπο «κατ' ἐπίφασιν συμπτωματικὸν» ἐπαναλαμβάνονται καὶ στὴ χριστιανικὴ παράδοση. Μόνον τὰ ὀνόματα τῶν πρωταγωνιστῶν ἀλλάζουν. Οἱ τελευταῖοι, ὅσον ἀφορᾷ στὴ χριστιανικὴ ἐποχὴ, εἶναι πρόσωπα τὰ ὁποῖα γιὰ διαφόρους λόγους «διακρίνονται» καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἁγιοποιοῦνται. Τὰ ὀνόματα πολλῶν ἀπὸ αὐτὰ καταλαμβάνουν τὸ δεύτερο μέρος τοῦ διδλίου τοῦ κ. Ἑρμίδη, ὅπου παρουσιάζονται σὲ παράλληλες στήλες μὲ τοὺς πρὸ Χριστοῦ συνονόματους τους.

Ὁ δανεισμὸς προσώπων καὶ πραγμάτων ἀμγῶς ἀρχαιοελληνικῶν ἀπὸ τὴ χριστιανικὴ θρησκεία δὲν εἶναι οὔτε τυχαῖος οὔτε ἀσκοπος. Συμβαίνει, ὅπως ἡ ἱστορία ἔχει καταδείξει σὲ κρίσιμες φάσεις τῆς, ὅταν ἓνα πνευματικὸ ἢ ἰδεολογικὸ μέγεθος ἐμφανίζεται καὶ προσπαθεῖ νὰ ἀνακόψῃ τὴν πορεία ἑνὸς προηγουμένου, νὰ προσεταιρίζεται τοὺς δέκτες τοῦ ἀποσπῶντας στοιχεῖα ἀπὸ τὴ δομὴ τοῦ ἀντιπάλου μέρους, μεταφέροντάς τα στὸ δικό του στρατόπεδο καὶ ἐν τέλει διαστρέφοντας-διαστρεβλώνοντάς τα, καθὼς τὰ παρουσιάζει ὡς δικά του. Πειστικὸ παράδειγμα, ποὺ ἀναφέρεται στὸ συγκεκριμένο σύγγραμμα, εἶναι τὸ περιστατικὸ κατὰ τὸ

κύ-μα-τα, πά-ρε με, πές μου το κ.λπ., ποὺ οἱ νεώτεροι ἀγγλόφωνοι τὸ προτιμοῦν *dactyl* = *metrical foot* = μετρικὸς ποῦς, ὀρθογραφημένο παρακαλῶ! καὶ δοσμένο στὸ... πιᾶτο, δηλ. ἔννοια καὶ ἐπιστήμη ἐτοιμοπαράδοτα.

Στὸ πεδίο τῆς τηλεφωνικῆς **ἀνατομίας** (= *telephonic anatomy*) ὁ ἀναλογικὸς **ἤχος** (= *analogue sound/echo*) ἀναφέρεται στὰ ἠλεκτρονικὰ πρότυπα (= *electrical prototyp*), τὰ ὁποῖα εἶναι **ἀνάλογα** (= *analogous*) πρὸς τὰ ἠχητικὰ κύματα. Ἦτοι οἱ λέξεις εἶναι ἀνάλογες μὲ τὸ ἀρχικὸ ἠχητικὸ κύμα. Αὐτὰ τὰ ἠχητικὰ κύματα μποροῦν νὰ ἀποθηκευτοῦν καὶ νὰ μεταδοθοῦν μὲ ἠλεκτρονικὸ τρόπο καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ μετατραποῦν πάλι σὲ ἤχο στὸ τελικὸ σημεῖο, ποὺ εἶναι τὸ τηλεφωνικὸ ἀκουστικόν.

Στὴν ψηφιακὴ τεχνολογία (= *digital technology*) τὸ ἀρχικὸ στάδιο εἶναι τὸ ἴδιο. Ἡ φωνὴ μέσα ἀπὸ τὸ μικρόφωνο, ὅπως παραπάνω ἐξηγήθηκε, ἀναλογικὰ γίνεται ἠλεκτρονικὰ πρότυπα καὶ μπαίνει στὰ καλώδια τῶν τηλεφωνικῶν ἐταιρειῶν. Τὰ σήματα αὐτὰ οἱ ἐταιρεῖες μὲ τοὺς σύγχρονους λογισμητὲς (*computers*) τὰ μετατρέπουν ἀπὸ ἠλεκτρονικὰ πρότυπα σὲ ψη-

όποιο ό άγιος Γεώργιος διασώζει μία κοπέλλα φονεύοντας τόν δράκο, πού άπειλούσε νά τήν κατασπαράξει. Αυτό δέν είναι τίποτε άλλο παρά καταφανής άντιγραφή και μεταφορά σέ άλλο χώρο και χρόνο (και γιά άλλο σκοπό) τής ιστορίας τής διασώσεως τής Άνδρομέδας από τόν Περσέα διά τής θανατώσεως τού τερατώδους κήτους, στο όποιο όμοίως τήν είχαν προσφέρει ως τροφή. Ή ιστορία έπαλαμβάνεται ένδεδυμένη μέ διαφορετικό μανδύα.

Σέ γενικές γραμμές τó διβλίό ως πρós τó πληροφορικό μέρος του είναι άξιόλογο, αλλά δέν έρμηνεύει έπαρκώς τά στοιχεία ούτε ύπεισέρχεται στα βαθύτερα αίτια πού δημιούργησαν τó θέμα πού πραγματεύεται. Πάντως διαθάζοντάς το κανείς κι έφ' όσον ένδιαφέρεται, μπορεί νά ύγάλη τά δικά του συμπεράσματα. Διότι τó ιδεώδες τού χριστιανού άγίου είναι προφανώς τελείως διαφορετικό από τó ιδεώδες τού "Έλληνας ήρωας και από ιδεολογική, και από κοινωνική, και από ήθική άποψη.

Μάριος Μαρανέας

Γ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ, *Μεγάλοι Μύθοι και Πρώιμες Έλληνικές Γραφές.*

Έχω πάντα κατά νούν τó συμπέρασμα τού Στίλπωνος Κυριακίδου, ότι οί "Έλληνες άσύνειδα ύπηρετούν δύο πίστεις (έθνική και χριστιανική). Τó συμπέρασμα αυτό τó έξάγει ό άείμνηστος πανεπιστημιακός δάσκαλος από τήν όμοιότητα τών θρησκευτικών τελετών άρχαίας θρησκείας και χριστιανισμού. Όμως ένα τέτοιο συμπέρασμα είναι λανθασμένο, άφοϋ ή όμοιότητα τών τύπων δέν βεβαιώνει τόν ίδιο πολιτισμό ούτε κ'άν τήν μείξιν τους, άφοϋ πρόκειται γιά δύο διαφορετικά πράγματα. Ή ταφή π.χ. τών νεκρών, όσο και νά είναι ίδια στους τύπους, διαφέρει κατά τήν πολιτιστικήν άντίληψιν. Ή διατήρησις τών συνηθειών στους τύπους δέν έκφράζει τήν πολιτισμική διατήρησιν. Άντίθετα ή νεώτερη πολιτιστική άντίληψις, διατηρώντας τούς παλαιούς τύπους, νεκρώνει έντελώς τήν άρχική πολιτιστική άντίληψιν.

Στήν ίδια συγκριτική άνάλυσιν θεωρώ, ότι παρασύρεται και ό Γιώργος Πετρόπουλος στο ύιβλίό του. Λαμβάνει ύπ' όψιν τά όσα μέχρι σήμερα έχουν γραφή γιά τούς τύπους (έξωτερικά φαινόμενα) περί μύθων και γραφής, χωρίς νά άναζητᾷ τήν έσωτερική εξέλιξιν, πού είναι ό πολιτισμός. Π.χ. ή γραφή σέ κάποια δεδομένη στιγμή άπετέλεσε αίτημα τών ανθρώπων γιά πε-

φιακά. Ψηφιακό (=digital) έδω σημαίνει, ότι τά ήλεκτρονικά πρότυπα τώρα μπορούν νά άντιπροσωπευθοϋν σ' ένα λογισμικό κώδικα ως άριθμοί ή ψηφία (=digits). Αυτός ό κώδικας είναι ένα άπλό δυαδικό σύστημα τών μονάδων ή τών μηδενικών. Ό ήχος αυτός στέλνεται από σημείο σέ σημείο μέσα από τίς νέες όπτικές ίνες (optic fibre), οί όποιες έχουν μεγάλη ικανότητα, γι' αυτό και ή χωρητικότητά τους είναι επίσης ύψηλή. Προτού νά φτάσουν στον άκροατή τά ψηφιακά (= digital) σήματα μετατρέπονται και πάλι σέ αναλογική μορφή. Τό ήχειο τού τηλεφώνου τέλος μετατρέπει τόν αναλογικό ήχο σέ άκουστικά κύματα και έτσι άκούμε τί λέει κάποιος στην άλλη άκρη τής τηλεφωνικής γραμμής.

Ή ψηφιακή τεχνολογία (= digital technology) παράγει πολύ πιό άκριβή ήχο από τήν αναλογική τεχνολογία, και ό ήχος αυτός μπορεί νά συμπίεστη και νά άποθηκευτῇ σέ πολύ μικρότερο χώρο.. Τό πιό σπουδαίο είναι, ότι ό ψηφιακός ήχος μπορεί νά χρησιμοποιητῇ άπειρες φορές, χωρίς νά χάση τήν ποιότητα τού άρχικού ήχου. Μέ αυτή τήν τεχνολογία στα τέλη

ραιτέρω ἐπικοινωνία μεταξύ τους. Ἡ ἔκφρασις διὰ τῆς γραφῆς τοῦ ἀντικειμενικοῦ κόσμου εἶναι φυσικὸ νὰ ὀδηγῇ σὲ ὁμοιάζουσα ἀπεικόνισιν του (στὴν ἱερογλυφικὴ γραφῇ). Αὐτὸ βεβαίως δὲν σημαίνει, ὅτι ἡ μία γραφὴ προῆλθε ἀπὸ τὴν ἄλλη. Εἶναι σκιαμαχία νὰ ἀναζητᾷς ἐπιχειρήματα γιὰ τὸ ποία γραφὴ ὑπῆρξε ἀρχαιότερη, ἀφοῦ ἀκόμα καὶ τὰ ἴδια σύμβολα ἐκφράζουν διαφορετικὴ πολιτιστικὴν ἀντίληψιν. Μὲ ἄλλα λόγια θὰ ἦταν ἀδιάφορο, ἂν ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ ἦταν ἡ ἀρχαιότερη καὶ ἐξέφραζε ἓνα κατώτερο πολιτισμό.

Ἡ ἀξία τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς ἐγκτεται, στὸ ὅτι αὐτὴ ἐξέφρασε ἓναν ἀνώτερο πολιτισμό, ποὺ ὅμοιον δὲν εὐρίσκομε σὲ κανέναν ἄλλο λαό. Τὰ νεώτερα εὐρήματα βεβαιώνουν, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ εἶναι ἡ ἀρχαιότερη (Δισπηλιό, Γιοῦρα). Ὅμως, ἀκόμα κι ἂν εὐρεθοῦν παλαιότερα δείγματα γραφῆς ἄλλων λαῶν, οὐδέποτε πρόκειται ν' ἀνατραπῇ ἡ μεγάλη ἀλήθεια: ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ εἶναι ἡ πρώτη ποὺ ἐξέφρασε πολιτισμόν.

Τὸ ἴδιο ἰσχύει φυσικὰ καὶ γιὰ τοὺς μεγάλους μύθους τῶν λαῶν. Κοινὴ ἦταν ἡ ἐπίδρασις τῆς φύσεως σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Πρῶτοι ὅμως οἱ Ἕλληνες ἐπέρασαν πέρα ἀπὸ τὴν ὑποταγὴν στὰ φαινόμενα καὶ προχώρησαν στὴν ἐρμηνεία τους. Ἀδιάφορο, ποιὸς λαὸς ἀπεικόνισε πρῶτος τὸ σύμβολο τοῦ "Ἥλιου" ἀδιάφορο ποιὸς ἐθεοποίησε πρῶτος τὸν "Ἥλιο." Ἐνδιαφέρον, ποιὸς πρῶτος κατενόησε τί εἶναι ὁ "Ἥλιος καὶ ποία ἡ συμπεριφορὰ του στὸ Σύμπαν. Κι ἂν μᾶς ἐνδιαφέρῃ ἡ ἱστορικὴ πολιτιστικὴ ἐξέλιξις, τότε σημεῖον ἐκκινήσεως εἶναι τὸ ἐμπνευμένο διδλίο τοῦ Ἡλ. Τσατσόμοιρου «Ἱστορία Γενέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας», ποὺ δὲν παραλείπεται στὴν βιβλιογραφία.

Ἡ παράθεσις μύθων καὶ γραφῶν, ἡ προσπάθεια χρονολόγησής τους, μᾶς φέρει σ' ἓνα κύκλο συγκρίσεων τῶν ἐπιφαινομένων. Ἀποπροσανατολίζουμε ἄθελα τὴν ἔρευνα, τῆς ἀποστεροῦμε τὸν ἐπιστημονικὸ χαρακτῆρα καὶ τὴν μετατρέπουμε, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε, σὲ κουδέντα.

Ἄθανάσιος Κουκοδίστας

τοῦ '70 δημιουργήθηκαν οἱ συμπαγεῖς δίσκοι, αὐτὸ ποὺ λέμε CD (=σιντί), ποὺ εἶναι Compact Disc. Ἄλλες δύο ἑλληνικὲς λέξεις καὶ ἀπὸ αὐτὲς ἔγινε τὸ ἀκρώνυμο CD, γιὰ νὰ κρύψουμε τὴν ἑλληνικότητά τους. Στὴν δεκαετία τοῦ '80 ἔγιναν τὰ CD-ROM, ὅπου καὶ ἐδῶ ὑπάρχει τὸ M, γιὰ νὰ μὴν ξεχνοῦμε ὅτι εἶναι ἡ **Memory** ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ λέξη **μνήμη**. Τέλος μὲ τὴν ψηφιακὴ τεχνολογία στὴν δεκαετία τοῦ '90 μέσα ἀπὸ τὸ Διαδίκτυο ἦρθε τὸ **audio** καὶ **video**, ἄλλες δύο ἑλληνικὲς λέξεις. Audio ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ ρῆμα **αἰῶ** = ἀκούω καὶ **aus** = **οὗς** = αὐτί. Τὸ video ἀπὸ τὸν ἀόριστο τοῦ ὁρῶ/βλέπω, ποὺ εἶναι **«(f)εἶδα»** καὶ στὰ λατινικὰ ἔγινε video, ἐξ οὗ καὶ τὸ σύγχρονο **(b)ίντεο**.

Ἐὰν ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς ἤθελε νὰ δημιουργήσῃ κάτι ἀποκλειστικὰ δικό του, ἂς τὸ ἔκανε μὲ δική του γλῶσσα. Δὲν μπορεῖ ὅμως. Δὲν ἔχει ἔννοιες καὶ δανεῖζεται συνέχεια τίς ἑλληνικὲς. Δὲν ἔχει σκέψη καὶ σφετερίζεται τὴν ἑλληνικὴ.

Θωμᾶς Ἡλιόπουλος

Διευθυντὴς Κολλεγίου «Παιδεία» Μελδούρης

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΟ: Στὸ τεῦχος 211, στίχοι 6-7 ἀπὸ ἐπάνω, νὰ διορθωθῇ τὸ ἐκ παραδρομῆς γραφέν «Εὐγενία», ὡς ὄνομα τῆς συζύγου τοῦ Ἑλ. Βενιζέλου, σὲ «Ἑλενα».